

ZRELOSTNI IZPITI / PRVA PISMENA PREIZKUŠNJA ZA 211 SLOVENSkih KANDIDATOV

Sramota na maturi

Nerazumljivi prevodi razburili kandidate in člane ocenjevalnih komisij

KOMENTAR

Minister naj se opraviči!

MARJAN KEMPERLE

»Vsak posameznik nosi s seboj od rojstva enako in neodtujljivo pravico, da neodvisno od svojih bližnjih živi vse, kar ga osebno prizadeva, in si sam usmerja svojo lastno usodo.« Ta citat zgodovinarja Alexisa de Tocquevillea je italijansko ministrstvo za solstvo izbralo za premiso letošnje prve maturitetne naloge iz italijanske in - za naše dijake - iz slovenske.

Zrelostne izpite opravlja letos na Trzaskem in Goriškem 211 slovenskih kandidatov; posameznikov, ki imajo na maturi iste pravice, vendar ne v neodtujljivi, kot njihovi italijanski kolegi.

Tako bi vsaj moralo biti. A včeraj ni bilo tako.

Medtem ko so se lahko italijanski maturanti zlahka prebrali skozi naslove, jih razumeli in izbrali tistega, ki jim je pač najbolj ustrežal, so se morali slovenski kandidati mučiti, da, dobesedno mučiti, predno so lahko razvozlati pomen nerazumljivih slovenskih prevodov italijanskega originalnega teksta. Primera: »garanzia dei diritti inviolabili dell'uomo« je postala v prevodu »garancija kršenih človekovih pravic«; »gravi fenomeni di violazione dei diritti umani« pa »tehtni pojavi kršenja človekovih pravic«. Prav patetičen je prevod iz 4. naslova za znanstveno in tehnično maturo: iz »può mai paventarsi un futuro« je nastal razburjajoč »nas sploh lahko plasi bodočnost«.

Dvesto enajst slovenskih kandidatov, mladih ljudi, se je zadnje mesece resno pripravljalo za preizkušnjo, ki se je na prvem koraku izkazala skrajno neresno. Nerazumljivi slovenski prevodi so zanje zalitev, omalovaževanje truda in poštenosti, ki so jih vložili v življenjsko pomembno etapo, s katero odpirajo vrata za vstop v družbo. Kot posamezniki, ki jih omenja de Tocqueville in jih po njem povzema tudi ministrstvo za solstvo, imajo vso pravico, da se jim minister za solstvo opraviči!

TRST, GORICA - S pismeno nalogo v slovenscini so se začeli včeraj zrelostni izpiti za 211 letosnjih slovenskih kandidatov. Ministrstvo za solstvo jim je »postreglo« z naslovi o človekovih pravicah, o slovenskih povojnih književnikih, o socialnih in političnih razmerah na Slovenskem tik pred začetkom druge svetovne vojne. Bolj kot naslovi sami pa so kandidati in tudi člane ocenjevalnih komisij razburili vse prej kot slovenski prevodi italijanskega originala. Na nekaterih solah so razdelili kandidatom poleg slovenskega prevoda tudi italijanski original. Tako so lahko kandidati vsaj razumeli, kaj je naslov sploh »zahteval« od njih...

Vest o zgorelih prevodih je včeraj povzela tudi italijanska tiskovna agencija ANSA. Na njeno pisanje je ze sinoci reagiralo ministrstvo za solstvo. Visja inspektorica Caterina Perruzzi je dejala, da ze od leta 1989 zaupajo prevod besedil »visoko usposobljenemu docentu slovenskega materinega jezika« in je dodala, da včeraj noben predsednik ali član komisije in noben kandidat ni seznanil ministrstva z netočnostmi, kar se v takih primerih običajno dogaja. Vsekakor bo ministrstvo, ki ga poročanje Primorskega dnevnika preseneca in zaskrbljuje na povedalo, da bo »preverilo utemeljenost trditve o netočnostih«.

Več na 4. strani.

Zaskrbljeni obrazi maturantov na liceju Prešeren (Foto Krizmančič)

Slovenija praznuje

LJUBLJANA - »Danasnja obletnica državnosti je v prvi vrsti poziv k iskanju soglasja o temeljnih ciljih gospodarskega razvoja po poti socialnega partnerstva. Če smo ze dokazali, da znamo stisniti svoje vrste, da znamo ureničiti narodno soglasje za samostojnost, potem je toliko bolj potrebno, da to storimo tudi zdaj, ko nam niti politične niti gospodarske okoliščine niso naklonjene. Spoznali smo, od kod začnemo, in to zamudo moramo premostiti.« To je med drugim dejal predsednik državnega zbora Herman Rigelnik na sinočnji slavnostni seji državnega zbora, sklicani ob drugi obletnici Dneva državnosti.

Slavnostni seji je sledila tudi centralna proslava na Trgu republike, na kateri je predsednik države Milan Kučan najprej pregledal castno strazo, nato pa na kratko spregovoril predvsem o dogodkih, ki so zaznamovali Slovenijo po zgodovinskem osamosvojitvenem koraku. Ob tem je se posebej poudaril, da so ravno eksistencna, drobna vprašanja in stiske vsakdanjega življenja zdaj dejansko postali velika naloga, tako kot so bile osamosvajanje, postavljanje demokratičnih institucij države in boj za njeno mednarodno priznanje.

ZAHOĐNA EVROPA / TERORIZEM

Kurdi napadajo

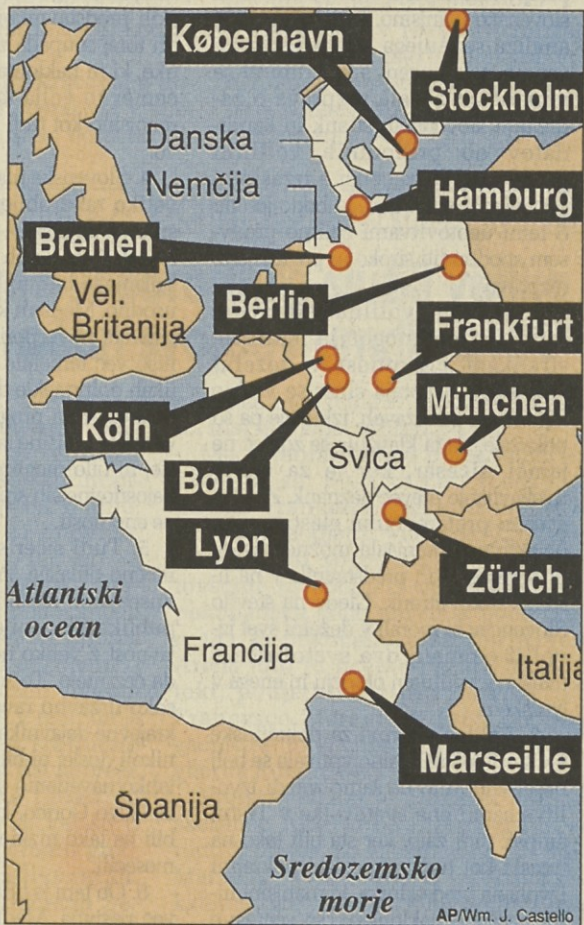
Napadi na turška predstavništva kot opozorilo Zahodu

MÜNCHEN, MARSEILLES, BERN, ANKARA - V četrtek dopoldne so kurdske gverilke izvedli vrsto napadov na turška veleposlanstva, urade turističnih agencij, letalskih družb in gospodarskih predstavništev v Nemčiji, Švici, Franciji, Švedski in Danski, da bi tako svet opozorili na že devet let trajajočo vojno za osamosvojitve, ki je od začetka spopadov leta 1984 na obeh straneh terjala več kot 6.200 življenj. V Münchnu je pet Kurdov zajelo dvajset talcev turškega konzulata in zagrozilo, da jih bodo pobili, če nemski kancler Kohl do sobote ne pozove

Turčije, naj preneha z napadi na Kurde. Napadeno pa so bila tudi turška predstavništva v Hamburgu, Hanovru, Bonnu, Düsseldorfu, Essnu, Frankfurtu, Mainzu, Berlinu in Bremnu. V Bernu v Švici je bilo med streljanjem pred turškim veleposlanstvom ranjenih šest ljudi, Kurdi pa so napadli tudi turška diplomatska predstavništva v Zürichu in Zenevi. V Marseillu so napadali zajeli deset uslužbencev turškega konzulata, vendar so se po treh urah pogajanj predali, ko jim je bilo dovoljeno, da so dali izjavo za francosko televizijo.

(M. E. in agencije)

Prizorišča včerajšnjih kurdskega akcij

Dvajseti mednarodni grafični bienale

LJUBLJANA - Od nocoj pa skoraj za sto dni bo naša metropola prvič v samostojni državi Sloveniji epicenter svetovne grafične umetnosti. V Moderni galeriji se namreč jubilejno, dvajseto, srečujejo grafični listi (blizu 400) umetnikov z vsega sveta (60 držav). Razstave so se v CD in tivolskem gradu, spremljajoče pa se križem krazem po mestu. Reprodukтивna grafika je v teh 40 letih, kar jo spremlja bienale, postala osrednja likovna veja nasega časa. Priljubljeno izrazilo mnogih vrhunskih umetnikov, pa vabljuje za nase občinstvo. In kakor je bil prelomen 1. ljubljanski grafični bienale, ko so se prvič po drugi vojni srečala pod isto streho dela ustvarjalcev iz obeh Evrop, je za mlado državo prazniti tudi tokratni. Zanj sta tradicionalno značilna - in to si zasluži aplavz - ze skoraj zavirljivi pluralizem tendenc in tehnik ter kakovost del. (Mak)

VATIKAN / V ZASEBNI OBLIKI

Ciampi obiskal Janeza Pavla II.

Italijanska kriza, Bosna in Somalija

VATIKAN - Notranji italijanski položaj in situacija v svetu s posebnim poudarkom na Bosni in Somalijo so bile glavne teme skoraj enournega pogovora predsednika italijanske vlade Azeglia Ciampija s papežem Janezom Pavlom II. Kot navajajo v Palacu Chigi je Ciampi na tem svojem prvem zasebnem obisku papeža podrobno seznanil s trenutnim gospodarskim in političnim položajem v Italiji ter z izgledi za premostitev sedanjih težav. Posredoval mu je tudi sklepe kopenhavnskega evropskega vrha in italijanskega pogleda na bosansko in somalsko krizo. Kasneje je Ciampi imel polurni pogovor z vatikanskim državnim sekretarjem, kardinalom Angelom Sodanom. Kot je navedel vatikanski glasnik Joaquin Navarro »sta oba pogovara minila v sproščenem in prijateljskem ozračju«.

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRZASKA KREDITNA BANKA
BANCOMAT

Moja banka, v žepnem formatu.

PARTIZANSKI DNEVNİK
50. letnica ustanovitve
Nedelja 4. julija 1993
Vrh na Doberdobskem Krasu
LJUDSKO SLAVJE

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Dragocen prispevek k razčiščenju resnice iz (po)vojnih časov

Furlanski inštitut za zgodovino osvobodilnega gibanja je izdal knjigi, ki vsebujejo temeljito dokumentacijo o padlih in pogrešanih v drugi svetovni vojni ter strogo preverjene podatke o živah prvega povojnega obdobja v tržaški pokrajini. Gre za dragocen in verodostojen prispevek k razčiščenju resnice v brk publikacijam iz nacionalističnih krogov, ki to resnico izkrivljajo.

..... stran 2

Odobrili reformo RAI

Senat je včeraj dokončno odobril zakon, ki spreminja sestavo in pristojnosti upravnega sveta javne radiotelevizijske ustanove Rai. Zakon je bil sprejet z glasovi Kd, Dsl, Psi, Pri, Zelenih in Psdi, njegov glavni namen pa je »osvoboditi« ustanovo prevelikega vpliva strank.

..... stran 3

Svetovalec več za DSL v Gorici

Uradna razglasitev izvoljenih na Goriški pokrajini je prinesla presenečenje: DSL pridobi svetovalec več in bo imela tri, svetovalec pa izgubijo Zeleni, ki bodo imeli samo enega. Popravek so vnesli na osnovi tolmačenja, da se seštejejo glasovi strank, ki so podprle istega predsedniškega kandidata. Zeleni so - kakor SKP, ki je zaradi podobnega tolmačenja zakona izgubila edino predstavnico v občinskem svetu v Trzinu - ogorčeno komentirali »krivico«.

..... stran 7

Zaradi vsedržavne stavke novinarjev Primorski dnevnik jutri ne bo izšel. Prihodnja številka bo izšla v nedeljo, 27. junija.

ŽELITE NOV AVTOMOBIL
PANDA ali UNO?
VAŠ PREVEČ RABLJEN AVTOMOBIL VELJA
2 MILIJONA ZA VSAK AVTOMOBIL ZA ODPAD
PRI NAKUPU NOVEGA PANDA
25 MILIJONA ZA VSAK AVTOMOBIL ZA ODPAD
PRI NAKUPU NOVEGA UNO

ZASTOPNIK FIAT
LUCIOLI
TRST - UL. FLAVIA 104 Tel. 383050

TRST / POBUDA FURLANSKEGA INŠTITUTA ZA ZGODOVINO OSVOBODILNEGA GIBANJA

Vendarle verodostojnejši podatki o povojnih žrtvah

Proti političnim manipulacijam številke o pogrešanih iz leta 1945

DRAGO GASPERLIN

TRST - »Blizamo se koncu stoletja in vendar se mi včasih zazdi, kot da bi zivel se v prvih povojnih letih.« je privrelo iz zgodovinarja Galliana Fogarja med včerajšnjo tiskovno konferenco, na kateri so predstavniki Furlanskega inštituta za zgodovino osvobodilnega gibanja predstavili debeli knjigi z nadrobniimi poimenskimi in številnimi podatki o padlih, pogrešanih in civilnih žrtvah druge svetovne vojne na območju današnje tržaške pokrajine. Fogarja je razvnelo vprašanje novinarke v zvezi s tako imenovanimi fojbami: kako to, da zveza med številskimi omenjenega inštituta in številskimi, ki jih navajajo v zadnjih casih razni tukajšnji casniki in politiki, tolikšna razlika. »Nasi podatki temeljijo na strogo verodostojni dokumentaciji in vsako napihovanje števil, ces da je v fojbe koncalo vec deset tisoč ljudi, je izrazita politična manipulacija, ki ne dela casti političnim mozem,« je odvrnil zgodovinar.

Ne samo, raziskovalci furlanskega zavoda niso nikdar uporabili besed »foiba« ali »infoibati«, ampak pojasnjujejo samo to, da so jugoslovan-

Predstavniki inštitutov za zgodovino osvobodilnega gibanja med včerajšnjo tiskovno konferenco v Trstu (foto Kržmančič/KROMA)

ske sile med 1. majem in 12. junijem 1945 iz občin zdajšnje tržaške pokrajine odpeljale s sabo natančno 601 osebo, od tega 185 civilistov, 19 partizanov, 118 agentov javne varnosti, 119 finančnih straž, 9 karabinjerjev, 22 pripadnikov kraljevske vojske, 69 milicarjev teritorialne obrambe (MDT), 34 republikov (RSI), 10 pripadnikov guardie civice, 2 gasilca, 2 člana Rdečega kriza, 3 pripadnike kolaboracionističnega CIL in 9 »drugih«. Po drugih ravno tako verodostojnih podatkih naj bi znašalo skupno število precej več kot 600,

vendar zaradi tega, ker se nanasajo tudi na mnoge, ki so preživeli in se že leta 1947 vrnili domov. Kakor sta ponazorila direktor furlanskega inštituta Alberto Buvoli, ob katerem je sedel predsednik Ciro Nigris, in predsednik Deželnega inštituta za zgodovino osvobodilnega gibanja Teodoro Sala, so raziskovalci s pomočjo ustreznega seznama Italijanskega rdečega kriza ugotovili, da je bilo v ugovoli, da je bilo v veliki vhodna vrata in zarotnike spustil v poslopje. V pričakovanju njihovega prihoda, da je kozarcem vina, v katerega je nasul uspalvalni prašek, je nevtaliziral poveljnika varnostnih čet v konaku, vendar doza ni bila dovolj močna, da bi se ta ob nenadnem hrupu ne prebudil. Ustrelili so ga na licu mesta. Nato se je začela divja hajka pijanih oficirjev po stopnicah, sobanah in hodnikih palače, v iskanju kraljevskega para. Aleksander Obrenović je bil sicer na atentate že navajen, saj so si v zadnjih letih s podpihovanjem Rusije in njenega varovanja Petra Karadjordjevića v Beogradu sledili kot na tekočem traku, kljub temu pa ga je vdor oficirjev v konak presenetil v spanju. Z zeno se je na hitrico zatekel v malo garderobo, tako spretno skrito za stenski mi vrati, da vhod vanjo ni bil opazen. Celi dve uri so ga od besa, napetosti in vina ponoreli oficirji zastoj iskali, tako da se je deželna noč že začela nagibati v sivino jutranjega polmraka. Tedaj je Draga, ki je previd-

skusajo dokazovati nacionalistični oziroma neofasistični viri. Ti seveda obenem zmanjšujejo število mrtvih v nacističnih lagerjih vključno z uincevalnim taboriščem pri Sv. Soboti v Trstu - Rizarno; v njih je končalo kar 1.470 prebivalcev tržaške pokrajine, od tega je bilo 973 civilistov, 421 italijanskih, slovenskih in hrvaških partizanov ter 76 vojakov - deportirana je bila tudi vsa židovska skupnost (668 žrtve). Podobno velja za pripadnike zloglasne kolaboracionistične policije Guardia civile, ki jo je ustanovil leta 1944 po-

destat Pagnini (tisti, po katerem bi rad tržaski melonarski zupan Giulio Staffieri poimenoval mestno ulico): v smrt jih ni slo 123, pač pa 70.

Iz dokumentacije furlanskega zavoda, ki je temeljnega pomena za vsako nadaljnjo študijo o vplivih druge svetovne vojne na tukajšnje življenje, razberemo nadalje, da znasa število padlih in pogrešanih v vsej Furlaniji-Juljski krajini 26.506, pri čemer jih odpade 10.521 na videmsko, 4.410 na pordeonsko, 3.842 na gorisko in 7.733 (ali kar 2,5 odstotka prebivalstva) na tržasko pokrajino. Tod je med drugim padlo 789 italijanskih partizanov in 830 partizanov iz vrst slovenskega IX. korpusa in hrvaškega VII. korpusa.

Na včerajšnji tiskovni konferenci so sicer izrecno obzalovali, da se se danes ne ve, koliko žrtve je druga svetovna vojna povzročila v vsej Italiji. Medtem ko so zadevne raziskave v Franciji in celo v Nemčiji že precej daleč, so italijanski pristojni ministrski krogi vprašanje zanemari, tako da morajo delo, ki dejansko priteče njim, zdaj opravljati inštituti, kakršna sta furlanski in deželni - takih inštitutov je v vsej državi okoli sedeset.

50. OBLETNICA PARTIZANSKEGA DNEVNIKA

Epopeja vojnega novinarstva

VOJIMIR TAVCAR

Dediscina je obenem »spodbudna in obremenjujoča. Spodbudna, ker sili k zanosu, prizadevnosti in posnemanju, obremenjujoča, ker ni lahko meriti se z epopejo. Kajti to, in zlasti to, je Partizanski dnevnik bil: epopeja vojnega novinarstva, ki sodi kot bleščeče poglavje v anale casnikarskih podvigov. Tako po organizaciji tiska in distribucijske mreže, kot po predanosti tistih, ki so ga ustvarjali in razdeljevali.

Italijanski kolega je pred casom označil Partizanski dnevnik kot »casopis, ki je streljal s hribov.« In to je tedaj list, edini tiskani partizanski dnevnik v zasuznjeni Evropi, tudi bil. Bil je informator, obenem pa tudi pomembno orožje partizanske vojske v boju proti okupatorjem in tistim, ki so z njim sodelovali. In bil je udarno orožje, ker je znal biti ljudski, obenem pa tudi dovolj širok glede na razmere, v katerih je izhajal.

Petdeset let je minilo, od kar je izšla prva številka Partizanskega dnevnika. Petdeset let, v katerih je bila Evropa najprej dobra stiri desetletja skoraj negibna v politični dinamiki zaradi ledenega pisa hladne vojne in blokove delitve sveta, v zadnjih starih letih pa vpeta v vrtnec burnega spreminjanja, velikokrat s pozitivnim, se večkrat z negativnim predznakom. Ta vihra je odpihnila s sabo tudi enega od ciljev, za katere se je boril Partizanski dnevnik: tisto Jugoslavijo, ki naj bi bila skupni dom enakopravnih južnih slovenskih narodov. Zadnji udarec ji je dala velikosrbska hegemonična politika, njene temelje pa so že prej

prezreti. Ni mogoče prezreti zloma komunizma, ki je bil kljub vsemu idejni temelj Partizanskega dnevnika, kot ni mogoče prezreti, da je krizi socialisticne ideologije sledila tudi kriza njenega zgodovinskega antagonista, kapitalizma, ki ne ve, kako bi resil vsa tista protislovja in tezeve, zaradi katerih je komunizem pravzaprav nastal in se tudi uveljavil.

Na pragu tretjega tisočletja se je

človek znašel spet gol, brez vsakršne ideološke palice, na katero bi se lahko oprl v spoprijemanju z novo dinamiko, z novimi in starimi problemi.

Ceprav so pogoji, v katerih živimo (toda ne povsod, kot dramatično opozarja primer Bosne in Hercegovine) nedvomno manj dramatični od tistih, v katerih so ziveli nasi očetje, ko so se borili proti sovražniku, ki jih je obsodil na smrt, je danes, po vsem, kar se je zgodilo, težje zaupati v boljše prihodnost, kot pred petdesetimi leti, ceprav so tedaj zvijzale svinčenke in pokale bombe. In tezi je zato novinarski poklic, ker je stvarnost vse manj jasna, veliko je sivine, gotovosti pa malo, ali nic, ostaja le poskus cimbolj postenega opisanja dogajanja, brez ideoloških obremenjenosti, a obenem z jasnim opozorilom bralcu, s kaksnega zornega kota novinar gleda na dogajanje.

Tudi zaradi tega je merjenje z epopejo, kakršna je bil Partizanski dnevnik, zahtevno, saj so obrisi Resnice vse manj jasni in dojemljivi in novinar je v svojem poklicu vse bolj sam s svojo vestjo kot edinim kompasom. Ob prelistavanju Partizanskega dnevnika ostaja obudovanje za podvig, ki so ga bili v nemogocih razmerah sposobni tisti novinarji, tiskarji, kolporterji, preseneca tudi politična sirina, ki so je bili sposobni. A vsiljuje se tudi občutek oddaljenosti, ki ga je poglobo zlasti dogajanje zadnjih let. Nic več »streljanja z vrhov« za velike utopične cilje, pač pa vztrajno, večkrat mučno, toda vendarle spodbudno delo za korake naprej.

prezreti. Ni mogoče prezreti zloma komunizma, ki je bil kljub vsemu idejni temelj Partizanskega dnevnika, kot ni mogoče prezreti, da je krizi socialisticne ideologije sledila tudi kriza njenega zgodovinskega antagonista, kapitalizma, ki ne ve, kako bi resil vsa tista protislovja in tezeve, zaradi katerih je komunizem pravzaprav nastal in se tudi uveljavil.

Na pragu tretjega tisočletja se je

JUTRI BREZ ČASOPISOV

Prvi dan molka proti napadom na informiranje

RIM - Prvi dan molka proti napadom na svobodo informiranja. Tako je v svojem sporocilu novinarski sindikat Fnsi označil vsedravno stavko, zaradi katere ne bo v soboto v Italiji izšel noben casopis, ne bo ne radijskih in ne televizijskih sporocil.

Za to obliko protesta so se pred dvema tednoma odlocili predstavniki sindikalnih odborov (sindikalna predstavništva posameznih urednistev), ki so se zbrali v Rimu na dvodnevnih skupstnici, da bi skupno z vsedravnim vodstvom preucili »zdravstveno stanje« na področju informiranja. Ob ti isti priloznosti so sindikalni odbori soglasno sprejeli predlog vodstva Fnsi, da se začne bitko za nove odnose na področju informiranja in odobri »paket« 5 dni stavke v podprejete bitke.

K odlocnejsemu nastopu in boju za demokraticnejša pravila na področju informiranja je novinarski sindikat prisilil splet okolicin, ki so v zlasti v zadnjem letu krepko okrnili informativni prostor v Italiji. Prvi negativni dejavniki je gospodarska recesija, ki je zaostрила krizo založniških podjetij, k temu pa je prispevalo dejstvo, da država ni prilagodila in posodobila pravil na področju ekonomske propagande. Zaradi tega zlasti televizijski medij oddaja veliko ekonomske propagande, kar je zaostrišlo krizo dnevnikov. Tezave so privedle do številnih odpustov, nekateri casopisi pa so bili prisiljeni k zaprtju.

Drugi zaskrbiljujoci dejavniki je poslabšanje

sindikalnih odnos v nekaterih založniških podjetjih, v katerih založniki krhijo avtonomijo redakcij (zelo zgovoren je bil primer rimskega Il Tempa, kjer je založnik zbiral tudi zaupne informacije o uslužbencih), k čemur je treba dodati se ponavljajoče se poskuse politike, ki se ne odpoveduje naklepu, da bi nadela vaje novinarjem.

Sodu dno pa je izbil sklep vlade, da v okviru varčevalnih ukrepov naloži vsem skrbstvenim ustanovam prisilno 25-odstotno posojilo prihodkov. Med najbolj prizadetimi ustanovami je tudi novinarski skrbstveni zavod Inpgi, ki je eden od redkih aktivnih v Italiji in ki bi moral prispevati v nezaupljivo brezno državne skrbstvene ustanove Inps. Novinarski zavod Inpgi, ki ga novinarji upravljajo sami, je po splošnem prepričanju casnikarjev eden od temeljev poklicne avtonomije. Ktniti novinarski skrbstveni zavod - zlasti v kriznem obdobju, kot je sedanje, v katerem Inpgi krepko posega v korist brezposelnih novinarjev - pomeni ktniti avtonomijo informiranja in torej možnost novinarjev, da kar najbolj posteno in svobodno opravljajo poklic.

S protestom novinarjev soglasa tudi zveza založnikov Fieg, ceprav novinarskemu sindikatu ocita, da se poslužuje zgresenega sredstva, ki je stavka. Ta bo po oceni založnikov prizadela založniške hiše, ki se soocajo s težavami trzišca, s predvidenim poviskom poštnih tarif in pravo džunglo na področju reklame. (VT)

G L O S A

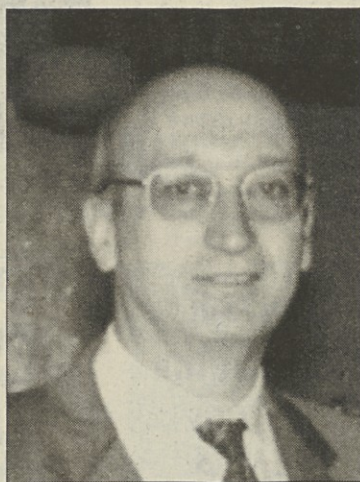
Pred 90 leti tragičen konec dinastije Obrenovićev

JOZE PRIJEVEC

Pred devetdesetimi leti, v noči med 11. in 12. junijem 1903, se je skupina oficirjev srbske vojske, ki jo je vodil polkovnik Dragutin Dimitrijević-Apis, prithotapila do starega konaka, rezidenca kralja Aleksandra Obrenovića in njegove zene Drage. Na dogovorjeni znak je poročnik Petar Zivković, ki je bil tisto noc na službeni dolžnosti v palači, odprl velika vhodna vrata in zarotnike spustil v poslopje. V pričakovanju njihovega prihoda, da je kozarcem vina, v katerega je nasul uspalvalni prašek, je nevtaliziral poveljnika varnostnih čet v konaku, vendar doza ni bila dovolj močna, da bi se ta ob nenadnem hrupu ne prebudil. Ustrelili so ga na licu mesta. Nato se je začela divja hajka pijanih oficirjev po stopnicah, sobanah in hodnikih palače, v iskanju kraljevskega para. Aleksander Obrenović je bil sicer na atentate že navajen, saj so si v zadnjih letih s podpihovanjem Rusije in njenega varovanja Petra Karadjordjevića v Beogradu sledili kot na tekočem traku, kljub temu pa ga je vdor oficirjev v konak presenetil v spanju. Z zeno se je na hitrico zatekel v malo garderobo, tako spretno skrito za stenski mi vrati, da vhod vanjo ni bil opazen. Celi dve uri so ga od besa, napetosti in vina ponoreli oficirji zastoj iskali, tako da se je deželna noč že začela nagibati v sivino jutranjega polmraka. Tedaj je Draga, ki je previd-

no odprla okno garderobe, opazila med grmičevjem na vrtu večjo skupino članov kraljevske garde. V prepričanju, da je rešitev blizu, se je sklonila skozi okno in začela vpiti: »Vojaki, vas kralj je v nevarnosti, na pomoč!« Toda v odgovor je eden od gardistov nanjo streljal in jo zadel v levo ramo. Sedaj je bilo samo vprašanje casa, da so zarotniki odkrili skrišališče kraljevske dvojice: Aleksandra in Drago so zavlekli v njuno spalnico in ju med divjimi ter opolzkimi psovkami napadli z strelnim orožjem in z meci. Po nesreči so se znesli nad kraljico, ki so jo razmesarili in nato njeno golo truplo s se živim Alesandrom vrgli skozi okno spalnice na vrt. Tam so kralja, ki mu je ob udarcu ob tla izstopilo oko iz lobanje, dokončno pokončili, obenem pa kraljici posekali prste, da so ji z njih lazje sneli dragocene prstane. Dinastija Obrenović, ki je osemindeset let vladovala v Srbiji, se s tem zločinom za vedno zgnila z zgodovinske scene: na njej jo je zamenjala dinastija Karadjordjevićev, katere pa ni čakala manj krvava usoda.

Zdi se mi primerno spomniti na ta daljnji dogodek, ki je pred devetdesetimi leti vznemiril in

zgrozil evropsko javno mnenje, ker ga cutim kot emblematicnega za tisto »epsko« pojmovanje politike, ki je bilo in je se živo med Srbi. »V Beogradu«, je zapisal v začetku tridesetih let Svetozar Pribičević, »imajo sekiro se vedno za učinkovito zdravilo v političnem boju«. Bojim se, da se v casu po drugi svetovni vojni v tem smislu ni dosti spremenilo, saj Jovanka verjetno ni zastoj svarila Tita, naj se pazi, in tožila, da noče koncati tako kot kraljica Draga. Gre za politično kulturo, ki ni se dozorela v demokracijo zahodnoevropskega tipa, temveč ostaja v primežu levantinskega fundamentalizma, kakršnega je opaziti v mnogih državah Srednjega vzhoda. Ta ugotovitev mi seveda ne rekuje misel, da se Srbija, tudi če zmaga v Bosni in Hercegovini, se dolgo ne bo umirila, in da bo s svojo nestabilnostjo prav tako dolgo ogrozila tudi nas bivajski prostor.

M N E N J E

Volitve in slovenska manjšina: napočil je čas za razmislek

BOJAN BREZIGAR

Slovenska manjšina je izšla iz letosnjih deželnih in pokrajinskih volitev porazena. V prejšnjem deželnem svetu so bili stitje Slovenci, sedaj samo eden; v tržaskem pokrajinskem svetu so bili trije Slovenci, sedaj je samo eden; v goriskem pokrajinskem svetu sta bila dva Slovenca, sedaj ni nikogar več. Skupni obracun: minus sedem. Številka, ki že sama po sebi mnogo pove in ne potrebuje dodatnega komentarja. Zaskrbiljujoc je tudi dejstvo, da v manjšini sami ni bilo mogoče zabeležiti ostre reakcije, ki bi jo tako negativen rezultat terjal. Skopu ugotovitev, da gre za davek, ki ga je slovenska manjšina placala za volilne reforme, namrec se zdalec ne zadosca. Stranke in kandidati so se ocnili volilne izide, niso pa poglobili perspektiv, ki jih ti izidi pomenijo za slovensko manjšino. Potrebna je torej analiza sedanjega stanja in na tej osnovi nekaj ocen, s katerimi bi se lahko tudi začela razprava o zadržanju slovenskih strank in kandidatov ob prihodnjih volilnih preizkusnjah, zaceni s tržaskimi obcinskimi volitvami, ki bodo jeseni. S temi ugotovitvami zelimo predvsem spodbuditi široko in poglobljeno razpravo.

1. Dezelna volilna reforma je dejansko onemogocila manjšim strankam prisotnost v deželni skupstnici. Obstaja sicer se vedno klavzula o povezavah, izkusnje pa so pokazale, da ta klavzula se zdalec ne jamci niceasar, ker je za njeno uveljavljanje prevec neznan. Z enim samim preferencnim glasom se je objektivno zmanjšala možnost izvolitve slovenskih predstavnikov na listah velikih strank. Glede na število Slovencev bi morali v deželni svet izvoliti najmanj dva svetovalca v tržaskem volilnem okrožju in enega v goriskem.

2. Volilna reforma za pokrajinske volitve in na manjšino vplivala se bolj negativno in to ne samo zaradi izvolitve samo ene svetovalke v Trstu, ampak tudi zato, ker sta bili tako na tržaski kot tudi na goriski pokrajini izvoljena predsednika, ki manjšini nista posebno naklonjena; se vec: ce o

novi predsednici goriske pokrajine lahko recemo, da zaenkrat vsaj ni zavzela manjšini nasprotnih stališč, moramo tudi povedati, da je predsednik tržaške pokrajine covek tabora, ki je vedno nasprotoval pravicam slovenske manjšine v Italiji.

3. Pri vsem tem ne gre samo za ljudi ampak predvsem za politiko. Zmaga sil mešcanskega liberal-nacionalnega sloja predstavlja tudi zmago politike zaprtosti, ki je značilna za vse tiste, ki nasprotujejo družbenemu in gospodarskemu razvoju Furlanije-Juljske krajine v sodelovanju sosednjemu Slovenijo, ki odklanjajo naravno povezavo Trsta z zaledjem, ki glejcljato na slovensko manjšino v Italiji kdaj na peto kolono neke sovražne države in ki hrepenijo po vrnitvi Istre Italiji. Zmanjšana prisotnost slovenskih predstavnikov v izvoljenih svetih torej soupada z uveljavitvijo politike, ki ni naklonjena Slovincem, pri čemer to velja tako za slovensko manjšino kot tudi za slovensko državo.

4. Slovenska manjšina je z vse prevetliko razdrobljenostjo dohitevala splosna dogajanja, predvsem pa volilno reformo. Ni jih dohitela in to zastojanje je bilo na teh volitvah zanjo usodno. Medtem ko so se v vsej Italiji snovale nove politične formacije, ki niso več temeljile na ideoloških razlikah polpretekle dobe, ampak so bile osnovane na programih, znotraj slovenske manjšine takih programov doslej ni bilo mogoče izdelati in tudi o najosnovnejših vprašanjih ni potrebna enotnosti.

5. Tudi sicer se odnosi ob meji močno ohlajajo. Po prvem valu navdušenja ob nastanku samostojne republike Slovenije sedaj italijanska javnost z veliko odmaknjenostjo gleda čez mejo. To ne velja samo za visoko državno raven, ampak tudi za krajevne dejavnike in to celo tam, kjer nikoli doslej ni bilo te zav, kot primer lahko navedemo odnose med Gorico in Novo Gorico, ki že desetletja niso bili na tako nizki ravni kot v zadnjih mesecih.

6. Ob tem je bila Slovenija vse preste pasivna. Medtem ko Italija z ve-

liko pozornostjo spremlja dogajanja v Istri in včasih celo vsiljivo postavlja vprašanje italijanske manjšine v središče dogajanj, Slovenija vse prevec sramezljivo obravnava probleme svoje manjšine za mejo in se raje utaplja v razprtijah in polemikah. Značilno je dejstvo, da na primer slovenski tisk dosledno uporablja izraz »italijanska Gorica«, medtem ko nobenemu italijanskemu novinarju se na kraj pameti ne pade, da bi govoril o slovenski ali hrvaški Istri, ampak vsi vedno pišejo samo o Istri.

7. Včasih se sprašujemo, ali se odgovorni politični dejavniki v manjšini zavedajo dramatičnosti sedanjega trenutka, ko v obeh italijanski javnosti slovenska manjšina na Trzaskem in Goriskem, s celo paleto političnih in drugih predstavnistev, dejansko subjekt v tej družbi, postaja cedalje bolj predmet obravnave. Ko bi hoteli zadevo poenostaviti in bi verjetno pretiravali, bi dejali, da postajamo Slovenci na Trzaskem in Goriskem v odnosu z oblastni cedalje bolj podobni Slovincem v videmski pokrajini, namesto da bi se dogajalo obratno: skratka vrtnek, objekt, folklorni element.

8. Sedaj je torej skrajni cas, da se manjšina prebudi iz tega zatija in da poišče skupno govorico vsaj na področjih, ki so zanjo življenjskega pomena. Verjetno je ne bo nasla po že obstoječih formulah, kajti izkusnje kažejo, da taka rešitev ni mogoča. Polskati mora torej novo pot, za katero nimamo recepta, a nedvomno obstaja. Potrebno je predvsem dvojce: resnična dobra volja in resnično prizadevanje za rešitev skupnih problemov. Potrebno je tudi nekaj več fantazije in predvsem precej manj togosti. Res je, da je manjšina sibka, vendar bo s skupnim nastopom lahko dosegla mnogo več, tako v Trstu in v Rimu kot tudi na mednarodnih forumih, na katerih se Italija nezasluženo kici z manjšinsko zascitico, ki je dejansko ne izvaja. To so seveda za manjšino novi prijemi, ki jih doslej dokaj sramezljivo ni hotela uporabljati, vendar je tudi stanje po teh volitvah novo in terja odločen in jasen odgovor.

RAI / SENAT ODOBRILO ZAKON

Zelena luč za reformo

Radiotelevizijska ustanova ne bo več pod vplivom strank

RIM - Po napeti razpravi prejšnjih dni, ki so jo s svojo nestrpnostjo zaostri zlasti misovci in predstavniki Severne lige, je senat včeraj dokončno odobril zakon, ki spreminja sestavo in pristojnosti upravnega sveta javne radiotelevizijske ustanove Rai. Zakon, ki bo postal polnomočen z objavo v Uradnem listu, je prvi, omejen korak na poti reforme celotnega področja informiranja.

Zakon je bil sprejet po treh dneh razprave, ker je vlada zahtevala zaupnico in s tem preprecila dolgotrajno glasovanje o vseh 2.500 popravkih. Zakon je bil sprejet z glasovi Kd, Dsl, Psi, Pri, Zelenih in Psdi, medtem ko so glasovali proti Liga, Msi, Skp, Mreža in Pli. Ob tem zakonu se je oblikovala sirska večina od tiste, ki je podprla vlado Carla Azeglia Ciampija, vendar neobhodna zaupnica Dsl in Pri je imela, kot so pojasnili predstavniki teh dveh strank, zgolj tehnični in ne politični značaj.

Zakon vnaša precejšnje novosti v sestavo upravnih teles javne radiotelevizijske hiše, njegov glavni cilj pa naj bi bil, da iztrže Rai vpliv političnih strank. Zaradi tega je bil upravni svet podjetja zmanjšan od se-

danjih 16 na 5 članov, ki jih ne bo več imenovala parlamentarna komisija za nadzorstvo nad radijem in televizijo, pac pa je ta nelahka dolžnost zaupana predsedniku senata in poslanske zbornice.

Novi upravni svet, ki bo moral izvoliti iz svoje srede predsednika, bo imel več pristojnosti od prejšnjega in bo moral tudi jamčiti, da javna radiotelevizijska ustanova izpolnjuje svoje obveznosti. Potrditi bo moral vse pogodbe strateškega značaja, dodeliti finančna sredstva posameznim oddelkom podjetja, odlocati o imenovanju najvišjih funkcionarjev, obenem pa bo imenoval generalnega direktorja v soglasju z delničarji. Vzporedno z večjimi pristojnostmi upravnega sveta, je zakon okrilil nekaj pristojnosti generalnemu direktorju.

Po izidu glasovanja je predsednik senata Giovanni Spadolini izrazil svoje zadovoljstvo, ker zakon rešuje vprašanja upravljanja Rai, obenem pa je to prvi korak v postopku reformiranja celotnega področja telekomunikacij. S tem je strnil stalistič stevalnih političnih skupin, ki menijo, da se bo treba v najkrajšem času lotiti urejanja celotnega področja informiranja. (VT)

PARLAMENT / POSLANCI IN SENATORJI ZAPOSLENI Z NOVIMI VOLILNIMI PRAVILI

Glede zastopanosti manjšin se zbornica ni ravno izkazala

Včeraj končana razprava o posameznih členih, v sredo že glasovanje V senatu pa se je delo komaj začelo - O manjšinah samo zelo splošno

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Med polemikami in stalnimi glasovanji o amandmajih, ki razburjajo poslance, se zbornica postopno približuje cilju o oblikovanju novih volilnih pravil. Sinoci je zbornica skoraj končala razpravo o posameznih členih, tako da bo najbrž ze prihodnjo sredo glasovala o zakonu v celoti.

Vprašanje pa je, ali bodo pravila za izvolitev zbornice dokončno takšna, kot jih je izoblikovala ta dom. Nekatere skupine, kot Dsl, ki se je opredeljevala za dvojni volilni krog, že napovedujejo, da si bodo prizadevale za izboljšavo zakona v senatu z novo bitko.

Medtem ko se zbornica približuje koncu naporenega dela, je senat včeraj začel s splošno razpravo o novih volilnih pravilih za ta dom. Predlog, ki ga je po navodilih ustavne komisije izoblikoval poročevalec Cesare Salvi (Dsl) predvideva tudi za senat, da se 75 odstotkov mest podeli z večinskim uninominalnim sistemom, 25 odstotkov pa s proporcionalnim. Salvi je dodal, da zagovarja predlog o enem volilnem krogu proti osebni pravicu, ker je to pac izraz volje večine v komisiji.

V uvodnem poročilu je

Salvi orisal zakonski predlog in med drugim poudaril, da besedil določa tudi kriterije, s katerimi naj bodo zarisana nova volilna orožja. Pri tem je med drugim poudaril točko, ki zadeva manjšine in ki predvideva, da morajo biti na območjih, kjer živijo priznane jezikovne manjšine, volilna okrožja oblikovana tako, da »njihova velikost in razmejitev omogoči dostop manjšin do parlamentarne zastopanosti. Tudi zaradi tega je treba poskrbeti, da bodo manjšine vključene v cim manjše število okrožij.« To je bil kompromis, ki ga je izoblikovala komisija na osnovi predlogov Dsl, južnotirolske Svp in Skp in ki je prodl tudi s angaziranjem slovenskega senatorja Darka Bratinca.

Sicer pa se je v splošni razpravi k problemu manjšin povrnil predstavniki Skp Marchetti, ki je obžaloval, da zakonski predlog ne vsebuje določil, ki bi »bolje ščitila manjšine, ki jih večinski volilni sistem objektivno oskuduje«. Napovedal je tudi, da bo o tem vprašanju njegova skupina predložila vrsto popravkov.

Razprava o tem problemu bo v prihodnjih dneh

pokazala, ali je občutljivost za manjšinsko problematiko zadostna.

Ce je senat s tega vidika se pred izpitom, velja poudariti, da se poslanska zbornica glede manjšin ni ravno izkazala. Zavrnjen je bil popravek, ki ga je bil predlagal južnotirolski poslanec Michl Ebner in ki je določal, da bi v proporcni kvoti za stranke, ki bi imele večino manjšinskih kandidatov, ne veljal 4-odstotni vstopni prag. Glede manjšin je ostalo le zelo splošno besedilo v šestem členu, ki določa kriterije za oblikovanje volilnih okrožij. Rečeno je, da je »na območjih, kjer so prisotne priznane jezikovne manjšine treba pri zamejitvi volilnih okrožij ravnati praviloma tako, da bodo vključene v cim manjše število okrožij«. V bistvu gre bolj za priporočilo kot za kriterij, ki naj bi obvezoval komisijo, ki bo določala okrožja. S tega vidika je besedilo senata veliko bolj določeno, pa ceprav tudi tisto ne jamci zastopanosti, pac pa je le nekoliko bolj opredeljuje pogoje, ki naj bi manjšinsko zastopstvo omogočili.

Malo je bolje kot nič, pravi preprosta logika. A to Slovincem v Italiji ni v veliko tolažbo.

Salvi: Zajamčena zastopanost terja ustavni zakon

RIM - Senator Cesare Salvi (DSL) je kot poročevalec ustavne komisije izoblikoval ogrodje predloga o novih volilnih pravilih. S tega vidika je tudi prišpeval, da so bili v tem predlogu vsaj delno upoštevani popravki (predložili so jih Dsl, Skp in južnotirolska Svp) o zastopanosti manjšin. Takoj po začetku splošne razprave smo mu v zvezi z manjšinsko problematiko zastavili nekaj vprašanj.

Senator Salvi, v uvodnem posegu ste obrazložili predlog o novih volilnih pravilih za senat, v katerem je govor tudi o vprašanju manjšin. Kaj predvideva vaš predlog?

SALVI: Izvolitev manjšinskih predstavnikov v parlament skušamo omogočiti predvsem z delom na volilnih okrožjih. Treba jih je zacrtati tako, da upoštevajo prisotnost priznanih manjšin in jim olajšajo izvolitev njihovih predstavnikov.

Ali se vam ne zdi, da je ukrep nezadosten? Nekateri so v komisiji predlagali določilo o zajamčenem predstavnstvu...

SALVI: Tak pristop postavlja tudi vprašanje ustavnosti in ga bo treba najbrž reševati z ustavnim zakonom. Z navadnim zakonom ni mogoče razvozlati problema zajamčenega predstavnstva, zato se ga bo morala lotiti ustavna komisija za ustavne reforme.

Morda bo res. Toda na ta način so najbolj prizadeti Slovenci v Italiji, ki so najmanj zaščiteni in torej najsiškejša med priznanimi manjšinami.

SALVI: Morda so Ladinci v se slabšem položaju. A mimo te pripombe mislim, da je to, kar smo oblikovali, največ, kar je mogoče doseči z rednim zakonom. In zdi se mi, da je to kljub vsemu pomemben dosežek. Ce pa bodo postavljeni drugi predlogi, smo pripravljeni na razpravo. (VT)

NOVICE

CISL in UIL demantirata da bi prejela denar od gradbenika Lodigianija

RIM - Tako CISL kot UIL sta včeraj spet demantirali trditve gradbenika Lodigianija, po katerih naj bi generalna tajnika obeh organizacij, D'Antoni in Benvenuto, prejela nekaj stotin milijonov lir v zameno za »sindikalni mir« v Lodigianijevih podjetjih. Tajnistvi obeh sindikatov odkrito govorita o dobro zreziranem napadu na sindikat v trenutku, ko so v teku kocljiva pogajanja o ceni dela, ter zahtevata objavo zapisnikov Lodigianijevih zasliševanj, tako da bi se lahko učinkovito branila pred obtožbami.

Tudi bivši tajnik CGIL in sedanji tajnik PSI Del Turco je v nekem intervjuju izključil, da bi sindikati kakorkoli utegnili biti vpleteni v podkupinske afere.

Tiziana Maiolo izključena iz poslanske skupine SKP

RIM - Posl. Tiziana Maiolo je bila izključena iz poslanske skupine SKP, ces da se je s svojo kandidaturom za zupanja v Milanu »sama postavila v kontrapozicijo ne samo s SKP, ampak z vso levico«. Kot je znano, je Maiolova, bivša novinarka Manifesta, kandidirala za milansko zupanja na celu heterogene liste skupaj z antiprobibicionisti, medtem ko je SKP podpirala kandidaturom Nanda Dalla Chiese.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779699, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-779699, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (lirna 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Clan italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

RIM / DANES SE SESTANE DEMOKRŠČANSKO VODSTVO

KD: »Samorazpustitev« v znamenju kontinuitete

Stranka naj bi se preimenovala v »Ljudski center«

RIM - Mastni naslovi, s katerimi je dober del italijanskih časopisov včeraj napovedoval samorazpustitev Krščanske demokracije, niso vznejevoljili tajnika Mina Martinazzolija. Ko je včeraj zapuscal strankih sedež na Jezusovem trgu, je prvič po nekaj dneh nasmejan zaupal novinarjem, da ga je marsikdo danes zjutraj pozdravljaj kot »bivšega tajnika«. »Konec koncev mi ni zal, res pa ni,« je poudaril Martinazzoli in takoj dodal, da prenavljanje Krščanske demokracije ni sinonim razpusta ali zavračanja njene preteklosti.

»Moje geslo je prenavljanje brez zatajevanja. Mislim, da je dovolj jasno,« je poudaril Martinazzoli in dodal, da »časopisi napovedujejo smrt, medtem ko mi govorimo o življenju«. Tajnik je tudi zavrnil interpretacijo časopisov, da je Kd pospela ritem spreminjanja po soku volilnega poraza. »Vse roke smo odlocili ze prej: julija ustanovna skupščina, ki naj določi program,

strategijo in obliko stranke. Nato pa bo potreben kongres, da odlocimo o vsem ostalem. Zdi se mi, da je to prava pot in da je tudi ritem pravilen, ne prehitel in ne propocasen.«

Tajnikov ton je bil ves čas umirjen. Razvnel se je samo, ko so mu novinarji omenili poskus zatajevanja preteklosti. »Nočem zatajiti ničesar,« je poudaril ostro, »potrebno je le spremeniti način tolmačenja stranke, odpraviti birokratske in klientelarne togosti. Toda zdi se mi, da bi nas kdo hotel zapoditi bolj zaradi naših vrlin kot zaradi naših krivd.« Pri tem je dodal, da Kd ne namerava po isti poti kot Kpi, ko se je spremenila v Dsl, predvsem pa je poudaril, da ob prenavljanju stranka najbrz ne tvega razkola. »In ce ze govorimo o razkolu, mi smo ga delno ze doživeli z odhodom Maria Segnija,« je koncal Martinazzoli.

Glavni voditelji Krščanske demokracije so bili včeraj vsi v sozvočju s tajnikom in so odločno za-

nikali možnost samorazpusta. Marsikdo pa je polemiziral z Martinazzolijem glede njegove hipoteze o spremembi imena stranke iz Krščanske demokracije v Ljudski center. Vecina meni, da mora stranka ohraniti sedanje ime. Nihce pa ni hotel jasno odgovoriti na vprašanje, kako to, da »so jo časopisi tako zavozili« z naslovi. Samo podpredsednik senata Luigi Graneli je ostro napadel vodjo političnega tajništva Pierluigia Castagnettija, ces da je z dvoumnimi besedami neodgovorno razpihnil govorice.

Toda v stranki je zaznavno slabo pocutje, ki ga je nedavni poraz na političnih volitvah se zaostрил. To je prišlo do izraza v besedah bivšega zunanjega ministra Emilia Colomba, ki je poudaril, da je »okoli Kd občutiti vzdušje izpuhtevanja«.

Kakšno je v resnici strankino zdravstveno stanje bo bolj jasno danes, ko se bo sestalo vodstvo, da sklepa o nadaljnjih korakih na poti prenavljanja. (VT)

PALERMO / MAFIJSKA DOMIŠLJIJA NIMA MEJA

Kako so bratje in sorodniki služili velike denarje na račun svojcev umrlih oseb

PALERMO - Včeraj so v Palermu aretirali 12 oseb, ki so privatno upravljale krajevno pokopališče in so zgovoren odraz nezakonitih vezi med skorumpiranimi javnimi upravitelji ter mafijo. Bivši občinski odbornik za imovino, socialist Giacomo Affatigato (51 let), in vodja istega občinskega oddelka Bernardo Comella (57) sta s sodelovanjem desetih občinskih uslužbencev oddala v zadnjih enajstih mesecih pokopalski prostor za 3.500 grobov v trzni vrednosti 14 milijard lir; trik pa je v tem, da je sel ta prostor v koncesijo izključno dvajsetim podjetjem bratov Salvatoreja, Francesca in Giovannija Lo Cicera, ki veljajo za znane mafijce. In kaj so ti poceli? Ce si si hotel dati urediti grob, si zanj moral odnesti 18 milijonov lir, vtem ko bi v rednih okoliščinah potrosil kvečjemu 3 do 5 milijonov! Sk-

ratka, ce se nisi obrnil na brate Lo Cicero, nisi niti smel umreti...

Med aretiranimi so poleg omenjene peterice še: Rosaria Lo Cicero (36), hčerka Francesca, lastnika enega od mafijskih podjetij; Vincenzo Lo Cicero (59), daljni sorodnik lakomne bratovščine in občinski nadintendant za pokopalska dela; nacelnik občinskega urada za pokopalsko službo Alfredo Arena (56) in hčerka Paola (32), arhitekt; podjetnik Arturo Belviso (37); Francesco Meraviglia (46), občinski geometer, in občinska uslužbenka Margherita Rubino (47).

Preiskovalcem je pomagal mafijski skesanec Alberto Lo Cicero, daljni sorodnik bratov Lo Cicero, svoj cas sofer Mariana Tullia Troie, ki se skriva in o katerem gre glas, da je nasledil zloglasnega sefa cose nostre Totoja Riino.

Bivša rdeča brigadistka Faranda na svobodi

VERONA - Bivša rdeča brigadistka Adriana Faranda je bila pogojno izpustena na svobodo po 13 letih ječe. Zaradi udeležbe pri ugrabitvi in umoru predsednika KD Alda Mora je bila svoj cas obsojena na 30 let zapora, kazen pa so ji nato znižali na 22 let in pol. Od junija 1991 je uživala režim polsvobode: podnevi je delala v neki dobroteljni ustanovi v Veroni, zvečer pa se je vračala v zapor. Zdaj bo torej lahko spala doma, kot je včeraj sklenilo sodisce v Benetkah.

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. junija 1993 in zapadlostjo 1. junija 2000.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi obrok, 6,25% bruto, bo izplačan 1. decembra 1993. Vsota nadaljnjih obrokov se bo spreminjala na osnovi bruto donosa enoletnih obveznic BOT s poviškom premije 0,50 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Prvi šestmesečni realni čisti donos znaša 11,24% letno v primeru, da se izklicna cena istoveti z nominalno.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 14. junija.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. junijem: ob vplačilu (2. julija) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

NOVICE

Ghersino nasledil Alberto Russignan

Paolo Ghersina, ki je bil pravkar izvoljen za deželnega svetovalca, je včeraj potrdil, da zapuška svetovalsko mesto na Obcini in da ga bo nasledil Alberto Russignan. To je enainštiridesetletni civilni inženir, v vsedržavnem merilu znan strokovnjak za akustično onesnaževanje, tehnik Krajevne zdravstvene enote v Trstu in vrsto let poznan kot izvedenec Sklada za varstvo narave - WWF.

Odstopil predsednik IACP Emilio Terpin

Odvetnik Avtonomnega instituta za ljudska stanovanja Emilio Terpin je včeraj sporočil, da bo s 1. julijem zapustil to mesto. Institutu je predsedoval tri leta, v tem obdobju je bilo sanirano finančno stanje ustanove, sprejet je bil pravilnik o novem organiku s sprejetjem v službo novih uslužbencev, poleg tega pa se je začelo izvajanje programa o preureditvi 3.200 razpadajočih stanovanj.

Včeraj predstavili novi telefonski imenik

V trzaski pokrajini ima 96 odstotkov prebivalcev svoj telefon; abonentov je trenutno okrog 142 tisoč: tako so včeraj na tiskovni konferenci povedali predstavniki družbe SIP, na kateri so predstavili imenik za 1.993-1.994, ki ga sedaj razdeljujejo naročnikom. Letošnji je tudi preglednejši od prejšnjih: ob vsem tem gre dodati, da je treba v imeniku vsako leto spremeniti skoraj 20 tisoč naslovov, v letosnjem letu pa bo po oceni družbe telefonsko številko spremenilo skoraj šest tisoč družin. SIP skrbi tudi za posodobitev telefonske mreže. Do meseca maja so na novo telefonsko mrežo že povezali 65.000 stvil, torej skoraj polovico vseh uporabnikov.

Večera pod zvezdami pri cerkvi na Pesku

Vas mika ponudba dveh večerov pod zvezdami? Nocoj in jutri boste svojo željo lahko uresničiti, če se boste ob 20.30 odzvali vabilu Kulturnega krožka ljubiteljev zvezdoslovja, ki že šest let deluje v središču mesta, ob lani pa ima urejeno nepremično opazovališče tudi na Pesku pri tamkajšnji cerkvi. Ponudba velja za vse, ki jih ta tema zanima ali vsaj privlačijo: člani krožka bodo poskrbeli za razlago, na vrsti pa bo opazovanje predvsem Lune, Jupitra in njegovih starih največjih satelitov. Izbriva nocojsnjega in jutrišnjega dne pa ni slučajna, glede na to, da je to v luninih premenah najugodnejše obdobje. (dam)

VČERAJ NA POKRAJINI

Predaja poslov

Srečanje predsednika Sardosa s komisarjem Marrosujem

Predaja poslov med Sardosom in Marrosujem (f. KROMA)

Odv. Paolo Sardos Albertini je včeraj zjutraj formalno prevzel posle predsednika pokrajinske uprave, ki jo je v zadnjih osmih mesecih, odkar je bil pokrajinski svet razpuščen, vodil izredni komisar, bivši trzaski prefekt Mario Marrosu. Ob tej priložnosti je komisar tudi seznanil novega predsednika z nekaterimi odprtimi vprašanji, s katerimi se bo morala v kratkem roku spoprijeti nova uprava in med katerimi izstopa vprašanje uporabe kompenzacijske biveše psihiatrične bolnišnice.

O sestavi novega pokrajinskega odbora pa se ni zanesljivih vesti. Ime-

na novih odbornikov bo moral predsednik Sardos objaviti v cim krajsem času, kaže pa, da so se vedno v teku posvetovanja in pogovori z možnimi kandidati. Sardos je tudi potrdil, da bo vseh šest odbornikov izbral izven pokrajinskega sveta, saj novi zakon določa nezdružljivost funkcij svetovalca in odbornika. Vsekakor naj bi do imenovanja odbornikov prišlo na začetku prihodnjega tedna, takoj nato pa naj bi se odbor prvič sestel. Tudi datum prve seje nove pokrajinske skupščine se ni bil določil, zelo verjetno bo svet zasedal sele v drugem tednu julija.

Stopetipetdeset slovenskih maturantov je včeraj opravilo prvo pisno preizkusno letošnjega zrelostnega izpita. Naslovi nalog v slovenscini (s kar dvema »slovenskima naslovoma«) so bili po mnenju večine kandidatov »lahki«, taki, da so se lahko razpisali. Največ jih je zbralo prvi naslov, tisti, ki so se odločili za takoimenovani »literarni naslov«, pa so pisali pretežno o Pahorju in Rebuli.

Objavljamo naslove v prevodu, ki ga je pripravilo ministristvo za solstvo.

Prvi trije naslovi so bili skupni za vse usmeritve:

1. »Vsak posameznik nosi s seboj od rojstva enako in neodtujljivo pravico, da neodvisno od svojih bližnjih živi vse, kar ga osebno prizadeva in si sam usmerja svojo lastno usodo.« A. de Tocqueville.

To načelo je bilo sprejeto v Statut Združenih narodov in v našo Ustavu, ki kot osnovo človeškega sožitja predpostavlja priznavanje in garancijo kršenih človekovih pravic in uresničitev nerazveljavljenih dolžnosti vzajemne pomoči.

Kljub temu pa se se danes te vrednote, na različnih področjih, dramatično krsijo zaradi individualnih in skupinskih razlogov, katerih vzrok je netolerantnost.

MATURA / PISNA NALOGA V SLOVENŠČINI

Človekove pravice, stroji in dva »slovenska naslova«

Včeraj so se za 155 slovenskih kandidatov začeli zrelostni izpiti

Prvi dan mature na znanstvenem liceju Fr. Prešeren (foto Krizmančič/KROMA)

Kandidat naj razmisli o dandanasnjih tehtnih pojavih kršenja človekovih pravic, tudi v luci težkih konfliktov, ki so nedavno eksplodirali v dezelah, kjer divja državljanska vojna in povzroca strasna grozodejstva zenskam, starejšim in otrokom.

2. Predstavite povojnega slovenskega pisatelja, ki je po vašem mnenju največjega pomena za sodobno slovensko literaturo.

3. Socialne in politične

razmere na Slovenskem tik pred začetkom druge svetovne vojne.

Cetrti naslov za zrelostni izpit na znanstvenem liceju, trgovskem tehničnem zavodu in oddelku za geometre:

4. Presenetljivo hitrost, s katero se razvijajo stroji, ki obdelujejo podatke in razrešujejo podatke, lahko razumemo kot najotipljivejši znak tam, kjer se slavi zmaga tehnološke družbe. Narasčajoca struktura

zaprtenost takšnih mehanizmov in uporaba vedno bolj zahtevnih tehnik za realizacijo nalog, ki smo jih zaupali strojem »novih generacij«, usmerjajo nekatere h govorjenju o obstoju »mislečih strojev«.

Kakšni so kandidati pogledi na to vprašanje?

Nas sploh lahko plasi bodočnost, v kateri so proizvedli z istim miselnjem tisti, ki izrivajo človeško pamet?

Kakšne spremembe lahko, v vsakem primeru, rodi v človeškem ob-

nasanju vedno bolj hitra razširitev elektronske in telematske avtomatizacije?

Cetrti naslov za zrelostni izpit na klasičnem liceju:

4. »Bogovi in ljudje se zgrajajo nad tistimi, ki živijo brezdelno, zaradi njegovega znajca, ki je podobno trotom, ki skrivajo svoje zelo in neznakovno jedo trud čebel.« Heziod, Dela in dnevi, v. 303-304

»Vse premaga žilavo, žilavo delo in potreba, ki pritiska v trpkosti življenja.« Virgil, Georgijke, I., v. 145-146

Kandidat naj ob omenjenih tekstih predstavi svoja razmišljanja o pojmovanju dela v grškem in rimskem svetu, ki jih lahko razbere iz citiranih pesnikov in po možnosti se od drugih klasičnih avtorjev.

Cetrti naslov za zrelostni izpit na poklicnem zavodu:

4. Kultura in profesionalnost, nekoč ločeni, sta danes medsebojno tesno soodvisni. Produktivni sistem, kakšen je danes, zateva profesionalnost, obogateno s kulturo, ki se je nenehno sposobna primerjati z izzivi novega.

Je ta sinteza mogoča? Na kakšen način jo lahko uresničimo?

Kandidat naj o tem spregovori v luci svojih študijskih izkušenj.

POBUDE / TURISTIČNA USTANOVA

Cela vrsta poletnih prireditev na Gradu

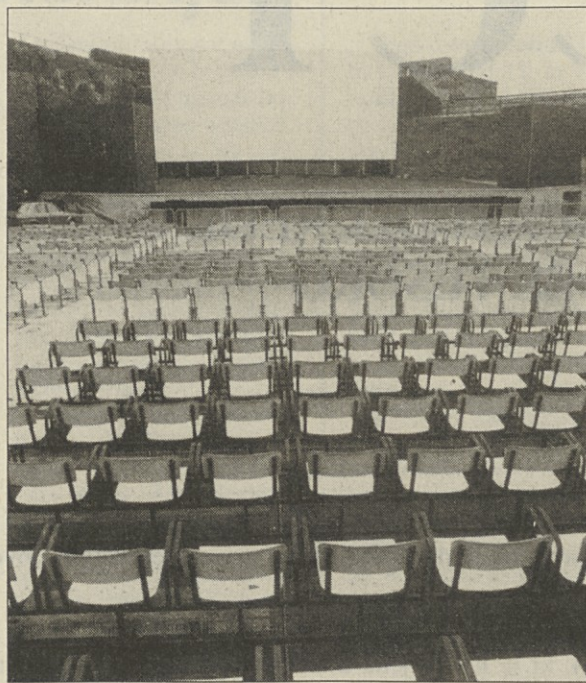
Občina bo nudila okrog 400 milijonov lir

Po uspehu v lanskem poletni sezoni, bo prireditveni prostor na Gradu sv. Justa tudi letos gostil manifestacijo, ki se odvija pod naslovom »Straordinario estivo 1993«. Gre za vrsto prireditev, ki jih organizira občinska služba za turizem in prosti čas v sodelovanju z odborom »Trieste 2000«. Za to priložnost so na velikem dvorcu Gradu opravili več obnovitvenih del in prostor za prireditve uredili po zakonskih predpisih.

V poletnem obdobju bodo torej Tržacani lahko prisostvovali vrsti glasbenih in gledaliških manifestacij, ki bodo nekako med seboj povezane v skupnem repertoarju. Za program je poskrbelo združenje Globogas.

Letošnje pobude so prireditelji predstavili na včerajšnji tiskovni konferenci na sedežu Turistične ustanove na gradu, katere se je udeležil tudi občinski odbornik De Gioia, ki je predvsem spregovoril o težavah, s katerimi se spoprije ma občinska uprava za ureditev tega prostora, ki ga mora sicer sama upravljati. Program letošnje sezone je bil torej pripravljen v teh nelahkih okoliščinah v upanju, da bo politični položaj na Obcini stabilnejši in torej odnos do organizacij, ki skrbijo za te prireditve, vse boljši.

Ob vsem tem je bil govor na včerajšnji tiskovni konferenci, ki so se je poleg odbornika De Gioie udeležili se namestnik direktorja prireditve Gianfranco Orel, Alessandro Mizzi za Globogas in Gilda Kramarsich za organizatorje.

Na Gradu sv. Justa je že vse pripravljeno (f. Ferrari/KROMA)

POBUDA DRUŠTVA EDINOST

Poročili Svetovni konferenci za človekove pravice o kršitvi pravic slovenske manjšine

Predvčerajšnjim, 23. junija 1993, ob 16.30 je delegacija družbeno-političnega društva Edinost iz Trsta izročila na Dunaju v Austria Centru protokolu Svetovne konference o človekovih pravicah dve poročili o tem, kako Italijanska republika krši človeške in manjšinske pravice pripadnikov slovenske manjšine. V prvem poročilu je v zgodovinskem delu opisano, kako je vladni komisar za Trzasko ozemlje v letih 1958-1960 prepovedal tri volilna zborovanja na trgu Zedinjenja Italije sa-

mo zato, ker je bil napovedan govor v slovenscini in so trzaski nestrpnezi zagrozili, da bodo z vsemi sredstvi preprečili zborovanja. V drugem delu dokument opisuje prizadevanja trzaskih kvesture, prefekture in občine, da bi društvu Edinost preprečili mesečna zborovanja na trgu Zedinjenja Italije, tudi z očitno kršitvijo veljavnih predpisov.

Drugo poročilo obsega poleg kratkega uvoda zahtevo trzaskega javnega tožilca po arhiviranju kazenske prijave, ki jo je napravil pripadnik slo-

venske manjšine, ker mu je javna ustanova izstavila dokument brez prevoda v slovenski jezik. Javni tožilec je v utemeljitvi svoje zahteve obsirno obrazložil, zakaj italijanski komisar je sicer že nastopil pri predsedstvu ministrskega sveta za odmrznitev sklada, prav tako je trzaska federacija Demokratske stranke levice pozvala načelnika senatne skupine DSL Giuseppea Chiaranteja k posredovanju pri odgovornih v Rimu, toda potrebno je se sirs angaziranje krajevnih parlamentarcev ozi-

OCENA SSK

Glas naše manjšine v Strasbourgu

Martin Breclj izročil predstavnikom evroparlamenta spomenico

Trzasko pokrajinsko tajništvo SSK pozitivno ocenjuje pot devinsko-nabrežinskega podzupana Martina Breclja v okviru delegacije, ki je pod vodstvom Marina Voccija, predsednika Krožka Istria iz Selsljana, obiskala Evropski palament v Strasburgu, da bi mu predstavila projekt »Istra: laboratorij sožitja in sodelovanja za novo Evropo«. Na srečanjih s predstavniki skorajda vseh evropskih parlamentarnih skupin, z glavnim tajnikom Evropskega parlamenta Enricom Vincijem ter s predsednikom komisije za zunanje zadeve Enriquem Baronom Crespom in komisije za regionalno politiko Antonijem Guittierrezom Diazom je Breclj podprl predvsem predlog, da bi v Trstu

osnovali »Observatorij za človekove in civilne pravice ter za pravice manjšin«. Devinsko-nabrežinski podzupan je v tej zvezi izrazil potrebo, da bi cimprej rešili tudi hude probleme, s katerimi se spopada slovenska manjšina v Italiji, v okviru prizadevanj za utrditev sožitja in sodelovanja na stičiscu med romanskim in slovanskim svetom ob Severnem Jadranu.

Breclj je uglednim predstavnikom Evropskega parlamenta izročil tudi spomenico, v kateri je podrobneje obrazložena zahteva po globalnem zaščitnem zakonu za slovensko manjšino v Italiji, kakor tudi zahteva po takšni volilni zakonodaji, ki bi Slovincem v Italiji zagotavljala neposredno zastopnost v izvoljenih telesiš.

VELESEJEM / DAN BELORUSIJE

Včeraj se je prvič uradno predstavila mlada Belorusija

Ob razstavi tudi obisk več delegacij

Na trzaskem velesejmu je bil včeraj dan Belorusije, ki je na tej sejemski prireditvi letos prvič uradno navzoča. Njena razstavna udeležba je zelo razčlenjena, povrh pa se v našem mestu muči tudi vrsta beloruskih delegacij. Glavna posega na včerajšnji predstavitev udeležbe te nove samostojne države sta po uvodnih pozdravih imela vodja trzaskega urada italijanskega zavoda za zunanjo trgovino ICE Elena Favale in predsednik beloruske gospodarske zbornice Vladimir Lesun.

Gospa Favale, ki odlično pozna razmere na območju bivše Sovjetske zveze, kjer je preživela celih devet let, je v ospredje postavila problem preusmeritve beloruske industrije,

ki je bila pred osamosvojitvijo kar 90-odstotno usmerjena v vojaško proizvodnjo.

O poslovnem povezovanju med vzhodom in zahodom pa je menila, da je okrog njega veliko besed in malo dejanj, ker je na obeh straneh premalo pripravljenosti in usposobljenosti za odpravljanje problemov. Vladimir Lesun pa je v odgovoru poudaril, da se Belorusija šteje za evropsko državo, ki je pred časom sicer iz Evrope odšla, a se zeli cimprej vrniti vanjo. Sedaj je v teku privatizacija in mednarodno usmerjanje gospodarstva, v okviru katerega ima za Belorusijo pomembno mesto tudi Trst s svojim pristaniščem in s tradicionalnimi storitvenimi dejavnostmi.

KRIZA / PO NJEGOVI ZAMRZNITVI

Trzaski sklad je odločilen za gospodarski preporod

Komisija za Trst je razila hudo zaskrbljenost nad ravnanjem rimske vlade, ki je z odlokom št. 155 iz dne 22. maja letos zamrznila sredstva iz Sklada za Trst. Vladni komisar je sicer že nastopil pri predsedstvu ministrskega sveta za odmrznitev sklada, prav tako je trzaska federacija Demokratske stranke levice pozvala načelnika senatne skupine DSL Giuseppea Chiaranteja k posredovanju pri odgovornih v Rimu, toda potrebno je se sirs angaziranje krajevnih parlamentarcev ozi-

roma političnih sil. Ko ne bi odmrznili sklada, bi imelo to perverzno posledice, kajti podjetja ne bi mogla odplačati dolgov, to pa bi okrnilo obseg investicij, povzročilo posledično zmanjšanje proizvodnje in seveda dodatno zredčitve delovnih mest; posledica vsega tega bi bila, da bi že na začetku zadušili pobude in korist gospodarstvenega preporoda v trzaski pokrajini. To bi bilo se tem huje, ker doživljajo ti kraji globoko krizo na industrijskem, storitvenem in pomorskem področju

NESREČA / V GLINŠČICI

Desetletni deček se je udaril v glavo Reševalci so ga peš odnesli do Botača

Solska ekskurzija v Glinščici bi se lahko tragically končala za 10-letnega Roberta Miniussija, učenca osnovne sole E. Fornis iz Ul. Vasari, saj je spodrsnil, pri padcu pa se je udaril v glavo in se sedaj zdravi v katarinški bolnici.

Pouk na osnovnih solah se je sicer zaključil že pred dvema tednoma, na zavodu Fornis pa poseben servis deluje tudi v poletnih mesecih. Tako se je včeraj zjutraj skupina učencev in učiteljev (vseh skupaj je bilo okrog petnajst) podala na poučni izlet v Glinščico.

Nekaj po 12. uri, ko se je izlet že blizal koncu, je približno na polovico poti med domom Premuda in Botacem prišlo do nezgode. Na stezi, ki se vije nad strugo, je mali Roberto spodrsnil in padel nekaj metrov niže. Pri tem se je udaril v glavo (med drugim si je tudi izbil zob). Eden od spremljevalcev je nemudoma stekel do doma Premuda, kjer je bil najbližji telefon, in sprožil alarm, medtem ko so ostali ranjencu nudili prvo pomoč.

Reševalna akcija je stekla izredno hitro, na

kraj nesreče so prišli osebe Rdečega kriza in gasilci, seveda pes, saj se avtomobilska cesta konča nad domom Premuda. Ranjenca, ki je bil vsekori pri zavesti in ob katerem so bili bolničarji ter zdravniki, so na nosilih prenesli do Botaca, kamor so medtem odhiti resilni avtomobili. Roberto so odpeljali na Katinaro, kjer so ga sprejeli na nevrokirurški oddelku. Ob močnih udarcih na glavi si je morda nalomil tudi kakšno kost, kar bodo potrdili nadaljnji izvidi. Hujšega pa vsekakor ni bilo.

UVODNA MISEL

Smo našli »stezice«?

S šolskimi temami se je treba spopasti brez predsodkov

ALES DOKTORIC

Slovenska sola je, kot zgleđa, končno nasla v javnosti pozornost, ki ji gre. Uvrstitev solskega vprašanja na »stezice« ekrana Tv Koper Capodistria hoče gotovo biti sinteza sezonskega prizadevanja, ki je razprl in ponovno ozavestil ze dolgo odprta vprašanja.

Za sklic javne tribune Slovensko solstvo na Goriskem pred važnimi vprašanji je bila odločilna ministrska odredba, ki je učiteljice Simon Gregorčič v Gorici priključevala klasični gimnaziji in liceju Primož Trubar v Gorici. Vendar ze dalj časa se je v krogu solnikov in staršev cutila potreba po javni in odkriti izmenjavi pogledov. Prevaldalo je mnenje, da se moramo z določenimi temami spopasti brez predsodkov in apriorizmov ter tudi opustiti samozadostno antagonistično misljenje.

Sploh je bila javna tribuna, pa ceprav v delikatnem predvolilnem času, nujna, da bi nas čas silovitih splošnih »racionali-

zacij« ne nasel doce-la nepripravljenost.

Tribuna je hotela tudi opozoriti, da v zasledovanju posameznih delnih ali konkretnih vprašanj večkrat nasledamo ne-preverjenim geslom in pozabljam na kompleksnost in globalnost problematike. Od tu pahljacasti razpon tribune, ki je bila skoraj neko veliko »tiskovno« srečanje, namenjeno vsaj goriski javnosti. Prepričani smo namrec bili, da je mnogo odvisno tudi od »političnega posluha« cele manjšine, ker pac ne moremo prepustiti slovenske sole samo državni administraciji, ampak moramo z njo stopati v oza-veščeno dialektiko. Po drugi strani pa smo organizatorji bili mnenja, da z utrditvijo solske strukture niso rešena ze vsa vprašanja. S strukturalno obravnavo slovenskega solskega sistema je nujno povezano vprašanje njegove vsebinske artikulacije. Tako so tudi posegi bili intonirani na teh dveh osnovnih in komplementarnih tonalitetah.

STROKOVNA MNENJA

Kvaliteta slovenske šole

Slovenska šola kot najpomembnejši ohranjevalec slovenskega jezika v Italiji - Zagotoviti mora tudi dobro poznavanje italijanskega jezika ter poglobljeno strokovno znanje - Važnost univerze

»Prepican sem, da bi po-metil dvig kvalitete sloven-skega solstva tudi razširjanje »trzišca« za slovensko solo. Starsi razmišljajo predvsem o kvaliteti. Moramo se rešiti nekaterih tabujev, npr. tega, da moramo absolutno govoriti samo dobro o slovenski soli, to pa se je vedno dogajalo. Po drugi strani pa diskusija o vsebini naše sole ne sme biti lov na carovnice, opravljanje enega in drugega, in pozabljanje na ključna vprašanja.«

Senator DARKO BRATINA, sociolog

»Slovenska sola je najpomembnejši ohranjevalec slovenskega jezika v Italiji, institucija, ki uci slovenscino direktno in tudi edina državna

institucija, kjer se mladina uci jezika indirektno - edina ustano-va, ki daje slovenscino ugled državnega jezika. In ker vemo, da je ohranjanje jezika pogoj za ohranjanje identitete tj. pogojev za ohranitev skupnosti same, zato sploh ni vseeno, koliko sol in ravnateljstev imamo in ali so ali niso samostojni. Zato mislim, da je vprašanje sole vprašanje splošnega nacrtja za razvoj manjšine.«

Mag. MAJDA KAVCIC BASA, sociolingvistka pri SLORI-ju, predsednica dežel-nega Slavističnega društva

»Solska populacija se je zelo spremenila. Na osnovnih solah imamo ogromno otrok iz mešanih zakonov (več kot

50%), veliko tudi iz cisto ita-lijanskih družin. Zato se mora-mo soociti tudi s tem proble-mom kljub vsem zakonom, ki nas scitijo ali ne. Nasa sola naj bo bolj slovenska, pa ceprav bolj odprta. Mag. Majda Kavcic Basa pravi, da je sola edini kraj, kjer ima mladina moznost direktnega in indirektnega soočanja in uporabljanja slovenskega jezika. Zivimo v ogroženem okolju, ki nas bombardira z vseh strani in morali bi imeti ne samo narodno identiteto, temvec temeljito pripravo na slovenskem jeziku. Iz svoje desetletne izkusnje predvsem z osnovno solo moram reci, da nimamo pripravljenega kadra, ki bi temu bil kos.«

Dr. STANKA CUK, sode-lavka deželnega raziskovalne-ga instituta IRRSAE

»Ko govorimo o slovenski soli moramo imeti pred seboj tudi univerzitetni studij, pouk slovenskega jezika in književnosti na univerzi. Slovenski jezik in književnost poučujemo v nasi deželi v Vidmu in Gorici. V Vidmu je stevilo studentov zelo omejeno, medtem ko smo imeli v Trstu v lanskem letu 130 studentov.

Opozorila pa bi, da je nas institut v Trstu letos v krizi, kakrsne ni poznal od leta 1947, ko je bil ustanovljen. Ta situacija ni od danes, kajti nas institut ni imel od ustanovitve naprej nobene moznosti, da bi se razvijal. V zacetku je imel 5 predmetov in toliko jih ima danes. Gre za neko kulturo in politično izbiro in ne samo za

slucaj.«

Prof. MARIJA PIRJEVEC, redni profesor slovenskega jezika in književnosti na tržaški univerzi

Sporočilo

»Pogoj obstoja slovenske narodne skupnosti v Italiji je ustrezna jezikovna politika, urejena po načelih mednarodne manjšinske zakonodaje. Ker se jezikovna politika v največji meri udejanja prek sole, meniva, da bi morale slovenske sole v Italiji doseči samostojen status s svojim učnim programom. Kakršno koli zmanjševanje stevila sol, zlasti ce gre za različne usmeritve (licej - učiteljice) je nesprejemljivo, saj bi to pomenilo zozevanje ze tako skrcenega intelektualnega prostora. Slovenski jezik kot narodno identitetna kategorija mora biti avtonomno prisoten na vseh stopnjah solanja. Slo-venistični visokosolski stolici na univerzi v Trstu in Vidmu kot najvišji znanstveno izobraževalni ustanovi imata pri tem nepogresljiv status...«

Prof. dr. BREDA POGO-RELEC, prof. dr. ADA VI-DOVIC-MUHA, Filozofska fakulteta v Ljubljani

»Zgledalo bi, da sola nič ne dela na področju usposabljanja profesorjev, ki poučujejo tehnicne predmete in ne poznajo slovenskih izrazov. Ravnatelj višjih sol smo letos

predlagali zavodu IRRSAE, naj pripravi izpopolnjevalni tečaj v obliki jezikovnih delavnic. Upam, da se bo precej profesorjev vanje vpisalo.«

Prof. MAJDA SFILIGOJ CORSI, ravnateljica učiteljica Simon Gregorčič v Gorici

»Mislim, da mora nasa sola zagotoviti 4 kompetence:

1) Kompetenca o sloven-skem jeziku, vendar tako, da lahko clovek s slovenskim jezikom operira na kateremkoli področju, sicer se kompetenca zožuje iz dneva v dan in jezik zdrkne v folkloro, kot se to večkrat dogaja emigrantom.

2) Kompetenca v italijan-skem jeziku. Zivimo v tej državi, zato nam italijanscina služi, da se normalno soocamo z državljani večinskega nara-da. Slovenski clovek brez te kompetence tvega, da se bo znašel v situaciji podrejenega ali drugorazrednega državljan-a.

3) Strokovna kompetenca, ki zadeva vprašanje vsebine naše sole. Smo v stanju nuditi ves tisti instrumentarij, s katerim se lahko vsak izmed nas suvereno premika v sodobnem življenju? V kolikšni meri se v zamejsko solstvo pretapljajo vsebine iz Slovenije in kultur-no dogajanje v Italiji?

4) Kompetenca državljan-a. Le popolnoma zaveden državljan se bo lahko boril za vse svoje pravice, tudi za lastno identiteto. Sicer bo zašel v slepo ulico in tvegal retorično folkloro.

Nadalje: vprašanje univerze je ključno. Preživetje manjšine

sloni danes tudi na tem, ali bo manjšina sposobna razviti intelektualen kader na univerzitetnem nivoju. Ce tega ne bo razvila, nima kaj opraviti v naslednjih desetletjih. Iluzorno bi bilo razmišljati o slovenski univerzi v Italiji. Po višji soli in italijanski univerzi bi pa lahko za studente organizirali postdiplomski studij na univerzi v Ljubljani, ki bi tudi nadoknadil manko na področju strokovnega izrazoslovja. Tako bi clovek, ki živi ob meji, lahko iztržil največ, kar se iz-trziti da.«

Senator DARKO BRATINA, sociolog

»Popolno kompetenco v slovenskem jeziku bi dosegli samo z uvedbo slovenscine v javno rabo. Drugi pogoj pa je, da bi si Slovenci v Italiji naredili svoj italijansko-slovenski slovar, tj. slovar, ki bi italijan-sko predmetnost poimenoval s slovensko terminologijo. Tega v Sloveniji ne morejo narediti, ker se v osrednjeh slovenskem pojmovnem svetu določene stvari ne pojavljajo.

In glede univerzitetnega stu-dija: zakaj ne bi na ljubljanski univerzi zahtevali za studente iz Italije (vsaj na Filozofski fakulteti) tak predmetnik, ki bi studentu dovoljeval poučevanje tudi na slovenskih solah v Italiji? In ali ni mogoče doseči na italijanskih univerzah posebne tečaje za tiste, ki bodo na naših slovenskih solah učili?»

Mag. MAJDA KAVCIC BASA, sociologinist in raziskovalka pri SLORI-ju

DEBATA

Racionalizacija šole in manjšinski interes

Posegi šolnikov na javni tribudi »Slovensko solstvo na Goriskem pred važnimi vprašanji« ki so ga priredile glavne goriške organizacije

»Navezala bi se na program o racionalizaciji solskega omrežja pri nas. Ce se pravilno spominjam, je bil razlog za nez-druzevanje italijanskega učiteljskega v Gorici in italijanskega klasičnega liceja v Gorici v za-vesti o njuni »narodni in zgovo-dinski pomembnosti in zaslu-gah na tem področju. Hotela bi podčrtati, da ce se borimo za kvaliteto in obstoj nase sole, moramo tudi mi imeti pred seboj narodni in zgodovinski po-men naših sol. Ce se naši so-mesčani nočejo odpovedati svojim solam iz navedenih raz-logov, si tega se manj lahko privoščimo mi. Ce je zato solstvo brez dvoma predmet strokovnosti, je po drugi strani tudi vprašanje sirših političnih razsežnosti.«

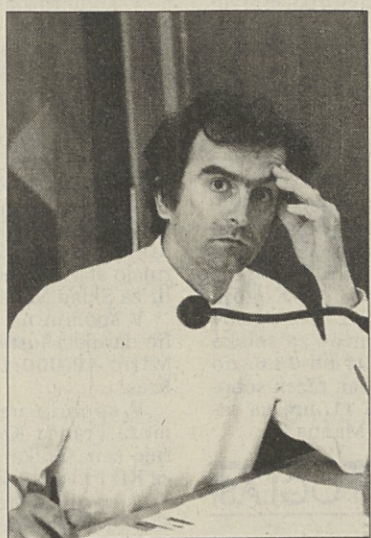
SONJA KLANJSCEK, učiteljica na osnovni soli Oton Zupancic v Gorici

»Ze vec let v deželni solski komisiji razpravljamo o zakonu o racionalizaciji solskega omrežja, pri tem pa moram poudariti, da ne gre za krčenje stevila sol, ampak samo za krčenje ravnateljstev, tj. ravnateljja in glav-nega tajnika. Ce mislimo, da je to zacetek ukinitanja slovenskih sol, moram reci, da ni tako. Ob tem so nas v teh letih solske oblasti stalno naprošale za protipredloge nacrtovani racionalizaciji, a iz tega ni bilo nič. Naj-težje vprašanje je seveda prav višja sola, ker za višje sole ni se reforme in zgleđa da je zaradi pomanjkanja politične volje tu-di ne bo. Sama imam predlog za reformo slovenske višje sole in tudi za nekakšno uzakonitev nase specifike (in ne stevila slovenskih sol, kar je cisto nekaj drugega). Imamo namrec mož-nost sprejeti projekt višjesolskih eksperimentacij Brocca, prilago-diti slovenskim solam predmet-nik in stevilo solskih ur. Seveda moramo za to sestaviti delovno

komisijo za tržaško in goriško pokrajino. Ce nam bo ministrtvo dalo to moznost, pomeni, da priznava specifiko slovenske sole. Ce pa ne, si jo bomo morali pridobiti. Prosim, da ne zamudimo vlakla, ker bo prej ali slej tako ali drugače prišlo do krčenja sol oz. ravnateljstev.«

Prof. MAJDA SFILIGOJ CORSI, ravnateljica učiteljica »Simon Gregorčič«

»Mislim, da je ravnateljica Majda Sfiligoj Corsi ze precej povedala, sem pa mnenja, da je za določene izbire ze prepozno. Pred tremi leti bi bilo mogoče narediti specifičen projekt za slovensko višjo solo, danes pa se samo na podlagi zakonodaje, skoraj ne moremo več izogniti predpisanemu modelu eksperimentacije Brocca. Treba bi ga bilo prikriti našim potrebam. Rekla pa bi, da je vprašanje, o katerem govorimo, pomembno kulturno politično vprašanje vse slovenske manjšine in na tem področju se je z njim tudi treba soociti. Treba bi se bilo vvesti, prebrati in pretesti min-istrske smernice, in prikrojiti projekte našim potrebam.«

Aleš Doktoric - moderator debate

Prof. KSENIJA JELEN, strokovna sodelavka deželnega zavoda za izobraževanje IRRSAE

»Mislim sicer, da je eksperimentiranje edina pot, ki nam jo danes daje država, da posodobimo solski ustroj, da poiscemo to, kar je novega in pozitivnega za naso solo in da nasa sola rase skupaj z nami in s časom. Ne strinjam pa se z ravnateljico Majdo Sfiligoj Corsi, da pri tem ne pride do krčenja sol, ker bi sole javno in uradno nastopale kot ena sama sola. Bojim se, da bi proces združevanja lahko postopoma privedel do združenja vseh naših sol. Poleg tega bi se verjetno s se nadaljnjim uvajanjem eksperimentiranja skoraj nujno zacelo uvajati združevanje razredov pri poučevanju določenih predmetov. Nisem zagovornik samo starega, ceprav poučujem antiko in mislim, da v antikii najdemo številne odgovore, ki so danes se vedno aktualni. Važno je, da iz mirnega pogovora izidemo vsi z neko skupno strategijo, ki pomeni vodenje, pot do cilja. Najprej moramo določiti ta naš cilj, ki ga lahko imenujemo kakor hočemo, kulturni nacrt, pregled obstoječega delovanja, eksperimentacija. Glavno je, da ne pozabimo na nekaj: mi smo manjšina in kot manjšina moramo nuditi svoji skupnosti čim siršo moznost solskega izobraževanja. Kajti ce hočemo, da se bodo naši mladi jutri uveljavili, jim moramo dati popolnoma enake priloznosti, kot jih imajo drugi, da se lahko uveljavijo na vseh področjih.«

Prof. NADJA MARINCIC, klasična gimnazija in licej »Primož Trubar« v Gorici

»Do leta 1968 smo imeli samo dve višji soli na Goriskem, leta 1967 smo zaceli snovati trgovski zavod Ivan Cankar. Leta 1974-75 smo intervenirali pri

solskem ministrtvu, da so potem odprli tudi dopolnjevanje dvoletni tečaj, ki je bil kljub številu dijakov pod zahtevano mero odprt z razlogom »zaščite narodne manjšine«. Tržaško sekcijo Ziga Zois iz Trsta ni bilo težko ustanoviti, slovenska sekcija tehničnega zavoda za industrijo - III »Galilei« pa ima od leta 1984 le vsakoletno ministrsko avtorizacijo na podlagi zakona st. 1012, ki je osnovni zakon za ustanavljanje (ali ukinitje) slovenskih sol. Slovenska sekcija III-ja obstaja torej le »de facto«, juridične osnove nima.

Vprašanje velike zakonodajne vrzeli smo obravnavali tudi na občinski konzult. Poslali smo zahteve na solsko skrbništvo in na ministrtvo. Konzulta je tudi sprejela odločitev, da bi za rešena vprašanja ustanovili forum, ki bi stvar internacionaliziral.

Brez zakonskega okvira nam slovensko solo lahko poderejo. Z združevanjem sol zgubljamo tudi v zakonskem okviru in to bo lahko pogojevalo vpise v naslednjih letih, ker vpisi ne bodo razporejeni po smereh bodočega vključevanja v delo.«

Prof. ALBIN SIRK, ravnatelj pokoj, predsednik Občinske konzulte za vprašanja mestne etnične skupnosti v Gorici

»Glede na vse to, kar se dogaja v zadnjem času v Gorici, moram povedati, da je nase ministrtvo zelo dobro seznanjeno. Vse, kar na solskem področju zadeva zunanje politike pa ni vec stvar ministrtva za solstvo, ampak zunanjega ministrtva. Vsa vprašanja moramo zabeležiti, da bodo tudi predmet pogovora slovenskega zunanjega ministra ob prvem sestanku s svojim italijanskim kolegom. Veliko močnejše in lahkotnejše bi to izpeljali, v kolikor bi bila enotnost in moč na naši strani

Udeleženci javne tribune v Gorici (foto S.R.)

cim sirša.«

Prof. DANILO STEKAR, pedagoški svetovalec za slovenske sole pri Zavodu za solstvo v Novi Gorici

»Ce izhajamo iz razsodbe Ustavnega sodišca st. 28 iz leta 1982, ni dvomov, da je tudi slovenska manjšina v Gorici enako priznana kot je manjšina v Trstu. Zdi pa se mi, da načeloma pristajamo ze na krčenje, na štednjo.

Naj navedem nekaj primerov. Zakon st. 1859 iz leta 1952, ki je ustanovil nizje srednje sole, predvideva, da se v vsaki občini, ki ima preko 3000 prebivalcev ustanovi ena srednja sola. Ko ta doseže 24 razredov po 25

učencev se ustanovi druga. To se pravi, da bi na primer iz vseh nižjih srednjih sol v tržaški pokrajini naredili eno samo srednjo solo...«

V zvezi s predlogom združitve srednje sole »Divisione Iulia« v Trstu s srednjo solo »Cordermaz« v Trstu je bilo glasovanje na pokrajinskem solskem svetu naslednje: za: 2; proti: 29; vzdržanih: 0. Obrazložitev: Predlog združitve je zavrnjen z večino glasov, ker v rajonu, kjer deluje tudi sola s slovenskim učnim jezikom, bi pomenil izbris italijanske srednje sole veliko diskriminacijo za prebivalce italijanskega jezika...«

Prof. JOSIP PEČENKO, ravnatelj nizje srednje sole Erjavec v

Rojanu, član Vsedravnega sveta za solstvo

»Mislim, da je sola tisti delikatni instrument, ki smo ga prevec časa zapuščali samo solnikom, tudi zato smo danes v situaciji, ki ni najboljša. Vendar moramo na prvo mesto postavljati kvaliteto slovenske sole. Upravičene so globalne zahteve, ampak merilo mora ostajati kvaliteta. Preden zahtevamo popolno mrežo slovenskih sol, bi se morali zamisliti, ce zmoremo te sole upravljati s kadrom, ki ga imamo. S tem v zvezi bi se morali zamisliti tudi nad ze obstoječimi.«

VLADO KLEMSE, novinar, predstavnik staršev

VOLITVE / RAZGLASILI IZVOLJENE (S PRESENEČENJI)

Sporno tolmačenje nejasnih predpisov

DSL ima svetovalca več na račun Zelenih - SKP (izključena v Trzinu) napoveduje priziv

MARKO MARINCIC

Na Pokrajini se prica-kujejo prvo potezo no-voizvoljene predsednice Monice Marcolini, ki naj bi v teh dneh javila ime- na sestih odbornikov, ob- nem pa naj bi tudi napo- vedala, kdaj namerava sklicati pokrajinski svet. Novi zakon sicer ne do- loca točnih rokov za sk- lic, javnost pa seveda pričakuje, da bo do tega prislo čimprej.

Tacas je predsednik goriskega sodišča v svoj- stvu predsednika volilne komisije uradno razglasil imena izvoljenih v pok- rajinski svet, pri čemer je prislo do presenečenja. Glede na neuradno po- razdelitev mest, ki jo je v prejšnjih dneh javila tudi prefektura in smo jo obja- vili v vseh časopisih, je na osnovi uradne razgla- sitve porazdelitev mest med svetovalci opozicije nekoliko drugačna: De- mokratična stranka leve- ce bo v pokrajinskem svetu imela svetovalca več, torej tri namesto dveh, Zeleni golobice pa izgubijo svojega drugega svetovalca in bodo torej ohranili samo enega. Prvi neizvoljen na listi DSL, ki bo po tej spremembi postal polnopravni pok- rajinski svetovalec, je Gianmassimo De Pace, nekdanji zupan v Ronkah. Med Zelenimi

bo iz pokrajinskega sveta izpadel Fabrizio Quarantotto iz Trzica, ostal pa bo Renato Fiorelli.

Na sodišču smo se včeraj pozanimali o vz- rokih tega popravka, ki je nemalo presenetil opazo- valce. DSL je namreč na volitvah prejela 12.926 glasov, v odstotkih 13, 9, Zeleni pa so imeli 9.180 glasov oz. 9, 8 odstotkov. Kako je mogoče, da prva izvoli tri svetovalce, dru- gi pa samo enega?

Razlog je v razliki med določili novega zakona in pravilnika o njegovem izvajanju, so nam včeraj pojasnili na sodišču. Medtem ko zakon do- loca, da se povezuje med skupinami kandidatov (strankami) upošteva le za izvolitev predsednika in se svetovalci ostalih porazdelijo na osnovi glasov posameznih list, so določila v pravilniku nekoliko drugačna in nakazujejo upoštevanje povezave tudi za poraze- litev svetovalskih mest v opoziciji. Ker sta DSL in PSI imeli skupnega pred- sedniškega kandidata je treba torej upoštevati gla- sove obojih. Glasovom DSL so torej pristili tudi nekaj manj kot 4 tisoč glasov za PSI. V praksi to pomeni, da bo tretji sve- tovalec DSL v bistvu iz- voljen s socialističnimi

glasovi.

Tudi na sodišču niso povsem prepričani v pra- vilnost tega tolmačenja predpisov in ugotavljajo, da bi v primeru konflikta med določili zakona in pravilnika vsekakor prev- ladati zakon. Toda z mi- nistrstva za notranje za- deve so na vprašanje, kako naj se porazdelijo svetovalska mesta v tem in podobnih primerih iz- recno odgovorili v smi- slu, ki je sedaj uradno razglasila volilna komi- sija na goriskem sodišču.

Enako so odločili tudi v podobnem primeru na trziški občini, kjer je lista Popolari dobila na osno- vi ponovnega izračuna dva svetovalca namesto enega in to na račun SKP, ki je izgubila svojo edino predstavnico. SKP je zaradi tega za napo- vedala politične in pravne korake, da se ponovno vzpostavi pravica in spoštuje volja občanov, prav tako pa preučuje možne korake Zeleni, ki so ogorčeno komentirali »umotvor razlagalcev predpisov«. Fiorelli je menil, da je tako iz- vajanje zakona absurd- no, saj je v krivicem na- sprotno za voljo volilcev, ki je jasno izražena v številčnih razmerjih med posameznimi lista- mi.

MATURA / VČERAJ NALOGA V SLOVENŠČINI

Večina pisala na temo strpnosti in solidarnosti

Manj zanimanja za slovensko književnost, filozofijo in gospodarstvo - Danes druga pisna preizkušnja

VLADO KLEMSE

Maturantje so včeraj opravili prvo pisno preizkušnjo. Danes jih caka že nova pisna preizkušnja, različna pa- glede na vrsto so, v na- slednjih dneh pa se us- ni del mature. Po naslo- vih, vsaj po prvem na- slovu sodeč, je ministrt- vo za solstvo skušalo zmanjšati razdaljo med svetom sole in tragično stvarnostjo s katero se spopada clovestvo in ki nas ne more pustiti ne- prizadete. Maturanti so imeli možnost razmislja- ti o neodtujljivih pravi- cah posameznika, da zi- vi svobodno in si sam usmerja lastno usodo, o nacelih cloveskega sožitja, o tragičnih kršenjih teh nacev in v svetu in posebej v naši ne- posredni blizini. Večina kandidatov se je, kakor smo skušali preveriti, nekaj pred stirinajsto uro, ko so prvi že odhajali domov, odločila prav za to temo, ki, to je bilo nekako splošno mnenje, dopušta zelo si- roke možnosti. Najbrž pa je na izbiro vplivalo tudi dejstvo, da so maturanti na slovenskih vsjih srednjih solah razmero- ma dobro seznanjeni z dogajanja na tleh bivše Jugoslavije.

Za to temo so se v glavnem odločali matu- ranti vseh zavodov. Se- veda je bilo vmes tudi nekaj izjem, zlasti na za- vodih Ivan Cankar, kjer je nekaj kandidatov poka- zalo zanimanje tudi za naloge, ki je predpo- stavljala poznavanje slo- venske književnosti, ozi- roma za naloge o pove- zanosti humanistične in znanstvene kulture.

Maturantje sekcije za zunanjo trgovino pri zavodu Cankar (foto Studio Reportage)

Kandidati so za pi- sanje naloge v slovenski- ni imeli na razpolago se- st ur in, kakor smo pre- verili, so razpoložljivi- cas temeljito izkoristili. Na Cankarju so prvi ma- turanti stopili iz razreda nekaj pred 14. uro. "Ni

bilo pretežno, nekako smo pričakovali naslov o ksenofobiji, o sožitju, o vojni", sta v oceni soglasala Mauro in Katja na Cankarju. Oba sta izbrala prav prvi naslov.

Na zavodu Ziga Zois je do 14. ure dokončala naloge približno polovi- ca kandidatov. Tudi tu so se odločali podobno kakor na Cankarju. Malo zanimanja za slovensko literaturo in zgodovino, malo za četrti naslov, ubran na družbeno-go- spodarsko problematiko, "Ni bilo pretežno", sta soglasala Anka in Mauro

Covi, vidno zadovoljna, da je pač prvi neposre- den stik z maturo mimo.

Najbolj skrbno so upo- rabili razpoložljivi čas, lahko recemo do zadnje minute, maturanti kla- sične liceje. Vsi so, kot kaže pisali o clovečan- skih pravicah, solidarno- sti in strpnosti, nobeden pa o pojmovanju dela v antiki, ki je bil speci- fičen naslov za to vrsto sole.

Po pisni preizkušnji caka kandidate se usni del: v tork na Cankarju, v sredo na Zoisu, 2. in 3. pa na liceju.

NOVICE

Na svetovnem sejmu Vinexpo predstavili vina z Goriskega

Vina iz goriske pokrajine si uspešno utirajo pot v svet, pri čemer ni mogoče mimo sejmov in drugih promocijskih pobud. Goriska vina so na letosnjem (prirejajo ga vsaki dve leti) svetovnem vinskem se- mu v Bordeauxu dostojno predstavljali enoteka La Serenissima in sedem vinogradniških posestev. So- delovanje na prireditvi je omogočila Trgovinska zbornica v sodelovanju z Deželnim centrom za vi- nogradništvo. Vinexpo je najpomembnejša svetov- na prireditev na področju vinarstva. Razstavní pro- stori zajemajo površino 80.000 kvadratnih metrov. Poleg razstave kakovostnih brislih in pososkih vin pa je bilo na sejmni dovolj priloznosti za stike in srečanja ter promocijo goriskega sejma Eurovite 1993. Sejem si je ogledal tudi predsednik Trgovin- ske zbornice iz Gorice, ki se je srečal s francoskim ministrom za kmetijstvo Puessom.

Občinski svet v Sovodnjah

Občinski svet v Sovodnjah se bo sestal danes ob 20. uri. Večina vprašanj na dnevnem redu se na- nasa na obračun in financno poslovanje Občine. Poleg tega je na dnevnem redu preklis sklepa št. 52 občinskega sveta glede variante k splošnemu regu- lacijskemu nacrtu ter odobritev kriterijev za do- deljevanje nagrade za produktivnost občinskih uslužbencev v letu 1993.

Posvet za krajevne upravitelje

Na pobudo in v organizaciji deželnega združenja ANCI bo danes ob 15. uri na goriskem zupanstvu posvetovanje na temo: Nova ureditev v delovnih odnosih v krajevnih ustanovah. Uvodni poročili bosta podala dr. Gianfranco Rucco in dr. Cesare Vetrella. Posvetovanje bo v občinski sejni dvorani.

Jubilejni koncert zbora CAI

Pevski zbor "Monte Sabotino", ki deluje v okviru goriske sekcije CAI prireja jutri ob 21. uri na gradu celovečerni koncert planinskih pesmi. S tem zbor nekoliko zaključuje letosnjo sezono, obenem pa gre za jubilejni koncert. Prvic so namreč člani zbora za- peli gorški publiki na odprtem leta 1974 pod vod- stvom Umberta Perinija. Jutrišnji spored, ki zajema šestnajst pesmi, bo napovedoval Gianfranco Salet- ta, zbor pa bo vodil Umberto Perini.

Kraja preprog v Gradežu

V Gradežu so neznanci v noci na sredo ukradli več kot petdeset preprog v skupni vrednosti 50 milio- nov lir. Vlomili so v trgovino v drevoredu Dante, ki je last Mariana Bozze iz Padove. Tatovi so razbili vrata in se polastili perzijskih in drugih preprog. Podvig so opravi pozno ponoči, saj je trgovina na drevoredu za pešce, kejr se navadno do poznih ur zadržujejo številni turisti. Preiskavo vodijo kara- binjerji.

KRMIN

Združena opozicija za razpis občinskih volitev

Pokrajinske volit- ve so na Goriskem imele "efekt domi- no": kot kocke se podirajo občinske nekatere uprave, ki so sicer že doslej ži- votarile, po nedav- nih volilnih izidih pa so že v polni kri- zi. Tako je v sami Gorici, kjer je med drugim te dni odst- opil aretirani obcin- ski odbornik Cap- pella, podobno je v Gradiscu in Krminu. Prav iz Krmina se v imenu vseh svet- ovalcev opozicije z odprtim pismom oglašava svetovalec Mauro Pignataro, ki utemeljuje zahtevo po razpustu obcin- skega sveta in sklicu novih volitev. Se- danji svetovalci ne predstavljajo več st- varnosti, ugotavlja in dodaja, da ne gre le za to. Sedanja večina (KD s podpo- ro dveh svetovalcev nekoc v opoziciji) ne upravlja, razd- vajojo jo najhujši spori, ki izbruhnejo redno na dan na vsaki občinski seji. Kljub temu pa se ti upravitelji krcevit- o drzijo oblasti in nočejo sprejeti voli- tev, ki bi z večin- skim sistemom Kr- minu dale trdno upravo. Tako za- držanje, zaključuje Pignataro v imenu vseh skupin opozi- cij, krepi samo Li- go, ki uspeva na sk- lerozi starih in za spremembe povsem neobčutljivih strank.

ZSKD / NACRTI ZA PRIHODNJO SEZONO

Priložnost za mladino, da se približa gledališču

Gledališki tečaj bo trajal šest mesecev in bo ponudil možnost spoznavanja vseh elementov igre na odru

S srečanja ob predstavitvi gledališkega tečaja (foto Studio Reportage)

V Gorici bomo letos oktobra imeli nov slo- venski gledališki tečaj. Organizatorji in predse- dnik Zveze slovenskih kulturnih društev za Go- risko Rudi Pavšic so ga predstavili javnosti pred nedavnim. Udeležba na predstavitvi sicer ni bila zelo številna, pač pa je zaradi tega igrala večjo vlogo kvaliteta in "gleda- lisko popoldne" je obro- dilo svoje sadove.

Najprej so organiza- torke, Sara Hoban, Vesna Tomsic in Elizabeta Tomsic orisale potek in namene tečaja, ki naj bi v šestih mesecih dvakrat tedenskih predavanj omogočil tečajnikom, da spoznajo spoznanje fascina- cije odra. Mentorji odr- skega jezika, giba, glasu- dikijske, scenografije in kostumografije so veči- nomo mladi in izkušeni gledališniki iz sloven-

skih gledaliških his, ki se bodo lotili dela s prakti- čnem, da doživijo na lastni koži vse tisto, ce- mur z eno besedo pravi- mo teater. Tečaj bodo dopolnjevali gostovanja mladinskih slovenskih amaterskih gledališč in ogled predstav po slo- venskih teatirih. Za vse, ki si želijo slave, bodo organizatorji na koncu predavanj omogočili po- stavitev lastne gledališke produkcije, kjer bodo lahko pokazali vso svojo igralsko, režijsko, kostu- mografsko in scenograf- sko spretnost.

Mikavno priložnost za vse goriske skrite talente je Rudi Pavšic uokviril v delovanje Zveze sloven- skih kulturnih društev in jo označil kot zelo zani- mivo pobudo, ki naj ne- bi nujno rodila nove Ga- smane, ampak vsaj po-

magala gorški kulturni dejavnosti, da dobi nove ljudi, ki se ne bodo pre- tirano balí javnih nasto- pov.

Na predstavitev je prisel tudi igralec in or- ganizator italijanskega gledališkega tečaja Wal- ter Mramor, ki je ponu- dil novorojenemu slo- venskemu gledališkemu krogu sodelovanje, saj gledališče, prav tako kot glasba, povezuje in združuje različne nacio- nalne kulture.

Tečaj je odprt vsem, ki jih zanima teater in ki so že dopolnili sestnaj- sto leto starosti. Prijave sprejemajo na sedežu ZSKD. Stevilno mest je omejeno in vsi, ki ne bi radi zamudili priložnosti, da preizkusijo svoj talent na odrskih de- skah, naj cim prej pok- licejo.

ELIZABETA TOMSIC

GLEDALIŠČE / 30. JUNIJA V IZVEDBI PDG

"Tico - Tico bar" poletna predstava za abonente SSG bo v Kromberku

V zadnjih letih je bila ze ustaljena praksa po- letnih gledaliških pred- stav na odprtem. Spom- nimo se predstav na gra- du, v Sovodnjah, Dober- dobu, Steverjanu, Pod- gori, Standrežu itd, ki so prijetno popestrile do- gajanja v naših krajih. Zaradi znanih finančnih težav, se je Slovensko stalno gledališče odpo- vedalo poletnim prire- ditvam, Kulturni dom, ZSKD in SSG pa so, kljub temu skušali poi- skati nove možnosti po- letnega gledališkega utri- pa. K temu jih je spod- budilo tudi precejšnje popraševanje s strani abonentov.

Organizatorji so se po- vezali s Primorskim dramskim gledališčem iz Nove Gorice ter našli

delno rešitev, ki bo nekoliko zapolnila sicer veliko vrzel. PDG ima namreč v programu po- letno prireditev "Tico - Tico bar" po Carlu Gol- doniju (La bottega del caffè), v priredbi Vita Tauferja in Srečka Fiserja. Komedija, ki je ob krstni uprizoritvi zela nadvse laskave ocene, je prava igra za poletje, polna humorja in prijet- nega vzdušja, prilagoje- na današnjim razmeram v primorskem prostoru.

Zamejski prireditelji - Kulturni dom Gorica, ZSKD in SSG - so se do- govorili z novogoriškim gledališčem za rezerva- cijo ene predstave in si- cer v sredo, 30. junija, ob 21.15 v gradu Krom- berk v Novi Gorici.

Rezervacija, oziroma

predprodaja vstopnic je ze v teku v uradu Kul- turnega doma v Gorici (tel. 33288).

Poleg omenjene ini- ciative pa bo novogo- risko gledališče v prihodnjem tednu gosto- valo tudi v Gorici in si- cer z otroško predstavo "Slavček". Predstava bo na sporedu v torek, 29. junija ob 14.30 v Sloven- skem poletnem središču v Gorici. Organizatorja predstave sta Dijaški dom in Kulturni dom, s sodelovanjem SSG.

Predstavo si bodo po- leg gostov v poletnega središča, lahko ogledali tudi "zunanji", saj je vstop prost in odprt vsem, ki jih zanima gle- dališče in ki imajo radi gledališče. Vabljeni to- rej.

ŠTEVERJAN / 23 FESTIVAL DOMAČE GLASBE

Nastopilo bo 34 ansamblov

Prireditve bo prihodnjo soboto in nedeljo na pobudo društva Sedej

Stirintrideset ansam- blov se je prijavilo za na- stop na skorajšnjem fe- stivalu domače glasbe v Steverjanu. Prireditve bo kakor običajno prvo so- boto in nedeljo julija na prireditvenem prostoru med borovci, torej že ko- nec prihodnjega tedna, potekala pa bo v dveh delih. V soboto bodo na- stopili vsi ansambli, v fi- nalnem delu v nedeljo pa samo približno polo- vica boljših. Finaliste bo izbirala komisija v sesti- vi Ivan Sivec, Franc Lacen, Janez Belčič, Ja- nez Rijavec, Valentina Humar in Florjan Lango,

besedila pa bo ocenjeva- la komisija v sestavi Franko Zerjal, Franc Cer- nigoj in Franka Padovan.

Organizator tradicio- nalne prireditve je drust- vo F.B. Sedej, pokrovi- telji pa so Briska gorska skupnost, Svet sloven- skih organizacij, Goriska hranilnica, Kmečka banka in tržaska radijska postaja.

V pripravi je prilozno- stna brošura s podatki o nastopajočih ansamblih na letosnji prireditvi ter o prejšnjih prireditvah. Obiskovalce 23. festivala narodnozabavne glasbe v Steverjanu pa caka poleg

glasbenega užitka tudi užitek ob kozarcu odlic- nega briskega vina. Soca- sno s festivalom bo nam- rec odprta razstava in pokušnja domaćih vin, izbiro kapljice pa bodo priporočali izsolani strokovnjaki.

Potek prireditve bodo v soboto 3. julija snemali za radijsko postajo Radio Trst A.

Ob tolikšnjem zani- manju za steverjanski fe- stival pa je treba zabe- ležiti tudi grenko kapljo. Med tako številnimi najavljenimi ansambli ni namreč niti enega iz za- mejstva.

Odbor SVETA SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

sklicuje **občni zbor**

jutri, 26. junija 1993, ob 17. uri v prvem in ob 18. uri v drugem sklicanju v dvorani pevskih zborov v Devinu

Dnevni red: 1. predsedniško poročilo - 2. pozdravi gos- tov odmor - 3. diskusija - 4. volitve - 5. razno.

Po novem statutu Sveta slovenskih organizacij imajo volilno pravico trije delegati za vsako včlanjeno or- ganizacijo ter po eden za vsako društvo ali zbor, ki je vč- lanjen v zvezah.

Sloročilo SLOVENSKEGA GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA GORICA za člane

Opozarjamo vsa trgovska podjetja, da morajo do 30. t. m. prijaviti lanskoletne odpadke. Vse informacije dobijo na Združenju, vsak dan od 8.30 do 12. ure, ali po tel. 32844

KINO

GORICA VITTORIA 20.00-22.00 »Lezioni di piano«. Režija Jane Campion. Zla- ta palma na festivalu Cannes 93.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »Bagliori nel buio«.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI ALL'ORSO BIANCO (Tavassani), C. Italia 10, tel. 53157.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU RISMONDO, Ul. E. To- ti 52, tel. 410701.

RAZSTAVE

V KATOLISKI KNJI- GARNI so podaljšali raz- stavo gorških fotoama- terjev Skupine 75. Na ogled bo ostala po urniku knjižarne do 10. julija.

NA GORISKEM GRA- DU je prav tako podaljša- na razstava likovnih del Roberta Joosa »Ljubezen- ska pisma mojemu me- stu«, ki bo na ogled do konca julija.

OBVESTILA

SLOVENSKO GOSPO- DARSKO ZDRUŽENJE GORICA opozarja člane, da morajo vsa trgovska podjetja do 30. t.m. prija- viti lanskoletne odpadke. Vse informacije dobijo na Združenju, vsak dan od 8.30 do 12. ure, ali po te- lefonu 32844.

SD SBOVODNJE ob- vesča, da bo občni zbor v ponedeljek 28. junija, ob 20.30 v prvem in ob 21. uri v drugem sklicu.

POGREBI

Danes v Gorici ob 12. uri Ema Budal iz splosne bolnišnice v Standrežu, ob 12.45 Dina Susana iz bolnišnice Ja- neza od Boga v Ponte di Piave.

+

Po težki bolezní nas je nenadoma zapustila naša draga

Ema Budal

Pogreb bo danes, 25. t. m., ob 12. uri iz župne cerkve v Standrežu na domače pokopališče.

Zalujoci necaki in necakine z družinami.

Posebna zahvala gospe Zalki za njeno skrb.

Standrež, 25. junija 1993

KURDI / BOJ ZA PRIZNANJE

Po neuspešni vojni so se odločili še za terorizem

Zahodu je več do Turčije, kot do ubožnih Kurdiv brez države

Predstavniki kurdske marksistične Delavske stranke, ki se že devet let borijo za ustanovitev samostojne države na jugovzhodu Turčije, da bi se pozneje z brati v Siriji in Iraku združili v enotno državo, so se z najnovejšo serijo napadov na turska veleposlanstva po vsej Evropi odločili poseči po skrajnih sredstvih, ki so jim se ostala. V že devet let trajajoči vojni za osamosvo-

jitev, ce upostevamo le najnovejše obdobje, saj prizadevanja Kurdiv za osamosvojitve in združitve v enotno državo segajo že daleč v čas pred drugo svetovno vojno, je bilo ubitih že več kot šest tisoč ljudi; kot se zdi, ni Turčija danes nič bolj pripravljena popustiti zahtevam Kurdiv kot pred devetimi leti. Prozahodno usmerjena vlada zdaj že pokojnega Turguta Özala je prav na

MILOŠ EKAR

ozemlju, kjer živijo Kurdi, načrtovala na Evfratu in Tigrisu gradnjo dvaindvajsetih jezo in devetnajstih hidroelektrarn, vrednih med 21 in 35 milijardami dolarjev, s čimer bi najrevnejši del države spremenila v energetske oskrbovalnice. Najnovejši dogodki so resen preizkus prve ministrske predsednice

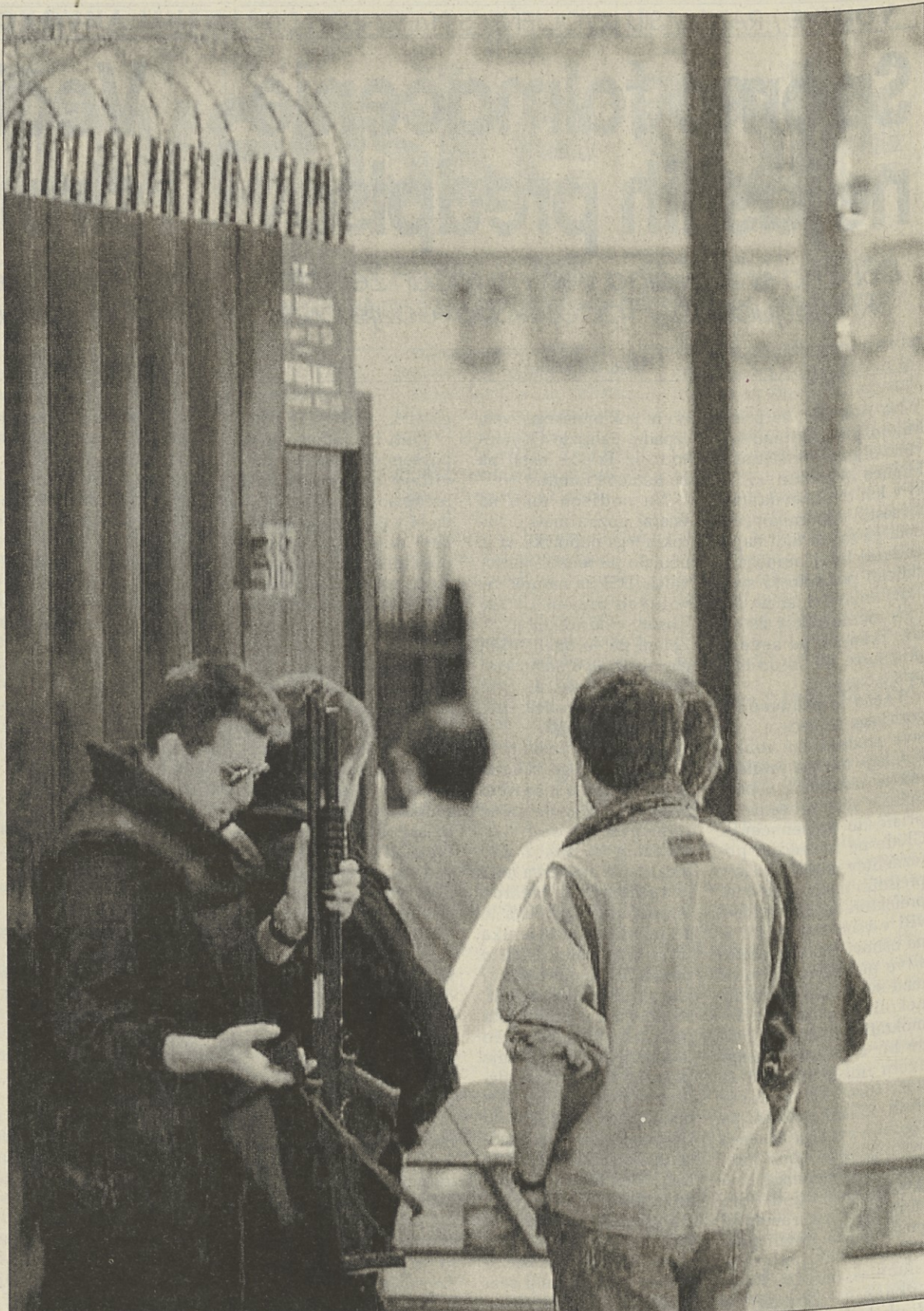
v turski zgodovini Tansu Ciller in njene koalicijske vlade, ki naj bi bila predstavljena danes.

Spopadi med radikalno marksistično kurdsko Delavsko stranko in tursko vojsko so se obnovili pred dnevi, ko so kurdske bojovniki 24. maja ubili 33 neoboroženih turskih vojakov. Turčija je na najnovejše napade že odgovorila z obseznimi premiki svojih enot, predvsem tankov in letalstva na meje spornega območja, saj se verjetno spet pripravlja na obsežnejše vojaške akcije proti upornikom. Zadnji spopadi so pokopali upe mnogih Turkov in Kurdiv, da bo marca proglašeno enostransko premirje prispevalo k mirni rešitvi spornega vprašanja. Vodja kurdske upornikov Abdulah Okalan zdaj krivi tursko vlado, da na njegovo pobudo o mirnem reševanju spora ni odgovorila in da so turske varnostne sile tudi med razglasenim premirjem ubijale njegove vojake in napadale kurdske vasi.

Prekinitev premirja ni dobrodošla niti Kurdom v Iraku, ki zaradi lastnih neljubih razmer skusajo s Turčijo ohraniti kar najboljše odnose. Cez Turčijo vodijo vse oskrbovalne poti in ta država gosti tudi zavezniška letala, ki njihovo ozemlje

scitijo pred napadi Sade-move vojske. Zato ni čudno, da so iraki Kurdi oktobra in novembra lani s Turki sodelovali pri preganjanju turskih Kurdiv iz oporišč v oddaljenih irakih gorah in da skupaj s turskimi vojski nadzorujejo mejo med državama.

Ceprav Kurdi v Turčiji uživajo enake pravice kot drugi državljani in imajo celo 22 predstavnikov v 450-clanskem parlamentu, pa jim Turki dolgo niso in jim se vedno ne priznavajo razlikosti. Imenujejo jih »hribovski Turki«. Njihov jezik zdaj sicer ni več prepovedan, vseeno pa Kurdi še vedno nimajo niti sole, radijske ali televizijske postaje, ki bi oddajala v njihovem jeziku. Kot vse kaže, se do njih ne bo nič drugače od dosedanjih oblasti obnašala niti nova premierka. Obljube o priznavanju kurdske identitete, o katerih je leta 1991 govoril ze Sulejman Demirel, bodo tako po vsej verjetnosti se naprej ostale le mrtva crka na papirju, saj je Zahodu dosti več kot do ubožnih in medsebojno sprtih Kurdiv do »urejene in stabilne« Turčije, ki je za zdaj najzanesljivejši branik pred prodorom militantnega Islama proti Evropi, ki se ga Zahodnjaki tako zelo bojijo.

Francoska policista pred turskim konzulatom v Marseillesu (Telefoto: AP)

NOVICE

Atentat na Butrosa Galija?

NEW YORK - Ameriška policija je v newyorskem četrtih Queens v Brooklynu aretirala osem islamskih skrajnežev, ki so načrtovali atentate na generalnega sekretarja ZN Butrosa Galija, egiptovskega predsednika Mubarak in ameriškega senatorja, ki je ostro kritiziral ameriško politiko do Bliznjega vzhoda, Alfonsa D'Amata. Skrajneži so nameravali podtakniti bombe v predoru na avtocesti, ki New York povezuje z New Jerseyem, in v tunelu, ki povezuje sedež Združenih narodov ter sedež ameriške zvezne policije FBI v New Yorku. Policija je sporočila, da so skrajneži povezani s slepim sejkom Omarjem Abdelom Rahmanom. Njegovi privrženci so odgovorni tudi za eksplozijo v ameriskem trgovinskem centru v New Yorku februarja, ko je bilo ubitih šest, ranjenih pa več kot tisoč ljudi. (Reuters)

Skrajne desničarske skupine je treba prepovedati

STRASBOURG - Evropski parlament je v četrtek s posebno resolucijo od nemške vlade zahteval, naj prepove vse skrajne desničarske organizacije, vse druge države članice Evropske skupnosti pa pozval, naj preprečijo nastanek sovražstva do tujcev, rasizma in antisemitizma. Od držav ES so evropski parlamentarci se zahtevali, naj pri sprejemanju zakonov o omejevanju pravice do političnega azila upoštevajo ženevsko konvencijo. (AFP)

Korupcija v ruski vladi

MOSKVA - Ruski parlament je z večino glasov sprejel resolucijo, s katero zahteva odstop podpredsednika vlade Vladimirja Sumejka in odgovornega za javna občila Mihaila Poltoranina. Oba namreč sumijo, da sta prejela podkupnine, zato od predsednika Borisa Jelcina zahtevajo, naj ju odstavi. Predsednik parlamenta Habsulatov pa trdi, da ima toliko dokazov, da bi lahko zahteval odstop celotne vlade. Ruski premier Viktor Cernomirdin pa je preložil napovedani obisk v ZDA zaradi spora v zvezi z dobavami vesoljske in jedrske tehnologije Indiji. (Reuters, AFP)

Oporečniki zapuščajo Kubo

HAVANA - Kubanske oblasti so vodilnemu oporečniku in znanemu aktivistu za človekove pravice Elizardu Santa Cruzu v sredo dovolile, da za 30 dni odpotuje v Dominikansko republiko, Spanijo, Švedsko in ZDA. Tuji diplomati na Kubi so povedali, da so minuli mesec izhod iz države dovolili tudi Sanchezovemu prijatelju in oporečniku Rolandu Pratsu, ki je obiskal Spanijo in ZDA. Enostrankarska komunistična vlada na Kubi zavira obtožbe iz tujine o kršenju človekovih pravic. Pravi, da take obtožbe podpira zlasti njen največji ideoloski sovražnik Združene države Amerike. (Reuters)

Častnik sovjetske armade je bil v Estoniji nekoč veliko bolj samozavesten, kot je zdaj

VELIKA BRITANIJA / TEŽAVE JOHNA MAJORJA

Spet škandal v britanski vladi

Zaradi podkupnin konservativcem je moral oditi minister za Severno Irsko

LONDON - Britanski premier John Major ze dobro leto preživlja hude case. Ne obtožujejo ga samo politični nasprotniki, kot je normalno za večstrankarski sistem. Zaradi njegove evropske politike ga napadajo tudi člani njegove Konservativne stranke. Opozicija in pozicija skupaj pa Majorju očitata nesposobnost, spreminjanje političnih stališč in željo po oblasti. Tudi za ceno odstavljenih ministrov. Odstop kulturnega ministra Davida Mellorja so britanski politiki se razumeli, saj se v Veliki Britaniji težko obdrži na oblasti mini-

ster, ki ga zasacijo z ljubico. Nedavna odstranitev sicer zelo neprivlačnega finančnega ministra Normana Lamonta, ki je plačal za britanske finančne težave in spekulacije borznih investitorjev ob izstopu iz evropskega denarnega sistema, je bila ze reševanje negotove premierove politične usode. V četrtek pa je John Major zrtvoval še enega ministra. Michael Mates, ki je bil v vladi zadolžen za varnost Severne Irske, naj bi bil odgovoren za najnovejšo afero s podkupninami Konservativni stranki. Novinarji so odkrili, da je poslovnež Asil Na-

dir, predsednik pred nekaj leti propadle družbe Polly Peck International in obtoženec za krajšo velikanskih vsot Majorjevi stranki v 80. letih nezakonito podaril najmanj 800 tisoč funtov.

Opazovalci pa se sprašujejo, ce bo zrtve zadostovale. Ne le zaradi najnovejših govorov, da je denar za stranko pri saudskih princih naskrivaj nabiral tudi ugledni član Majorjeve stranke Michael Haseltine. Britanski tisk se sprašuje, kdaj bodo imeli volilci in vodilni politiki preprosto dovolj samega Johna Majorja. (Reuters)

RUSIJA / VEČNO ŽARIŠČE

Spor med Estonijo in Rusijo je podoben zgodbi kninske Krajine

Jelcin opozarja, da ne bo dovolil etničnega čiščenja

MOSKVA - Podobno kot so se Srbi »zavzeli« za svoje rojake na Hrvaskem po sprejemu zadnje hrvaške ustave, sprožili vojno in morebitno spreminjanje državnih meja, se zdaj Rusi - zaradi estonskega zakona o državljanstvu oziroma o tujcih - borijo za svoje rojake v Estoniji in vse bolj glasno grozijo, da bodo zahtevali del estonskega ozemlja okrog mesta Narve, kjer Rusi predstavljajo večinski del prebivalstva. Balkanski primer jim je prišel kot naročen, pravno jih ta trenutek moti le to, da Svet Evrope Rusov v Estoniji ni priznal za »zgodovinsko manjšino«.

V moskovskih vladnih krogih so v četrtek naravnost povedali, da se v Pribaltiku obeta ponovitev

ALEKSANDER MAKSIMENKO

spopadov na tleh nekdanje Jugoslavije, ce Estonci ne bodo takoj preklicali spornega zakona o državljanstvu, ki od pol milijona Rusov zahteva, da do leta 1995 uradno zaprosijo za državljanstvo, ki jim ga ima estonska država pravico zavrniti, to pa bi pomenilo izgon iz Estonije.

Rusi (ki so se povečini naselili v Estoniji sele po sporazumu Molotov-Ribbentrop leta 1940) morajo zaprositi tudi za dovoljenje za bivanje v Estoniji. Po novem zakonu o tujcih jim oblasti tudi to lahko zavrnejo. Lokalne oblasti v prestolnici Talinu in v drugem največjem mestu Tartuju so ze pooblastile policijo, da lahko izzene

ruske vojske lastnike iz njihovih stanovanj.

Da je zgodba nad vse podobna balkanski, prica tudi besednjak, ki ga zadnje dni v javnem komuniciranju z Estonci uporabljajo ruski državniiki. Predsednik Jelcin je v četrtek opozoril, da gre pri estonskem zakonu za napoved pravega »etničnega čiščenja, ki meji ze na apartheid«.

»Rusija ne bo dovolila nikakršnega kršenja svojih pravic, zato bo z vsemi potrebnimi ukrepi branila svoje nacionalne interese in zascitila rusko prebivalstvo pred političnimi, socialnimi in policijskimi pritiski,« je zelo jezen izjavil ruski predsednik.

Zunanji minister Kozirjev je ze v sredo zagrozil z gospodarskimi ukrepi, njegov namestnik Curkin pa je med »političnimi in drugimi ukrepi« omenil grozno, da bo Rusija ustavila umik svojih vojakov z estonskega ozemlja. To pomeni, da bo lahko svoje rojake branila z deset tisoč vojakov, ki so se vedno v Estoniji, podobno kot so bili vojaki tedanje jugoslovanske (srbske) vojske se vedno na Hrvaskem, ko je izbruhnil spopad za ozemlja, poseljena s srbskim prebivalstvom. Estonski primer je pravzaprav se bolj zapleten, saj Rusi, ki so prišli v Estonijo po njeni priključitvi k Rusiji kot vojaki ali delavci, predstavljajo skoraj tretjino skupnega estonskega prebivalstva.

KITAJSKA / UČENJE KAPITALIZMA

Tržno gospodarstvo je lahko tudi past za lahkoverne

PEKING - Kitajske oblasti so v minulem letu poslale kaksnih pet ljudi na posebne sole, kjer so studirali kapitalizem. Temelj študijskih programov je bila teorija kitajskega reformatorja Deng Xiaopinga o izgradnji socializma s kitajskimi posebnostmi.

Največ pozornosti so namenili uvedbi »socialističnega trznega gospodarstva« na partijskem kongresu oktobra lani.

Toda vsako prehodno obdobje izrabijo takšni in drugačni »podjetniki«. Tako so v četrtek v Pekingu priprli kitajskega poslovneža, ki je obtožen prevare.

Z izdajo obveznic je v nekaj mesecih zbral približno milijardo juanov

(285 milijonov mark). Vec kot 100.000 tisoč ljudi iz 17 kitajskih mest je poslovnežu zaupal denar za razvoj energetske varčnih motorjev.

Toda poslovnež je ustanovil 120 podjetij, ki so več milijonov juanov porabila za luksuzne avtomobile, hise in podobno. Kot poročajo kitajski casopisi, naj bi poslovnež z 200.000 juani (60.000 mark) podkupil celo pomočnika ministra za finance, ki mu je odobril izdajo obveznic.

(Reuters)

Mladi Kitajci se hitro učijo kapitalizma

BALKAN / ZADNJE NOVICE IZ ŽENEVE

Sporazum o konfederaciji

Pritiski na Muslimane, naj se pridružijo

LOUIS PÉRET

ZENEVA - BiH bo v prihodnje konfederalna država, sta se v četrtek v Ženevi dogovorila poglavarja bosanskih Srbov in Hrvatov Karadžić in Boban, ki ju ni prav nič motilo, da sta se pogajala in pogodila sama, brez predstavnikov tretje strani v vojni, Muslimanov.

Karadžić je novico sporočil novinarjem, kot če bi šlo za gotovo dejstvo, zra-

ven pa se je pohvalil, da so Srbi pripravljeni Muslimanom odstopiti tudi del ozemlja, samo da bi dosegli mir, ki si ga tako zelo želijo. Predstavnik Srbov, ki imajo na novem zemljevidu največji kos pogace, je tudi pozval Muslimane, naj pridejo v Ženevo in se pogajajo, češ da bo tako

najbolje zanje. Za Gorazde in Srebrenico je dejal, da pravzaprav pripadata Srbom, ki so pred vojno živeli v Sarajevu.

Lord Owen, ki je potrdil srbsko-hrvasko dogovarjanje, je povedal, da se je po telefonu pogovarjal z Alijem Izetbegovićem in da ga je skušal prepričati, naj se omehča in se pridruži pogajanju. Nad pogajanja med Srbi in Hrvati mednarodni pogajalec ni tako navdušen kot Karadžić. Pravi celo, da je razočaran, ker sta bila Boban in Karadžić premalo natančna.

Owen je napovedal, da se bodo predstavniki vseh treh bosanskih sprtih strani sestali v ponedeljek in torej prihodnji teden in nadaljevali pogajanja. V Ženevi se ni jasno, ali je Owen za pogajanja prepričal Izetbegovića, ali pa bodo morda sodelovali drugi člani bosanskega predsedstva, ki so se sicer v sredo (kot se je izvedelo včeraj) že srečali s srbskim in hrvaskim predsednikom in si ogledali nove zemljevide, ki sta jih predlagala Boban in Karadžić. Vodja delegacije BiH, Hrvat Franjo Boras je novinarjem zatrdil, da Izetbegovića niso strmo glavili, predsednik vlade Akmađić, ki je tudi Hrvat, pa je omenil, da bo Izetbegović verjetno kmalu samo predstavnik Muslimanov.

SARAJEVO - Medtem ko so se Srbi in Hrvati pogajali v Ženevi, so v Bosni ugotavljali, da vojne se ni konec in da je najhuje okrog Mostarja, kjer Hrvati izrinjajo Muslimane, in v srednji Bosni, kjer skušajo svoje ozemlje razširiti in utrditi Muslimani. Srbi se v vzhodni Bosni obnasajo, kot če Gorazde in Srebrenica ne bi bili mednarodno priznani varovani območja, ovirajo pa tudi konvoje s človekoljubno pomočjo.

Od Bosancev se je začel v četrtek poslavljati francoski general Philippe Morillon, ki v kratkem ne bo več poveljnik modrih celad. Novinarjem je izjavil: »Je ne regrette rien« (ničesar ne obžalujem) in dodal, da je bila njegova težka naloga tudi lepa. Z Balkana bo odšel tudi Morillonov nadrejeni, švedski general Wahlgren, ki je poveljeval vojakom Združenih narodov na ozemlju bivše Jugoslavije. Švedski general pravi, da je presenečen in malo razočaran, ker ga o premestitvi (oziroma odstititvi) niso prej obvestili.

Morillon in Wahlgren odhajata v trenutku, ko se razmere v Bosni in Hercegovini zaradi hrvasko-srbskega sporazumevanja bistveno spreminjajo in namesto že dolgo samo na papirju celovite BiH nastaja nova konfederalna država. S tem se sicer ne strinjajo Muslimani, ki pa jih bodo verjetno »prepričali«.

Morillon se je vsaj v začetku zameril vsem stranim, tudi Muslimanom, potem pa je postal svetovni junak, ko je sam vkorakal v Srebrenico, Srbom prepričal njeno zavzetje in tako rešil na tisoče življenj. (R. S.)

Hrvatska begunka iz Novega Travnika z devetmesečno vnukinjo v Čitluku (Telefoto: AP)

NOVICE

Sovražnici Srbije sta le še Nemčija in Turčija

BEOGRAD - V najnovejšem preobratu v pogledih mednarodne skupnosti na vojno v BiH je tudi Srbija drastično skrcila krog svojih sovražnikov, med katerimi so bile donedavna skoraj vse države sveta. Med pomembnejšimi »sovražnicami« sta v srbskih medijih napogostje omenjeni Nemčija in Turčija, in sicer zaradi podpore Aliju Izetbegoviću. Beograjskim političnim krogom ugaja tudi trenutna zadržanost ZDA. Clintonovo zavzemanje za odpravo embarga na orožje bosanskim Muslimanom pa razlagajo kot poskus prepričevanja muslimanskih držav, da ZDA se niso povsem pozabile na njihove »brate« v BiH. Zaradi najnovejših zbliževanj Milosevića, Tudmana, Bobana in Karadžića pa so s seznama črtali celo Hrvate, ki so bili se do včeraj zgodovinsko dokazani sovražniki Srbov in s katerimi po njihovem nikoli več ne bo mogoče skupno življenje. (STA)

Elci bej predal oblast

BAKU - Azerbajdžanski predsednik Abulfaz Elci bej je pod pritiskom upornikov polkovnika Guseinova, ki so že zasedli nekatere dele Bakuja, predal oblast predsedniku parlamenta in komunističnemu veteranu Gajdarju Alijevju. Elci bejovo odločitev so sporočili v času, ko je v Bakuju zasedal parlament, ki je odločil o odvzemu oblasti Elci beju. Ta je prejšnji petek pobegnil v Nahicevan, da bi tako preprečil prelivanje krvi med Guseinovimi uporniki in vladnimi enotami. (Reuters)

Strah pred madžarskim vplivom

BUKARESTA - Slovski premier Vladimir Mečiar je dejal, da Slovaška in Romunija delita skupno bojaznen zaradi vse večjega madžarskega vpliva na vzhodu Evrope. Mečiar se je sestal z romunskim predsednikom Iliescujem in premierom Vacariu-jem. Romunija je ena prvih držav, ki je priznala samostojnost Slovaške in Češke. Mečiar je v intervjuju pred srečanjem z romunskimi državniki dejal, da imata državi skupne interese, zlasti kar zadeva odnos do številne madžarske manjšine. Tako Romunija kot Slovaška sta v preteklosti imele težave z Madžarsko zaradi njenje manjšine. (Reuters)

Opozicije ne bo v parlament

SOFIJA - Glavna bolgarska opozicijska stranka Združenje demokratičnih sil je napovedala, da se ne bo več udeleževala sej parlamenta, in tako zaostila spor glede legitimnosti šest mesecev stare bolgarske vlade. Diplomati pravijo, da to ne bo oviralo dela parlamenta, ki ga obvladuje rahla koalicija nekdanjih komunistov in Turkov. Združenje demokratičnih sil je v minulih dveh tednih skoraj vsak dan pripravilo demonstracije, na katerih so zahtevali odstop vlade premiera Berova in predčasne volitve. Združenje demokratičnih sil je sklenilo zapustiti parlament, potem ko je vlada premiera Ljubena Berova zamenjala pet ministrov. (Reuters)

IRAK - IRAN / ROŽLJANJE Z OROŽJEM

Iraške čete v bojni pripravljenosti

Le vojaške vaje ali nove iraške grožnje sosedu

NEW YORK - Irak je na meji z Iranom namestil svoje vojaške enote in tudi irasko letalstvo je v polni pripravljenosti, je v četrtek zapisal ameriški casnik New York Times. Po podatkih ameriške obveščevalne službe gre za največjo mobilizacijo iraske vojske po zalivski vojni. Po nekaterih informacijah naj bi Irak pričakoval napade ameriških ali iranskih letal, po drugih pa gre samo za večje vojaške vaje iraske vojske. Polna pripravljenost iraskega letalstva pa v zahodnih diplomatskih krogih, zlasti ameriških, zbujajo večjo zaskrbljenost. Ameriški casnik je še zapisal, da so ameriška letala že od nedelje opazila, da jih Iranci

spremljajo s posebnimi radarji, kar pa resolucije Združenih narodov prepovedujejo.

Viri, na katere se sklicuje New York Times, niso povedali, koliko vojakov je Irak namestil na meji z Iranom. Ocenjujejo, da je v iraski vojski kakšnih 400.000 moč.

Tudi Iran naj bi povečal vojaško navzočnost ob meji z Irakom. Odnosi med državama, ki sta v osemdesetih letih bili osemletno vojno, so se ponovno zaostri, ko so iranska letala napadla oporišča mudžahidov na iraskem ozemlju, ki veljajo za najbolj ostre kritike režima v Teheranu.

New York Times je še zapisal, da bi bila najnovejša mobilizacija lahko

posledica ameriških groženj oblastem v Bagdadu zaradi vpletenosti v poskus atentata na nekdanjega ameriškega predsednika Georgea Busha, ki se je aprila mudil v Kuvajtu.

Se en vzrok za morebitni nov ameriški poseg v Iraku bi bilo lahko tudi nasprotovanje Iracanom zahtevi Združenih narodov za namestitve snemalnih kamer na območjih v bližini Bagdada, kjer Irak baje se vedno hrani jedrsko in kemično orožje. Kot predvidevajo resolucije Združenih narodov, bi moral Irak kemično orožje in jedrske zmogljivosti, s katerimi bi lahko proizvedli tudi jedrsko orožje, uničiti.

AFP

ČLOVEKOVE PRAVICE

Evropski parlament in ZDA branita Vuka Draškovića

STRASSBOURG, WASHINGTON - Evropski parlament in ameriško zunanje ministrstvo sta v četrtek obsodila srbski režim Slobodana Milosevića in zahtevala, naj takoj izpusti iz zaporov voditelja Srbskega gibanja obnove Vuka Draškovića, njegovo zeno Danico in vse druge zaprte aktiviste te najvplivnejše srbske opozicijske stranke, ki so jih zaprli drugega junija po demonstracijah pred skupščino v Beogradu. Krepitev diktature pomeni, da bodo Srbi prav tako žrtve kršitev človekovih pravic, kot so Albanci na Kosovu in druge

manjšine v Srbiji, opozarjajo poslanci Evropskega parlamenta v Strassbourgu, predstavnik washingtonskega zunanjega ministrstva pa je obsodil beograjski režim, ker se mu doslej ni zdelo primerno niti odgovoriti na pisna opozorila in zahteve Evropske skupnosti in Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.

»Primer zakoncev Drašković je pretresljivo potrdilo o žalostnem stanju človekovih pravic pod režimom Slobodana Milosevića,« je zapisano v sporočilu ameriškega zunanjega ministrstva.

PISMO IZ PEKLA

Srbski sindrom in recept za sovraštvo: Vsi proti nam, mi proti vsem

KEMAL KURSPAHIĆ

va: novinarji, pisatelji, diplomati.

Ne, sovraštvo tukaj ni živelo. Zlo, ki je prišlo nad nas, je prišlo v celoti od zunaj - iz uvoza. Po več poteh.

Najprej so uvozili celoten projekt Velike Srbije. Zemljevidov tega Milosevičevega imperija niso risali tukaj, v Bosni in Hercegovini, pač pa v kabinetih Srbske akademije znanosti in umetnosti. In prav tam, v Beogradu, so s pomočjo medijev vpregli v ta ekspanzionistični projekt »vsi Srbi v eni državi« ter sistematično v zadnjih letih razpihovali paranoični sindrom: »Če so vsi proti nam, smo mi proti vsem«. Ta sindrom je ustva-

rjal temelj za množično mentalno pripravo na agresijo. Milosevičev govor leta 1988 na Gazimestanu, ob proslavi izgubljene srbske bitke na Kosovu, ko je zagrozil, da »ne gre izključiti niti oboroženega boja«, je bil samo napoved zla, ki je prišlo zatem: sirjenja Srbije na škodo sosednjih držav. V skladu z beograjskimi zemljevidi se je začel najprej upor Srbov na Hrvaskem, spomladi leta 1992 je sledilo tudi »etnično čiščenje« z razsežnostmi genocida, najprej vzdolž reke Drine in potem tudi na drugih področjih Bosne in Hercegovine, katere edina nesreča je v tem, da leži tam, kjer so na

teh zemljevidih zacrtane tudi preklete »republike srbske« ali prihodnje »velike Srbije«.

In drugic, uvozili so vse tiste oborožene sile, ki so izvedle agresijo na Bosno in Hercegovino. Mednje sodi v prvi vrsti Jugoslovanska ljudska armada, katere generalstab je prav tako v Beogradu in ki je vse svoje strahotno orožje, kupljeno z denarjem vseh državljanov nekdanje Jugoslavije, obrnila zoper civilno prebivalstvo bosansko-hercegovskih mest: Sarajeva, Mostarja, Gorazda in številnih drugih. Mednje stejejo tudi paravojaške formacije iz Srbije, kakršni so »arkanovci«, »sešljavci«, »Beli orli« in drugi, ki so zagrešili nekatere od najstrašnejših zločinov v Bosni in Hercegovini. Prav tako so na tej strani tudi placanci iz Rusije, Romunije in nekaterih drugih držav, ki za svoje krvave dnevnice v vojski »republike srbske« delajo kot ostrostrelci ali navadni klavci.

Od zunaj so uvoženi tudi poveljni organizatorji in izvajalci zločinov v sami Bosni in Hercegovini, zbrani v vrhovih »Republike srbske«. Nihče od tistih, ki danes s Pal poveljujejo genocidnim pokolom, posilstvom in izgonom prebivalstva v tej državi, ni nikoli pripadal tukajšnji kulturi skupnega bivanja ter etni-

cne in verske strpnosti. Vključno z vodjem te zločinske družine Radovanom Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec nazaj in globoko v preteklosti, ne da bi kdajkoli zacutil svetovljanski duh Sarajeva. Do njegovega Karadžićem, ki je prišel studirat v Sarajevo iz durmitskih rovt in vanj prinesel svoje glasbilo na eno struno - gusle - ter začel ob kosovskih epih živeti v stoletjih, ki so dalec

OB DRUGI OBLETNICI DNEVA SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Čas za modrost

Milan Kučan in Herman Rigelnik ob današnjem prazniku -
Utemeljena osamosvojitvena odločitev - Boj za govorniški oder

Slavna seja slovenskega parlamenta (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - Drugo obletnico slovenske osamosvojitve je zaznamovalo predvsem slabo vreme na sinočni osrednji proslavi ob dnevu državnosti, ki je potekala na Trgu republike pred slovenskim parlamentom, pred tem pa so nam ostali v spominu medstrankarski prepri, afere, obstrukcije, predvsem pa občutek brezizhodnosti, ki ljudi sili v obup. Zato je v trenutku, ko stoji Slovenija na pragu tretjega leta samostojnega življenja, več kot nujno, da znova poiščemo in najdemo skupni modus vivendi, ki bi v se zdalec nedorečeni »zgodbu o uspehu« odprl novo, spodbudnejše poglavje. Zlasti te misli so vele iz sinočnih nagovorov predsednika države Milana Kučana in predsednika parlamenta Hermana Rigelnika, prvega na osrednji proslavi pred slovenskim parlamentom, drugega na slavnosti seji državnega zbora znotraj te najvišje institucije slovenske oblasti. Obeh slovesnosti so se udeležili najvišji predstavniki slovenskega političnega in družbenega življenja ter diplomatski zbor. »Današnja podoba in mesto, ki ga ima Slovenija v svetu, potrjuje utemeljenost odločitve, da Slovenci uveljavimo pravico do samoodločbe ter tako zavarujemo obstoj in prihodnost slovenskega naroda. Ob drugi obletnici pa

je vsakomur od nas naloženo, da odgovorno premisli o naši skupni sedanjosti, prihodnosti in preteklosti, o svoji misli, besedi in dejanju,« je dejal Milan Kučan. Ob tem pa je se poudaril, da ob tej pomembni obletnici prva misel vsekakor velja vsem, ki so v bojih Slovencev za prostor pod svobodnim soncem predvsem dali svoja življenja, saj so le ti najbolj častno prestopili ločnico med živim in mrtvim. »V zadnji vojni so se borili na Holmcu, Medvedjeku in drugod po Sloveniji, v boju proti jugoslovanski državni politiki in njeni napadalni vojski. To je bila odločitev slovenskega naroda, ki je dozorel za dejanje, da enkrat za vselej uredi življenje na svoji zemlji po svoji podobi,« je poudaril Kučan. V nadaljevanju pa je govoril o enotnosti, ki je omogočila, da nismo zamudili zgodovinskega trenutka, in tudi o odgovornem premisleku o neodločljivi in trajni dolžnosti slovenske politike, da ravna modro in preudarno, pri tem pa, kot je dejal, politične in nazorske razlike med politikami, strankami in ljudmi, za katere se včasih zdi, da so nepremostljive, ne smejo biti ovira. »Iz teh razlik moramo črpati moč za iskanje poti v zeleno prihodnost slovenske države in njenih državljanov. Naučiti se moramo živeti s temi ra-

Delegacija Republike Slovenije je položila venec na pomnik padlim v vojni za Slovenijo (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

zlikami, je se dejal predsednik države Milan Kučan. Predsednik državnega zbora Herman Rigelnik pa je govoril predvsem o jasnih in prepričljivih odgovorih, ki jih je treba ponuditi ljudem zlasti zdaj ko, kot je dejal, narasča nezaupanje ljudi v institucije državne oblasti. Temeljni problem je zaznal v tem, da današnji politiki ne znajo ali pa nočejo delovati v okviru institucij demokracije političnega sistema in da v bistvu ne dojemajo, da nacelo delitve oblasti ni le deklarativno. »Preokupacija z aferami, medsebojnimi obtoževanji, obstrukcijami, s preteklostjo ni tisto, kar bo pomagalo slovenskemu gospodarstvu na noge, k ustvarjanju razmer za sklenitev socialnega pakta, k našemu trdnemu položaju in ugledu pri naših sosedih

v svetu,« je se dejal Herman Rigelnik. Sicer pa je opozoril, da je dolžnost parlamenta tudi iskanje soglasja o gospodarskih vprašanjih, saj da je to predvsem obveznost do volilcev. Ob tem pa je izrazil tudi rahel dvom v sposobnost doseganja tega cilja, »ker se gibljemo vsak v svojem vrtilcu, ker smo se preveč navajeni na pokroviteljstvo in politični blagoslov«. To je zadeva, ki jo je vsekakor treba preseči, odgovornost politike pa je na tej točki največja. »Če se politika ne bo ukvarjala s temi nalogami, bomo sicer kmalu vsi rdeči, beli, črni, zeleni, moralni in nemoralni - le državljan in državljanov ne bo nikjer več, se najmanj pa srečnih in zadovoljnih,« je ob koncu dejal predsednik državnega zbora Herman Rigelnik.

Politični boji v ozadju slovesnosti

Včeraj praktično do zadnjega trenutka ni bilo mogoče dobiti podrobnejšega scenarija večerne slovesnosti na Trgu republike, čeprav so ga v uradu za informiranje obljubljali iz ure v uro. Po naših informacijah je bila ta »zamuda« posledica političnih nesoglasij, ki so se dogajala v zakulisju slovesnosti. Ves dan naj bi trajala »pogajanja« o tem, ali bo in kdo bo (poleg predsednika države) spregovoril na Trgu republike. Scenarij se je tako neprenehoma spreminjal, predstavniki zdaj teh, zdaj onih strank pa so menda celo grozili, da jih na prireditve sploh ne bo. Po eni od različic naj bi poleg Kučana govoril tudi Alojz Peterle, po drugi France Bucar, po tretji nadškof Alojzij Šuštar. Kot je bilo mogoče razbrati iz nasprotujočih si podatkov, je v bistvu slo za nadaljevanje »spora« ob pismu sesterice predsedniku države, torej med bolj ali manj »zaslužnimi« za osamosvojitve. Na koncu je vendarle obveljal prvotni scenarij, zamere pa bodo politiki verjetno še dolgo razcisčevali. (T. S.)

NOVICE

Kazenska ovadba zoper urednika 7D

LJUBLJANA - Ministrstvo za obrambo je sprožilo kazensko ovadbo zoper v. d. odgovornega urednika tednika 7D Mirka Mundo, avtorja članka Kje so vreče nemških mark?. Avtor v omenjenem članku na zaljiv in neresen način ministrstvo, za obrambo obtožuje, da izvajata nezakonito trgovanje z orožjem, krši resolucijo Varnostnega sveta OZN glede embarga za uvoz vsega vojaškega orožja in opreme v republike nekdanje Jugoslavije in tako kopici milijone nemških mark v politične namene, navaja ministrstvo. (M. J.)

Slabe razmere slovenjgraške bolnišnice

LJUBLJANA - Predsednik državnega zbora Herman Rigelnik je včeraj sprejel delegacijo koroskih občin in dr. Draga Plesivčnika, direktorja bolnišnice v Slovenj Gradcu. Na pogovoru, ki sta se ga udeležila tudi dr. Vladimir Topler, podpredsednik parlamenta, in minister za zdravstvo dr. Božidar Voljc, so gostje predstavili težave regijske bolnišnice, ki bi jo morali nujno obnoviti, se zlasti kirurški in ginekološki oddelek. Ministrstvu za zdravstvo so znane slabe razmere te bolnišnice in ima v kratkem namen oblikovati poseben investicijski sklad za obnovo bolnišnic v Sloveniji. (M. J.)

Veleposlanik Republike Koreje na obisku pri Rigelniku

LJUBLJANA - Predsednik državnega zbora Herman Rigelnik je včeraj sprejel tudi veleposlanika Republike Koreje na Dunaju, Li Si-Janga. V prisrčnem pogovoru sta ugotovila, da so odnosi med Slovenijo in Korejo dobri, da pa bi morali predvsem v gospodarski menjava pospešiti sodelovanje, ki bi bilo lahko precej boljše, kot je. Menila sta, da bi lahko obe državi precej dobro sodelovali predvsem v turizmu. Zunanje politične odnose s sosednjimi državami je Rigelnik označil za dobre. (M. J.)

Koroški predstavniki pri Združenih listih socialnih demokratov

LJUBLJANA - Sedez Združene liste socialnih demokratov so včeraj obiskali predsednik Zveze slovenskih organizacij iz Celovca Marijan Sturm, predsednik Zveze koroskih partizanov Janez Wut-Luc, predstavnik slovenske komponente SPO Hanzl Ogris in podpredsednica ZSO Sonja Wakounik. Kot je sporočila informativna služba Združene liste, so rojaki iz Koroske predstavili svoje poglede na položaj slovenske manjšine v Avstriji, se zavzeli za upoštevanje pluralnosti struktur znotraj manjšine in za koordinacijo med obema osrednjima organizacijama po načelih enakopravnosti in soglasja. Predsednik ZL Janez Kocijancic je gostom zagotovil, da si bo Združena lista socialnih demokratov se naprej prizadevala za uveljavitev položaja slovenskih manjšin in enakopravno obravnavanje vseh njenih komponent. (T. U.)

SEJA VLADE

Nova rešitev za gradnjo cest

Vlada bo izdajala dovoljenja za tuja vlaganja v obmejnem pasu

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Vlada je na včerajšnji seji potrdila tudi predlog zakona o pogojih koncesije za modernizacijo slovenskih cest. Kot je na novinarski konferenci po seji vlade povedal minister za promet in zveze Igor Umek, je njegovo ministrstvo s pomočjo posebne analize ugotovilo, da lahko v Sloveniji gradimo ceste le s t. i. projektnim načinom financiranja. Evropska investicijska banka nam je sicer pripravljena pomagati s 150 milijoni ekujev, nekaj sredstev za ceste nam ponuja tudi Evropska banka za obnovo in razvoj, vendar bi morala država v tem primeru polovico stroškov kriti sama. Sredstev za ceste je v proračunu premalo, zato se je vlada odločila, da bo država ustanovila posebno delniško družbo, v kateri bo sama večinski lastnik. Ta družba bo najemala kredite, podeljevala koncesije in izdajala vrednostne papirje, vanjo pa se bodo lahko vključili tudi interesni delničarji. Celoten projekt je po besedah ministra Umeka vreden 1,2 milijarde nemških mark. »Zelimo si, da bi bila ta družba simbol pod nadzorom javnosti. Bila naj bi torej nekakšna slovenska družba za graditev cest,« je se dejal minister Umek. Vlada je podprla tudi resolucijo o strategiji Slovenije do tujih naložb, ki jo je predstavila podsekretarka v ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Nives Marinšek. Poudarila je, da strategija obravnava tuje investicije

pod enakimi pogoji kot domače, kar pomeni, da bodo imele tuje investicije enake obveznosti in pravice. Dejavnosti, v katere tuji ne bodo smeli vlagati, so osnovno solstvo, oborožitev in pokojninsko zavarovanje. Nekatere dejavnosti, predvsem tiste, kjer bo država zelela ohraniti nacionalni interes, na primer bančništvo, kultura, založništvo, bodo regulirane, na druga področja pa bodo tuji lahko vlagali brez omejitev. Za vlaganja v deseterkilometrski obmejnem pasu bodo tuji prav tako potrebovali dovoljenje vlade. Zadnje besede pri dokončnem oblikovanju opisane strategije bo seveda imel državni zbor.

Minister za znanost in tehnologijo Rado Bohinc je predstavil osnutek nacionalnega raziskovalnega programa. Povedal je, da imamo danes v Sloveniji 230 raziskovalnih organizacij in institutov, ki zaposlujejo 12.800 ljudi. V zadnjih nekaj letih število zaposlenih v teh organizacijah upada (znanstveniki odhajajo v zasebno podjetništvo), hkrati se zmanjšujejo tudi proračunska sredstva za raziskovalno dejavnost, pa tudi gospodarstvo namenja raziskovanju vedno manj denarja. Prav zato si je ministrstvo za znanost in nacionalnem raziskovalnem programu postavilo naloge, naj na dolgi rok Slovenija izobrazijo 5000 vrhunsko usposobljenih raziskovalcev, ki bodo mednarodno konkurenčni.

PARLAMENT

Polemično o preiskavi

Medsebojne obtožbe članov komisije, ki preiskuje afero Hit

LJUBLJANA - Državni zbor je včeraj obravnaval osnutek poslovnika o parlamentarni preiskavi. Marjan Podobnik, član komisije, ki preiskuje afero Hit, je izjavil, da se »zelo čudi dejstvu, da poslovniška komisija ni upoštevala niti ene od temeljnih pripomb, ki jih je k besedilu naslovnika predlagala preiskovalna komisija.« S prefinjeno dikcijo v posameznih določbah je poslovniki v celoti usmerjen v to, da delo preiskovalne komisije zapre za javnost, »je povedal predsednik SLS. V svojem nastopu se je Podobnik tudi kritično opredelil do dela predsednice preiskovalne komisije Polonce Dobrajc. Predsednik SNS Zmago Jelenc je nato Podobnika obtožil, da ne pozna »temeljnih nacer parlamentarne demokracije« in se zavzema za ustanavljanje revolucionarnih »jakobinskih sodišč«. Ciril Pucko (SKD) je nasprotoval Podobnikovemu mnenju, češ da so interesi članov preiskovalne komisije različni. »Moj in njegov interes sta enaka. Razlika je le v tem, da se Podobnik zavzema za »horuk sistem« preiskave, moj pa temelji na dokazovanju,« je menil Pucko. Član preiskovalne komisije Ivo Hvalica (SDSS), ki ga tovo vodstvo Hita, je poslanca pozval, naj v besedilo vnesejo določbe, ki bodo članom preiskovalnih komisij omogočale ustrezno obrambo. Miran Potrč je pred koncem razprave povedal, da bo v zakonodajni proceduri od osnutka do končnega sprejetja poslovnika besedilo vsekakor doživelo številne dopolnitve in spremembe. (STA)

VLADE POVIŠALA PREŽIVNINE

Julija preživnine višje od 0,8 do 9 odstotkov

LJUBLJANA - Na predlog ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je vlada na včerajšnji seji obravnavala in sprejela sklep o usklajitvi preživnin. S 1. julijem se bodo preživnine, določene v decembru 1992, povišale za 9 odstotkov. Tiste, ki so bile določene januarja letos, se bodo povišale za 8,2 odstotka, tiste, ki so bile določene februarja, pa za 4,2 odstotka. Za 2,4 odstotka bodo višje preživnine, določene ali dogovorjene marca, in za 0,8 odstotka tiste, ki so bile določene aprila letos. Zadnja uskladitev pre-

živnin je bila marca in je upoštevala rast življenjskih stroškov in plač od avgusta do vključno novembra lani. S sedanjo valorizacijo bodo preživnine usklajene z aprilsko ravni življenjskih stroškov, pri čemer je upoštevana celotna rast življenjskih stroškov od novembra do vključno aprila. Predlagatelj povišanja meni, da zato, ker so se v tem obdobju plače nekoliko hitreje povečevale, kot so narasli življenjski stroški, ni razloga, da ne bi mogli slediti zvišanju življenjskih stroškov v celoti. (K. N.)

NOVA REVIIJA / ZBORNIK

Intelektualci kritično o naši prihodnosti

Zelena luč za publikacijo Nove Revije

LJUBLJANA - Dani pred praznikom dneva državnosti so na priloznostni tiskovni konferenci v Cankarjevem domu predstavili najnovejšo publikacijo časopisnega in založniškega podjetja Nova revija z naslovom Slovenci in prihodnost. Gre za zbornik publicističnih prispevkov številnih vidnih slovenskih intelektualcev različnih interesov in duhovnih naravnosti, ki razmišljajo o današnjem položaju slovenskega naroda in o njegovih perspektivah na kulturnem, gospodarskem, političnem, demografskem, etničnem, narodnostnoidentifikacijskem in vzgojnem področju. Po besedah glavnega urednika Nove revije Nika Grafenauerja je zbornik logično nadaljevanje obeh preloženih stilk Nove revije. Znamenita številka 57

se je spomladi 1987 zavzemala za slovenski nacionalni program, 95. številka z naslovom Samostojna Slovenija pa se je tri leta pozneje kljub nekaterim časopisnim in pomislekom posameznih piscev odkrito postavila na stran zahteve po samostojni državi. Avtorji zapisov spet kritično motrijo družbeno-politična dogajanja v naši državi, zato je zbornik, kot je v uvodu zapisal Niko Grafenauer, »poskus, da bi kritično pregledali svoj zadnji položaj, hkrati pa otipali vse tiste njegove sestavine, ki ga (križno) označujejo tako v odnosu do bližnje preteklosti kot prihodnosti«. Zbornik ne namerava ponovno izdelovati programa preživetja države in družbe, še manj postati vizionarska knjiga, bolj poskusa artikulirati prepotrebno zavest o na-

rodovi eksistenci v nas samih, saj živimo v času in dogajanjih, s katerimi ne moremo biti zadovoljni. Zato se marsikateri izmed avtorjev tega zbornika spruše, v kolikšni meri so bile izpolnjene obljube naših politikov, gospodarstvenikov in ekonomistov, se bolj pa, kakšna je stopnja samoosmislitve Slovencev, kakšna je njegova etična drža, njegova kultura in pojmovanje kakovosti življenja, zato naj bi bil zbornik predvsem prispevek k večji moralni odgovornosti do lastne eksistence. Čeprav so k sodelovanju v zborniku že lani povabili več kot 40 slovenskih izobražencev, je publikacija lahko izšla sele letos, ko je dobila subvencijo ministrstva za kulturo. Prejšnje ministrstvo zanj namreč ni naslo razumevanja. (M. T.)

Jože Snoj, Niko Grafenauer in Ivan Urbančič (Foto: S. Živilović/TRIO)

AVSTRIJA

Plebiscit o vstopu v ES sredi '94

DUNAJ - Avstrijci bodo najkasneje sredi prihodnjega leta na referendumu odločili o pristopu Avstrije v Evropsko skupnost. To je včeraj napovedal zvezni kancler Franz Vranitzky. Termin je utemeljil z najnovejšimi izjavami vodilnih politikov Evropske skupnosti, po katerih naj bi že s 1. januarjem leta 1995 v skupnost vstopili Avstrija, Finska, Norveška in Švedska.

Sodec po izjavi Vranitzkega kot tudi politikov drugih strank referendum o vstopu Avstrije v Evropsko skupnost ne bodo izvedli hkrati z državnoborskimimi volitvami, ki bodo prav tako leta 1994. Vranitzky je tu pokazal jasno preferenco za volitve jeseni kot to predvideva tudi ustava.

Po najnovejših anketah je odgovor na vprašanje, ali bodo Avstrijci glasovali za vstop v ES, se popolnoma odprl. Zagovorniki pristopa so predvsem na Dunaju, na Tirolskem in na Predarlskem, največ nasprotnikov pa je na Koroskem in v Salzburgu. Vladna koalicija se je jasno izrekla za pristop, Haiderjevi svobodnjaki so nekoliko korigirali svoje negativno stališče, Zelena alternativa pa je edina stranka, ki odklanja avstrijsko integracijo v Evropsko skupnost.

DUNAJ / KONFERENCA OZN

Resolucija o BiH sprejeta z veliko večino

Zelena luč za sklepno izjavo?

DUNAJ - Medtem ko je iz kroga organizatorjev Svetovne konference OZN o človekovih pravicah glede teškega rojevanja sklepnega dokumenta bilo slišati spodbudno vest, da so vendarle uspeli do 95 odstotkov zaključiti formulacijo uradnega papirja, so delegacije Konference islamskih držav (ICO) včeraj popoldne sprožile svoj poslednji poskus za uveljavitev od njih inicirane resolucije o Bosni in Hercegovini.

Jedro resolucije je zahteva po ukinitvi embarga za orožje napram Bosni, zlasti Pakistanu pa je v preteklih dneh naglasal, da bo podpora sklepnemu dokumentu konference odvisna od sprejema te resolucije. Predstavniki ICO so razpravo o resoluciji vnesli v plenarno zasedanje za namenom, da o resoluciji končno glasujejo. Govornik ICO je pri tem izpostavil, da gre vendarle za državno-klanično OZN, ki prvič po 2. svetovni vojni v Evropi postaja žrtev agresije in genocida. Za sprejem resolucije je bila potrebna dvotretjinska večina, glasovanje pa se je končalo z velikim presečenjem, saj je kar 88

držav glasovalo za resolucijo - med njimi tudi Avstrija - 55 držav se je vzdržalo, proti pa je glasovala samo Rusija. Z veliko večino sprejeta resolucija bo postala uradni dokument Svetovne konference OZN, vendar ne bo stala v neposredni povezavi s sklepnim dokumentom, ki bo glavna točka na današnjem zadnjem dnevu Svetovne konference OZN o človekovih pravicah.

Predstavniki ZDA so se pred glasovanjem o islamski resoluciji napovedali, da sicer po novem (skupaj z Nemčijo) podpirajo ukinitve embarga proti Bosni, vendar v tem vprašanju ne mislijo podpreti resolucije islamskih držav na konferenci, ker naj bi o tem odločal Varnostni svet.

V okviru včerajšnjega sporeda nedržavnih organizacij (NGO) pri dunajski konferenci OZN je potekala tudi »Svetovna konferenca religij za mir«. Predstavniki krščanstva, islama in buizma so pri tem izpostavili, da lahko svetovne religije z motivacijo svojih vernikov bistveno prispevajo k uresničevanju človekovih pravic in svetovnega miru.

CELOVEC / TISKOVNA KONFERENCA JOŽETA JERAJA

»Gospodarske odnose postaviti na višji nivo«

Predlog za prosto trgovnisko cono - Manjšina kot most

IVAN LUKAN

Slovenski diplomat je na pogovoru z novinarji spomnil tudi na predlog Slovenije o sklenitvi bilateralne pogodbe o prosti trgovinski coni med obema državama, saj bi taka ureditev ne samo slovenskim proizvajalcem bolj odprla avstrijski trg, marveč pozitivno vplivala tudi na avstrijsko gospodarstvo. S tem v zvezi se je diplomatski zastopnik Slovenije na

Koroskem tudi zavzel odpravo »kroničnega deficita« na področju zunanje trgovine. Avstrija da je edina država v srednji Evropi s katero ima Slovenija tozadevno negativno bilanco.

Glede sodelovanja Slovenije s Korosko in tudi s Stajersko pa je generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu menil, da možnosti tesnejšega sodelovanja zdalec niso

Generalni konzul Slovenije v Celovcu Jože Jeraj.

izčrpani ter da bi prav »regionalni politiki« na tem področju lahko marsikaj prispevali v korist obeh strani.

V zvezi s slovensko narodnostno skupnostjo na Koroskem pa je poudaril željo Slovenije, da bi manjšina dejansko postala most med obema državama. Ta nivo danes se ni dosegel, zato so prizadevanja v to smer tudi potrebna, je dejal Jeraj. Zavzel je tudi zelo jasno stališče glede najnovejših restriktivnih ukrepov koroskih solskih oblasti v zvezi s sprejemanjem dijakov iz Slovenije na Slovenski gimnaziji in na Dvojezični trgovski akademiji v Celovcu ter izrazil svoje začudenje, da se je Avstrija odločila za tak korak, »saj bi prav slovenski absolventi bili zagotovo dobri ambasadorji za Avstrijo v Sloveniji.

Za pojasnitev: Deželni solski svet za Korosko je Slovenski gimnaziji ukazal, da ne sme več sprejemati dijakov, katerih stari ne živijo v Avstriji, trgovski akademije pa je bilo ukazano, da dijake iz Slovenije lahko sprejema sele tedaj, če se študenti domačih dvojezičnih solarjev znajo 31. Samo v tem slučaju se bi lahko v prvem letniku odprli drugi razred, katerega bi lahko obiskali tudi »dvojezični dijaki« iz Slovenije.

AVSTRIJA/PRIVATNI RADIO

Tudi sindikat nasprotuje...

Sporen zakonski osnutek

DUNAJ - Ustavni odbor avstrijskega parlamenta je v torek zvečer z glasovi vladne koalicije (SPÖ in ÖVP) odobril osnutek zakona o regionalnem radiju. Predstavniki svobodnjake, Liberalnega foruma in Zelenih soglasno zavračajo vladni osnutek ter ostro kritizirajo odločitev vladnih strank, da v zvezi z vprašanjem zasebnega radija niso privolile v ustanovitve parlamentarnega pododbora.

Protestu proti zakonskemu osnutku za regionalni radio se je priključil tudi sindikat novinarjev. Za predsednika sindikata Franza Bauerja je vlada z odločitvijo v ustavnem odboru postala neverodostojna, saj so vodilni politiki v preteklosti

zagotavljali, da bo do privatizacije elektronskih medijev lahko prišlo le ob vzporedni adaptaciji učinkovite zakonodaje o kartelih. O le-tej zdaj ni ne duha ne sluha, kritizira Bauer, vladni politiki pa namesto tega poskušajo z vso silo uveljaviti zakon o zasebnem regionalnem radiju, ki na stečaj odpira vrata v radijski svet obstoječim in prevladujočim založniškim koncernom.

Sindikat je od vsega začetka nasprotoval takemu razvoju, ker ima Avstrija zdaj že v svetovnem merilu največje medijsko koncentracijo. Bauer je prav tako kritiziral tudi dejstvo, da osnutek ne predvideva nobene ureditve za nekomercialne radijske postaje.

DANES V CELOVCU

Koroška mladina vabi na 99. »Rock ob meji«

Avtobusni prevoz iz Slovenije

CELOVEC - Koroska dijaška zveza in Mohorjeva založba prirejata danes, 25. junija 1993, ob 17. uri, na dvorišču Mohorjeve »99. Rock ob meji«. Ta mladinski rock-festival naj bi nudil glasbeno nadarjenim dijakom oziroma mladim skupinam možnost, da se predstavijo širši javnosti, omogočil pa naj bi tudi sodelovanje in primerjavo, torej zdravo konkurenco z glasbeniki iz drugih kulturnih krogov oziroma držav.

S tem, da zdaj prireja open-air, kjer sodelujejo skupine iz ravno teh različnih kulturnih krogov, naj bi se našle vzporednosti, drugačnosti, skratka - koncert naj bi med drugim doprinesel tudi k temu, da

spoznava mladina, da je iz se toliko različnih nazorov nastala le ena mladina, ki ima skupne interese.

Igrale bodo sledeče skupine: 4 Problem (Celovec), G.A.S. (Ljubljana), Trib (Celovec), Heavy les wanted (Ljubljana) in slovenski kantavtor Tomaz Domicelj.

Na današnji koncert v Celovcu vozita tudi dva avtobusa iz Ljubljane. Prvi se odpelje ob 9. uri iz Ljubljane (Plava Laguna), pristopite pa lahko ob 9.30 uri na avtobusni postaji v Kranju in ob 10. uri v Trzinu, drugi avtobus pa se odpelje iz Ljubljane ob 13. uri (Kongresni trg), je ob 13.30 v Kranju in ob 14. uri v Trzinu.

Nasvidenje v Celovcu!

DUNAJ / KONEC SODNIŠKE OBRAVNAVE AFERE NORICUM

Oprostilna sodba

Porotniki se niso sledili teoriji o državni zaroti - Samo Blecha obsojen

DUNAJ - Fred Sinowatz, Leopold Gratz in Karl Blecha so na včerajšnji zaključni sodnijski obravnavi tako imenovane afeře Noricum bili v vseh glavnih točkah oproščeni obtožbe!

Nekdanji vodilni socialdemokratski vladni politiki 80-ih let - zvezni kancler, zunanji minister in notranji minister - po oceni 12-lanskega porotniškega senata - niso zavestno zameglevali in prikrivali ilegalne prodaje avstrijskih topov vojskojocemu se Iranu, ki jo je v letu 1985 izvedlo (takrat se) državno podjetje Noricum. Prav tako torej tudi niso krivi ogrožanja avstrijske nevarnosti, so ugotovili porotniki.

Samo bivši notranji

minister Karl Blecha je bil - pogojno - obsojen na devet mesecev kazenskega zapore zaradi manipulacije in utajevanja bremenilnih dokumentov. V prvi reakciji je obsojeni nekdanji minister dejal, da gre za »pravosodno zmoto« ter hkrati napovedal, da bo takoj sprožil prizivni postopek. Glede na glavne obtožbe pa se Blecha vidi - kot Sinowatz in Gratz - popolnoma rehabilitiranega.

Z včerajšnjo sodbo je po treh mesecih bil končan eden izmed najbolj spektakularnih sodnih procesov v 2. avstrijski republiki, ki je Avstrijo in njene politične predstavnike delil na dva tabora.

IGOR SCHELLANDER

Bivši minister Karl Blecha.

Eni so videli v postopku političen proces, pri katerem naj bi sodniki po kazenskoprvnih kriterijih sodili o političnem postopanju nekdanjih članov avstrijske vlade, drugi pa so proces proti nekdanjim vodilnim politikom pojmovali kot pravičen postopek, ki naj bi končno pokazal meje in posledice politične (ne) odgovornosti.

V teku sodniške obravnave so pričali tudi vodilni današnji predstavniki Avstrije, med drugim zvezni predsednik Thomas Klestil, prav tako tudi ni manjkalo političnih intervencij (zvezni kancler Franz Vranitzky je na primer glasno podvomil o pristojnosti kazenskega sodišča, kadar gre za oceno političnega dela neke

državne vlade - op. ured.).

Tudi prve reakcije na izid procesa so bili temu ustrezno različne. Kancler Vranitzky in predsednik državnega zbora Heinz Fischer (oba SPÖ) sta bila vesela nad oprostitvijo obtoženih ter izrazila njuno zadovoljstvo nad tem, da teorija o nekdanjem državnem komplotu ni bila vzdržana (Fischer) in da je zadeva Noricum s tem v glavnem razčiščena (Vranitzky), pravosodni referent ljudske stranke Graff pa je dejal, da je v teku procesa nastal vtis o dvojnem pravu - enem za navadne ljudi, in drugem za politike. Menil je se, da se je v javnosti medtem spremenilo vzdušje v prid obtoženim politikom.

ŠENTJANŽ / V NEDELJO PREMIERA

Drezanje v kamen

SENTJANŽ - V prenovljeni stari soli v Sentjanžu v Rožni dolini se že nekaj časa pridno zbira mladež in skupaj z režiserjem Petrom Militarovim in ob pomoči koreografa Janeza Mejaca »studira« mladinsko igranje »Drezanje v kamen«.

Delo je že pred leti za radijsko izvedbo napisal zelo uspešen avtor Frane Puntar, odrsko priredbo je opravil Peter Militarov, za sentjansko uprizoritev pa je glasbo na novo napisal Urban Koder.

Zgodba se plete okrog kamna, za katerega deklica v svoji nepokvarjeni otroški domisljiji pravi, da poje in govori (če le hoče, a že dolgo noče), tega pa ji nihče ne verjame. Vsi se nekako norčujejo iz deklice in njenega kamna

Cudovit svet otroške domisljije, podprt z liricnim besedilom, v katerega je avtor vključil tudi precej življenjski resnič in odrasle. Mladi igralci sodelujejo z veseljem. Predstava bo - sodeč po vtisu pri vajah - zelo razgibana, polna cudovitih glasbenih vložkov, premierna uprizoritev pa bo že prihodnjo nedeljo, 27. junija, ob 21.30 uri, na dvorišču stare sole v Sentjanžu v Rožu, torej na prostem.

Ze prihodnji terek bo sentjanska igralska skupina s to predstavo odpotovala na evropsko gledališko srečanje narodnih skupnosti na Sardinijo. Zelim jo veliko uspeha!

Ne zamudite premiero gledališke predstave »Drezanje v kamen« in pripeljite s seboj svojo mladež.

PRIREDITVE

Petek, 25.6.1993
CELOVEC
Na dvorišču Mohorjeve, 17.00 - 99. Rock ob meji;
RADISE
Pri Kuncniku v Zgornjih Rutah (na prostem) 20.30 - Premiera igre: »Munde« (Felix Mitterer), nastopa igralska skupina SPD »Radise«, režija: Nuzi Wieser;
ZELEZNA KAPLA
V otroškem vrtcu, 9.00 - Lutkovna predstava »Tobija«; gostuje lutkovna skupina »KOKI« iz Brezice, prireditelj: Slovenska prosvetna zveza;
SENTPRIMOZ
Otroški vrtec, 11.00 - Lutkovna predstava »Tobija«;

Sobota, 26.6.1993
VELIKOVEC
Strokovna kmetijska go-

spodinska sola v Sentrupertu, 14.00 - Zaključna prireditve s kulturnim sporedom in igro »Priložnostni zdravnik« (Moliere-Vildrac) v režiji dekana Petra Stickra;

BILCOVS
Na travniku pred solo, 19.30 - »Rock-Open Air Polet 1993«;

SENTPRIMOZ
Kulturni dom, 20.30 - Koncert »S pesmijo v polje«, sodelujejo: MoPZ »Vascani pojo«, mešani pevski zbor in otroški zbor SPD »Danica«;
RADISE
Pri Kuncniku v Zgornjih Rutah, 20.30 - Ponovitev igre: »Munde« BISTRICA/PLIBERK
Gostilna Leder, Ponikva, 18.00 - Lutkovno gledališče;

Rock-open-air
polet '93
SOKOLI
Refuse Collection
sobota / Samstag
26. 6. '93. 19.30
BILČOVŠ/LUDMANNSDORF
travniki pred šolo / Schulwiese

IZ TUJINE

Film o življenju Brucea Leeja

PARIZ, LONDON, BERLIN - V evropskih kinodvoranah bodo začeli predvajati biografski film o življenju zvezde kung fuja Brucea Leeja (1941-1973) z naslovom Dragon: The Bruce Lee Story.

Bruce Lee, hongkonsko-ameriški igralec, se je že kot deček prvič pojavil v hongkonskih akcijskih filmih, diplomiral je na vseučilišču v Washingtonu in zatem igral v številnih televizijskih serijah. Prvic je imel pomembnejšo vlogo v filmih Marlowe 1. 1969, zatem pa je podpisal petletno pogodbo in ustvaril vloge v starih filmih (Veliki gospodar, Roke Velikega znaja, V zmagajem gnezdu, Na zmajevi poti), vloge, ki so ustvarile njegovo legendo. Leta 1973 so ga našli mrtvega v se nepojasnjenih okoliščinah. Naslovno vlogo igra Jason Scott Lee, igralec kitajsko-havajskega rodu, za katerega pravijo, da ima govorico telesa neverjetno podobno portretiranca in da je v filmu torej pričakovati eksplozivnost Brucea Leeja in njegovih borilnih veščin. V evropskih kinodvoranah pa Jassona Scotta Leeja lahko vidimo se v enem filmu - Map of the Human Heart avstralskega režiserja Vincenta Warda, v katerem igra eskima, v mladosti ločenega od svoje sestre. Pravijo, da je ta vloga veliko zahtevnejša od prve. (V. R.)

Rekord srhljivke o dinosavrih

LOS ANGELES - V nedeljo je Columbia Pictures sporočila, da pričakuje od Schwarzeneggerjevega Last Action Hero bruto dobiček 15, 2 milijona dolarjev v prvem tednu predvajanja. Ta znesek pa bo gotovo presegel Jurassic Park, producenta Universal Pictures, ki je zaslužil v devetih dneh predvajanja 100 milijonov dolarjev. Jurassic Park, srhljivka o dinosavrih Stevena Spielberga, ki je dosegla rekord za prvi teden predvajanja, bo po vsej verjetnosti dosegla nov rekord v drugem tednu. Jurassic Park, ki je dosegel 100 milijonov dolarjev v soboto, po devetih dneh projekcij, je s tem presegel rekord, ki ga je prej imel Batman se vrača, film, ki je zaslužil 100 milijonov mark, kot je sporočil predstavnik studia Alan Sutton. Universal, ki je v lasti japonske Matsushita Electric Industrial Co. Ltd., je sprva nacrtoval, da bo film ustvaril dobiček med 36 in 38 milijoni dolarjev v drugem tednu predvajanja, v nedeljo pa je Sutton povedal, da je napolnil blagajno med 118 in 120 milijoni dolarjev.

Jurassic Park, ki je v prvem tednu predvajanja zaslužil bruto 50, 2 milijona dolarjev, je tako dosegel drugi rezultat in četrti rezultat po vrsti za prvi teden predvajanja. Batman se vrača se je uvrstil na drugo mesto po zasluhu za prvi teden predvajanja, saj so leta 1992 prodali vstopnic v vrednosti 47, 7 milijona dolarjev. Sledi mu izvirni Batman iz leta 1989, ki je takrat ustvaril 40, 5 milijona dolarjev. Četrto mesto zavzema Smrtonosno orožje 3, ki je zaslužil lani v prvem tednu predvajanja 33, 2 milijona dolarjev.

Sid Ganis, predsednik marketinga in distribucije pri Columbia Pictures, ni mogel skriti svojega srečnega obraza ob rezultatih Last Action Hero. Čeprav so drugi vodilni predstavniki Columbie za ta film napovedovali 20 milijonov bruto dobička v prvem tednu predvajanja, je Ganis vztrajal, da so za studio rezultati razveseljevali. Columbia je last japonske Sony Corporation. Snemanje filma Last Action Hero, v katerem nastopa Schwarzenegger kot zvezdnik v filmu v filmu, je stalo med 70 do 80 milijonov dolarjev. Last Action Hero in Jurassic Park sta najdražja filma v letošnjem letu, zaradi česar je vladalo zelo veliko zanimanje, ali bosta povrnila stroške. Za Universal, ki je prvotno napovedoval, da bo Jurassic Park stal 56 milijonov dolarjev, veliko manj, kot so ocenjevali drugod, se bodo ta vlaganja očitno se kako splačala. Čeprav bi prihodke od prvega tedna predvajanja v visini 15, 2 milijona za večino filmov že imeli za zelo dober rezultat, je to ne manjše razočaranje za Last Action Hero. Ganis je zato nastel celo vrsto drugih filmov, ki so začeli podobno in pozneje dosegli 100 milijonov dolarjev. »Dvojčka sta se na primer začela z 11, 1 milijona dolarjev prihodka v prvem tednu, končni rezultat pa je znašal 112 milijonov dolarjev,« je omenil ob enem prejšnjih Schwarzeneggerjevih filmov. Tudi Hook se je začel s 13, 5 milijona in končal pri 113 milijonih. »Iz tega lahko sklepate, da smo dobra družba,« je sklenil. (L. A., Reuter)

Amie v vlogi križarja

HOLLYWOOD - Paul Verhoeven, nizozemski režiser, ki od svojega filma Robocop (1987) snema izključno v ZDA (njegov Prvinski nagon po številu gledalcev v Sloveniji zaseda prvo mesto na letošnji lestvici), pripravlja spektakularno ekranizacijo križarskih vojn. V filmu The Crusades bo nastopil megazvezdnik Arnold Schwarzenegger, ki je igral glavno vlogo že v Polnem spominu (Total Recall, 1990), Verhoevenov predzadnji film. Gre za projekt, ki ga je Verhoeven najavil že kmalu po končanem snemanju Prvinskega nagona. »To ne bo čisti akcijski film, temveč bolj zgodovinski spektakel o križarjih,« je o filmu povedal Schwarzenegger. »Precej nasilen bo, kajti tudi križarske vojne so bile takšne. Vojskavod tistega časa pač ni mogoče prikazati kot otroške varuske.«

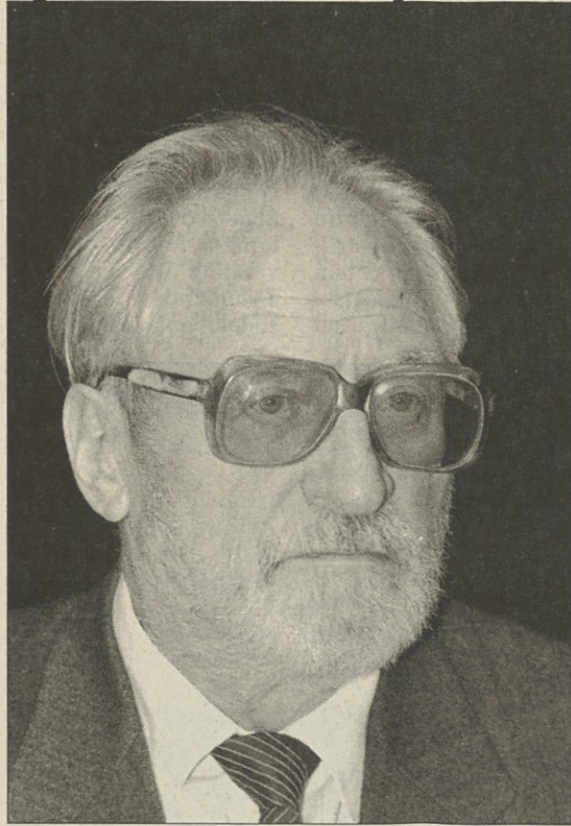
Obdobje križarskih vojn obsega čas od 1095 do 1291, skupaj jih je bilo sedem, zaenkrat pa se ne vemo, katero od njih bo obravnaval Verhoevenov film. Mimogrede, glede na pomembnost križarskih vojn za zgodovino srednjega veka je danasnje stališče matere Cerkve do te teme prav nenavadno. Če npr. vzamemo v roke Zgodovino cerkve, 2. del (546 strani, izšla pri Družini, Ljubljana 1991), ki obsega srednji vek (čas med leti 600 in 1500), v njej - verjemite ali ne - ne boste našli poglavja (ali vsaj podpoglavja), posvečenega križarskim vojnarn. Teh ni niti v kazalu in morate uporabiti indeks, če si želite prebrati kar koli o njih. Če pomislimo na izredno izčrpnost prvega dela Zgodovine cerkve, je tolikšna molčecnost v zvezi s tako fascinantom temo se bolj zanimiva. Gre za podobno nelagodje, s kakršnim imamo opravka, kadar je obravnava deležna dejavnost inkvizicije, le da se na križarske vojne se dodatno (neprijetno) navezuje vloga Cerkve kot institucije pri nasilnem zatrtju templarskega reda. V svojem času pa je ta fenomen vzbujal neverjetno gorečnost. Sv. Bernard iz Clairvauxa (u. 1153), ki je templarjem dal redovno pravilo, je množice kristjanov spravljal v skorajda mističen zanos, ko je pridigal o vojni za vero kot vrhunski kombinaciji askeze in molitve ter opisoval osvojitve Jeruzalema, kjer so križarji uprizorili takšen pokol, da so do kolen bredli v krvi (dobesedno). Verjetno je malo režiserjev, ki bi bili sposobni tako brezkompromisno prikazati tisti čas, kot prav Paul Verhoeven - spomnimo se le na njegovo prejšnjo zgodovinsko fresko z naslovom Meso in kri (Flesh + Blood) iz leta 1985, ki obravnava čas zrele renesanse. (I.K.)

ANKETA / PROMOCIJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI V SVETU (1)

Poti in stranpoti uveljavljanja slovenske pisane besede

Tone Pavček: Najti nove ljudi in nova pota

Najbrž velja, kot je zmeraj veljalo in cesar gesli Evropa zdaj! ali V Evropi je naše mesto! nista menjali, da je najpoprejši treba bivati v sebi, da bi lahko zivel tudi zunaj. Z drugimi besedami bi se reklo, da je potrebno vrednosti imeti in seveda taksne, ki bi bile tudi zunaj priznane kot vrednosti. A ne manj kot je težka pot k ustvarjeni vrednosti, je težka in trnava tudi pot prehajanja vrednosti določenega jezika v druga duhovna območja. Vprašanj je mnogo, a se več ovir in nerazumevanja, se zlasti za tako imenovani veliki svet velikih kultur, ki se kot močnejši osamljeni zadovoljujejo s svojim, ki svoj duhovni in kulturni imperializem raje sirijo kot pa sprejemajo duhovne vrednote iz tako nepomembnih okolij kot so mali in neugodovinski narodi. Resnica je, da smo Slovenci za svet bolj malo zanimivi, pa četudi se tisti redki, ki poznajo vsaj malo duhovne potencialne in dela naših piscev, slikarjev, glasbenikov, cudijo naši moči in ustvarjalnosti. A čudo do čudenja: zanimanje za nas ni odvisno od tega čudenja. Zmeraj bo v orbiti zanimanja mnogo bolj kakršna koli literatura velikih kot se tako človeško pristna, imaginacijska pesem malih, katerih se državo skoraj po pravilu zamenjujejo in jim je njihov jezik neskončno bolj tuj kot španska vas. Res je: tako je bilo od nekdaj in s tem se je treba sprijazniti. To pa kajpak ne pomeni vnaprjšnje vdaje, držanja krizem rok in jalovega vzdihovanja o krivici sveta. Če je slovenski jezik - domovina Slovencev in po zaslugi njihovega jezika in politične identiteta - se tako obdobju jezikovnih ocvinov, je v njem toliko zlahkno človeškega, toliko v bolečini izsajanih dragotin, toliko pretresljivih zgodb in toliko ustvarjalne moči, da sumi čez rob domače posede. Od tod tudi najbrž upravičena pričakovanja, da bo to sumenje zanimivo tudi za druge in nenehna zavestna skrb pomagati najboljšemu domaćemu, da se udomi tudi v tujih jezikih, v hisah tuje biti. Prižadevanja za prodor slovenske književnosti v svet so zadnjega pol stoletja doživljala plime in oseke, mnogo nacerne podpore s strani uradnih forumov in malo nacrtnega dela, mnogo iniciativ posameznikov, pisateljskega društva, prijateljev slovenscine in slovenske književnosti po svetu in - priznajmo - se kaj zavidljivo veliko število prevedenih knjig v tuje jezike. Nekaj te-

ga smo počeli (prevajali) sami doma, in to je, kakor po pravilu, ostajalo brez pravega haska in odmeva, nekaj je slo v svet s sveto zagnanostjo izdajanja revije Le livre slovéne pri Društvu slovenskih pisateljev, nemalo avtorjev pa se je zavilo v nove razsežnosti duha nekako zgolj s svojo močjo, s svojo besedo, s svojo živo aktualnostjo. To velja se zlasti za kratke čas izjemne, res velike pozornosti Sloveniji in vsemu slovenskemu, ko smo bili za svet zanimiva politična in antisocialistična paradigma, ko je bila Slovenija prostor za druženje oporečnikov vzhoda ne samo v Vilenici, ko je bil pravzaprav slovenski primer nekakšen prototip prihodnjega razvezovanja in razpadanje totalitarizma in je v tem znanstvu in dosedanjim prevajalcem slovenske književnosti iskati naslednike. Tu so izredno pomembne prijateljske vezi, navdušenje, sodelovanje, jezikovna izpolnjevanja, obveščanje o novostih itd. itd. Vsekakor bodo nove generacije morale najti nove ljudi in nova pota za pot svojim knjigam v svet in sodeč po uspešnih primerih Salamuna ali Debeljaka se prav pri njihju lahko zgledujejo. A ne nazadnje: tudi država sama, ki ima vse več opravka s seboj in svojimi aferami kot s kurjavo, bo morala svoje predstavljanje kjerkoli v tujini bogatiti z resničnimi vrednostmi, ne nazadnje z dobro slovensko knjigo in njenim avtorjem.

Takih, ki to zares so in zato lahko bivajo tudi zunaj svojega jezika, pa na Slovenskem ni malo. In četudi slovenski književnost ne bo nikoli svetovna, gre lahko, bogata in ne bahata, v svet in po svetu.

Aleš Debeljak: Skratka, nezorana ledina

Polozaj slovenskih pisateljev in založnikov v Evropi in svetu se je z osamosvojitvijo Slovenije spremenil. Kako, smo vprašali pesnika Toneta Pavčka, dolgoletnega urednika La Livre Slove, pesnika Aleša Debeljaka, ki si je sam utrl pot tako v angloamerškem kot v vzhodnoevropskem kulturnem prostoru, Marka Kravosa, v Trstu živečega Slovenca, ki je sicer pesnik, vendar je tokrat spregovoril predvsem kot založnik in Lojzeta Wieserja, Slovenskega založnika iz Celovca. Njihove izkušnje si lahko preberete danes in v nedeljo.

Za povečano prisotnost slovenske književnosti v svetu obstajata poleg kvalitete posameznih umetnin dva socialno-kulturna razloga: prvič, osebna zavzetost tistih pisateljev, ki nenehno objavljajo in potujejo, je danes bolj kot v preteklosti nujni pogoj za predstavitev ustvarjalnosti. Sodobni pisatelj mora namreč svoje literarno delo podpirati tudi z osebno prisotnostjo na različnih javnih forumih, simpozijih, predstavitvah. Tak je pač imperativ časa, ki mu vladajo množični mediji.

Drugič, desetdnevna vojna v Sloveniji in sedanjice prelivanje krvi na Balkanu sta pomagala postaviti slovensko identiteto na svetovni zemljevid. Slovenci imamo dovolj dobrih in v svetu že tako ali drugače znanih pisateljev (Drago Jančar, Tomaz Salamun, Boris Pahor, Boris A. Novak in tako dalje), da bomo na tem zemljevidu brzkone tudi ostali. Aktualni gostje v svetu pa smo danes tudi zato, ker zaradi posebne tradicije in zgodovine ponujamo nek znaničen, morda bolj pesimističen, a vedno eksistencialno utemeljen pogled na svet. Kar se mene tiče, sem se

sar. Skratka, nezorana ledina: s tem se soočamo, ko prodiramo v tujino. Kar pa se tiče pesništva, kar je moja temeljna vokalacija, trdim, da so slovenski pesniki v revijalnih publikacijah in knjižnih antologijah razmeroma veliko prisotni. Zatenjamo objavljati tudi samostojne knjige. Iz osebne izkušnje vem, da se razen na Tomaza Salamuna ne morem opreti na nobenega drugega slovenskega pesnika, ki bi ga v Ameriki poznali. Prav zaradi tega sem se odločil, da me ne bo zanimala le lastna poezija. Konec koncev ne gre za posamezno knjigo, ampak za predstavitev nekega zgodovinskega izkustva, neke širše eksistencialne in nacionalne mentalitete. Zal pa nimamo nikakršne antologije slovenskih pesmi v angleščini. Tako sem pripravil »Prisoners of Freedom,« antologijo slovenske poezije po drugi svetovni vojni, z obsežno studijo, ki pojasnjuje »rojstvo nacije iz duha pesmi«. Potreba po taki antologiji je za slovensko književnost, s tem pa za nacionalno identiteto izredno velika. Do sedaj smo bili namreč vedno predstavljeni kot del jugoslovanske poezije, z zelo omejenim obsegom in docela neustrezno. Z antologijo »Shifting Borders: East European Poetries in the Eighties«, ki je izšla marca letos, v njej pa sem pripravil posebne izbore iz srbske, hrvaske in slovenske poezije s spremnimi studijami, smo slovenski pesniki obravnavani samostojno. Seveda je najtežje predstavljati poezijo, zaradi specifičnosti jezika. Prav zaradi jezikovnih ovir se mi zdijo dosežki slovenske poezije v mednarodni areni v primerjavi z drugimi umetniškimi praksami morda celo večji, saj mora poezija preskociti veliko več ovir. Vendar pa je po drugi strani pesniška antologija na voljo več let, medtem ko so na primer bolj medijsko privlačne umetnosti odvisne od trenutne situacije. Zato je investicija energije in časa v literaturo po mojem zelo dobra dolgoročna nalozba. Književne ideje sicer res le počasi pronajajo v zavest, vendar je njihovo učinkovanje mnogo daljše, knjige ostanejo v knjižnicah, postanejo sestavni del univerzitetnega študija, in ta-

ko dalje. Glede na katastrofalno odsotnost kakršne koli kontinuitete pri prevodih v tuje jezike, je mogoče zlahka reči, da smo danes sele na zacetku predstavljanja slovenske literature v tujini. Vendar imamo vse možnosti za hitro rast. Zelezno pa je treba kovati, dokler je vroče. Zato je ravno zdaj, v tem obdobju, ko so zarometi svetovne javnosti se usmerjeni v nas del Evrope, treba poihiti pri sistematični, profesionalni in strokovni predstavitvi slovenske literature. To pa je mogoče vsaj deloma doseči z ustanovitvijo »Instituta za moderno književnost«, ki se bo v celoti posvečal promociji naše literature, skrbel za prevajalce, gradil bazo podatkov o objavah v tujini, predstavljal avtorje in pomagal privabiti nove, mlade prevajalce. Pri prevajalcih imamo namreč silno zahtevno delo, saj je slovenscina tržno nezanimiva, zato je treba prevajalce posebej motivirati in z njimi osebno delati. Pobuda za Institut je izdelana, na Ministrstvu za kulturo zamisel podpirajo, potrebno pa je še drzavno-politično soglasje o nujnosti take ustanove. Pri tem ne govorim na pamet. Pobuda je nastala po vzoru Kataloncev, ki s takim institutom že vrsto let z državo (finančno in logistično) podpora uveljavljati svojo književnost v svetu. Vedno radi isčemo vzore pri Evropi: Nemci in Britanci s svojimi kulturnimi centri (Goethe Institut, The British Council) že vrsto let vneta sofinancirajo tiskanje knjig svojih avtorjev v tujih jezikih, vlagajo sredstva v solanje prevajalcev, skrbijo za medijsko promocijo posameznih del, in tako dalje. Ne vidim razloga, da jih ne bi posnemali. Zelo težko me bo namreč prepričati, da obstaja specifično slovensko gospodarstvo, s katerim bi se Slovenija kot posebna, samostojna in individualno razpoznavna država predstavila v svetu. Vsekakor pa imamo specifično književnost, ki je nosilka nacionalne identitete. država pri pisanju posameznih literarnih umetnin seveda ne more sodelovati.

Brez dvoma pa lahko z večjim kosom finančne pogace pomembno vpliva na predstavitev teh literarnih umetnin v svetu. ci: Dominik Kozarič, Iliša, Spin, Irena Jalsovec-Regina, Miha Stabej, Rdeči baron, Jan Pleštnjak, Mika, Društvo mrtvih pesnikov, Agropop, Sank rock, Alenka Vidrih + Rose, Pavle Kavac + Prijatelji, Don Mentony Band, Amadeus in Avtomobili. Sestnajst skladb se bo potegovalo za nagrado občinstva (100.000 tolarjev z zirkami radijskih postaj) in nagrado strokovne žirije (200.000 tolarjev), ki jo letos sestavljajo Deco Zgur, Primoz Kalisnik in Janez Bončina. Pop delavnica letos v Sežani

SEŽANA - V soboto, 26. junija bo v sezanski diskoteki Titanic letosnja Pop delavnica, osrednja pop-rockovska prireditev na Slovenskem.

V tekmovalnem programu, ki ga bosta prenasala Radio in TV Slovenija, bodo po vrsti nastopili naslednji izvajal-

menila svojega glasbenega stila, zato si lahko vsak njen obozevalec ali celo samo bežni poznavalec že ob prvih taktih reče: »Da, to so oni, to je Miladojka.«

Na albumu je, kot pravijo člani skupine, trendovsko najaktualnejša kombinacija stilov, prežeta z izkušnjo jazz corea in new wavea ter obogatena s produkcijsko inovativnostjo.

Pesmi imajo izrazito sodobno vsebino, skratka, album Libertas Bloo sodi, trdi skupina sama, med glasbene izdelke na najvišji svetovni kakovostni ravni.

Koncertna turneja skupine Miladojka

Nova plošča Miladojke Youneed

LJUBLJANA - Močno sonce, bučna glasba, polni lokali, steklenice piva na mizah, vse je že na svojem mestu, kot se za petje v Ljubljani spodobi.

Vse je bilo na svojem mestu tudi v torek, 22. junija v Trnovem, kjer je bil na vrocem popoldanskem soncu pred lokalom Sax Pub veliki popoldanski žur. Zur in udarna glasba sta bila v cast ali, bolje, zaradi novega albuma Libertas Bloo skupine Miladojke Youneed. Skupina ni radikalno spre-

POPULARNA GLASBA

LIKOVNA UMETNOST

Ponovno odkritje

VANDA STRAKA

Moderna galerija in založba Nova revija sta skupaj izdali knjigo Franceta Kralja Kralj Matjaz, poleg nje pa je kot komentar izšla se knjiga Igor Kranjc o dveh kraljih - o Kralju Matjazju in Francetu Kralju. Knjiga Igorja Kranjca je izšla v treh jezikih (slovenskem, nemškem in angleškem), trojezicen pa je tudi natis slovenske ljudske pesmi Kralj Matjaz. Knjiga Franceta Kralja, ki je prvič izšla leta 1921, je po dvainšedemdesetih letih doživela svoj ponatis. Poleg izida knjige je Moderna galerija pripravila tudi razstavo originalnih risb tega ekspresionističnega umetnika, ki bodo do konca poletja na ogled v prostorih Moderne galerije v okviru stalne kiparske in slikarske zbirke. Pred poslopjem Univerze v Ljubljani pa so odkrili Kraljevo skulpturo z naslovom Evropa, iz leta 1955.

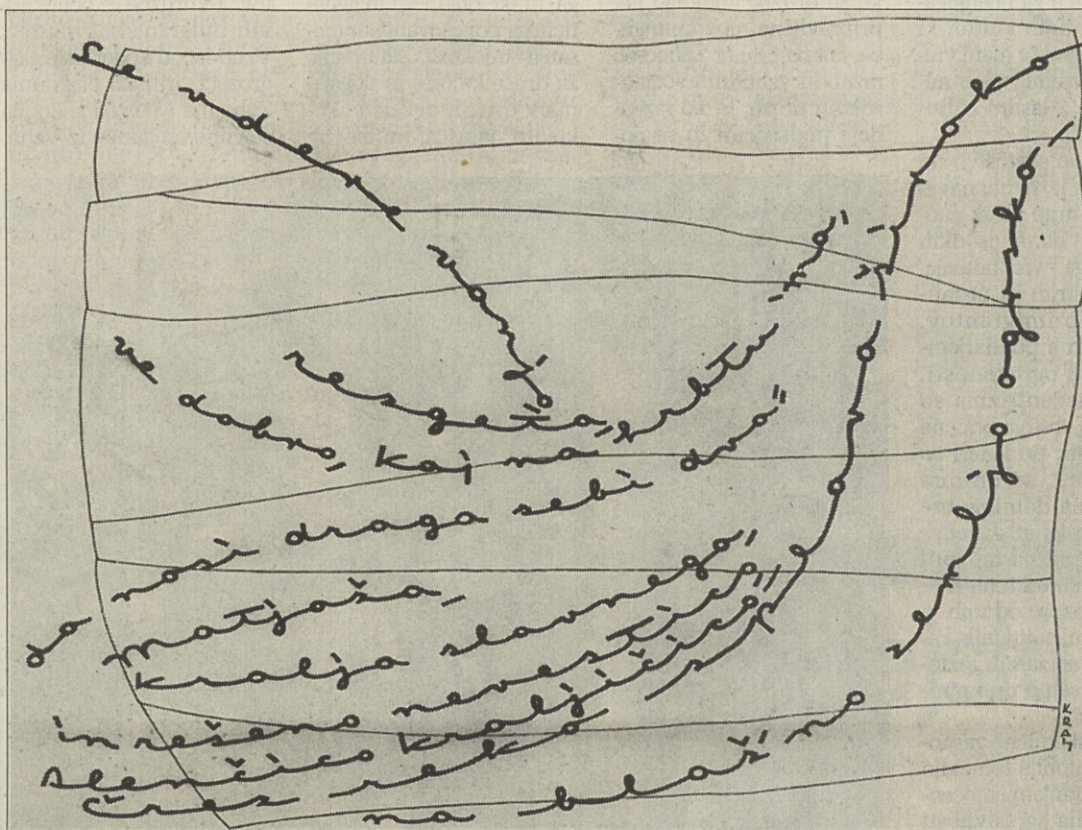
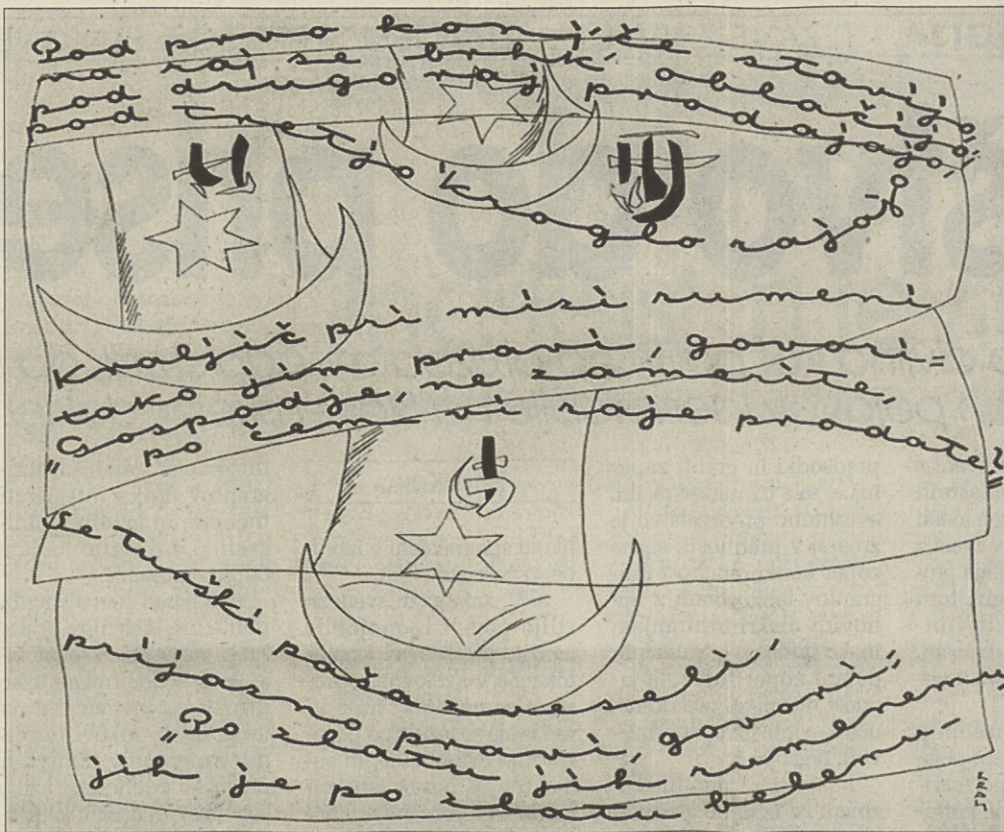
France Kralj, umetnik, ki se je izkazal na vseh likovnih področjih, je bil rojen leta 1895 v Zagorici, študiral pa je na kiparskem oddelku dunajske Akademie der bildenen

Kunste. Umetniška ustvarjalnost Franceta Kralja je bila razpeta med miselna razglabljanja, mistiko in poetičnost, hkrati pa je bila vkoreninjena v ljudskem izročilu.

Originalne risbe so bile prvič predstavljene v Jakopičevem paviljonu na 19. umetniški razstavi, ki je bila gotovo ena ključnih razstav v 20. letih tega stoletja. Ekspresionistična ilustracija, kamor sodi tudi Kraljev Kralj Matjaz, je bila v času svojega nastanka v slovenskih tiskarnah in zalozbah neznanka, zato ni čudno, da so v vezavi prve izdaje knjige celo napacno vstavili ilustracijo.

Kralj Matjaz, piše Igor Kranjc, «je značilna ekspresionistična livre d'art, vsebinsko oprta na ljudsko mitičnost, v celovit oblikovni koncept so vključeni tudi predelani elementi ljudske dekorativnosti, transformirani v smislu znakovnega slovarja.»

Umetnik se je v ilustracijah in vinjetah trudil simbolizirati približati literarni vsebini slovenske ljudske pesmi o Kralju Matjazju.

Pandur - zvezda italijanskega časopisa

TRST - Trzaski Il Piccolo je 19. junija skoraj celotno kulturno stran posvetil slovenski gledališki osebnosti Tomaza Pandurja in njegovemu gledališču. V članku z naslovom Angeli nad Mariborom in v intervjuju, ki ga je naslovil Mi, živeci v snu, pregnani v realnost, kritik Roberto Canziani, ki si je v Mariboru ogledal La Divino commedio, govori o genialni, vizionarski odskri postavitvi Tomaza Pandurja. Canziani govori o dogodku, ki ni le predstava, ki pa ga je potrebno videti v kraju nastanka, se

pravi v Mariboru, kjer je mestno gledališče pred Pandurjevim prihodom živelo precej provincialno, nevznemirljivo. V intervjuju je Pandur na vprašanje, kako mu uspeva, da se vedno dela z ustvarjalci iz Srbije, Hrvaške in Makedonije, med drugim povedal, da to namerava početi tudi v prihodnje, čeprav je to sodelovanje v očeh mnogih označeno za skandalozno. Roberto Canziani poudarja, da ima Pandur tako talent kot tudi lepe ambicije in se ne boji izziva veličine, ne Dantejeve ne gledališke. (J. P.)

Tomaz Pandur v Il Piccolo

LAVREATI BIENALOV (2)

Velika premija leta 1957: Henri - Georges Adam

Drugi mednarodni grafični bienale leta 1957 je pokazal, da si Ljubljana utrjuje status mednarodnega grafičnega centra in da se ji je posrečilo željo izpred dveh let spremeniti v neizpodbitno dejstvo. Razstave se je udeležilo skoraj sto avtorjev več kot dve leti prej (natančno 254 umetnikov iz devetnajstih držav), kar je dalo organizatorjem upanje, da ideal, ki so si ga zastavili - namreč zajeti vse žive in umetniško plodne smeri v svetu, in to z najboljšimi deli njihovih najvidnejših predstavnikov - ni več tako oddaljen. Drugi bienale je jasneje kot prvi pokazal, da gre razvoj grafike v smer abstrakcije, žirija pa je z veliko premijo nagradila Francoza Henrija-Georgesa Adama in s tem dala priznanje radikalnim težnjam v sodobni umetnosti.

Henri-Georges Adam se je rodil leta 1904 v Parizu v zlatarski družini in umrl leta 1967 v bretonskem mestecu Perros-Guirec. Bil je risar in slikar samouk, leta 1934 pa se je lotil grafike čez štiri leta že prejel prvo nagrado za svoje jedkanice. V stidesetih letih je prijateljeval in delal s Picassom; takrat se je preusmeril v kiparstvo in izdelavo tapiserij, ne da bi se seveda odpovedal grafiki.

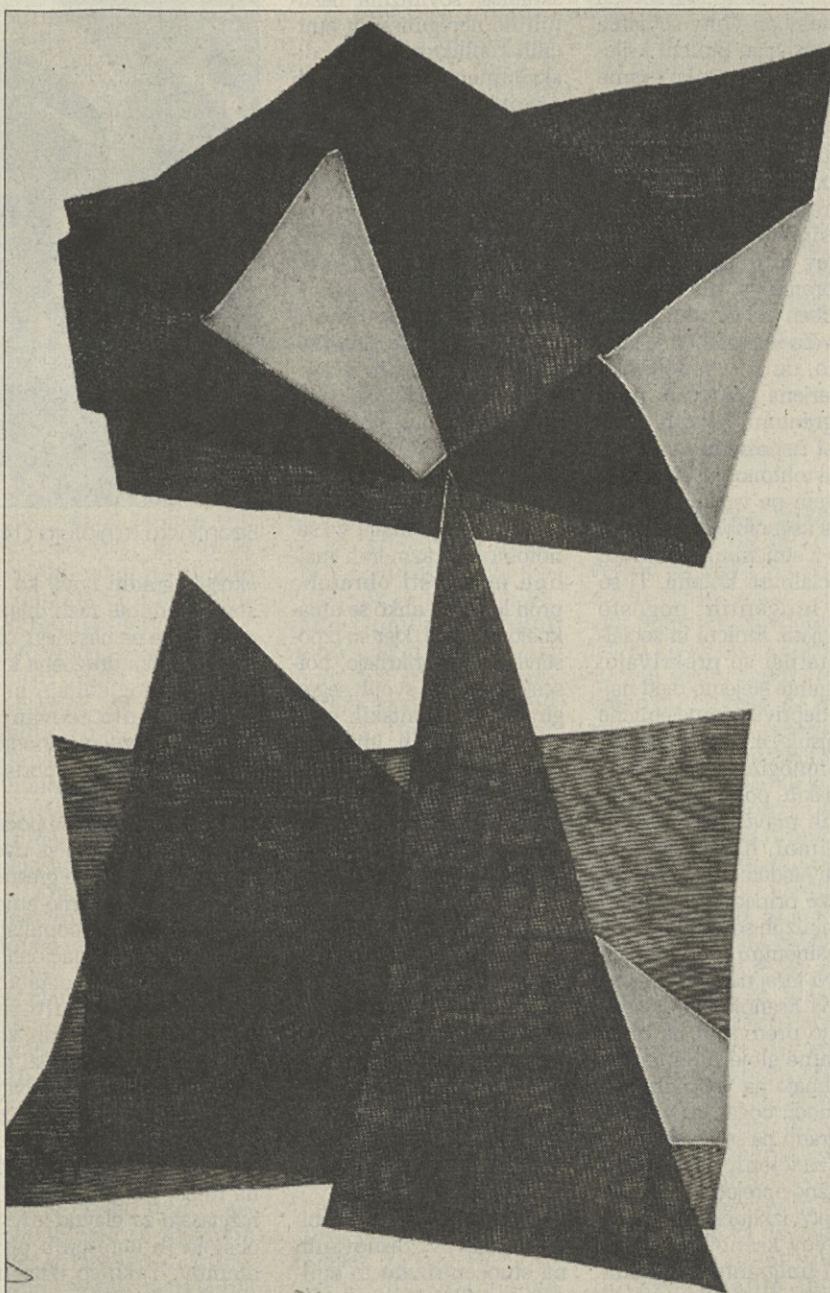
V sprejemni dvorani Cankarjevega doma je Adamovo grafično delo predstavljeno s petimi grafičnimi listi iz let od 1952 do 1956, ki jasno pričajo o samosvojem in nemimem umetniškem duhu. Tehnike od leta 1940 ni spreminjal, vsekozi je ostal upornik, ki je odklanjal tako umetnostne kot družbene norme. Po letu 1940 prevladuje v njegovi umetnosti

skrb za formo, kar lahko povežemo z njegovim navdušenjem za kiparstvo in arhitekturo. V grafiki ostaja zvest obdelavi bakra, ki ga največkrat najprej zreže, da ustvari oblike, potem pa ga obdeluje z rezkalom. Ploskve nacrtno obdela z dolgimi vrezji, ki jih sekajo drugi vre-

zi. Ta intenzivna obdelava matrice govori o neizmerni potrpežljivosti in silni energiji. Umetnik gledalcem očesu skoraj ne dovoljuje počitka; to se le tu pa tam lahko spocije na sivih površinah, ki nastanejo iz neizglednega bakra, cigar hrupavost umetnik pove-

čuje s smirkovim papirjem. Z gotovostjo lahko rečemo, da je Adam z rezanjem plošč na zelene oblike osvobodil grafiko konvencionalnega stiri-kotnega okvira, belo površino grafičnega polja pa napolnil z dinamičnimi oblikami svojega casa.

Breda Skrjanec

Henri - Georges Adam: Nočni stražar, 1959, bakrorez

IZ TUJINE

Umrla Ingeborg Weber-Kellermann

MARBURG - V Marburgu je v 75. letu starosti umrla Ingeborg Weber-Kellermann, ena najpomembnejših etnologin svojega casa. Področje njenega raziskovanja je bil predvsem vsakdanji način življenja. Ukvarjala se je s »preprostim življenjem« v 19. stoletju, po drugi svetovni vojni pa tudi s sodobnostjo, ki jo je umestila v socialnozgodovinske okvire. V Nemčiji je utemeljila etnologijo vsakdanjega življenja, njene knjige Družina, Vzgoja, Velikonočni praznik, Življenje na podeželju v 19. stoletju in Življenje žensk v 19. stoletju pa so bile in so se prave uspešnice, ki se na knjižne police in v učne programe umesčajo kot standardna dela socialne zgodovine in etnologije.

S svojim literarnim temperamentom je že zgodaj presegla suhoparne okvire akademskega raziskovanja in opisovanja. Njene knjige se berejo kot literatura, čeprav upoštevajo prav vse zahteve znanstvenega pisanja. Leta 1960 je na marburski univerzi dobila asistentsko mesto, leta 1968 pa so jo nastavili kot profesorico. Veliko je objavljala tudi v številnih revijah in časopisih, ki niso namenjeni le ozki strokovni javnosti, kot korak naprej od svojih s slikovnim gradivom bogato opremljenih knjig pa je kmalu našla pot do televizije kot medija, ki lahko posreduje informacije v vsej njihovi celovitosti. Ingeborg Weber-Kellermann je bila urbana pisateljica, ki je snov za svoje knjige črpala iz znanstvenega raziskovanja, iz dela na univerzi. Njena knjiga Družina sodi med najpomembnejše etnološke in socialnozgodovinske dosežke 20. stoletja.

Posnela je več kot 40 filmov o nemški etnologiji, mnoge med njimi tudi z aktualno tematiko (npr. življenjske razmere Turkov, ko se z dela v tujini vrnejo v domovino). Ingeborg Weber-Kellermann je raziskovala tudi v Vzhodni Evropi in dezalah nekdanje Jugoslavije. Na berlinski univerzi je leta 1942 doktorirala na temo slavonske vasi, pozneje pa se je osredotočila predvsem na področje Romunije in Madžarske. Po drugi svetovni vojni je do leta 1960 delovala v vzhodnonemškem institutu za narodopisje pri Vzhodnonemski akademiji znanosti, kamor jo je poklical njen nekdanji profesor Adolf Spamer. V Marburgu je z Gerhardom Heilfurthom ustanovila Institut za srednjeevropske etnološke studije. S svojimi študenti je organizirala veliko razstav, ki so prispevale k popularizaciji etnološke vede. Najpomembnejši med njimi sta Igrace meščanske dobe in Pri malih marburskih meščanih. Med svojimi raziskovanji južноеvropskih področij je razvila koncept »medetničnih odnosov«, izhajajočih iz vsakodnevnih stikov različnih etničnih skupin, ki so med seboj enakopravne in enakovredne.

Za svoje delo je prejela več nagrad in priznanj, med drugim madžarsko odlikovanje Pro Cultura Hungaria, leta 1985 pa jo je hessenski premier odlikoval z medaljo Wilhelma Leuschnerja.

(A. K.)

NOVICE

Raziskovalec z univerze v industriji

LONDON - Paul Robinson, specialist za robotiko z Univerze v Plymouthu, je prvi britanski raziskovalec, ki se je odločil sodelovati v vladnem programu, s pomočjo katerega naj bi ljudje iz akademskih ustanov spoznali razmere v industriji. Za šest mesecev bo delal v newcastelski družbi Robot Simulation. Namen programa, ki so si ga zamislili v Ministrstvu za trgovino in industrijo, je zmanjševanje razkoraka med univerzami in zasebnimi podjetji. Program so organizirali strokovnjaki Cranfieldskega tehnološkega inštituta. Izmenjava naj bi koristila obema stranema: podjetja s svojevrstnimi težavami si bodo lahko pomagala z znanjem univerzitetnih strokovnjakov, tem pa se bo ponudila prilžnost, da se spoprimejo s praktičnimi problemi. Snovalci programa tudi upajo, da bodo imeli ljudje z univerz po vrnitvi v svoje slonokoščene stolpe več razumevanja za potrebe industrije in neizprosne pritiske trgovcev. »Pomembno je, da imajo ti ljudje vpliv na razvojno politiko in učne načrte na univerzah,« pravi v Cranfieldskem tehnološkem inštitutu. Robinson meni, da bi morali strokovnjaki, ki razmišljajo o vključitvi v program, izbirati predvsem med manjšimi podjetji. »Zelo mi je všeč tukaj. Moje delo cenijo že od vsega začetka,« dodaja Robinson. »V podjetjih - in se posebej v manjših družbah, ki se ukvarjajo z visoko tehnologijo - je precej ustvarjalne svobode. Pomanjkanje birokracije pa je zame po dolgih letih dela z uradniki na univerzi prav pozivljajoče.« Doslej je Robinson edini, ki se mu je posrečilo vključiti v program, dva univerzitetna raziskovalca pa sta se v postopku. Na razpis se je prijavilo le pet ljudi. Zamisel je sicer vsek tako vodstvom univerz kot znanstvenikom iz industrije. »Program se zdi odličan,« meni John Cadogan, ki je do nedavne upokojitve delal za British Petroleum. »Zadeva se seveda ne bi smela izroditi v neakne pocitnice. Tem ljudem je treba dati pravo delo in pravo industrijsko placlo.« Tom Inch, tajnik Kraljevega kemijskega društva, pa pravi: »Seznanjanje univerzitetnih krogov s hitrimi spremembami v industriji je gotovo smiselno.« Vseeno je nekoliko zadržan, ker bi po njegovem mnenju lahko prišlo do zapletov, če bi v tovarne poslali zares dobre ljudi in bi ti potem tam želeli ostati, a jim univerze tega ne bi dopustile. John Mulvey iz združenja Save British Science je prepričan, da bi morala ineti podjetja več razumevanja za znanost in dodaja: »Zelo bi želel videti več ljudi z univerz na mestih tehničnih in razvojnih direktorjev v podjetjih.«

Očala za videoigre

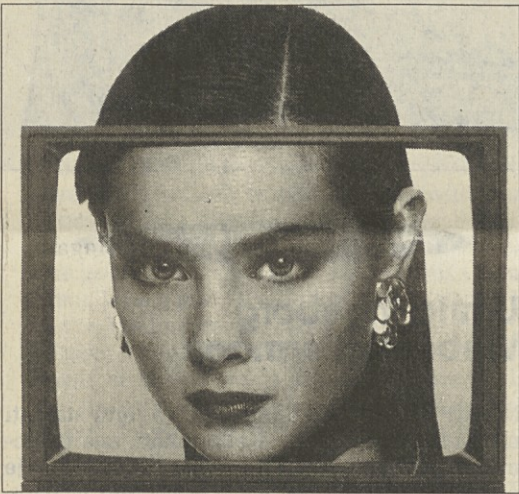

Foto: A. Erno.

LONDON - Nova naprava japonske družbe Sega bo brzkone zelo pogodu zasvojenecem z videoigrami, ki tisočje nos v televizijski sprejemnik. Gre za posebna očala, ki nadomeščajo televizijski zaslon. Izum sestavlja zaslon na tekoče kristale, leca in prizma; vse skupaj je zaprto v ohišje, ki ne prepusca svetlobe. Prizma ustvari dve enaki sliki, leca pa ju poveča, da se igralcu zdi, da ima nekje pred seboj velik televizijski zaslon. Na skicah, priloženih k patentni prijavi, je tudi celada, ki omogoča tridimenzionalno sliko. Del vizije strokovnjakov japonskega giganta je: igralci bodo nosili igralno konzolo za pasom in se sprehajali po navidezni stvarnosti igre.

Nemski razvoj vodi tihi inženir

BERLIN - Za novega nemškega ministra za znanost je bil, kot smo že poročali, imenovan Paul Krüger, trinstiridesetletnik iz Guestrowa, ki leži v nekdanji Vzhodni Nemčiji. Krüger je že tretji človek na čelu tega ministrstva v tem letu. Kancler Kohl ga je izbral, da bi v svojem kabinetu obdržal predvideno število vzhodnih Nemcev, potem ko je moral zaradi finančne afere vlado zapustiti prometni minister Günther Krause. Matthias Wissmann, ki je januarja zamenjal dolgoletnega ministra za znanost Heinza Riesenbauerja, je zdaj prevzel prometni resor. Krüger je priznal, da ga je imenovanje presenetilo. Njegovi sodelavci iz parlamentarne Odbora za razvoj in tehnologijo pravijo, da je bil na sestankih precej redkobeseden, razen kadar so govorili o ponudbi, da bi Mednarodni eksperimentalni termonuklearni reaktor Iter zgradili v Nemčiji. Krüger to zamisel podpira. Morda je bil na to mesto imenovan, ker je znan po zavzemanju za interese nekdanje Vzhodne Nemčije. Krüger je po izteku vajeenske dobe delal kot strugar, nato pa se je izsolal za strojnega inženirja. V osemdesetih je vodil programerski oddelek v tovarni strojev za pakiranje mesa in polnjenje steklenic. Zato pričakujejo nemski znanstveniki od Krügerja več, kot so od njegovega predhodnika, ki je ekonomist.

Usoda Svobode

WASHINGTON - 11. junija so se srečali predstavniki držav, ki sodelujejo z ZDA pri vesoljski postaji Freedom (Svoboda). Le dan pred tem so strokovnjaki Nase razkrili spremenjeni načrt postaje. Ameriški predsednik Clinton se mora do konca meseca odločiti, ali novi načrt ustreza: zdaj se je začelo lobiranje v zvezi z usodo programa Freedom. Ameriški partnerji - Kanada, Evropska skupnost in Japonska - so nekoliko vznemirjeni zaradi sprememb prvotnega načrta, s katerimi želi Clinton zmanjšati stroške projekta. Na zahtevo Kanade so se omenjene države zbrale za zaprtimi vrati že pred mesecem, da bi se pogovorili o skrb zbujajoči možnosti, da v spremenjeno postajo ne bi bilo mogoče vgraditi opreme, ki jo pripravljajo. (G. V.)

SOCIOLOGIJA / TEŽAVE Z UVELJAVLJANJEM STRPNEGA ETNIČNEGA PLURALIZMA

Sovraštvo do priseljencev

Vsekakor bi lahko tako civilna kot politična družba mnogo storili, da se preprečijo izbruhi zaostrenih in nasilnih pojavov ksenofobije na Slovenskem, dokler ne bo prepozno

Casu raznoterih pluralizmov, ki prodirajo z modernizacijskimi procesi, se upirajo številni strahovi in mrznje pred drugacim. Posebej težko se uveljavlja tolerantni etnični pluralizem - grobi pojavi mrznje do tujcev strasio po »razvitem« Zahodu in z njihovimi zametki se srečujemo tudi v nasi družbi.

1. Sovraštvo do tujcev je pojav z vsemi znaki, ki opredeljujejo vsakršno sovraštvo; nastaja iz patološkega strahu pred drugacim, tujim, manj znanim ali neznanim. Pojav ima dvojne zgodovinske korenine in sega daleč v preteklost človeških družb. Preživel je številna zgodovinska obdobja vse do sodobnosti. Notranji, bližnji, domači svet je bil in je še sinonim za enotnost, domačnost, matičnost, celovitost, samozadostnost in vse te značilnosti so utrjevali miti, rituali in podobno. Ta primitivni sindrom enotnosti osamljenih je prerasel v arhaični sindrom izbranosti posameznih etničnosti, ki se je kazal (in se se kaže) v moči, herojskih osvajanjih ozemelj drugih etnij in njihovem podrejanju. Od primitivnih arhaičnih sindromov je bil lahek korak do tradicionalnega sindroma o velikih in majhnih narodih in nacijah, dominantnih, privilegiranih večinskih narodih in deprivilegiranih etničnih manjšinah. Vsem tem sindromom je skupno to, da se kaže težka premostljivost med notranjim in zunanjim (tujim) svetom, da se tuje začena vrednotiti po etnocentričnih kriterijih, kar pomeni da se druge kulture podcenjujejo, ker ne ustrezajo lastnim kulturnim kriterijem. Tako se rojevajo sovinitizem, diskriminacije, prisilne asimilacije, segregacija, etnični konflikti in podobno.

2. V modernem obdobju korigirajo liberalizem enakih možnosti in trznih zakonitosti pojavi etnične stratifikacije, razporejanja etničnosti po vertikalni lestvici, na katero ima seveda pomemben vpliv socialna stratifikacija. Etnični kriteriji izrazito učinkujejo na hierarhične odnose med nacionalnimi državami in znotraj njih, prav tako pa na odnose nadrejenosti in podrejenosti med večino in manjšinami. Sovraštvo do tujcev ni le zgodovinsko zakoreninjen, marveč tudi sodoben univerzalni pojav.

3. Za ksenofobijo je značilno, da je v sodobnosti naperjena predvsem proti imigrantom, katerih različnost neposredno vznemirja avtohtono prebivalstvo. Pri tem pa velja poudariti, da je ksenofobija povezana tako z etničnimi kakor tudi s socialnimi kriteriji. Ti so pri imigrantih pogosto usklajeni. Etnični in socialni statusi se prekrivajo. Imigrante stejeemo med najbolj deprivilegirane etnične manjšine, ki nimajo priznanih mnogih socialno-ekonomskih, političnih in kulturnih pravic in so diskriminirani, hkrati pa med njimi najdemo tudi najvišje deleže pripadnikov nizkih in najnižjih socialnih slojev z razširjenimi pojavi revščine. Ni torej naključje, da se pojavi ksenofobije osredotočajo predvsem na nižje socialne sloje imigrantov, ki nimajo na voljo družbene moči; bogati in vplivni imigranti pa so v vseh okolišjih zaščiteni, vabljeni in prijazno sprejeti. Ni seveda mogoče izključiti omejenih pojavov ksenofobije tudi proti imigrantom močnih in dominantnih narodov, so pa takšni pojavi redkejši, bolj prikriti ter predvsem

učinkovito preprečevani s strani državnih oblastnih organov. Intervencije le-teh so po drugi strani v zvezi z zatiranjem ksenofobije proti nemocnim imigrantom iz deprivilegiranih imigrantskih etničnih manjšin, dokaj medle in neučinkovite.

4. Pojave ksenofobije lahko opredelimo kot pojave ekstremnega etnocentrizma, ki slavlja lastno kulturo in vrednote; te jemljejo kot izhodišče za ocenjevanje drugih tujih kultur, ki jih vrednotijo kot manj vredne, nesprejemljive in neprilmerljive z lastno kulturo.

Tako raste sovraštvo do imigrantov iz nepoznavanja tuje kulture ali iz enostranskega - na predsodkih zasnovanega - vrednotenja, patološki strah in nezaupljivost do imigrantov, podkrepjen s poudarjenimi občutki ogroženosti. Pojavi etnocentrizma so zasidrani v obstoju etnične razslojenosti, po kateri so razporejene avtohtona etničnost na dominantne položaje, imigrantske etnične manjšine pa na spodnje lestvice etnične hierarhije, nekatere od njih iz kulturnih in političnih kakor tudi iz socialnih razlogov pa na samo dno etnične hierarhije.

5. Procesi etnično zasnovane ksenofobije temeljijo torej na notranjem etnocentrizmu in na agresivnosti navzven. Izrazajo se v bolj in manj zaostrenih pojavnih oblikah. Med manj zaostrene sodijo: procesi nasprotovanj (negativni predsodki in stereotipi, pasivna resistenca), procesi socialne dezorganizacije (kulturni soki, demoralizacija, verbalni izrazi negativnega nacionalizma, nenasilni etnični konflikti, bojkoti in podobno). Ko začnejo pojavi ksenofobije prerascati sovrazna stalisa in prepričanja do tujcev in oblike sovraznih dejavnosti proti imigrantom, izbruhnejo bolj zaostrene in agresivnejše pojave oblike ksenofobije, kot so: procesi skrajnega sovinitizma, nasilnih ne nereguliranih etničnih konfliktov, procesi diskriminacij in prisiljenih segregacij, procesi socialne patologije in deviantnega vedenja, vidni v vandalizmu, pogromih in podobno. Ker je ksenofobija - tako kot številna medetnična razmerja - zasnovana na neracionalnih emocijah, je zelo težko predvidevati, kdaj preskocijo pojavi ksenofobije iz blažjih v zaostrene pojave oblike, ki pa narekuje pazljivo spremljanje najblažjih oblik ksenofobije in omejevanje vsakršnih njenih izrazov.

6. Imigranti imajo v ksenofobičnih razmerah majhne možnosti obrambe proti le-tem. Lahko se uma-knejo iz okolij, kjer so izpostavljeni, se prikrivajo, poi-scejo zavetje v svojih segre-giranih imigrantskih etničnih skupnostih. Imigranti se lahko pospešeno vklju-cijo v procese vsiljene asi-milacije in opustijo svojo izvorno etnično identiteto ter postanejo cim manj raz-zločljivi od avtohtonega prebivalstva. Lahko pa pri-de tudi do upora imigran-tov, ko ugotovijo, da jih imigrantska država ne va-ruje dovolj pred izgnedniki, kar seveda predstavlja mo-žnost za izbruh množičnih nemirov in spopadov med imigranti in avtohtonim prebivalstvom, ki so težko obvladljivi.

7. Za širjenje ksenofobičnih pojavov, zasnovanih na etnocentrizmu in etnični stratifikaciji, je oziarje nadvse ugodno. V javnosti so tolerirani negativni

predsodki in grafiti zoper tujce, sale na njihov račun, avtohtono prebivalstvo je zmeraj v prednosti, saj se zoper konkurenčnost imigrantov lahko brani z njihovim diskriminiranjem in, ko pride do kriminalnih dejanj zoper tujce, je javnost razumevajoča do ne-učinkovitih ukrepov državnih organov.

Posebej so ugodne razmere za izbruhe ksenofobije v prehodnih obdobjih, ko se družbe znajdejo ne-pripravljene na spremem-be, kot na primer Zahod ob razpadu vzhodnih sociali-stičnih družb, in ko razpa-dejo podsistemi in se po-

PETER KLINAR

hkrati spremenjeni v izbruhe sovraštva do njih.

8. V sodobnem svetu se zdijo pojavi ksenofobije izrazito protislovni. Komunikacije v svetovnem prostoru se nenehno širijo in vse večje so težnje po pove-zovanju avtonomnejših sub-jektov. Z narascajocimi mednarodnimi migracijami prihaja do ozemeljskega, funkcionalnega in gene-tičnega povezovanja in me-sanja etničnosti. Zanimanje za druge kulture in dogaja-nja v drugih dezelah sko-kovito narasca, množična

Bizantinska miniatura (1424/25), iz zasebne zbirke v Londonu

skusajo graditi novi; ko se stare vrednote razblinajo, nove pa se ne nastajajo, ob-staja celovita družbena kri-za, ki jo poglobljajo nei-zpolnjena pričakovanja, kar je značilno za vzhodne in srednjeevropske postso-cialistične družbe.

V takšnih casih so poda-ne idealne razmere za uve-ljavljanje ideologije gresne-g kozla, ko se širijo etno-centricni miti in populistična propaganda nacionali-stičnih strank o socialno-ekonomski in kulturni ogroženosti avtohtonih, kar odmika interes javnosti od realnih problemov in stvar-nih odgovornih krivcev za obstoječe razmere in preu-smerja jezo javnosti od njih na tujce, imigrante, ki jih razglašajo za glavne krivce obstoječih neresenih pro-blemov. Tako so izbruhi nezadovoljstva preusmer-je ni od dejanskih nosilcev moči, proti imigrantom in

turistična potovanja, ki jih zbujajo radovednost, postaja-jo v razvitejšem svetu splošno dostopna. Hkrati pa v avtohtonem okolju s priho-dom imigrantov raste kse-nofobija proti njim. Pod te-mi pritiski avtohtone jav-nosti imigrantske države gradijo mejne ovire; zaho-dnoevropske države se skušajo obdati pred groze-cim vzhodnim imigrant-skim valom z varnostnimi pasovi, ki naj bi jih tvorile srednjeevropske države. Ob porajanju nadnacional-nih integracijskih procesov se imigracijska politika raz-zvitega Zahoda nagiba od liberalizma proti nacionali-zmu. Imigrantske države ugotavljajo, da se prisilna ali vsiljena asimilacija traj-nejših imigrantov ali njih-ova segregacija, izrazita od-tujitev ali pa procesi neena-kopravnega, nerazvitega etničnega pluralizma kaže-jo kot neučinkoviti procesi

integracije trajnejših imi-grantov. Kako integrirati trajnejše imigrante v imi-grantsko družbo, ostaja odprto vprašanje.

9. Razpad socialističnih političnih sistemov je po-spesil nastajanje ksenofobi-je. V zahodne imigrantske družbe so pritisnili novi imigrantski tokovi ilegal-nih imigrantov, fiktivnih prisilcev političnega azila, beguncev in drugih kate-gorij bolj zazelanih imigran-tov. Te družbe se bojijo no-vih imigrantskih tokov z Vzhoda, od koder prihajajo grozeči pritiski. Nekdanja Zahodna Nemcija je dobila številne imigrante iz Vzho-

sti klasičnih nacionalnih držav: v središču je nacija in splošni interesi, zaradi tega omejeni regionalizem, odprti problemi imigrant-skih in avtohtonih manjšin in ovire pri razvoju toleran-tnega etničnega pluralizma in medetničnih ter nadna-cionalnih integracij.

10. Nasilne pojave oblike ksenofobije zasta-vljajo vprašanje o razvoju civilizacije - razumljene kot omejevanje nasilja in na-gonskega ravnanja - v dru-zbah, kjer se pojavljajo. Utemeljeno se zastavlja-jo tudi vprašanja, kako poja-sniti nasilne pojave proti tujcem. Nedvomno zanje

se nebulozni visoko doneči cilji. Sredstva za uresnice-vanje teh ciljev pa se raz-krivajo kot neustrezna, kar povzroča medsebojno ne-skladnost med njimi in cilji - razočaranje raste. Lastna stigmatizacija prizadetih avtohtonih socialnih slojev se prenaša na nemocene tuj-ce, ki pa so zaradi deprivi-legirane različnosti že sami stigmatizirani, kar potenci-ra njihovo ozigozanje.

Nosilci nasilnih devian-tnih dejanj, naperjenih pro-ti imigrantom so mladi. Ti svoja početja racionalizirajo s tem, da so tujci krivi za slabšanje njihovega breziz-hodnega položaja (poveča-nje brezposelnosti), starejše generacije avtohtonih pa za vodenje zgresene politike, kar storilce takšnih dejanj vodi do tega, da se subjek-tivno razbremenjuje pred krivdo za tragicne posledice. Mladi storilci vandal-skih početij sprejemajo svo-je subkulturne vrednote, na temelju katerih jim nasilje do tujcev dviguje prestiž znotraj skrajne ali devian-tnske skupine, ki ji pripadajo.

11. Slovenija je ujeta v že omenjene zaplete post-socialističnih družb, hkrati pa je kot malostevilčna družba naseljena z visokim deležem trajnejših imigran-tov z drugih območij nek-danje Jugoslavije in obre-menjena s številnimi be-gunci iz BiH. S procesi osa-movljanja Slovenije nara-sčata pozitivni patriotski nacionalizem in skrajnejši etnocentrični nacionali-zen.

Raziskave kažejo, da se povečuje netoleranca do imigrantov in da narasca-jo pojavi etnične distance do njih iz političnih in kultur-nih razlogov. Raziskave raz-krivajo, da je stopnja neto-lerance do imigrantov naj-bolj izrazito navzoca pri ni-zjih socialnih kategorijah, ki jih prizadevajo eksisten-cni problemi, pojavi nego-tovosti, pri razocaranih ka-tegorijah in pri pristasih skrajno nacinalno usmer-jenih strank. Dovolj je opozorilnih znamenj, da se ver-balno nerazpoloženje do imigrantov lahko sprevrže v posamične bolj zaostrene pojave oblike ksenofobije.

12. Globalnejši in dolgo-ročnejši ukrepi za omejeva-nje ksenofobije so znani in govorijo o pospeševanju raz-vojnih modernizacijskih procesov ter o uveljavljanju tolerantnega etničnega plu-ralizma in pravic imigran-tov.

Kratkorocnejši aktualni ukrepi pa zadevajo: širjenje objektivnih informacij o kulturi in problemih imi-grantov, uveljavljanje inter-akcij med avtohtonimi dr-zavljeni in imigranti pri de-lu in v kraju bivanja, sporo-canje, kaksne so dejanske (ne) ogrožujoče možnosti, ki avtohtone prizadevajo s strani imigrantov, opozarja-nje na promocijske možno-sti, ki so se avtohtonim po-nudile s prihodom imi-grantov, razkrivanje pris-pevkov, ki pritekajo od imigrantov, dosežkov, ki so jih ustvarili, in opozarjanje na njihovo nenadomestlj-i-vost v nekaterih dejavno-stih ter prikazovanje višine ekonomskih, socialnih in psiholoških stroškov, ki jih povzročajo zaostreni pojavi ksenofobije. Civilna in poli-tična družba lahko veliko storita, da se preprečijo izbruhi zaostrenih in nasi-lnih pojavov ksenofobije.

Zgodovinska dogajanja in sedanji tragični dogodki v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem opozarjajo, do kaksnih grozot lahko pripe-lje politično razpihovanje sovinitizma in sovraštva v medetničnih odnosih, ka-mor sodi tudi sovraštvo do tujcev - imigrantov.

INTERVJU S STIPETOM ŠUVARJEM

Ostale sem marksist in levičar

STEVICA SUSA

Profesor dr. Stipe Šuvar, ugleden sociolog v sedemdesetih, se je desetletje pozneje zavihtel v sam vrh hrvške in jugoslovske politike. Tako je bil od junija 1988 do maja 1989 predsednik Predsedstva CK ZKJ, nato pa se je kot član Predsedstva SFRJ boril za ohranitev Jugoslavije do avgusta 1990, ko ga je novi hrvatski sabor Franja Tuđmana odpoklical. Tri mesece zatem je izstopil iz ZKH in od takrat ga niso zvalili v nobeno stranko več.

Ze tri leta se ne pojavljate v političnem življenju. S čim se ukvarjate zdaj?

Kot redni profesor Filozofske fakultete v Zagrebu predavam dva izpita na sociologiji. Koncujem pa tudi obsežen rokopis, ki bo izšel v knjigi »Historia tragicomica - dodatki h koncu zgodovine 1989 - 1993«.

Predvidevam, da ste ohranili svojo levičarsko usmeritev. Kako jo izkazuje?

Pri svojih predavanjih se že od nekdaj cuvam ideologizacije, zato tudi zdaj studentom prenasam znanje, oprto

na tujo strokovno literaturo, izključno z znanstvenega, raziskovalnega in »a priori« v dvom usmerjenega aspekta. V javnih nastopih pa ne skrivam svojega političnega prepričanja.

V mladosti sem postal marksist v smislu razumevanja človeške družbe in zgodovine in temu svetovnemu nazoru sem ostal zvest do danes. Po tej plati sem torej še vedno levičar. Sicer pa v družbeni praksi prihaja do številnih dogodkov, ki se ne skladajo z običajno marksistično interpretacijo, pa se v knjigi, ki jo pišem, skušam prilagoditi novi realnosti.

Ali lahko na kratko ocenite politično levico na Hrvaškem?

Mislím, da gre za 56 političnih strank, za levičarske pa stejejo stiri. To so Socialdemokratska partija - stranka demokracije, sprememb, ki ima z nekdanjo ZKH skupno le premoženje, Socialistična stranka, naslednica Socialistične zveze, precej marginalna Socialdemokratska stranka Antuna Vujića in Socialnodemokratska unija dr. Branka Horvata, ki obstaja komaj leto

dni in je v evidentnem vzponu. Levičarska nagajenja lahko zasledimo tudi pri nekaterih regionalnih strankah, kot so Istrski demokratski sabor, Dalmatinska akcija, Reski demokratska zveza in še nekatere. Levica na Hrvaškem je se v fazi profiliranja in bo sele postala predstavnik ljudi, ki so sicer že na veliko razočarani nad posledicami triletnih vladavin sedanjega režima.

Zdi se, kot da ne dajete večjih možnosti Račanovi SDP, ki je po volilnih rezultatih še vedno najmočnejša levičarska stranka?

Za to stranko je na volitvah leta 80 glasovalo skoraj 80 odstotkov volilcev, na lanskim pa le nekaj več kot pet odstotkov. Mislím, da je to dovolj zgovoren podatek o upadu njene moči. Za to si je največ kriva sama, saj je po svoje odigrala vlogo hisne pomočnice pri vladajoči HDZ in je se tistih nekaj glasov dobila bolj iz nstalgijske njeenih pristavev.

Ivan Račan vas je označil za karierista, ki se je v CK SKJ pravzaprav boril le za lastni položaj.

Ce bi držale njegove besede, bi lahko svojo kariero mirno nadaljeval s priklanjanjem politiki Franja Tuđmana. To mi je bilo med drugim tudi ponujeno.

Kaj pa si vi mislite o Ivici Račanu?

Prej sem menil, da je človek skromnih zmognosti, a politično posten. Sedaj vidim, da sem se v drugi predpostavki krepko zmotil.

Ce bi bila večina v vrhu SKJ odločnejša, bi bilo še mogoče preprečiti sirjenje srbskega ekspanzionizma, razpad Jugoslavije in vse, kar je sledilo. Ali je v teh mojih razmišljanjih po vašem mnenju kaj resnice?

Vsi smo delali noč in dan, da bi ohranili za silo koheziivno vlogo SKJ, ki pa je bila krepko načeta še za časa Josipa Broza - Tita. Verjetno ni v letih '87 in '88 nihče, niti Kucan in Milosević, od katerih je prvi v ime-

nu svojega naroda začel voditi separatistično, drugi pa hegemonistično politiko, niti slutil, da bo Jugoslavija razpadla. Se najmanj pa na tako tragičen način.

Seveda pa do razpada Jugoslavije ni prišlo zgolj zaradi »razbijajskih« teženj od znotraj. Največ zaslug za to ima razpad Sovjetske zveze.

Ali se Slobodan Milosević lahko šteje za levičarja?

V njegovi politiki in ravnanju se dolgo ni sledu ne o levičarstvu, ne o komunizmu ali socializmu. Postal je skrajni nacionalistični populist v trenutku, ko se je postavil na celo »antibirokratske revolucije«. Isto velja tudi za vse druge vodje na ozemlju nekdanje Jugoslavije, ki so podlegli nacionalistični opciji.

Ali vas preseneca val antikomunizma na Hrvaškem?

Ta trend je svetoven.

Ali ne vlada povsod evforija nad truplom komunizma in ali večina ljudi, tudi nekdanjih partijcev, ne govori o pokojniku vse najslabše? Res pa je zaradi konkretnih zgodovinskih okoliščin pri nas na pohodu desničarstvo, ki nima tekmeča v državah nekdanjega real-socializma.

Kaj mislite o se nerazčiščenih delitvah Hrvatov na partizane in ustase, s čimer ni bilo prizaneseno niti vladajoči HDZ?

Delitev na partizane - antifasiste in ustase - sluge okupatorja je bila borba na življenje in smrt, ki je morala pustiti neizbrisne sledi. Kar pa zadeva HDZ, je v njej veliko enih in drugih. Položaj na oblasti je namreč privlačen za vse, ki se sicer sopirajo kot veliki Hrvati, v bistvu pa jim gre za kariero in bogastvo. Poleg partizanov, Tuđmana, Manoli-

ća, Boljkovca je v vrhu HDZ, ki je se vedno bolj gibanje kot stranka, veliko povratnikov iz emigracije, ki so bili in so se vedno pritrjeni ustaski ideologiji in tradiciji. Res pa je, da tovrstne delitve ne ogrožajo HDZ in jih po svoje podpira sam Franjo Tuđman. Tako lahko namreč igra vlogo nespornega in nedotakljivega arbitra.

Včasih je slišati trditve, da je Tuđman nekakšna politična kombinacija Tita in Pavelića.

Tito je zgodovinska osebnost, ki je odigrala pomembno vlogo v svetovni politiki in tu Tuđman ne more biti niti njegova bleda, provincialna imitacija. Prav tako ne drži primerjave s Pavelićem, saj je Tuđman kot dvajsetletnik odšel v partizane, večino življenja pa je preživel kot precej rigiden komunist, predsednik beogradskega športnega društva Partizan ter kot oficir in na koncu general JNA.

V zadnjem času se vse več spekulira z možnostjo nekakšne »cetrte« Jugoslavije, za kar naj bi obstajali tudi interesi nekaterih centrov

moči v svetu. Ali je po vsem, kar se je zgodilo in se še dogaja, možna država, v kateri bi se ponovno znašli vsi »od Vardara pa do Triglav«?

Ne morejo meje v Evropi izginjati, na območju nekdanje Jugoslavije pa postati neprehodne. Vse države in državice, kolikor jih ne koncu ze bo, bodo po vojni morale živeti kot sosedje, sicer nezaupljive druge do druge, vendar jih bodo gospodarski razlogi in potreba po svobodnem gibanju ljudi slej ko prej prisilile v sodelovanje. Ali se bo ta, verjetno predvsem ekonomska asociacija imenovala Jugoslavija ali kako drugače, pa ni preveč pomembno.

Ze od Ilirskih provinc se zgodovina na tem prostoru oblikuje predvsem kot posledica sprememb in revolucij. Zadržna se je zgodila v letih 1990-93. Mogoče do naslednje ni več daleč.

Ali bodo v tem kontekstu razreseni tudi slovensko - hrvaški nesporazumi?

Vsekakor. Sploh pa teh nesporazumov ne bi bilo, če se Hrvaška do Slovenije ne bi vedla

kot kaksna vojska in politična velesila.

Ali bodo komunisti iz sedanje »ilegale« ponovno presli v politično ofenzivo?

Pa kje vi vidite komuniste v »ilegali«? Ali mogoče mislite, da večina nekdanjih članov SK, ki so se razpršili po vseh mogočih, predvsem nacionalističnih strankah, samo blefira in čaka na trenutek, ko se bodo lahko spet zbraли pod isto zastavo, kot da se ni nič zgodilo?! Vsa cast manjšini, ki se ni dala potegniti v norost nacionalizma in prelivanje krvi. Vendar so to ljudje, ki imajo trenutno dovolj opravka z lastno resignacijo.

Komunisti v klasični obliki so zapustili ali zapuščajo politično prizorišče po vsem svetu. To pa seveda ne pomeni, da izginjajo tudi ideali, ki so jih navdihovali na začetku njihove zgodovinske poti. Slabo gre tudi evropskim socialdemokratom, nekakšnim »zahodnim« siamskim dvojcem »vzhodnega« komunizma. Zato pa se poraja »nova« levica, ki bo odigrala pomembno vlogo v prihodnosti sveta.

POLEMIKA

Denunciant in zamejski mandarin

Po daljšem premišljanju, ali je na vas guliverski sestavek z dne 12. junija 1993, objavljen pod naslovom »Komu koristi pisanje Dela?«, vredno reagirati ali ne, sem se vendarle odločil, da odgovorim. Ne toliko zaradi agitpropovske vsebine in diskvalifikatorskega sloga pisanja, marveč zaradi spotikanja ob mojo strokovnost v polmasnem zaključnem odstavku in zaradi očitkov o denunciantstvu.

Z vsem dolžnim spoštovanjem, ki ga se premorem, bi vam rad sporočil, da tudi najbolj perspektiven novinarski pripravnik v svetu in v Sloveniji ze pred nastopom poskusnega dela pozna dve temeljni pravili obnašanja v casnikarstvu: prvič, odmeve, pripombe, kritike in replike na konkreten članek se naslavlja na edicijo, kjer so sporna besedila izšla, saj naj bi bili namenjeni istemu krogu bralcev, ki imajo pravico spoznati obe plati medalje; drugič, nepodpisani izdelki, kakršne ze lep cas z zavidanja vredno zagnanostjo producirata Primorski dnevnik in Republika, dokazujejo, da avtorji bodisi nimajo poguma povedati, kdo

so (po domače se reče, da nimajo jajc), bodisi da gre za placane propagandne tekste ali pa za stalisce uredništva. Seveda bi človek v zadnjih dveh primerih upravičeno pričakoval prepoznavno naznabo, kam lahko objavljeni umotvor uvrsti. Vas pristop torej sploh ni novinarski in ni je komisije, ki bi vas lahko vrgla na izpitu, ker zanj zal sploh niste zreli. Članek je kvecjemu zanic kopija protestnih izjav, kakršne so brali na polpreteklih jugomitinjah, pri čemer naj bi za vsako besedico kot en moz stalo celotno ogorčenje slovenstvo v FJK. Ali res?

Informacije v mojih dveh prispevkih so preverjene in podprte z dokumenti, zato je tudi razumljivo, da jih niti ne skušate ovreci. Zmerjanje in podtikanje so edino protiorozje, ki ga premorete v neomejenih količinah. Izhodišča laz je, da sem se skozi Delo spravil nad ubogo manjšino, kar naj bi pocel v »objektivni povezavi s protislovenskimi krogi v Italiji«. Zanimivo, ni kaj! Pred poldrugim mesecem sem bil, kot je ugotovil gospod Darij Cupin v intervjuju za Republiko, se eksponent

velikonemskih apetitov, ki stegujejo tipalke v Slovenijo; njegov imperij me bo tožil, je povedal. Kaj neki bom naslednji mesec?

Rad bi poudaril, da me vase politične razprtije in medsebojna psovanja prav nič ne brigajo. Iztočnica mojih iskanj v zadnjem obdobju, odkar v mladi postkomunistični državi stopa v ospredje lastninska preobrazba, so oblike in obseg prikritega odtekanja družbenega kapitala iz RS v tujino, kjer se, odmaknjen nadzoru in proc od neposvečenih oči, prekvasa v zasebno premoženje in v vraca kot »tvoja nalozba« domov. Gre za brezobzirno ropanje sadov dveh milijonov Slovencev, ki v več kot starih desetletjih socialistične ureditve kljub vsemu niso držali rok križem. Pri čemer ne morem prav nič pomagati, če se je izkazalo, da je eden od pomembnih kanalov, po katerih je skupen denar z blagoslovom rdečih oblastnikov odtekal iz dezele, tudi družba Safti. V vsem dolgovremnem traktatu je niti enkrat ne omenjate, čeravno med vrsticami nastopa kot nekakšna zamejska inačica Karitasa, kot dazeljiva krušna mati sleher-

nega pripadnika manjšinske skupnosti posebej.

Dejstva so malo drugačna. Safti, naj mi Bog odpusti nezasilano nesramnost, je finančna hobotnica, posredno ali neposredno prisotna v celi vrsti držav. Posluje popolnoma netransparentno, ključne izposte in ljudi v njih je menda smrtni greh imenovati s polnim imenom in priimkom, odkrivanje naložbene strategije korporacije, kapitalskih povezav, podjetniških spanovij in ustanovitelskih deležev v raznih firmah pa je denunciantstvo. Zakaj?

Zavoljo nesebičnega poslanstva in zaskrbljenosti nad nadaljnjo usodo slovenske skupnosti v Italiji gotovo ne. Bolj posteno bi bilo, ko bi priznali, da je destruktivni Guzelj ob razkrivanju scenarija ekonomske reokupacije Slovenije z njenim lastnim denarjem stopil tudi na kurje oko pesčici zamejskih mandarinov in nacer njihovo lepo podobo v javnosti. Toda gospe, ki so si poleg italijanskega neznanja kako izborili tudi slovensko državljanstvo, ki tičijo na vrhu sezama delničarjev cele vrste podjetij in ki po uradno ugotovljenih

dohodkih sodijo v isto kategorijo italijanskih davkoplačevalcev kot vodilni Fiatovi direktorji, Primorski dnevnik nezasilno nesramnost, je finančna hobotnica, posredno ali neposredno prisotna v celi vrsti držav. Posluje popolnoma netransparentno, ključne izposte in ljudi v njih je menda smrtni greh imenovati s polnim imenom in priimkom, odkrivanje naložbene strategije korporacije, kapitalskih povezav, podjetniških spanovij in ustanovitelskih deležev v raznih firmah pa je denunciantstvo. Zakaj?

Ne vem, ali je ali ni. Je pa v prid ohranjanja statusa quo očitno zelo pomembno, da Primorski dnevnik obelodani konstrukt, po katerem sem navdih za nesramno odkritost v svojih člankih dobil pri Borisu Coku in Borisu Gombarcu. »Odpadnika«, ki ju v življenju se nisem srečal niti nisem z njima kakorkoli komuniciral, bom zdaj skušal cimprej »konzultirati«. Zlasti Gombarc si zasluži pozornost, kajti znameniti ljubljanski zamejec Bogo Samsa je tu gorikar dosti ljudi preprical, da gre za osebnost, ki je doli v Trstu nihče ne jemlje resno.

Tehnika je ganljivo podobna boljseviskim receptom

mehkega onemogočanja disidentov, ki niso hoteli držati ust zaprtih.

Namesto konca naj primaknem se odgovor na retorično vprašanje vašega anonimusa, »o cem nas (v zvezi s pregledom SDK v podjetju Auremiana d. o. o. Sezana) sploh Guzelj informira«? Vas, spostovani ljubitelji prazne slame, o ničemer. Normalnim bralcem pa ponujam naslednja spoznanja: 1) samostojna inspektorica Tatjana Skrap je v zapisniku številka 372-14/93-II z dne 10. maja 1993 ugotovila, da so pod ustanovitveno pogodbo firme, ki je uradno v tuji lasti, podpisani državljani Slovenije dr. Snuderl in dr. Zuppin (ki po potrebi postane Cupin, op.: I. G.) ter Damiano Klanjšček, cigar državljanstva nismo preverjali; 2) da podpisniki zastopajo Saftijevi firmi AGOREST S. r. l. Gorizia in PROTEUS S. A. Luxemburg, nastopajoči kot tuji pravni osebi; 3) da Skrapova ni mogla dobiti imen desetelanske skupšcine Auremiane; 4) da smo price enemu od načinov, kako se inkgnitno izvoženi družbeni kapitali Slovencev pod krinko naložbenega denarja tujcev vra-

ca v državo, zaradi cesar naj bi osiromašeno ljudstvo cez cas ploskalo od navduseja nad dazeljivostjo novih odresnikov, ki mu bodo krojili jutrišnji dan.

V tolažbo vam predlagam ponovno prestevanje »naj bi je«, hkrati pa vam zelim več iznajdljivosti pri komponiranju prihodnjih unicujocih odgovorov.

Igor Guzelj, novinar Dela

P. S.: Ker nisem prepričan, da boste moj prispevek objavili brez nujnih krajsanj »zaradi stiske s prostorom«, pošiljam kopije na spodaj navedene naslove. Pridržujem si tudi pravico, da prakso Primorskih novic ustrezno predstavim v Delu, če bi vam »botri« ukazali pismo oklestiti ali ignorirati.

Vrednot:

Glavni urednik Dela Tit Dobersek

Predsednik DNS Marjan Sedmak

UO Društva novinarjev Slovenije

Aktiv novinarjev Primorske

Sindikat novinarjev Slovenije

Ministrstvo za zunanje zadeve RS (g. Rudi Merljak)

Hladilnik na glavi

Pri novinarskem poklicu so mirni živci zelo koristen pripomoček. Igor Guzelj ga očitno ne uporablja. Njegov zapis rade volje objavljamo, ker se s prostakim izražanjem in histeričnimi izpadi sam (dis) kvalificira. Sam sem z velikim zanimanjem prebral lekcijo o novinarstvu in obujal spomine na čas, ko sem - kot vsi novinarji v Italiji - polagal državni novinarski izpit v Rimu, medtem ko so v istem času v tedaj se ne postkomunistični Sloveniji nekateri politični ali sindikalni aktivisti cez noc postali novinarji in celo dopisniki v tujini in sedaj kot samostojni novinarji v samostojnem casniku iz vesolja gledajo na nas, navadne smrtnike. Tako je pač življenje...

Sedaj pa k stvari. »Informacije v mojih dveh prispevkih so preverjene

in podprte z dokumenti,« piše Guzelj. To je seveda temelj novinarstva. V svojem pismu navaja celo vrsto preverjenih informacij: na primer številko zapisa o ustanovitvi nekega mešanega podjetja, ustanovljenega v Sežani (predlagam, da Delo uvede novo rubriko in tedensko objavlja številko registracij vseh mešanih podjetij v Sloveniji), kot da bi bila ustanovitev podjetja zločin; govori o tem, da so si nekateri gospodje (imen seveda ne navaja) »neznano kako izborili slovensko državljanstvo«, pri čemer podtika, da je bilo pri tem nekaj nezakonitega in da je sploh nekaj grdega, če Slovenec na podlagi slovenskega zakona zaprosi za slovensko državljanstvo, razen če ne živi v Argentini; mimogrede komu očitata, da je Dolanec sosed in se sprasuje, ali je to

sploh vazno (predlog: Delo naj uvede dnevno rubriko z naslovom »Povej mi, kdo je tvoj sosed, in povedal ti bom, kaj si« - prosto po pregovoru); govori o družbi Safti kot o hobotnici, ki posluje netransparentno in katere voditelji naj bi bili - tako se razume - neznaní, ne upostevajoč, da je po italijanski zakonodaji bilanca vsakega podjetja deponirana na sodiscu in da je tam na vpogled tudi celotna sestava vodstva podjetja, ter sploh ne pove, kako deluje ta hobotnica. Sicer pa je družba Safti se mer podtika, da je bilo pri tem nekaj nezakonitega in da je sploh nekaj grdega, če Slovenec na podlagi slovenskega zakona zaprosi za slovensko državljanstvo, razen če ne živi v Argentini; mimogrede komu očitata, da je Dolanec sosed in se sprasuje, ali je to

zna, nikoli ni z njima govoril, a ju vedno vztrajno citira. »Zlasti Gombarc si zasluži pozornost,« pravi Guzelj, čeprav ga ne pozna. Sedaj ju bo »konzultiral«, pravi. Joj, kakšen spodrsrljaj. Na dan, ko smo v uredništvu prejeli njegovo pismo, je Delo objavilo dolg razgovor z Gombacem. Guzelja je prehitel njegov kolega Boris Suligoj, in to očitno kar samoiniciativno, ker pri Delu ni nobenega »botra«, ki bi komukoli kaj ukazal. Namen intervjuja je bil očitno osvetliti stanje zamejskih Slovencev in prav je, da se največji slovenski dnevnik tega končno loteva. Vendar, če je formacija, ki je na volitvah zbrala 42 glasov, namenil devet stolpcev, koliko prostora bo v duhu strokovnosti namenil na primer Milosu Budinu, ki je prejel skoraj 3.000 osebnih glasov, ali Slovenski sku-

pnosti, ki je prejela več kot deset tisoč glasov in je zaradi nove zakonodaje izpadla iz dezelne in pokrajinskih skupscin? Šest vrstic, seveda, kar na isti strani tik nad intervjujem, vendar s fotografijo. To je politika ljubljanskega Dela do slovenske manjšine, in to politiko jemljemo na znanje. Z njo seveda ne soglašamo.

Gombarc v slovenski manjšini nikogar ne zastopa, ne zato, ker tako trdimi mi, ampak zato, ker clane njegove organizacije ali njegovih organizacij prestejemo na prstih ene roke, medtem ko članstvo drugih organizacij stejemo v stotinah in v tisočih. Ta Gombačeva nepopularnost je očitno odraz njegovega dela in njegovih zvez s trzasko desnic, ki ne streže po življenju samo Slovincem, ampak z zahtevami po vrnitvi

Istre tudi Sloveniji. Sicer pa, ce preberemo intervju z Gombacem, ugotovimo, da je problem enak: Gombarc je hotel imeti 248 milijonov lir in jih ni dobil ter se zaradi tega razburja. To so dejstva, in to bi moral Guzelj napisati. Potem pa lahko objavi tudi pet strani intervjuja z Borisom Gombacem. Ce je ljubitelj prazne slame, seveda.

In končno vsek melodrame, patetična struna o brezobzirnem ropanju dveh milijonov Slovencev, ki v več kot starih desetletjih kljub vsemu niso držali križem rok. Opažam, da danes v Sloveniji vsi živijo v psihozi ropanja, kot da bi bili Slovenci roparski narod. Dovolj je, da nekdaj nekaj zine, pa si ze javno razglašen za rop rja. Pravna ureditev na menda doloca, da je vsakdo nedolzen, dokler ni bil do-

končno obsojen. Iz katerih razlogov naj bi to ne veljalo za Safti? Sicer pa mi ni jasno, zakaj casovna omejitev stidesetih let, ki jo postavlja Guzelj. Ce zeli seči v zgodovino, lahko mirno reče, da Slovenci petdeset, sedeset in več let niso držali križem rok. Delali so tudi pred socializmom in bili so brezobzirno oropani. Delo je, na primer, dolga leta uporabljalo uredništvo in tiskarno, ki sta bila s socialistično zakonodajo ukradena Jutru. Kot trobilo, pardon, glasilo socialistične zveze je desetletja prejemale ogromna proračunska sredstva, zgradilo stolpnico, ustvarilo gospodarski imperij z denarjem zuljev dveh milijonov delovnih Slovencev in vse to v zahvalo za dosledno vedesetletno agitpropovsko pisanje in za prav tako dosledno izvajanje cenzure. Sedaj pa

je kar naenkrat postalo vzvišeni zagovornik demokracije, svobode in pravice. Znani slovenski trzaski odvetnik je v skromnem tedniku v prvih povojnih letih zapisal: »Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce.« Tedaj se ni bilo hladilnikov. Guzelj se očitno sprehaja po Ljubljani s hladilnikom na glavi.

Za konec. O takih izpadih je Ace Mermolja v Primorskih novicah (ki jih Guzelj v svojem pismu neumestno citira), med drugim zapisal: »Ne pravim, da si mora pred manjšino Slovenija masiti oči in usta, ne bi pa smela sprožiti mehanizmov, ki lahko požagejo drevo, ki ze tako raste na skopih in kamnitih tleh... Velika škoda bi bila, ko bi spravili ob zid pomembne gospodarske strukture, pa čeprav v imenu novega, in sele

nato spoznali, da nimamo ne možnosti ne denarja za ustvarjanje alternativnih struktur in dejavnosti. To bi bilo res 'lepo' darilo za manjšino, za njeno gospodarsko moč in za zaposlene.« Mermoljev članek nosi naslov »Ciste roke umazanih dus«.

Za konec, drugič. Guzelj se pritozuje, da nas članek ni bil podpisan in da bi ga morali objaviti v Delu. Mi objavljamo svoja stalisca v svojem casopisu, Delo jih lahko mirne duse ponatisne, ce niso podpisana, pa lahko honorar v našem imenu nakaze Rdcemu krizu Slovenije. O trditvi, da avtorji nimajo poguma, ki jo Guzelj pove kar po domače, pa bi pripomnili, da smo očitno tudi v tem različni: pri pisanju namrec uporabljamo mozgane.

Bojan Brezigar, odgovorni urednik

GLEDALIŠČA

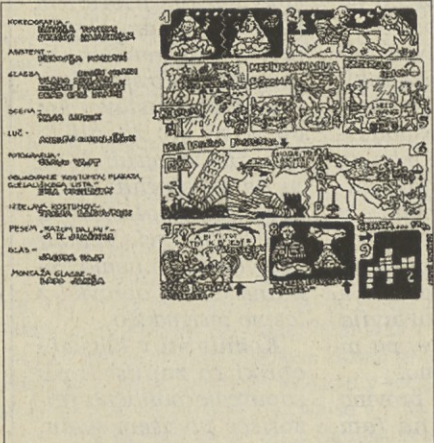
SLOVENIJA

LJUBLJANA

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI (061/448-922)

Zaključna predstava Plesnega studia Intakt CE NEKE NOCI (danes, 25. 6. ob 20.30). Program: Talk to Me, Tlalok, Imeti rad zemljo, Est - Etica za tri, Ladies in the Mood. Sodelujejo: Tadej Brdnik, Nika Buda, Damjan Gorjup, Nobejša Ivanovič, Julijana Jovanic, Nasta Kamsek, Tadeja Novak in drugi.

VSAK Z VSAKIM IN POTEM OBRATNO (sreda, 30. 6. ob 20.30. uri). V dveh večernih predstavah dela tečajnikov in pedagogov plesnega studia v pretekli sezoni.

KUD FRANCE PRESEREN, Karunova 14, (061/332-288)

TRANSTEATER gimnazije Bežigrad se vam predstavlja z igro Alfreda Jerryja: UBU JE KRALJ (v soboto, 26.6 ob 20. uri).

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

Primorsko Dramsko Gledališče vas vabi na ogled predstave TICO-TICO BAR - Strupene komedije o lovu za denarjem in ljubeznijo, v režiji Vita Tauferja. Igrali bodo: Ivo Barišič, Rastko Krošl, Dare Valič, Stane Leban, Izток Mlakar, Jurij Soucek, Teja Glazar, Alenka Vidrih in Mira Lampe-Vujičič. (v soboto, 26.6. za red Sobota in izven, torek, 29.6. za red Petek in izven, v sredo, 30.6. za red Sreda in izven, četrtek 1.7. za red Četrtek in izven, petek 2.7., za red Petek-a in izven, sobota, 3.7. za ZKO Idrija in izven, predstave bodo ob 21.30 v parku pred gradom Kromberk V primeru dežja, bodo predstave prelazene na kasnejši termin.)

TICO-TICO BAR je črna variacija Goldonijeve lahкотne komedije o nečednih strasteh finančnih spekulatov, kockarjev, malih podjetnikov ter zensk, talentiranih za raznovrstne zabave. Zbirajo se v mestni kavarni, center življenja pa je igralnica, saj denar uravnava vsa njihova dejanja in strasti. Z igralnico so obsedeni vsi tisti, ki dobivajo, tisti, ki izgubljajo in tudi tisti, ki sploh ne igrajo.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST DVORANA TRIPCOVICH Festival Operete

Jutri, 26. t. m., ob 20.30 premiera musicala »Cabaret« Joee Masteroffa in Freda Ebba. Režija Saverio Marconi. Dirigent Peter Howard. Glasba Johna Kanderja.

Ponovitve bodo na sporedu 29. in 30. junija ter 1. in 3. julija ob 20.30, 27. junija ter 4. julija ob 18. uri.

V soboto, 10. julija, ob 21. uri koncert pevke UTE LEMPER.

Pri blagajni dvorane Tripčovich je v teku predprodaja vstopnic. Urnik: 9-12, 16-19 (zaprt ob ponedeljkih), ob predstavah: 9-12, 18-21.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

V juliju, in sicer 25., 8. ob 20.30 in 9. ob 17.00, bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z Danielo Mazzucato in Max Renee. Cosottijem. Režija Francesco Macedonio.

Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripčovich in gledališča Cristallo.

KOROŠKA

CELOVEC

Danes, 25. t. m., ob 17. uri na dvoriscu Mohorjove »99. - Rock ob meji«. Nastopajo skupine 4 Problems Celovec, Trip Celovec, G.A.S. Ljubljana, Heavy les wanted Ljubljana, Tomaz Domicelj in projekt Triglav Ljubljana.

RADIŠE

Danes, 25. t. m., ob 20.30 pri Kuncniku v

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR, Rotovski trg 1

Lutkovna skupina ZOOM: KAM PA KAM, KOZLICEK, pred trgovino VEMA v Gosposki ulici (danes, 25.6. ob 16. uri, ob 19. uri pa bo predstava v Atriju mariborskega gradu.) Lutkovna skupina ZOOM: KOZLICEK NA PO-TEPU (sobota, 26.6. ob 10. uri pred Modno hišo, Partizanska 4-5) Lutkovna mariborskega gradu gostuje Lutkovno V Atriju gledališča Cristallo.

RAZNE PRIREDITVE

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Danes, 25. t. m., ob 18. uri bodo, v sklopu Festivala operete, predvajali film »Cabaret« Boba Fosseja

LOGATEC

Dramska skupina Logatec bo na dan državnosti Republike Slovenije uprizorila Aristofanovo komedijo: LIZISTRATA. (danes, 25. 6. ob 21. uri na ostankih obzidja rimske utrdbe na Lanišcu nad Kalcami.)

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE (063/25-332)

Anton Novčan: HERMAN CELJSKI (danes, 25.6. - za izven; sobota, 26. 6. - za abonma SOBOTA VECERNI - RAZPRODANO; nedelja, 27.6. - za izven, predstave bodo se 29.6., 30.6. in 3.7.) Predstave so vedno ob 21. uri! V avtentičnem prostoru pod Friderikovim stolpom bo rodbina Celjskih snela svoje posmrtné maske in ponovno odigrala zacetek svojega konca... Režija: Franci Krizaj, Igrajo: Janez Bermež (Herman II. Celjski), Bogomir Veras (Friderik), Renato Jenček (Herman mlajši), Milada Ka-

lezič (Barbara, ogrska kraljica), Darja Reichman (Veronika Deseniška, Friderikova žena) in drugi.

MARIBOR

P. Mascagni: CAVALLERIA RUSTIGANA in R. Leoncavallo: I PAGLIACCI, dirigent: Boris Svara, režiser: Franjo Potocnik (sobota, 26.6. ob 17. uri). Za red U in izven. G. Verdi: LA TRAVIATA. Dirigent: Stane Jurgenč, režiser: Wazlaw Orlikowsky. Za izven. (nedelja, 27. junij pb 19. uri). »Zaljubljenecem se zoperstavlja ves svet...«, bi dejal Shakespeare in to velja za Traviato se posebej. To je čas Violette - Dumasove Dame s kamelijami, francoske konverzacijske drame, po kateri je bil napisan libreto. Osebe tega časa, mesecani in malomesecani - delujejo pod človeško jasnimi, otipljivimi moralnimi korektivi, kakor so strah pred skandalom, družbenim prezirom in podobno. In vse to botruje lirčni drami Violette in Alfreda, z jasno zaprisebo zaljubljenec v nepozabni napitnici. »Uživaj življenje v cvetu mladosti...«

«Drama SNG Maribor vas vljudno vabi na veliko javno TISKOVNO KONFERENCO ob zaključku gledališke sezone 1992/93 in na prijateljsko srečanje z igraliskim ansambлом in umetniškim vodstvom, ki bo v sredo 30. junija ob 18. uri pred Gledališko kavarno.

Akril na platnu, 100 x120

Piran - v Tartinljevi hiši razstavlja svoja dela mlada slikarka Sandra Kump

Dela slikarke Kumpove so polna intimnih vsebin ter čustvene in pripovedne ekspresivnosti. Videti je, da so ji lepota, popolnost, čistost, neizpete sanje glavna vodila pri delu. Zanima in prevzema jo človeška figura, ne boji se močnih barv in njena dela so polna energije, hkrati pa tudi notranjega miru, ki ga čutimo ob popolnosti ljubezni. Razstava ima naslov Srečanje dveh svetov, ki ga je avtorica takole pojasnila: »Več vzporednic oziroma primerjav imam ob tem v mislih. Najprej Benetke in Ljubljana, dve slikarski šoli, ki se v mnogih pogledih razlikujeta med seboj. Nato moška in ženska figura, ki se srečujeta na mojih slikah, svetloba in tema ...«

Razliko med Benetkami in Ljubljano Sadra Kump doživlja zelo intenzivno: »V Benetkah sem se počutila svobodno, zadovoljna sama s seboj, medtem ko mi v Ljubljani vse to primanjkuje. Sicer pa me v Ljubljani že pred sedmimi leti, ko sem tu delala sprejemne izpite, niso sprejeli. Potrebno je veliko priporočil, saj se brez papirjev nikamor ne pride. V Benetkah pa je zadostovalo, da sem pokazala svoje delo in vsa vrata so mi bila odprta. Zdaj, ko sem pripravljala specialko, sem imela dovolj priporočil, vendar pa mi tak način dela ni všeč. Sploh se je težko prebiti s tem, kar dam, kar me zanima. Vendar sem zadovoljna, če so slike všeč mojim prijateljem.«

Boris Vuk

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo (061/210-338)

Danes, 25.6. ob 21. uri vas vabimo na literarni večer PESNIKI ZA MIR na katerem bodo sodelovali: Ivo Frbezar, Tugo Zaletel, Zlatko Zajc, Josip Osti, Goran Janković, Artur Stern, Andrej Morović, Juri Hudolin, Primož Repar in Boris Kandare.

K4, Kersnikova 4

BOYS IN THE BAND, videoprojekcija, (nedelja, 27.6. ob 22. uri.)

GRAND HOTEL UNION, Miklosiceva 1 V ponedeljek, 28.6. ob 20. uri bo v Hotelu Union predstavljena knjiga ZAVEZA SLOVENSTVU avtorja PETRA KOVACICA-PERSINA. Ob avtorju bodo svoje poglede na prihodnost slovenstva razgnili dr. Lev Kreft, dr. Janko Prunk in dr. Bostjan M. Zupancić.

ILIRSKA BISTRICA

PREMSKI GRAD

Združenje književnikov Primorske vabi na 7. premška srečanja. Program: 15. uri Okrogla miza, 18. uri Predstavitve publikacije Primorska v besedi in Literarni večer, Sodelujejo še: Baročni kvartet Ilyricus-Ilirska Bistrica in Franc Gombac iz Podgrada (nedelja, 27.6.).

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Zaključek pomladnega dela JAZZ Festivala: ARA KETU - brazilska glasba (sreda, 30.6. ob 21. uri, Krizanke, 600 SIT); OREGON (četrtek, 1.7. ob 21.30, CD, 800 SIT); SLOVENSKI JAZZ VECER (petek, 2.7. ob 21.30, Klub CD, 500 SIT), ART ENSEMBLE OF CHICAGO, CHICAGO BLUES TRADITION (sobota, 3.7. ob 21. uri, CD, 1000, 800 SIT) Zaradi spreminjenega programa prosimo vse, ki so že kupili vstopnice, da jih zamenjajo!

DOBOVO V BRDIH

Koncert OPEN AIR FESTIVAL (danes, 25.6. ob 19. uri na Streliscu.)

LAŠKO

Grajske poletne prireditve v Laskem: Spored Tria, ki ga sestavljajo oboist BOZO ROGELJ, violist MILE KOSI in harfistka RUDA RAVNIK-KOSI, sega od baročnih mojstrov do sodobnih glasbenih stvaritev (danes, 25.6. ob 21. uri).

Koncert Orkestra slovenske policije na Grascinskem dvoriscu (v soboto, 26.6. ob 19. uri.)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

STOLNICA SV. JUSTA

Danes, 25. t. m., ob 20.30 nastop orkestra »I Cameristi triestini« in zbora »I Madrigalisti di Trieste« pod vodstvom Fabia Nossala. Na programu Tartinijeve, Vivaldijeve, Mozartove in Bachove skladbe. Vstop prost.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA Poletni koncerti - Festival operete

V ponedeljek, 28. t. m., ob 20.30 bo v okviru Festivala operete klavirski recital Fabia in Sandra Gemmitija. Prodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripčovich in v Avditoriju

CELJE PLESNI FORUM

V soboto 26.6. ob 22. uri, bo v dvorani Plesnega foruma večer z igralcem in kantavtorjem Iztokom Mlakarjem.

KRŠKO

KULTURNI DOM

VECERNI COCTAIL ob glasbi (v soboto, 26. junija ob 20. uri).

ROGAŠKA SLATINA ZDRAVILISČE

Koncert ZPZ Zdravilišče Rogaska Slatina, zborovodkinja Mihela Pihler in MPZ Zdravilišča Rogaska Slatina, zborovodja Franc Plohl (danes, 25.6. ob 20.30 v Kristalni dvorani).

Mini mednarodni folkorni festival: nastop folklorne skupine iz Peruja (ponedeljek, 28.6. ob 20.30 v Kristalni dvorani); nastop folklorne skupine iz Juzne Osetije (torek, 29.6. ob 20.30 v Kristalni dvorani); nastop folklorne skupine iz Albanije (sreda, 30.6. ob 20.30 v Kristalni dvorani)

TRZIC

GOSTIŠČE SMUK, Retnje 40

Fotodelavnica, ki jo s sodelovanjem fotografa JARJE PIPANA in manekenk prireja gostišče Smuk (danes, 25.6.).

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB, Vetrinjska ulica 30 Nastop BRATKO BIBICA (harmonika, vokal) v soboto, 26.6 ob 22. uri.

VURBEK/PRI MARIBORU

2. FESTIVAL VOKALNO INSTRUMENTALNIH SKUPIN SLOVENSKE DOMAČE GLASBE z diatonično harmoniko in večglasnim petjem (danes, 25.6. ob 20. uri).

PTUJ

V odličnem okolju za prirejanje rockovskih koncertov na Murskivi v Ptuj (nekdanje ptujsko kopališče), bo danes, 25.6. nekoliko drugačna počastitev Dneva samostojnosti Slovenije. Ob 10 uri dopoldan se bo pričel celodnevni OPEN AIR NO BORDER JAM FESTIVAL. Nastopile bodo ptujске skupine M.I.L.K., Beerbusters, Artificial Pussys in Hello Misery (Ptujji), G.R.B. (Ljutomer), Razzle Dazzle (Cirkovce), Fleischpost (Gradec), It s not 4 sale (Laško), CZD (Trate), Kurort (Bad Ischl), The Search for What (Lendava), Gotschee (Kočevo), Sleazy Snails (Ptuj), Pridigarij (Ormoz), Polska malica (Krško), Pure Laine (Gradec). Gostje: Baby zdravo, Hladno pivo in Demolition group.

Muzeja Revoltella.

DOLINA

115-letnica KD Valentin Vodnik

Danes, 25. t. m., ob 21. uri celovečerni nastop orkestra Muja DOC Band, ki ga vodi Renzo Muscovi.

PASSARIANO

VILLA MANIN

V ponedeljek, 28. junija koncert Zucchera. V nedeljo, 4. julija koncert rock skupine Velvet Underground v katerem nastopata Lou Reed in John Cale. Predprodaja vstopnic je v teku v Pasazi Protti.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava SLOVENSKI MITI IN LEGENDE je ciklus skulptur in risb, ki jih je STOJAN BATIC ustvaril v preteklem letu. Zamisli za triindvajset predstavljanih junakov je črpal iz zakladnice slovenskih mitov in legend. Razstava bo na ogled do 18. julija. Dokumentarna razstava 40 LET GRAFIČNEGA BIENALA LJUBLJANA (Mala galerija, do 18. julija). Slovensna otvoritev 20. MEDNARODNEGA GRAFIČNEGA BIENALA bo danes, 25. junija ob 20. uri v Galusovi dvorani.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

Razstava grafik BOGE DIMOVSKI. Ciklus iz obdobja 1991-92 v tehnikah globokega tiska - jedkanica, akvatinta, suha igra.

MALA GALERIJA / MODERNA GALERIJA

Razstava EMERIKA BERNARDA. Od sobote, 26.6, bo odprta razstava 20. MEDNARODNI GRAFIČNI BIENALE.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, Zaloška 61

Razstava kiparja IVA GOISNIKERJA - OBLIKOVANJE SOLNIC. Avtor se predstavlja s 50 posodicami za sol iz lipovega lesa.

Razstava 1. EXTEMPORE - ZAJCJA DOBRAVA v Jelovskem likovnem salonu. Razstavljali bodo: Ina-na Spedl, Dare Birska, Lucijan Bratus, Crtomir Frelih, Gustav Gnamuš, Marjan Gumilar, Ignanc Kofol in Tdej Pogacar.

GALERIJA KOMPAS, Slovenska

Do septembra prodajna razstava slik TRI PO-DOBE SLOVENSKE DEZELE, slikarjev Zvest Apollonija, Crtla Freliha in Jozeta Marinca.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava slik FRANCETA GRUDNA.

GALERIJA LALA, Zidovska 5

Razstava slik trzaskega slikarja in grafika AL-DA FAMAJA

GALERIJA LEK

Do 18. julija je na ogled razstava POLDRAGI KAMNI Duske in Andreja HOVNKA.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava bosanske akademske slikarke JASMI-NE KODZAGA.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

V galeriji si lahko ogledate skupinsko razstavo de-figure. Na njej bodo zbrana dela desetih avtorjev različnih generacij, ki jim je skupno razmišljanje o prisotnosti/odsotnosti figure v polju umetniške diskurza.

GALERIJA TIVOLI

Otvoritev razstave najrajencev 19. mednarodnega grafičnega bienala (DAVID SALLE, JANEZ BERNIK, A.R. PENOK, DIMCE NIKOLOV) bo v soboto, 26.6.

GALERIJA GEMA, Gornji trg 24

Razstava ARHITEKTURNE RISBE - DEKORATIVNI ELEMENTI iz arhiva Studia Jannone, Milano, do 8. julija.

GALERIJA POLJE, Studenec 48

Razstava ASSEMBLAZI FANTASTIČNIH ZIVALI ANE SFILGOJ.

KUD FRANCE PRESEREN

Razstava kserokopiranja fotoelektrografije 1979-1993, ki pregledno prikazuje ukvarjanje razli-

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je razstava lesorezov umetnikov, ki so bila realizirana na Mednarodni soli za grafiko v Benetkah v letu 1992-93 in na seminarjih, ki jih je vodil Franco Vecchiet.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Terese De Zorzi.

ART GALLERY

Na ogled je razstava ArtEstate '93 - 1. Deželna razstava slikarstva, skulpture in grafike. Razstavljali bodo Franca Batic, Luciana Costa, Bogomila Doljak, Mina Germek, Flavio Girolomini, Barbara Ius, Adriano Janezic, Flavio Riz, Rossclear, Lusa Sguazzi, Diego Valentinuizi.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART LIGHT HALL, -Trg S. Giovanni 3/L.nastr.

Se danes je na ogled skupinska razstava posvečena mladim z naslovom »Spazio giovani«.

MUZEJ ZIDOVSKÉ SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

GALERIJA MALCANTON

Na ogled je razstava slikarke Olivie Siauxs.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzaské letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vsrsto vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

BANI (OPČINE)

OVČARJEVA HISA

Razstava »Ondile cez Stari vrh« - Bani: Zgo-

KOROŠKA

CELOVEC

KOROSKA DEZELNA GALERIJA

Do 4. julija razstavlja svoje grafike Giuseppe Zigaina.

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

RITTER UMETNA HALA (H.-Gmeiner Str.)

Do 1. oktobra je na ogled razstava »Misero-re« G. Herolda in W. Büttnerja.

GALERIJA VIA NOVA

Do 30. junija razstavlja slikar Giorgio Linda.

ARS TEMPORIS (Herreng. 14)

Na ogled je razstava Stuhlobjekte.

GALERIJA MOHORJEVE KNJIGARNE

Do 29. t.m. so na ogled kipi in akvareli Stane Jarma.

cnih umetnikov s fotokopirnim tiskanjem

SLOVENSKI GLEDALIŠKI IN FILMSKI MUZEJ, Mestni trg 17

SNG Drama in Slovenski gledališki in filmski muzej vas vljudno vabita na otvoritev razstave slik igralk METE VRANIC, ki bo v ponedeljek, 28. junija ob 20. uri.

ZEMLJEPISNI MUZEJ SLOVENIJE (Trg francoske revolucije 7)

Do 31. avgusta. razstava KARTA SVETA V OTROSKIH OCEH.

ZDRUŽENI NARODI / O SVETOVNEM GOSPODARSTVU

Kitajski se obeta gospodarska rast

Nazadovanje v industrijskih državah

ZDRUŽENI NARODI - Združeni narodi so v svojem poročilu napovedali, da bo svetovna ekonomija zastajala pet let in da bo zanj znatna stagnacija v industrijskih državah ter upadanje v vzhodni Evropi, pač pa nadaljnja rast na Kitajskem.

V svojem letopisu Pregled svetovne ekonomije OZN ugotavlja, da ostaja svetovno gospodarstvo apatično in da bo oživitve njegove rasti se naprej poglavitna naloga. Pregled predvideva 1,5-odstotno svetovno rast letos in 3-odstotno v letu 1994, pri čemer pričakuje, da bodo letos cene nafte ostale pri povprečju 18 dolarjev za sodeček. Cena surove nafte je kritični dejavnik za industrijo. Trenutno stane na mednarodnem trgu Brent Blend okoli 17,50 do 17,60 dolarja za sodeček, kar je blizu nedavnim najnižjim cenam na prenasenčenem trgu. V tako imenovanih gospodarstvih v tranziciji, to je v vzhodni Evropi in nekdanji Sovjetski zvezi, predvideva studija nadaljnji 10-odstotni upad v letu 1993 po 17-odstotnem v lanskem letu. Zahod je sicer obljubil 170 milijard ameriških dolarjev pomoči tem državam od leta 1990, vendar so se obljube zelo počasi uresničevale.

Države v razvoju ali dr-

zave tretjega sveta so se razvijale s hitrostjo, ki je niso zabeležile od 70. let, saj je Kitajska letos dosegla 11-odstotno rast, 30 azijskih in latinskoameriških držav pa je imelo več kot 5-odstotno rast. V nasprotju s tem pa se je proizvodnja na prebivalca pri 500 milijonih ljudi, zlasti v Afriki, umirila pri eni točki ali celo upadla, hkrati pa se je nesluteno povečalo trpljenje ljudi zaradi vojn in suse. Pričakovana 3-odstotna rast v Afriki v letosnjem letu bo le malo pomagala po dolgih letih upadanja proizvodnje, medtem ko se v Latinski Ameriki kaže le skromno napredovanje.

Po pričakovanjih bodo industrijska gospodarstva zabeležila 1,5-odstotno rast v letu 1993, v prihodnjem letu pa predvidevajo 3-odstotno, kar je napovedala se OECD v svojem letosnjem poročilu. Pri tem pa avtorji opozarjajo, da so svoj pregled koncali konec maja, preden je OECD svoja predvidevanja znižala na 1,2-odstotno rast za letosnje leto in 2,7-odstotno za 1994.

»Na splošno vzeto je stvarnost hujska, kot je kdorkoli predvideval,« je dejala Helga Hoffmann, ki je sodelovala pri izdelavi studije. »In redno se nam dogaja, da revidiramo svoja predvidevanja navzdol.«

Medtem ko je mogoče opaziti obotavljajoče okrevanje v ZDA, Kanadi in Veliki Britaniji, pa se bo Japonska rast dvignila na načrtovanih 1,5 odstotka z lanskimi 1,2 odstotka. V Franciji in Italiji se bo rast upočasnila, v Nemčiji pa upadla za približno 0,5 odstotka. Za ZDA pričakujejo, da se bo rast pospešila in se bo z 2 odstotkov dvignila na več kot 3 odstotke v letosnjem letu ter na tej ravni ostala v prihodnjem letu. Poročilo izreka kritiko sedmerici najbolj razvitih industrijskih držav sveta (G7), ker je tako počasi spoznala, da bi bila morala predvideti dogajanja in izdatke po dolgih letih odločnega neinterviranja v svojih gospodarstvih.

Kljub znižanju obrestnih mer ljudje se vedno neradi investirajo in trošijo, deloma ker narasčajoča brezposelnost spodkopava zaupanje v prihodnost. Stagnacija v industrijskih državah, ki prispelajo tri četrtine svetovne proizvodnje, je opustošila preostali svet. »Za številne države v razvoju je zastoj pri okrevanju v industrijskih državah pomenil dolgotrajno majhno povpraševanje po njihovih izvoznih izdelkih in zlasti nadaljnje upadanje cen ključnih surovin, ki jih te izvažajo,« dodaja poročilo.

(Evelin Leopold / Reuter)

VATIKAN / POROČILO O LANSKOLETNEM PRORAČUNU

Izjemno nizek primanjkljaj

Veliko sredstev prispevajo darovalci

VATIKAN - V torek je Vatikan predstavil izjemno nizek proračunski primanjkljaj za leto 1992, ki je že pripravljen v skladu z novimi računovodskimi navodili. Poročilo so objavili neposredno po tem, ko se je sestel odbor kardinalov, ki je zadolžen za nadzor vatikanskih financ.

Odbor je sporočil, da je primanjkljaj svetega sedeza v minulemu letu znašal samo 3,4 milijona dolarjev. Leto 1991 so imeli rekorden primanjkljaj 87,5 milijona dolarjev, za leto 1992 pa so napovedovali kar 86 milijonov dolarjev primanjkljaja. Potem so spremeni računovodske predpise. Prihodki v letu 1992 so znašali 178,4 milijona dolarjev, stroški pa 181,8 milijona dolarjev.

Vatikan meni, da je ta sorazmerno majhen primanjkljaj nastal zaradi prispevkov iz katoliških diece po vsem svetu in zasebnih skladov, ki so pomagali svetemu sedzu in so jih v tem fiskalnem letu prvič vključili v stolpec prihodkov. Tudi prispevki Vatikanu, ki so jih poslali posamezni duhovniki in nunske rodu, so bili knjiženi pod postavko.

Vatikan je pridobil nekaj dobička tudi iz prodaje osnovnih sredstev v

Vatikan: Nobena država ni poceni (Foto: S.Z./TRIO)

letu 1992, vendar v poročilu niso sporočili podrobnosti. Iz proračuna svetega sedeza zagotavljajo sredstva za osrednjo administracijo v samem mestu Vatikanu in v Rimu, za njegove diplomatske misije po

vsem svetu, za časopise in vatikansko radijsko postajo.

Večina prihodka izhajaja iz vlaganj, nepremičninskih holdinskih družb po Italiji in iz prispevkov verujočih.

(Reuter)

HRVAŠKA / VELIKA PONUDBA DEVIZ

Turizem vpliva na denarno politiko

Devize prinašajo tudi strah pred inflacijo

GORAN MORAVCEK

REKA - Turizem, ki naj bi to sezono z najmanj milijardami nemških mark napolnil osiromašeno blagajno Hrvaske, povzroča resne glavbole dr. Petru Jurkoviću, guvernerju Narodne banke Hrvaske. Velika ponudba tuje valute bi lahko spodbudila inflacijo na več kot 50 odstotkov v letnih mesecih, pred takim scenarijem pa gredo Hrvatoma lajsje pokonci. Resno prizadeto hrvasko gospodarstvo - ne le zaradi vojne, temveč tudi zaradi notranjih dolgov, ki znašajo kar okoli 10 milijard dolarjev - preprosto ne bo preneslo tolikšne ponudbe deviz, zato je država prek svoje centralne banke v dilemi, kako naj ravna: ali naj se preprosto odreče delu tuje valute ali pa naj z novo natiskanim denarjem sprejme celotno ponudbo v menjalnicah? Če se vda devizni plimi, ki vrtoglavo povečuje devizne rezerve (te znašajo trenutno 1,1 milijarde dolarjev), je zelo verjetno, da bo dosegla stopnjo inflacije približno 50 odstotkov na mesec, s čimer se bo začela unicujoča hiperinflacija.

Inflacija je zelo resen problem hrvaskega gospodarstva. V preteklih treh mesecih se je glede na cene na drobno gibala na ravni 25,6 odstotka na mesec, kar je za približno odstotek manj od povpre-

čja ob začetku leta. V Narodni banki Hrvaske so zadovoljni in pravijo, da je inflacija v zadnjem trimesečju lanskega leta presegla 30 odstotkov. Tisti, ki spremljajo hrvaska gospodarska dogajanja, si ne delajo utvar glede tega, da bi bilo gospodarsko stanje v začetku leta boljše kot ob koncu lanskega. Hrvaska je v zelo resnih gospodarskih težavah, tako da je celo optimistični hrvaski premier Nikica Valentić javno priznal, da stabilizacijskega programa ne uresničujejo in »če se položaj ne bi poslabšal«, bi Hrvaska do konca leta morda lahko omilila inflacijo. To bi pomenilo, da bi se stopnja znižala na okoli 12 do 15 odstotkov na mesec, nikakor pa ne bi padla pod 10 odstotkov, kot je bilo predvideno.

Poleg vojne, ki precej obremenjuje hrvasko gospodarstvo, povzročata velike težave »tudi embargo« za hrvasko blago v državah Evropske skupnosti in izpad tuje finančne pomoči. V takšnih okoliščinah se pač gospodarstvo ne more rešneje razmahniti. Razen tega sta na Hraskem zelo razširjena tihotapstvo in tudi siva ekonomija, prižadevanja vlade, da bi obrzerala gospodarski kri-

minal, pa zaenkrat niso dala kakšnih posebnih rezultatov.

Sedanje stanje bo vlada v Zagrebu skušala omiliti tako, da bo ustvarila razmere za notranjo konvertibilnost nacionalne valute. Zaradi nizke ravni gospodarske aktivnosti povpraševanje za zdaj ni veliko in se kot glavni kipec pojavlja država, ki iz dneva v dan povečuje devizne rezerve. Pri katerem znesku se bodo upočasile, ni mogoče predvideti, ker razen poslovnih bank, ki svoje tuje valute ponujajo naprodaj Narodni banki Hrvaske, da bi ohranili svojo likvidnost, veliko mark, lir in dolarjev pride tudi od prebivalstva. Ljudje namreč polagoma trošijo svoje domače zaloge deviz, da bi si tako zakrpal primanjkljaje v hišnih proračunih.

Ker si vlada prizadeva zavirati porast plac, da ne bi te bile generator inflacije, je cena dela na Hraskem zelo nizka, tako je povprečna plača zaposlenih komaj kaj več od sto nemških mark, zato morajo pač mnogi prodajati svoje devizne prihranke. Na Hraskem prihaja tako do navideznega paradoksa: razen velikih notranjih dolgov lahko tudi visoki devizni prilivi izžvejo hiperinflacijo, če vlada tega ne bo preprečila.

Kritično pomanjkanje elektrike

ZAGREB - Predsednik hrvaske vlade Nikica Valentić je parlament včeraj seznanil s kritičnimi razmerami v oskrbi države z energijo. Valentić je med drugim povedal, da je oskrba z energijo povsem negotova, omenil pa je tudi možnost, da bi v državi uvedli redukcije pri oskrbi z električno energijo. Predsednik vlade je povedal, da so hude motnje v oskrbi države z električno energijo posledica okvar v elektrarnah na Reki, Plominu in jedrski elektrarni Krsko, ki zato sploh ne obratujejo. Prav tako Hrvaska ne more upazati električne energije iz Avstrije, saj je pokvarjen daljnovod pri Mariboru. Poleg tega so prazna se akumulacijska jezera. Zaradi nastetih težav hrvaska vlada najbrž ne bo mogla izpolniti obljube, da po prvem juliju ne bo več potrebna redukcija dobave električne energije v Dalmaciji. (G. G.)

Inflacija v ES

BRUSELJ - Letna inflacija Evropske skupnosti se je zmanjšala na 3,3 odstotka v minulemu mesecu v primerjavi s 3,4 odstotka v aprilu, je v torek objavil statistični urad Evropske komisije, Eurostat. V primerjavi z letno rastjo maja 1992 se je inflacija zmanjšala v vseh državah članicah ES razen v Grčiji. Padec je bil se posebno velik na Irskem (0,9 nasproti 3,6 odstotka), v Veliki Britaniji (1,3 nasproti 4,3 odstotka) in na Portugalskem (5,7 nasproti 9,8 odstotka). (Reuter)

NEMČIJA / UPADANJE IZVOZA

Vzrok je manjše povpraševanje

Nemški izvoz v Evropsko skupnost se bo letos zmanjšal za 1 odstotek

BONN - Nemška trgovinska in industrijska zbornica (DIHT) je objavila, da bo celoten izvoz v letu 1993 upadel za odstotek, obstaja pa tudi možnost, da se zmanjša za 1,5 odstotka pri izvozu v Evropo, ki je najpomembnejša nemška trgovinska partnerica. Predsednik DIHT Franz Schloser je povedal, da je skromno povpraševanje poglavitnih nemških partnerjev glavni razlog za manjši izvoz, čeprav je dodal, da je bonska denarna politika prav tako obremenila nemške družbe v tujini. »Se hujše breme pa je visoka raven stroškov in izdatkov v Nemčiji,« je izjavil Schloser. Povedal je, da so številni tekmeči nemške industrije po vsem svetu ujeli kakovost nemških izdelkov in

se ji prilagodili. Njihova sposobnost je skupaj z močno nemško marko zmanjšala prostor konkurenčnosti nemskim izdelkom. Zaradi zunanje šibkosti v nemškem gospodarstvu ne bo dosežena skoraj nobena stimulacija pri izvozu v letosnjem letu. Nemški izvoz v Evropsko skupnost naj bi se v letosnjem letu zmanjšal za 1 odstotek, potem ko se je dvignil za 1,3 odstotka leta 1992. Tudi izvoz v države Efte se bo zmanjšal za 1,5 odstotka. Pac pa omenjeno poročilo napoveduje povečan izvoz v Severno Ameriko, kar za 3 odstotke v letu 1993. Izvoz v Južno Ameriko naj bi se povečal za 8 odstotkov. Izvoz v Azijo naj bi letos povečal za polovico manj kot lani.

(Reuter)

BOLGARIJA / DOGOVOR Z UPNIKI

Plačilo dolga

SOFIJA - Upniske banke naj bi danes v Frankfurtu bolgarskim predstavnikom predložile reprogramirani sveženj ukrepov, s katerimi bi uredili odplačevanje 9,3 milijona ameriških dolarjev tujege dolga. »Bolgarska delegacija, ki se bo pogovarjala o odplačevanju dolga, bo preučila predvsem stalica upnikov o možnostih reprogramiranja nasega dolga,« je izjavila Marija Todorova. V Frankfurtu so se ta teden sestali predstavniki približno tristo komercialnih bank, ki so neformalno združene v Londonski klub, da bi se dogovorile o predlogu za

odplačevanje bolgarskega dolga, na katerega bodo odobrili 50-odstotni popust, tako pri odplačevanju glavnice kot tudi obresti. »Bolgarski gospodarski položaj bo dopuščal odplačevanje dolga in njegovo servisiranje, s tem da ne bodo odplačali več kot 50 odstotkov,« je izjavila Todorova.

Obe strani sta se sestali prejšnji teden, da bi se dogovorili o načelih in ugotovili, kaksne so zmogljivosti Bolgarije za odplačevanje obresti. Bančni zahtevajo visjo vsoto, kot si lahko Bolgarija, po lastnih zagotovitvah, privosci. (Reuter)

KITAJSKA / NAJVEČJI KITAJSKI IZVOZNIK KOLES JE ODKRIL DOMAČI TRG

Dobro kolo se samo hvali

V prejšnjih letih so lahko na domačem trgu prodali le 20 odstotkov koles - Za kolesa, narejena po zahodnem okusu, skoraj neomejeno povpraševanje - Moderna so športna kolesa

SHENZHEN (Kitajska) - China Bicycle, največji in najmodernejši kitajski izvoznik koles, se je lotil tudi največjega svetovnega tržišča koles - Ljudske republike Kitajske. Mesačno podjetje tako sodeluje v kitajski tržni eksploziji skoraj po naključju in sicer v trenutku, ko je v Pekingu nekoliko popustila sla po nujni usmerjenosti v izvoz zaradi deviznega zaključka. »V prejšnjih letih smo smeli prodati samo dvajset odstotkov svoje proizvodnje na Kitajskem, zdaj pa smo zelo srečni, ko so nam uradno dovolili, da jo povečamo na 30 odstotkov,« je izjavil izvršni direktor John Barker, zagrižen American, iztrgan iz vrst ameriškega proizvajalca koles Schwinn ter eden od dveh izvršnih direktorjev, ki ni Kitajec. »Včasih smo veliko razmišljali o domaći prodaji. Seveda pa smo zmeraj vedeli, da imamo za hrbtno kitajsko tržišče,« je izjavil Barker. China Bicycle ter njeni kitajski in prekomorski delničarji računajo, da se bo prodaja na Kitajskem vsako leto podvojila. Leto 1991 so prodali na Kitajskem 100.000 koles, leta 1992 200.000 in letos pričakujejo, da bodo prodali 400.000 koles, kar je petina proizvodnje. »Za naslednje leto smo si zastavili cilj, da bomo prodali 800.000 koles,« je izjavil Barker. »Seveda, leta 1995 tega ne bomo mogli podvojiti na 1,6 milijona koles, a zagotovo jih bomo prodali vsaj milijon,« je izjavil med ogledom po novi, stitrideset milijonov dolarjev vredni to-

varni, ki se nahaja v kmetijskem predmestju Shenzhena, na drugi strani meje s Hong Kongom. »Nas ne omejuje povpraševanje, ampak naše možnosti razširitve distribucije po Kitajski. Za tista kolesa, ki imajo ze uveljavljena imena, zlasti tista, ki so bolj po zahodnem okusu, se zdi, da je povpraševanje neomejeno.«

China Bicycle se je korenito spremenila, odkar je hongkonski financnik Jerome Sze pred desetimi leti v shenzhenskem industrijskem območju z Municipal Light Industry Co. ustanovil mešano podjetje.

Znotraj kapitalističnih reform, ki so sle na roko potrošniškemu apetitu, je China Bicycle ustvarila distribucijsko mrežo šestnajstih zasebnih oz. mešanih sportnih trgovin v večini večjih mest, ki prodajajo kolesa, obleke in druge sportne izdelke, ki so v modi. Mladi povzpelniki, ki so se navelicali znamenitih kitajskih »jeklenih konjčkov«, robate socialistične izdelave, s številnimi napakami, brez prestav, težkimi do šestintrideset kilogramov, z lahkoto dajo na stotine dolarjev za lahko »sportno kolo« z več prestavi. Barker je izjavil, da ima China Bicycle možnosti za izvoz, trženje in vodenje kar solidnega deleža na svetovnem tržišču, na katerega bi lahko vsako leto prispevala petintrideset milijonov koles. Glavna skrb je namenjena ravnotežju med domaćo prodajo in ze uveljavljenim izvozom na množična zahodna tržišča, od

koder v zameno zanje prihajajo delničarske dividende in uvoz tistih sestavin za kolesa, ki jih na Kitajskem ni mogoče dobiti. »Honghonski analitiki so precej blizu notranjim ocenam o dobičku, ki naj bi dosegel približno 250 milijonov dolarjev od celotne prodaje. Otvoritevna bilanca dru-

žbe je bila solidna in delnice, ki so jih rezervirali za tujce, so imele možnost dolgoročnega ugodnega nakupa, kljub temu da niso prinesle ustanovnega deleža,« je izjavil analitik Edward Chan pri Standard Chartered Securities v Hong Kongu. China Bicycle in njen partner Hong Hong Link

Bicycle sta se obogatila tudi ob stečaju nekdanjega partnerja Schwinn, ki je prepustil svoj 23,7-odstotni delež, vreden več kot petdeset milijonov dolarjev, v zameno za poravnavo osemnajstih milijonov dolarjev težkega dolga. Približno dve tretjini tega nepričakovane dobička bo slo v zase-

bne naložbe, potem ko bo odstet omenjeni dolg. »Narasčajoča prodaja na domačem tržišču ne bo v ničemer prizadela konvertibilnega zasluzka,« je izjavil Chan, »saj je zdaj mogoče na Kitajskem za domaćo valuto kupiti ze veliko sestavnih delov za kolesa.

(Jeffrey Parker / Reuter)

Ko bo velik, se bo vozil s kolesom

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.45	Koncert Orkestra slovenske policije
10.05	Kroki, veliki krokodil, gledališče jaz in ti
10.40	Batman, 27. epizoda ameriške nanizanke
11.05	Ubijalci stare gospe, ponovitev angleškega filma, VPS 1105
12.30	Ze veste?
13.00	Poročila
13.15	Povečava, ponovitev, VPS 1315
14.55	Beneški bienale, ponovitev
16.05	Osmi dan, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Lajf je lajf, mladinski film
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Pari, tv igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Forum
20.30	Slacenje, ameriški film, VPS 2030
22.05	TV dnevnik 3, VPS 2205
22.45	Ljubezen da, ljubezen ne, 7. del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2235
23.15	Nacr, 2/3 del švedske nadaljevanke, VPS 2300
00.15	Ciklus filmov Clauda Chabrola: Pisceanec v kisu, francoski film, VPS 0000
02.00	Video strani

SLOVENIJA 2

16.10	Gozdarska hiša Falkenau, 3/13 del nemske nanizanke, ponovitev
17.05	Sova, ponovitev
17.05	Novopečeni princ z Bel-Aira, 2. del humoristične nanizanke
17.30	Nacr, 1/3 del švedske nadaljevanke
18.45	Znanje za znanje: Učite se z nami
19.30	Dnevnik 2
20.10	Stalin, 2/3 del angleške dokumentarne serije
21.05	Večerni gost: Boris A. Novak
21.05	Rojen 3.12.1953. Pesnik, dramatik, dramaturg. Naj omenimo samo nekaj nekaj njegovih del: Stihozitje, pesmi za otroke Prebesedimo besede, dramsko besedilo Spati v barvi, otroška radijska igra V ozvezdju Postelje.
22.05	Kvartet Tartini
22.30	Mednarodni grafični bienale, prenos (do 23.30)

KANAL A

09.15	MCM
11.00	Tilt, ponovitev ameriškega filma
17.45	Drugacen svet, ponovitev 189. dela
18.45	Dance Session, ponovitev
20.10	Poročila
20.30	Teden na borzi
20.40	Sybil, 1. del filma. Psihijatrija dr. Wilbur (Joanne Woodward) zdravi Sybil (Sally Field), ki se je pred teza-vami tega sveta umaknila v svoj svet in tam prevzela vlogo različnih oseb. Njene težave so se začele že v otroštvu, eden glavnih krivcev pa je bila njena mati in...
22.20	Pet minut
22.45	Drugacen svet, 190. del ameriške nadaljevanke
23.45	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.15 Studio 2 magazin

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomatti-na, vmes (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik
9.05	Film: Giorni pazzi a Spessart (fant., '67)
11.00	Dnevnik 1
11.05	Dok.: Amerindia
11.30	Nan.: Cuori senza età
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: In viaggio nel tempo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Film: Il grande safari (pust., ZDA '63)
15.40	Film: Visite a domici-lio (kom., ZDA '78)
17.20	Nan.: L'amico di legno
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik 1
18.15	Kviz: Patente da cam-pioni (vodi D. Mura)
18.50	Glasba: I Tazenda
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Marnie (krim., ZDA '64, r. A. Hitch-cock, i. S. Connery)
23.00	Dnevnik 1
23.15	Glasba: Sfide stellari

RAI 2

7.00	Risanke in nanizanke
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: La figlia dello sciecco (pust., '56)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.05	Nan.: Una famiglia co-me tante
13.00	Dnevnik, gospodarst-vo, rubrika Trentatre in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	Film: Un fantasma a Montecarlo (kom., '90)
17.20	Iz Parlamenta in vesti
17.35	Nan.: Hill Street, 18.40 Miami Vice, vmes (18.30) sport
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Il grande gio-co dell'oca
23.15	TG 2 Pegaz in dnevnik
24.00	L'altra edicola
0.15	Nočni sport

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'al-trarete, vmes vesti
11.30	Vivere il mare
12.00	Kratke vesti
12.15	Pogled na književnost
13.15	Sredozemske igre
14.00	Deželne vesti, dnevnik
14.50	TGR Relais in Drobci
15.45	Sport: motociklizem, amrški football, ja-dranje, balinanje, atle-tika, kolesarstvo
17.20	Derby in dok.
18.40	Vreme in sport
18.45	Variete: Maddecheahò
19.00	Dnevnik, deželne vesti
20.05	Blob, Una Carlolina
20.30	Film: Qualcuno sta per morire (krim., '92)
22.30	Dnevnik in Omnibus
23.40	Nan.: Perry Mason
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.40	Nad.: Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Soledad, vmes (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Sentieri, 15.00 Anche i ricchi piangono
16.00	Aktualno: C'eravamo tanto amati, Lui, lei l'altro, 17.00 La verità
17.30	TG 4 vesti
17.45	Nad.: Grecia
18.20	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG 4 vesti
19.30	Nad.: Micaela, 20.30 La signora in rosa
22.30	Film: Gloria - Una notte d'estate (dram., ZDA '80, r. J. Cassave-tes), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan. in film Giovani bruciati (dram., '91)
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matri-monale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 L'ar-ca di Noè - Itinerari
16.00	Otroški variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.35	Film: Piedone a Hong Kong (pust., It. '75, i. B. Spencer)
22.50	Il delitto è servito
23.20	Aktualno: Maurizio Costanzo Show, vesti

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.40	Odprti studio
13.00	Otroški variete
13.45	Nan.: Ultraman
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: Jump Street
17.05	Variete: Twin Clips
17.30	Nan.: Adam 12, 18.05 Poliziotto a 4 zampe, 18.30 Baywatch, vmes (17.55) Studio sport
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	TV film: King of New York (dram., It.-ZDA '89, i. C. Walken)
22.30	TV film: Il deserto del-la paura (srh., '89)
0.30	Odprti studio, pregled tiska in Studio sport

TELE 4

Lastne oddaje:
13.30 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Crime Story, am. tv nanizanka
13.50	Juke Box, glasbena od-daja
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otro-ski program
16.55	Prvenci: Robert Zeme-cis, ameriška doku-mentarna serija
18.00	Fantazoo, risanke
18.50	Nocni sodnik, am. tv nanizanka
19.00	Studio 2 magazin
19.25	Primorska kronika
20.15	Crime Story, am. tv nanizanka
20.40	Nocni sodnik, am. tv nanizanka
21.45	Stanje stvari - mladi
21.55	TV dnevnik
22.30	Rotocalco nostrano
22.30	Zilchl, ameriško/no-vozelski film (Pos-tni uslužbenec je ne-hote vpleten v umaza-ne posle skupine mo-gočnih poslovnezev....

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Sla v senčnih dneh, ponovitev filma
13.35	Doktor Doogie
14.00	Hower: Noc noci
14.45	Waltonovi: Bolniska sestra
15.05	Mojsiri jutrisnjega dne
15.50	Heidi, risana serija
16.30	Paradizniki proti vam-pirjem, risana serija
17.00	Video uspešnice in kviz
18.00	Mini cas v sliki
18.30	Doktor Trapper John
20.15	Evpropski policaji
21.15	Nevestini otroci, ame-riška komedija
23.25	Pajkova mreža, ameri-ska shriljivka (Suzanne Pleshette, Ed Nelson in drugi)
00.40	Poročila
	Tisoc mojstrovin

Avstrija 2

15.55	Zlatokopi 1933, ameri-ski glasbeni film z Ginger Rogers
17.30	Z zobmi in krepljci: Pozeruhi, 5. del
18.00	Ora et Labora: Brat ko-koserejec
18.30	Milijonsko kolo
19.30	Cas v sliki/vreme
20.15	Sanjska ladja: Cvetoci casi plavajocih hote-lov
20.55	Novo v kinu, filmi in njihove zvezde
21.15	Siling, gospodarski magazin
22.30	The Spike Jones Show
23.15	X-Large Nightline: EAV, vrhunci turneje
00.00	Nagrada I. Machmann
00.30	Poročila

Hrvaška 1

08.10	Poročila
09.00	Bajke: Sneguljica in sedem palčkov
09.30	Superbabica, ponovi-tev 1. dela
10.00	Poročila
10.05	Poročila
11.00	Galaktična odiseja, po-novitev 4/9 dela
12.00	Poročila
12.05	Ko se svet vrtil, 155. del ameriške nadalje-vanke
13.00	Mikser M
13.35	Zgodbe iz Monticella, 155. del
14.00	Poročila
14.05	Poletni predah
14.35	Cosbyjevi, 2/20 del am. humoristične na-nizanke
14.55	Dragi John, 2/22 del am. humoristične nan.
15.10	Biti najboljša, pon. 4., zadnjega dela nadalj.
16.00	Poročila
16.30	Malavizija
18.00	Poročila
18.05	Danes v saboru
18.35	Santa Barbara, 439. del
19.30	Dnevnik 1
20.05	Zaupno o stripu, dok. film
21.30	Batman, am. film
22.30	Dnevnik 2 (do 00.50)

Hrvaška 2

09.00	Zasedanje sabora, pre-nos
19.30	Dnevnik 1
19.55	Sport
20.05	Samci, 5/7 del angle-ske humoristične na-nizanke
20.35	Potovanja dr. M. Stin-gla, 1/12 del nemske dok. serije
12.45	Ziviljenjski stil, 4/14 del
22.35	Sredozemske igre, po-snetek
23.35	Družina Addams, 14/16 del am. hum. nanizanke
00.05	Tužev poljub, ameri-ski film

Madžarska

05.40	Dobro jutro
08.25	Cez dan, informativni spored
09.00	Sosedje, 161. del
09.50	Zrebanje lota
10.00	Dallas, 131. del serije
10.50	Igra
12.00	Poročila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Program za upokoje-nce
16.40	Strast in oblast, 14. del avstralske serije
17.10	Risanke
17.45	Svet denarja
18.00	Okno, služnostni pro-gram
19.00	To+ono, zabavni spo-red
20.50	Dallas, ponovitev 131. dela
22.50	Festival Balaton
23.50	Dnevnik/Dnevnik BBC

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4 : MHz, od 16,00 SV 918 kHz)

5,00, 6,00, 6,30, 7,30, 8,00, 9,00, 10,00, 11,00, 12,00, 13,00, 14,00, 18,00, 19,00, 21,00, 23,00 Poročila; 6,50 Dobro jutro, otroci; 8,05 Radio Ga-Ga; 11,05 Po-sebna oddaja; 12,05 Na današnji dan; 12,10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13,10 Osmrtnice in obvestila; 15,00 Radio danes, radio jutri; 15,10 Prenos 2. programa; 15,30 Dogodki in odmevi; 16,00 Obvestila; 17,05 Posebna oddaja; 18,30 Gremo v ki-no; 19,45 Lahko noč, otroci; 20,00 Oddaja za po-morščake; 20,30 Sloven-cem po svetu; 22,00 Zrač-lo dneva; 23,05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9 MHz)

6,30, 7,30, 8,30, 9,30, 10,30, 11,30, 12,30, 14,30, 16,30, 17,30 Poročila; 19,00 Dnevnik; 7,00 Jutranja kronika; 7,25 Pogled v zvezdno nebo; 8,40 Rekreacija; 9,10 Koledar prireditve; 10,40 Primorski val; 11,00 Coun-try glasba; 11,35 Obvestila; 11,50 Vreme ob koncu tedna; 12,40 Stajerski val; 13,00 Val 202 popdne; 14,00 Drobčinice; 15,10 Prenos 1. programa; 15,30 Dogodki in odmevi; 16,40 Petkova centrifuga; 17,15 Nedeljski izlet; 17,50 Sport; 19,30 Stop pops; 21,45 Ra-dijska igra; 22,20 Radio Student.

Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz, od 19,30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16,00 SV 918 kHz)

9,00, 10,00, 11,00, 12,00, 13,00, 14,00, 18,00, 22,00 Poročila; 8,10 Izobraževalni program; 9,05 Glasbena matineja; 10,05 Izbrana proza; 10,25 Vodomet melodij; 11,05 Reprize; 12,05 Igramo in pojemo; 13,05 Zborovske skladbe; 13,40 Glasbena tradicija; 14,05 Gymnasium; 15,00 Sanson; 16,05 Od uverture do plesa; 17,00 Koncertni solisti; 18,05 Opera; 19,33 Praznični koncert; 22,05 Radijska igra; 23,55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)

8,30, 9,30, 10,30, 13,30, 14,30 Poročila; 12,30 Dnevnik; 8,00 Napoved programa, koledar; 8,30 Osmrtnice, servisne informacije; 9,00 Glasbena oddaja;

10,00 Pogovor z nek-danjim predsednikom De-mos-a J. Pučnikom; 11,00 Praznična oddaja; 11,30 Glasba po želajah; 12,30 Dnevnik in intervju; 14,30 Priložnostna reportaža; 15,30 Dogodki in odmevi; 16,30 Praznična govorna oddaja; 17,30 Osmrtnice; 18,00 Glasbena oddaja; 19,00 Dnevnik, prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6,15, 8,30, 9,30, 10,30, 13,30, 14,30, 16,30, 17,30, Poročila; 7,15, 12,30, 15,30, 19,30 Dnevnik; 6,00 Poz-drav, almanah; 6,20 Drobci zgodovine; 7,45 Prišlo je poletje; 8,05 Horoskop; 8,35 Popevka tedna; 8,40 Ob pogrnljeni mizi; 8,45 Igrajte z nami; 9,05 Baby radio; 9,15 Histr meo; 9,35 Uglajamo skupaj; 9,45 Glas-ba po izbiri; 10,00 Pre-gled tiska; 10,45 Popoto-vanja po Istri; 11,00 Ran-devov; 12,00 Glasbeni desert; 13,00 Glasba po želajah; 14,00 Zapoimo v avgustu; 14,32 Turistične informacije; 14,45 Zvoki di-skotek; 16,10 Promocija plošče; 16,20 Prireditve; 16,35 Boutique Gallus; 16,45 Koncerti in turneje; 17,20 Single tedna; 17,50 Priredbe uspešnic; 18,00 Souvenir d'Italy; 18,45 Sveži folk.

Radio Trst A

7,00, 13,00, 19,00 Dnevnik; 8,00, 10,00 14,00, 17,00 Po-ročila; 7,20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8,00 Deželna kro-nika; 8,10 Okno na Arbat (M. Karol); 8,40 Soft music; 9,00 Literarni utrinek (J. Renko); 9,10 Orkestralna glasba; 9,30 Potpuri; 10,10 Koncert; 11,15 Potpuri; 11,30 Odprta knjiga: Cvetje v jeseni (I. Tavčar, r. Marko Sosič); 11,45 New Age; 12,00 Alpe-Jadran; 12,30 Slov. lahka glasba; 12,40 Zborovska glasba: Trzaski oktet; 13,30 Iz pre-feklosti v sedanosti; 13,40 Potpuri; 14,00 Deželna kro-nika; 14,10 Otroški kotiček: Barvna šahovnica; 14,30 Od Milj do Devina; 15,00 Made in Italy; 15,30 Mladi val; 17,00 Kulturna kronika; 17,10 Mi in glasba: glasbe-na kronika s Hrvaškega; 18,00 Kulturni dogodki; 18,30 Rock zvezde; 19,20 Napovednik.

Radio Opčine

11,30, 15,30, 17,30 Poroči-la; 10,00 Matineja; 19,00 Mix time; 20,30 Za naše lju-di.

Radio Koroška

18,10-19,00 Narodopisna oddaja.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vodi Richie Rich; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 18.00 The Soul of MTV; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted, vodi Ray Cokes; 23.15 MTV v ki-nu, ponovitev; 23.30 Poročila; 00.00 Rockumentary; Ice T; 00.30 Video; 02.00 Chill out Zone; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Ri-sanke; 10.30 The Pyramid Game; 11.30 Koncentracija; 12.00 Drži in lepi; 12.30 Sokolov greben; 13.30 E Street; 14.00 Druga-čen svet; 14.45 Trile so družba; 15.15 Sally Jessy Raphael; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 19.00 Games World; 20.00 Re-scue; 20.30 Polna hiša; 21.00 Ro-koborba; 22.00 Code 3; 22.30 Xposure; 23.00 Star Trek: The next generation; 00.00 Ulice San Francisca

PRO 7

05.50 Serije; 10.20 Matlock: Skri-vnost, pon. am. tv kriminalke; 12.25 Roseanne, ponovitev; 12.55 Perry Mason: Cistokrvni dirkalni konj; 17.14 Risanke; 19.30 Roseanne, 11. del; 20.15 Hoove-rjeva akademija, ameriška ko-medija; 22.15 Mancuso FBI, 10. del; 23.10 Red Force 4, hong

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.15	Radovedni Taček: Plošca, ponovitev
09.35	Oscar Junior: Rubinov gumb, ponovitev
09.45	Plemeniti Tom, ponovitev mladinskega filma
11.05	Pet prijateljev, 13., zadnji del angleške nanizanke
11.30	Lajf je lajf, ponovitev mladinskega filma
12.05	Zgodbe iz školjke
13.00	Poročila
13.05	Tednik, ponovitev
13.45	Večerni gost: Boris A. Novak, ponovitev
15.25	Slacenje, ponovitev ameriškega filma
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po sledovih Noetovih sinov, 2., zadnji del nemške dokumentarne oddaje, VP 1710
18.00	RPL
18.45	TV memik
19.10	Zrebanje 3 x 3, VPS 1910
19.30	TV dnevnik 2, VPS 1930
20.10	Utrip
20.30	Svetovne glasbene nagrade, 1. del
	Maja so v Monte Carlu podelili priznanja izvajalcem popularne glasbe z vsega sveta. Slavnost so povezovala slavne osebnosti, kot npr. Michael Douglas.
21.35	Poglej in zadni
22.40	TV dnevnik 3, VPS 2235
23.00	Sova
23.35	Nacrt, 3., zadnji del švedske nadaljevanke, VPS 2325
00.40	Appassionata, italijanski film, VPS 0025

SLOVENIJA 2

10.55	Clovek in glasba: Beethoven - Skladatelj, junak, 9., zadnja oddaja
11.55	Sova, ponovitev
	Ljubezen da, ljubezen ne, 7. del ameriške humoristične nanizanke (igrajo: Susan Dey, Jay Thomas, John Hancock in drugi; režija: Lee Shallat)
12.25	Nacrt, 2/3 del švedske nadaljevanke
13.25	Ciklus filmov Claudi Chabrola:
	Piscanev in kisu, francoski film
	Sportna sobota
15.10	Košarka: NBA, Chicago Bulls:Phoenix Suns
16.10	Rim: Finale evropskega atletskega pokala, prenos
16.55	Berlin: EP v kosarki, M, prenos
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.30	Studio City
21.00	D. Pirrie: Pogubno okolje (Natural Lies), 3., zadnji del angleške nadaljevanke (igrajo: Bob Peck, Sharon Duce in drugi)
22.05	Sobotna noč
	Pop delavnica, prenos
23.15	Video noč
01.45	Video strani

KANAL A

09.15	MCM
10.00	Live & Kickin', ponovitev 14. brčanja v živo
11.00	Sybil, ponovitev 1. dela ameriškega filma
12.40	Teden na borzi, ponovitev oddaje
18.00	Matlock, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke
19.00	5 x 5
19.25	Car Crash, reportaža
20.00	Modna dezela, oddaja o modi
20.30	Matlock: Avtorica, 12. del nanizanke
21.30	Sybil, 2. del filma
23.00	Video grom, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.25	Poročila v angleščini
00.50	Erotična uspravanka
01.10	Video strani

KOPER

18.00	Zamejski zbori
-------	----------------

RAI 1

7.20	Film: Due simpatici testardi (kom., '74)
8.50	Speciale per voi, 10.05
	Videl bos
10.35	Film: Saluti e baci dal lago (kom., Nem. '57)
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Davy Crockett
13.25	Izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Film: Benda Starr - L'avventura in prima pagina (fant., '90)
15.40	Film: Beetlejuice - Spirittello porcello (fant., ZDA '88)
17.15	7 dni v Parlamentu
17.45	Nedeljski evangelij
18.00	Dnevnik 1 in lota
18.15	Sobotni sport
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Luna di miele (vodi G. D'Angelo)
23.00	Nočni dnevnik
23.05	Posebnosti dnevnika 1
24.00	Dnevnik in vreme
0.35	Film: Radio Days (kom., ZDA '87, r. Woody Allen)

RAI 2

6.10	Risanke in nanizanke
10.00	Evropski dečki
10.30	Film: Il nemico di mia moglie, vmes vesti
12.10	Nan.: Medico alle Hawaii
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Ho bisogno di te
14.05	Segreti per voi
14.10	Nan.: I ragazzi del Murretto, 15.10 Aquile
	Izzrebanje lota
17.15	TFV film: Duello d'amore (kom., VB 90)
18.45	Nan.: Miami Vice
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventienti
20.40	TV film: Omicidio di una pin-up (krim., 84)
22.20	Film: L'africana (dram., It. '90, i. S. Sandrelli), vmes (23.30) dnevnik
0.25	Nočni sport: EP v gimnastiki
1.25	Film: I diamanti sono pericolosi (krim., '72)

RAI 3

6.35	Rubrika o kmetijstvu
9.20	Neonews in Videl bos
10.05	Koncert RAI 3
10.45	Film: Il bacio (dram.)
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Film: Il fantino deve morire (krim., VB '74)
14.00	Deželne vesti
14.20	Popolndanski dnevnik
14.50	Okolje Italija
15.15	Sportno popoldne
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	Aktualno: Lo dico al TG 3, 20.05 dok. Geo
20.30	Nan.: Lassie
22.05	Drobc
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Il prete bello (dram., It. '89, i. R. C. C. tran, A. Asti)
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.40	Nad.: Marilena, 9.55
	Ines, 10.50 Soledad, vmes (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.05
	rubrika o lepoti
16.00	Aktualno: Affari di cuore
17.00	Kviza: Io, tu e mamma, 17.00 Questo è amore, 17.30 vesti
19.00	TG4 vesti, nato nan. Colombo
20.30	Nan.: Ragionevoli dubbi (i. M. Harmon)
22.30	Film: Oggi sposi, sentite condoglianze (kom., ZDA '73), vmes (23.30) vesti
0.35	Koncert v Scali

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Casa Keaton
9.05	Aktualno: Sabato 5
10.30	Nan.: Arnold
11.00	Aktualno: Antepima
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum giovani, 14.30 Amici
16.00	Otroški variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.35	Variete: La sai l'ultima? (vodi P. Franco)
23.00	Film: I due colonnelli (kom., It. '62, i. Totò, Nino Taranto)
24.00	Nočni dnevnik
1.10	Nan.: Un uomo in casa

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.40	Odprti studio
13.00	Otroški variete
13.45	Nan.: Ultraman
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
	Glasba: TopVenti
16.05	Poliziotto a 4 zampe, 18.30 Baywatch, vmes (17.55) Studio sport
17.30	Varieteja: Ma mi faccia il piacere, 20.00 Karaoke
20.30	Film: Bat 21 (vojni, ZDA '88, i. Gene Hackman, D. Glover)
22.40	Film: Bertoldo, Bertoldino e Caccaseno (kom., It. '84)
0.50	Odprti studio, pregled tiska in sport

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Crime Story, ameriška tv nanizanka
13.50	Crni kapitan, it. pustolovski film
15.20	Nočni sodnik, am. tv. nanizanka
15.45	Carobna svetilka
	Skrivališča, am. film (Ingrid Bergman in drugi)
17.25	Rotocalco Nostrano, ponovitev
18.00	Zamejski zbori
18.45	Kabaretna oddaja
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Crime Story, ameriška tv nanizanka
20.30	Sodobna mladencica, angleški film
22.05	TV dnevnik
22.15	Koncert Simfoničnega orkestra slovenske Filharmonije: P.I. Čajkovski: Koncert za violino in orkester v d-duru, opus 35
23.00	N.Y.P.D., serija
23.25	Do konca sveta - ko spregovorijo slike

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Upornik brez razloga, pon. ameriškega filma
13.35	Moski v nevarnih letih, nemški film
15.05	Risanka
15.35	Duck Tales, risana serija
17.10	X-Large Traveller
18.00	Cas v sliki
18.30	Doktor Trapper John: Potovanje v preteklost
20.15	V gosteh pri Schimpfu
21.50	Zlata dekleta, am. humoristična naniz.
22.15	Francoska zveza, ameriška kriminalka z Genom Hackmanom
	Stvor iz mocvirja, ameriška grozljivka (Louis Jordan, Ray Wise in drugi; režija: Wes Craven)
01.30	Poročila/Ex libris
01.40	Tisoc mojstrov

AVSTRIJA 2

13.50	Tisoc mojstrov
14.00	Paul Hindemith in slikar Mathis
15.00	Ali ljubite klasiko?
15.55	Grascaka, zadnji del serije
16.45	Poročila iz parlamenta
17.45	Kdo me hoče: Zivali isčejo dom
18.00	Sport
19.00	Avstrija danes
20.15	Ni izdatkov brez zasluzka, komedija Fritza Wempnerja
22.30	Jakob zadnji, avstrijsko/nemski tv film
00.00	Nagrada Ingeborg Bachmann 1993
01.00	Poročila/Ex Libris
	Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

08.10	Poročila
08.15	Slika na sliko, pon.
09.00	Kaj se mi dogaja?
10.00	Poročila
10.05	Zivljenjski stili, ponovitev 4/14 dela
10.50	Busove zgodbe, ponovitev 1. dela
12.00	Poročila
12.05	Nocoj z vami, ponovitev 1/15 dela
12.50	Družina Addams, ponovitev 14/16 dela
14.00	Poročila
14.15	Zvonili ste, milorde, ponovitev 1/12 dela angleške hum. naniz.
15.10	Dokumentarna oddaja
16.00	Televizija o tv
16.30	Reka: Turbo Limach Show, mali finale
18.00	Poročila
18.20	Santa Barbara, 440. del ameriške nadaljevanke
19.05	Na začetku je bila beseda
19.30	Dnevnik 1
20.30	Pravica ljudstva, am. film
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.50	Poročila
00.00	Polnočni kino
	Tuljenje, ameriški film
01.30	Sanje brez meja

Hrvaška 2

15.30	TV koledar
15.40	Assen: SP v motociklizmu, posnetek
16.05	Rim: Evropski pokal v atletiki, prenos
19.30	Dnevnik 1
19.55	Sport
20.05	Crno-belo v barvah: Janis Joplin in Jacques Brell
	Leto 1964
	Zgodbe iz Los Angelesa, 2. del dokumentarne serije
	V avtobusu, 41. del angleške humoristične nanizanke

MADŽARSKA

06.10	Dobro jutro
08.20	Verski program za reformatorje
08.30	Za otroke, risanke, igra
12.00	TV-magister
13.30	Svircarski Madžari
13.55	Vaterpolo, finale državnega prvenstva
15.05	Popolndne z Disneyem, ameriški film
16.58	Ob 25-letnici ansambla MINI
17.50	Nova moda, magazin
18.15	Barometer, politični sov
19.10	Kolo sreče, kviz
19.40	Večerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.40	Festival Balaton
22.40	Loterija Bongo, zrebanje števil za junij
23.55	Festival Balaton

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00

Poročila: 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.35 Turistični napotki; 10.05 Kulturna panorama; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Radialna igra; 22.40 Veliki zabavni orkestri; 23.05 Liferami nokturmo; 23.15 Nočni program - Glasba.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditelj; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped Show; 12.10 Sport; 13.00 Tematsko popoldne, vmes glasbene želje; 13.50 Ocene; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.50 Sport; 19.00 Večer na 2; 19.30 PRŠ (pop-rock-sober); 21.30 Azzurro; 22.20 Ameriški rock na smetišču.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00

Poročila: 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Slovenski oktet; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 V podvečer; 18.25 Edvard Grieg; 19.33 W.A. Mozart; 20.00 Kleopatira in Cezar; 22.30 Partiture; 23.55 Lirčni utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Otvoritev, napoved programa, koledar; 6.30 Jutranjik, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije;

9.00 Pesem tedna; 9.35 Bla bla radio; 11.30 Turistična poročila; 14.00 Okno v svet; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.20 Zamejska reportaža; 16.30 Int. music news; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Dajmo naši; 19.00 Dnevnik - prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Pozdrav, almanah; 6.20 Drobci; 7.45 Prišlo je poletje; 8.05 Horoskop; 8.35 Pop-evka tedna; 8.40 Ob pogrnjeni mizi; 8.45 Igrajte z nami; 9.45 Glasba po izbori; 10.00 Pregled tiska; 10.45 Popotovanja po Istri; 11.00 Randevous z RK, humoreska v narečju, jezikovne zanimivosti; 12.00 Progetto felicità; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Redakcija mladih; 16.00 Mixage; 17.00 Hot hits; 18.45 Brazilska glasba; 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Slov, lahka glasba; 9.00 Bučanje himalajskih hudournikov (piše Rafko Dolhar); 9.20 Revival; 10.00 Poročila; 10.10 Koncert orkestra Slovenskih solistov; 11.30 Odprta knjiga: Cvetje v jeseni (I. Tavcar, r. Marko Sosli); 11.45 New Age 12.00 Krajevne stvarnosti: Ta razjanski glas, nato orkestri; 12.45 Glasnik Kanalske doline; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon; 15.00 Ciril Zlobec: Italijanska srečanja slovenskega pesnika; 15.20 Glasba za vse okuse; 16.00 Saljivo - resno; 16.20 Glasba za vse okuse; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Akademija Glasbene matice v Muzeju Revoltella; 18.00 Mala scena: Ob srebrni reki (izbor izseljeniške proze, pripravila Zora Tavcar, r. Marjana Prepeluh); 18.35 Vabilo na ples; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah.

Radio Koroška

18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Unplugged Weekend; 10.00 Maniacs; 08.30 Crowded House; 09.30 Sinead O'Connor in The Church; 10.30 Annie Lennox; 11.00 The Big Picture, vodi Ray Cokes; 11.30 Yol; 13.30 First Look, vodi Paul King; 14.00 Unplugged Weekend; 14.30 Mariah Carey; 15.00 Arrested Development; 17.00 Dance; 18.00 The Big Picture; 21.00 Saturday Night Live; Jemy Hall in Stevie Ray Vaughn; 22.00 The Soul of MTV; 23.00 The First Look, ponovitev

SKY ONE

07.00 Car 54, Where are you?; 07.30 Rin Tin Tin; 08.00 Fun Factory; 13.00 Rokoborba; 14.00 Rich Man, Poor Man; 15.00 Zaljubljen v carovnico; 15.30 Facts of Life; 16.00 Risanke; 17.00 Dukes of Hazzard; 18.00 Rokoborba; 19.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Nerešene skrivnosti; 22.00 Cops I, Cops II

PRO 7

05.40 Serije; 09.20 Detective Kid, ameriški film; 20.35 Dvoboj v džungli, britanski film; 12.50 Mash; 13.20 Air Force; 14.10 V kraljestvu divjih živali; 15.55 Čmi gosarji z Malezije, ital. pustolovski film; 20.15 Lov na kraljevski zaklad, ameriški pust. film z Richardom Chamberlainom; 22.15 Warriors, ameriški akcijski film; 00.50 Jezta v vrincu, ameriški vestem

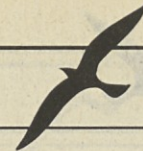
PREMIERE

07.00 Romeo; 13.40 My Private Idaho, ameriški film; 15.30 Igra z ognjem, ameriška erotična srhljivka; 20.15 Denar drugih ljudi, ameriška komedija; 06.30 Za-

bava s Frankensteinom, ameriški film

EUROSPORT

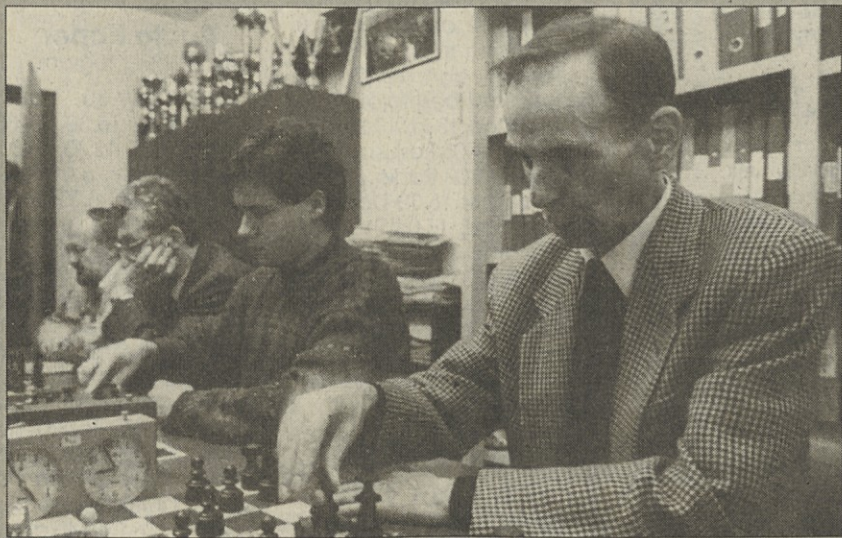
08.30 Aerobika; 09.00 Motorsport, mednarodni magazin; 10.00 Košarka, NBA, tedenski magazin; 12.00 Motorsport, prenos VN Nizozemske iz Assena; 15.00 Sportna gimnastika, prenos finala evropskega pokala iz Malage; 18.00 Lahka atletika, prvi dan finala evropskega pokala iz Rima

ORGANIZATORJA POLET IN ŠAHOVSKO DRUŠTVO TRST

Turnir v spomin mojstra Filipoviča

Prireditev bo v nedeljo v Trstu

V spomin na letos preminulega zamejskega sahovskega mojstra Bozidarja Filipoviča sta Trzasko sahovsko društvo in Sportno društvo Polet za nedeljo, 27. junija organizirala 1. mednarodni brzopotezni ekipni turnir. Turnir bo na Trzaskem sejmišču, začel pa se bo ob 10. uri dopoldne. Po prekinitvi za kosilo bodo udeleženci nadaljevali z boji ob 14.30, turnir pa naj bi bil končan do 18. ure, ko bodo nagradili najboljše udeležence.

Organizatorji bodo prijave zbirali do samega začetka, nastopile pa bodo štiriclane ekipe, ki bodo glede na število udeležencev igrale vsaka proti vsaki po švicarskem sistemu. Memorialni turnir poteka po pravilih mednarodne sahovske zveze FIDE, cas za razmišljanje pa je 5 minut na posamezno igralko. Prvoplasirana ekipa bo prejela spominsko trofejo in kolajne, pokale pa bodo dobile tudi vse ostale ekipe do 5. mesta. Nagradili bodo tudi najboljše posameznike na

vsaki od starih desk.

Naj spomnimo, da je bil mojster Filipovič eden najbolj znanih zamejskih sahristov in najbolj zaslužnih sahovskih delavcev, ki je bistveno pripomogel k uveljavitvi slovenskega saha v italijanskem prostoru, kjer je užival velik ugled. Zato ne preseneča, da sta k organizaciji prvega spominskega mednarodnega turnirja skupaj pristopila italijanski klub Società Scacchistica Triestina in slovensko Sportno društvo Polet z Opčin, kjer je mojster Filipovič tudi živel. V obdobju, ko je sožitje med Slovenci in Italijani v trzaski pokrajini na hudi preizkušnji, je organizacija tega turnirja dokaz, da je sodelovanje mogoče in celo nujno. O skupnem duhu prica tudi propagandni lepak, ki je natisnjen v italijanski, slovenski, hrvaški in nemški. Večzičnost torej tu očitno ni nikogar motila.

Na sliki: mojster Filipovič je zadnjič nastopil na zamejskem prvenstvu decembra lani.

Bor Sloga in Soča na finalu UISP

Miniodbojka v
Salsomaggioreju

V kraju Salsomaggiore bo od danes do nedelje državna faza tekmovanja »Giacovolley« v super mini odbojki in mini odbojki. Tekmovanje prireja športna organizacija UISP in je namenjeno otrokom do dvanajstega leta starosti. Nastopilo bo tudi nekaj mladih ekip slovenskih društev. Bor in Sloga se bosta tekmovanja udeležila z vrsto fantov, Soča pa poleg s fanti tudi z ekipo deklet.

Dezelna faza tekmovanja je bila konec prejšnjega meseca v Trstu, na njej pa je med fanti zmaga Sloga, borovci pa so bili drugi. Soča na deželni fazi ni nastopila, ker pa je že »stalni gost« tega tekmovanja in je lani med fanti tudi osvojila končno prvo mesto, je bila vseeno sprejeta na državni finale, ki ne bo tako izrazito tekmovalnega značaja.

Iz nase dežele bo v Salsomaggiore odpotovala se vrsta deklet trzaskih riteatorijev.

KOŠARKA / POLETOV POLETNI TURNIR

M.Lokar izločil Vitezov Polet!

Nocoj (ob 19.00 in 21.00) finalni tekmi

3. kolo - Skupina A
Cicibona - Polet 98:89 (43:45)
CICIBONA: Cupin 24 (6:6), Jogan 20 (6:6), Iv. Bajc 12 (4:4), Jankovic 3 (1:2), G. Fortunati 14 (3:3), P. Furlan 6, Lokar 18 (3:4), Battilana 1 (1:2); trener Mari.
PM: 24/27. SON: 19.
3T: Lokar 3, Jogan 2, Fortunati 1.

POLET: W. Sosić 10 (0:1), Persi 16 (6:8), Pro (0:2), I. Malalan, Taucer, Granier 6, Vitez 32 (11:11), Gregori 9 (1:4), P. Zerjal 8, Vremec 8; trener Tavcar.

PM: 18/26. SON: 19.
3T: Granier 2, Vremec 2, Vitez 1.

Sodnika: L. Furlan in M. Jogan.
Peterka tekme: Cupin, Lokar, Furlan, Vitez, Persi. Najboljši igralec: Lokar. Presenečenje: Cupin.

V odločilni tekmi A skupine si je Cicibona z zmago nad Poletom zagotovila nastopanje v nadaljevanju turnirja. Odločilen je bil doprinos okrepitve iz A2 lige (Marko Lokar), pri Poletu pa je »B ligas« Boris Vitez seveda odigral najvidnejšo vlogo.

V dopadljivi tekmi sta obe ekipi predvajali hitro igro, glavno besedo pa sta imela Marko Lokar in Boris Vitez. Trapanijev playmaker se je večji del tekme zabaval s celo vrsto ekshibicijskih asistenc do soigralcev, ki pa ga nekajkrat sploh niso razumeli, saj v nižjih ligah do takih akcij

ne pride niti po naključju, Boris pa je igral bolj v slogu neizprosne strelca in le neroden poseg Jankovića ga je za nekaj minut spravil v K.O. položaj.

Tekma je bila dalj časa izenačena, v polovici drugega dela pa so si cicibonasi s Cupinom v vlogi mathwinnerja priigrali prednost 10 točk in v zadnjih minutah je Lokar s svojo izkušnostjo mirno nadzoroval potek igre. Openci so plačali davek manjšega števila enakovrednih menjav, zlasti pa se je občutil predčasni odhod Persija z igrišča zaradi 5. osebne napake.

Skupina B
Kontovel - Breg 105:91 (64:49)

KONTOVEL: K. Starc 9, Turk 15 (3:5), M. Ban 33 (13:17), M. Milic 2, Černe 3 (1:2), Spadoni 2, Rebula 14 (2:2), Cividari 23 (5:6), Krizman 2, I. Starc 2; trener L. Furlan.

PM: 24:32. SON: 17.
3T: K. Starc 3, M. Ban 2.

BREG: Canciani 4, Korosec 27 (6:7), Kneipp 7 (1:4), M. Pertot (0:1), Pregarc 42, Spacal, Klabjan, Bandi 4 (2:2), Krevatin 7 (1:2); trener D. Salvi.

PM: 10:16. SON: 24.
3T: Pregarc 6, Korosec 1.

Sodnika: Vremec in M. Jogan.

Peterka tekme: M. Ban, Cividari, K. Starc, Korosec, Pregarc.

Najboljši igralec: M. Ban.

Presenečenje: Canciani. Z zmago s 14 točkami zagotovili prvo mesto v B skupini, Brežani pa so osvojili drugo mesto pred Borom. Kontovelci so že v prvem polčasu zanesljivo povedli z razigranim Markom Banom, ki je bil v napadu nezgledljiv (25 točk po 20'). Ob njem so solidno igrali se Starc, Cividari in Turk, v vrstah Brega pa je vse slonelo na Pregarcu in Koroscu. Zlasti prvi je bil nezadržan (30 točk v prvem delu). V nadaljevanju je razlika ostala nespremenjena. (VJ)

Marko Lokar v dresu Cicibone navdušil

NOGOMET / TURNIR PORTUALEJA

Zadnji nastopi za »najmlajše« Primorja

Danes z močno Triestino

Na »Ervattiju« na Proseku se bo danes začel zanimiv nogometni turnir za najmlajše, na katerem kjer bo nastopila tudi naša združena ekipa Primorja in bo s tem tudi zaključila letošnje pestro in uspešno sezono. Na turnirju nastopajo zelo kakovostne in močne ekipe, ki so porazljene v dve skupini. Po skupinah bo vsaka ekipa igrala z vsako, prvouvrščena ekipa vsake skupine bo igrala v finalu za prvo mesto, medtem ko bo drugouvrščena igrala v malem finalu. Finalne tekme bodo na sporedu v nedeljo, 27. t.m.

V A skupini, kjer nastopa Primorje, bosta igrali se ekipi Triestine in Gemonese iz Furlanije.

V B skupini bodo poleg domačega mostva Portuale, se San Luigi Vival Busa in izbrana dezelna ekipa najmlajših. Kot rečeno, se tokrat na Proseku obetajo zanimive nogometne predstave, saj ekipe sodijo v sam vrh dezelnega mladinskega nogometa.

Pokrajinski prvak Primorje bo že danes preizkusil svojo moč proti Triestini, ki predstavlja vrh trzaskega

Trener Štefan Pertot

nogometa, zato se predvideva zanimivo srečanje. Navijači Primorja pričakujejo, da bodo Prosecani zaigrali dobro, saj ima trener Pertot po daljšem času sedaj vse igralce na razpolago.

Vsekakor bo za osvojitev naslova konkurenca zelo ostra, glavna favorita pa sta na eni strani prav Triestina, na drugi pa dezelna reprezentanca.

Sporod tekem naše ekipe je naslednji: danes, 25.6., ob 18.00 Triestina - Primorje; jutri, 26.6., ob 18.00 Gemonese - Primorje; nedelja 27.6., ob 17.45 finale za 3. mesto, ob 19. finale za 1. mesto. DARKO GRGIC

Obvestila

OD BOR
sklicuje redni občni zbor, ki bo na Stadionu 1. maj danes, 25. t.m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Dnevni red: poročilo predsednika, razresnica odboru, volitve, razno.

S Z GAJA

organizira:

- v okviru športnega tedna turnir v odbojki za mešane ekipe; vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure na sedežu združenja do 25. t.m.;
- 3. julija, ob 15. uri, v okviru športnega tedna na Padricah športni poligon za osnovnosolske in srednjesolske otroke; vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure ali uro pred začetkom tekmovanja;
- 3. julija nočni tek; vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure in uro pred tekmo. Informacije tel. 226115.

JK CUPA

obvesča, da je v teku vpisovanje za jadralne tecaje, ki bodo v naslednjih izmenah: tecaj za optimiste namenjen otrokom od 8. do 14. leta starosti od 19.7. do 30.7. ter tecaj windsurfa in sicer od 19.7. do 23.7. in od 26.7. do 30.7. Vpisovanje na sedežu društva ob sobotah od 16. do 18. ure, tel. 299858.

SK DEVIN - SEKCIJA M.T.B.

obvesča, da so treningi ob torkih in četrtnih, ob 19. uri. Zbirališče pri gostilni Zbogor v Samatorci. Informacije na tel. st. 220423 (David).

JK CUPA

vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo nočne regate za pokal »Trofeja cupa« Sesijske - Piran - Sesijske. Regata je namenjena kajitnim jadrnicam vseh kategorij. Start bo v soboto, 26. t.m., ob 21. uri.

Konjske dirke

piše: Giorgio Plettersech

Go Hammering izrazit favorit v Rimu V Trstu ima največ možnosti Iviasco

1. dirka (Rim): Go Hammering (skupina X), švedski konj izrednih kvalitiet, je obvezen favorit, toda paziti bo moral predvsem na Omska (1) in Offen LB (2);
2. dirka (Trst): kasac Iviasco (2) je v izredni formi, toda na zmago računajo tudi v taboru Nic di Lecce (X), medtem ko je iz skupine 1 vreden omembe Nereo San;

3. dirka (Montegior): Memorabile Op (2) je den od možnih protagonistov, toda brez možnosti nista niti

Lee di Certosa (1) in Fermi (X);

4. dirka (Taranto): Leon Palm (2) in Lippichino (X) imata enake možnosti, toda Melegnano (1) ju lahko preseneti;

5. dirka (Taranto): Limbo D'Asolo (X) ima dober startni položaj, toda pozabiti se ne sme na Magico Net (1) in Laerte Marines (2);

6. dirka (Milan): iz skupine 2 sta daleč v ospredju Triplice in Mirado, nekaj možnosti za zmago pa imata se Pervari (X) in pa L'Ubrecche (1).

Totip

1. — prvi	X
drugi	12
2. — prvi	2
drugi	1X
3. — prvi	2
drugi	1X
4. — prvi	X2
drugi	1
5. — prvi	X
drugi	12
6. — prvi	2
drugi	X1

POLETNI KAMP ZA NAJMLAJŠE KOŠARKARJE / JUTRI ZAKLJUČNA TEKMOVANJA

Košarkarski živžav na Opčinah

Vsak dan v Prosvetnem domu na Opčinah vadi nad 80 fantkov in deklic - Koordinator dela je Andrej Vremec, pri delu pa mu pomaga 8 pomočnikov - Skozi igro in zabavo seznanjanje z elementi košarke

VANJA JOGAN

Kdo ti pomaga pri delu?

Veseli sem, da sem zbral zelo mlado skupino pomočnikov, ki so se z navdušenjem podali v to novo izkušnjo. Med njimi so predstavniki raznih naših društev: borovci Riki Simon, Oskar Pregarc, Igor Giacomini in Matija Jogan, poletovca Omar Marucelli in Peter Senica, sokolovce Devan Taucer ter se Beograjčan Gordan Miralem, ki je že dve leti v Trstu. Upam, da se bo kdo od njih čez čas odločil za trenersko pot.

Kakšen je v glavnih obriših delovni dan?

Zberemo se ob 9.00, starejše skupine najprej vadijo individualno tehniko, mlajše skupine pa tekmujejo v raznih igrah (prosti meti, stafete in drugo). Po malici ob 10.30 se starejši pomerijo v tekmah 5:5, mlajši pa gredo na krajše sprehode in ekskurzije po Opčinah in okolici. Od 12.00 do 13.00 je na vrsti kosilo, zatem pa vrtimo videokasete, najprej za mlajše, zatem pa se za starejše. Ko eni počivajo pred TV ekranom, so drugi na igrišču in spet tekmujejo (prosti meti in 1:1). V popoldanskih urah so se tekme mlajših 5:5 in tekmovanja v metu, po odmoru pa nas redno obišče kak gost. Peter Brumen in Boris Vitez sta otroke res očarala.

Kakšen pa bo zaključek tega športnega tedna?

Jutri zjutraj so na sporedu vse finalne faze tekmovanja, tako posameznih kot skupinskih, po nagrajevanjih pa se bomo se zadnjič pozdravili pred počitnicami.

Kaj pa pravijo pomočniki?

Igor Giacomini: Zadolgoleten sem, da sem sprejel povabilo, saj sem rad z majhnimi otroki, obenem pa rad prisločim na pomoč v sklopu košarkarskih prireditvev. Prav se mi zdi, da se v prostem času posvetim takim pobudam. Zaenkrat se ne nimam namena posvetiti trenerstvu, čez nekaj let pa se bom rad preizkusil v tej novi preobleki.

Omar Marucelli: Andrej dobro ve, da sem vedno pripravljen pomagati, če rabi pomoč pri delu z najmlajšimi. Sem zelo aktiven na vseh takih prireditvah,

saj sodelujem v raznih poletnih centrih in pri taboriškinih. Pred leti sem nekaj košarkarskih sezon odigral s Poletom, nazadnje pa sem se zavedel, da s svojim tipično italijanskim primkom ne morem primerno zastopati slovenskega društva in sem se rajši odmaknil...

In otroci...

V morju živahnih otrok smo se približali nekaterim malčkom, ki so si tako vzeli minuto odmora.

Aljoša Fonda (12 let)

Kako se počutiš tukaj?

Lepo, zelo se zabavam.

Kaj ti je najbolj všeč?

Rad sem v družbi prijateljev in rad tekmujem v stafetah, igrah in metih.

Kakšna pa je hrana za kosilo?

Mah, enkrat boljša, drugič malo manj dobra.

Borut Jogan (7 let)

Ti nisi še nikoli igral košarke...

Ne.

Kako pa je tukaj?

Lepo, je naporno in se zabavam.

Kaj pa najrajši delaš?

Mečem proste mete.

Koliko si jih zadel?

Včeraj 4., v ponedeljek 11. Danes pa ze 13.

Bos prihodnje leto igral košarko?

Ja, mogoče.

In kje?

V Trstu.

Karin Malalan (8 let)

Kaj pa ti delaš tukaj?

Igram košarko. Ze eno leto igram pri Poletu.

Kaj pa tvoje prijateljice?

Mateja in Roberta sta tukaj z mano.

Kje ste bili danes na izletu?

Smo sli na en »giro«.

Morali bi iti na Obelisk, ma smo zgrešili pot in smo sli v gozd.

Kateri trener ti je najbolj simpatičen?

Mmh, ... Andrej.

Udeleženci letošnjega kampa za minikošarkarje; levo tri od 12 nadebudnih košarkaric (F. Krizmančič/KROMA)

KOŠARKA / 23. EVROPSKO PRVENSTVO V NEMČIJI

Slovenija domov

V zadnji tekmi predtekmovanja poraz z Nemci in uspeh Estonije - V ostalih skupinah vendarle po predvidevanjih - Italija se je izmazala

BERLIN, KARLSRUHE - Na 23. EP v Nemčiji so ekipe večinoma dosegle pričakovane rezultate, ob tem, da je bil za napredovanje v drugi krog (skupini E in F) odločilen včerajšnji tretji krog predtekmovanja po skupinah. V skupini A je zmagala Španija (brez poraza) pred Rusijo in BiH, pričakovano pa je, kljub zmagi proti ruski ekipi, izpadla Švedska. Nazadnje so Ruse premagali se Španci, vendar so tudi košarkarji iz BiH dvakrat izgubili. V skupini B so trikrat zmagali košarkarji Hrvaske (brez D. Petrovića in Kukoca) in osvojili prvo mesto pred solidno Francijo in Turčijo, ki je zmagala le enkrat. Iz skupine je izpadla Bolgarija. V skupini C se je Italija izmazala, kljub porazu proti Grčiji, saj je Latvija odpravila se Izrael, ki je v dvoboju z Italijani izgubil.

Slovenija - Nemčija 57:79 (32:31)

BERLIN - Dvorana Deutschehalle, 7000 gledalcev, sodnika Virovnik (Izrael) in Betancor (Španija).

SLOVENIJA: Horvat 3, Mirt 3, Zdovc 4 (4:4), Alibegović 13 (2:2), Gorenc 11 (4:4), Kotnik 21 (7:11), Djurišić 2 (0:2).

NEMCIJA: Rödl 4 (2:2), Koch 5 (2:2), Öztürk 5 (1:2), Harnisch

19 (4:4), Baeck 3 (3:4), Gnad 10 (2:4), Nürnberger 10 (6:7), Jackel 19 (7:8).

Slovenija je v skupini D v Berlinu proti Nemčiji visoko izgubila se drugo tekmo in se s porazom predčasno poslavlja od EP, ker je Estonija kasneje s točko prednostjo premagala Belgijo.

Slika na igrišču je bila predvsem v drugem polcasu zelo podobna tisti s prve tekme proti Belgiji, saj so slovenski košarkarji igrali nerazumljivo slabo, anemичno, brez pravih idej v napadu in zelo slabo v obrambi. Edini, ki pri Sloveniji zasluži pohvalo, je center Slavko Kotnik, Jure Zdovc, Teo Alibegović, Zarko Djurišić pa so igrali pod pričakovani.

V prvem polcasu je slovenska reprezentanca večinoma vodila, največja razlika pa je bila v 13. minuti, ko je bil rezultat 21:11. V zadnjih minutah prvega dela so gostitelji, trenira jih jugoslovanski trener Svetislav Pešić, zaigrali precej bolje in razliko zmanjšali le na točko zaostanka. Pri Nemcih sta dobro igrala Jackel in branilec Nürnberger, v drugem polcasu pa se je razigral se Harnisch. Slovenija je zacela v postavi Horvat, Zdovc, Gorenc, Kotnik in Djurišić.

V drugem delu je Slovenija igrala popolnoma podrejeno vlogo proti domaći reprezentanci, ki je nekajkrat vodila ze celo s stiriindvajsetimi točkami razlike. Morda je najlepší slovenski košarkar Zdovc v drugem polcasu iz igre metal 0:8, dosegel ni niti točke, vse stiri pa je dal ze v prvem polcasu iz prostih metov. Selektor Drvarić je bil praktično brez moči in vpliva na dogodke na igrišču, posebno se, ko so imeli vsi naši najboljši igralci po stiri napake, Horvat in Djurišić pa po pet. Nemci so zmagali za sluzeno, najboljši pa so

bili Jackel, Harnisch in Gnad.

Slovenija - Estonija 80:63 (37:28)

SLOVENIJA: Horvat 6, Daneu 10 (0:1), Zdovc 14, Alibegović 13 (3:4), Gorenc 10, Kotnik 15 (1:2), Djurišić 9 (2:2).

ESTONIJA: Kuusmaa 15 (4:4), Saksakuln 2, Metsak 10 (2:3), Nagel 2, Rumma 1 (1:2), Babenko 8, Karavajev 3 (1:2), Kulamäe 4 (2:2), Pehka 18 (8:9).

Danes je na evropskem prvenstvu prost dan.

Jutri pa je spored naslednji - skupina E (Karlsruhe): A1:C3, C1:A3, A2:C2; skupina F (Berlin): B1:D3, D1:B3, B2:D2.

Izenačenost pomaga

KARLSRUHE - Evropska košarka je ostala brez svojih liderjev. V prvih treh dneh EP v Nemčiji so se vrstila presenečenja, kakršna bi bila se pred nekaj leti naravnost nepojmljiva. V vrhu FIBA so s taksnim razpletom presrečni.

»Izenačenost sil pripelje k rasti košarke. Zdaj mnoge reprezentance verjamejo, da se lahko z dobro in poztivovalno

igro dokopljejo celo do medalje. Prej je bilo to nemogoče. Sovjetska zveza in Jugoslavija sta se, razen redkih izjem, potegovali za zlato, vsi ostali za mnogo manj odmeven bron«, meni Nar Zanolin, Italijan, Pordeončan s kanadskim potnim listom, bivši mednarodni sodnik in sef sodnikov na tem prvenstvu.

S svojimi podnenimi je Zanolin zelo strog. Na dan tekme je z mize sodnikov umaknil vino. Kdor se pregreši, je hudo kaznovan. Včeraj zjutraj je poljskega sodnika Zycha, ki je zvečer sodil na tekmi med Italijo in Grčijo, opozoril, da ni primerno, da se po mestu sprehaja z majico, na kateri je bila natisnjena podoba Aten. Zych je moral majico sleci.

Zanolin je prepričan, da je treba izenačenost prvenstva pripisati različni stopnji motiviranosti igralcev. Ni naključje, pravi, da so najbolj v krizi tista moštva iz bogatih ali po tradiciji močnih držav. Po njegovem mnenju nivo igre vsekakor ni padel.

Od jutri finale pokala Evrope v atletiki

Favoriti Britanci in Nemke

RIM - Na olimpijskem stadionu v Rimu bo jutri in v nedeljo finale evropskega pokala v atletiki za reprezentance.

V moski konkurenci bodo nastopile reprezentance Velike Britanije, Rusije, Italije, Francije, Nemčije, Ukrajine, Španije, Češke in Poljske. Favorit je Velika Britanija, na drugo mesto pa naj bi se po napovedih uvrstila Rusija, medtem ko naj bi bila Nemčije tretja, kajti združenje oben Nemčiji ni prinesla pričakovane okrepitev moštva. Italijani računajo, da se bodo skupaj s Francijo potegovali za četrto mesto.

V ženski konkurenci je favorit Nemčija. Prvi vrhu naj bi se uvrstile se Rusija, Vel. Britanija in Francija, Italija, Ukrajina, Romunija, Poljska in Finska pa naj bi se borile za obstanek v elitni skupini.

Organizatorji pričakujejo obisk kakih 40 tisoč gledalcev, kar pomeni, da bo pogled na stopnišča rimskega stadiona bolj zalosten.

NOVICE

Kolumbija, Argentina in Mehika

GUAYAQUIL - Reprezentance Kolumbije, Argentine in Mehike so se uvrstile v četrtfinale nogometne Cope America. V zadnjih tekmah kvalifikacijske C skupine sta Kolumbija in Argentina igrali 1:1, Mehika in Bolivija pa 0:0.

Četrtfinalne pare so dokončno izoblikovali rezultati tekem zadnjega kola B skupine, ki so bile ponoci. Pred tem je bil znan le četrtfinali par Kolumbija - Urugvaj.

Žeravica novi trener Caserte

CASERTA - Ranko Žeravica, 64-letni bivši selektor nekdanje kosarske reprezentance Jugoslavije bo v naslednji sezoni treniral kosarkarje Caserte, ki igrajo v italijanski A1 ligi. Žeravica je doslej poleg jugoslovanskih ekip treniral tudi v Španiji, Italiji in Argentini, dvakrat je osvojil Koracev pokal, več naslovov jugoslovanskega prvaka, interkontinentalni pokal in naslov argentinskega prvaka.

Saligarju dirka po Švici

ZURICH - Italijan Marco Saligari je zmagovalac etapne dirke po Švici. Zadnje, 10. etapo (Bad Ragaz - Zürich, 180 km) je v sprintu osvojil Uzbek Abduzapparov. Končni vrstni red: 1. Saligari (Ita); 2. Jermann (Svi) +2:17; 3. Escartin (Spa) +2:24; 4. Bouwmans (Niz) +2:59; 5. Tonkov (Rus) +3:06.

Barros in Romboni

ASSEN - Prvi dan treningov za jutrišnje motociklistično VN Nizozemske, ki steje za svetovno prvenstvo, je v kraljevskem politrskem razredu največ prinesel Brazilcu Barrosu na suzukiujahitrejsi pa je bil Američan Schwantz. V četrtlitrskem razredu je bilhitrejši zmagovalac zadnjih dveh dirk Italijan Romboni (Honda).

Ivanišević kaznovan

WIMBLEDON - Hrvaški teniški igralec Goran Ivanišević je četrti igralec, ki si je na letosnjem wimbledonskem turnirju s preklinjanjem prislužil denarno kazen. Ivanišević, ki je peti nosilec, bo moral zaradi včerajšnjega nadiranja linijskega sodnika med dvobojem z Americanom Jonathanom Starkom plačati 1000 ameriških dolarjev.

Tour de France brez LeMonda?

PARIZ - Trikratni zmagovalac kolesarske dirke po Franciji, American Greg LeMond, morda ne bo nastopil na letošnji dirki, ki se bo zacela 3. julija. 32-letni kolesar je po sredini etapi odstopil z dirke Route du Sud, ko je imel za vodilnim Francozom Ericom Boyerjem, svojem kolegom v ekipi Gan, že 40 minut zaostanka. Prav tako ni koncal tudi dirke po Italiji. Direktor moštva Gan Roger Legeay bo do ponedeljka odločil, ali bo LeMond se uvrščen v ekipo, ki bo nastopila na Touru, saj te dirke lani ni koncal.

Rousset v vratih Marseillea

MARSEILLE - Letosnji zmagovalac evropskega klubskega nogometnega pokala Olimpique iz Marseillea se je odločil za zamenjavo v vratih prvega moštva. Iz Lyona so pripeljali 31-letnega Gillesa Rousseta, ki je dvakrat nastopil v francoski reprezentanci, dosedanja vratar Pascal Olmeta pa se bo za dve leti preselil v Lyon. Marseille namerava okrepiti tudi ožjo obrambo in zvezne vrste, zato je stopil v stik s Prunierom in Dutuelom (oba Auxerre). Njun klub je ze privolil v njun prestop, zato pri Olimpiqueu te dni pričakujejo, da bosta omenjena igralca podpisala pogodbe.

Izidi Major League

NEW YORK - Izidi srednjih tekem v ameriški poklicni baseballski ligi: National League: Philadelphia - Atlanta 8:3, Montreal - New York 4:3, San Francisco - San Diego 6:2, Colorado - Cincinnati 15:5, St. Louis - Florida 4:3, Pittsburgh - Chicago 9:4, Houston - Los Angeles 5:3; American League: Chicago - Texas 7:4, Cleveland - Milwaukee 3:1, Baltimore - Detroit 6:2, Boston - Minnesota 3:1, New York - Toronto 4:3, California - Kansas City 8:7, Seattle - Oakland 8:7.

Beardsley v Newcastle Unitedu

LONDON - Povratnik med angleske prvilgase Newcastle United je za milijon in pol funtov od Evertona kupil nekdanjega reprezentanta Petra Beardsleyja. Menedžer Kevin Keegan je svoje moštvo za precej manjši denar okrepil se s ciprskim reprezentantom Nickijem Pappavassiloujem.

Obravnava preložena

VIDEM - Včeraj je sodnik preložil obravnavo, ki jo je z zahtevo za povračilo odškodnine od nogometnega prvilgasa Udineseja zahteval izraelski napadalec Ronnie Rosenthal. Rosenthal, ki zdaj igra za angleški Liverpool, Udinese toži zaradi neuspelega prestopa leta 1989, ki se je padel v vodo v zadnjem trenutku. Vodstvo kluba se brani, da so zadnji pregledi pokazali, da ima poskodovano hrbtenico. Rosenthalov odvetnik pa trdi, da je klub klonil pod pritiski fascističnih navijačev in terja povračilo 700.000 dolarjev. Obravnava bo sele januarja.

»Dream team« za Maradono

MILAN - Milan namerava sestaviti moštvo z najboljšimi nogometaši, neke vrste »dream team«, ki bi poleti odigralo vrsto ekshibicijskih tekem, v njem naj bi bil tudi Diego Armando Maradona. objavil znani dnevnik »Gazzetta dello sport« ni milanski klub ne potrdil ne demantiral, Maradona pa se mudi v Argentini, od koder napoveduje, da bo nehal igrati.

Samaranch proti ZDA

LAUSANNE - »Prepričan sem, da Kitajska ne bo bojkotala iger v Atlanti, ker bojkot škodi samo tistemu, ki ga izvaja«, je včeraj dejal predsednik Mednarodnega olimpijskega odbora Juan Antonio Samaranch, s tem pa demantiral podpredsednika MOK Kanadčana Richarda Gosperja, ki je dejal, da je bojkot Kitajcev možen, potem ko je kongres ZDA začel obravnavati resolucijo komisije za človekove pravice, s katero naj bi Washington pozval MOK naj zavrne kandidature Pekinga za organizacijo olimpijskih iger leta 2.002. »Vse sportne organizacije morajo sodelovati z vladami, a je treba zavracati poizkuse vmešavanja politike v sport«, pravi Samaranch.

PISANJE BRITANSKEGA TISKA / OTOŠKI TENIS V TEŽAVAH

Za Britance je Wimbledon najimenitnejši turnir na svetu

ALJA KOSAK

Goran Ivanišević skozi šivankino uho Na wimbledonski travi spodrsnilo Ivanu Lendlu in Andreju Medvedevu

Stefan Edberg (Telefoto AP)

LONDON - Goran Ivanišević se je skozi šivankino uho prebil v tretje kolo turnirja v Wimbledonu. Kot v prvem kolu proti Avstralcu Stolleu, je tudi včeraj proti Britancu Baileyu moral igrati pet setov. V dvoboju 6. in 163. igralca sveta je Ivanišević napravil vrsto samo zanj znanih »norih« napak, na koncu pa je le zbral toliko koncentracije, da je v 15. igri petega seta odvezel servis nasprotniku, nato pa se dobil svoj servis in slavil z 9:7. Na wimbledonski travi pa je včeraj spodrsnilo 7. nosilcu Lendlu in 10. nosilcu, Ukrajincu Medvedevu.

Rezultati 2. kola
Moski: Matuszewski (ZDA)

Delaitre (Fra) 6:0, 6:3, 3:6, 6:3, Stoltenberg (Avs) - Larsson (Sve) 6:3, 3:6, 6:4, 6:3, Carlsen (Dan) - Randall (ZDA) 6:2, 6:2, 6:3, Chang ZDA, 12) - Woodbridge (Avs) 6:7 (2:7), 6:3, 6:4, 3:6, 6:4, Edberg (Sve, 2) - Mansdorf (Izr) 6:3, 6:4, 6:4, Frana (Arg) - Fitzgeral (Avs) 6:4, 6:3, 6:2, Martin (ZDA) - Goriz (Spa) 6:4, 6:2, 6:4, Pioline (Fra) - Medvedev (Ukr, 10) 6:7 (7:9), 7:6 (8:6), 6:3, 6:4, Boetsch (Fra) - Lendl (ZDA, 7) 4:6, 7:5, 6:3, 6:4, Ferreira (Jar, 13) - Costa (Spa) 2:6, 6:2, 6:7 (4:7), 7:6 (7:4), 8:6, Holm (Sve) - Woodforde (Avs) 6:3, 6:2, 3:6, 7:6 (7:4), Wheaton (ZDA) - Shelton (ZDA) 7:6 (7:2), 6:3, 6:4, Courier (ZDA, 3) - Agenor (Haiti) 7:5, 6:1, 7:6, Ivanišević (Hr, 5) - Bailey (VB) 5:7, 7:6, 6:7, 6:4, 9:7, Wilkinson (VB) - Lareau (Kan) 6:3, 6:4, 6:4, Masur (Avs) - Steven (Niz) 7:5, 7:6, 7:6.

Ženske: Davenport (ZDA) - Rittner (Nem) 6:0, 7:6 (7:5), Labat (Arg) - Porwik (Nem) 3:6, 6:1, 6:4, Pizzichini (Ita) - Wainwright (VB) - 6:4, 7:6 (8:6), Appelmans (Bel) - Frankl (Nem) 6:2, 6:3, Mary Joe Fernandez (ZDA, 5) - Dragomir (Rom) 6:3, 6:2, Garrison-Jackson (ZDA) - Gigi Fernandez (ZDA) 6:4, 6:1, Oremans (Niz) - Field (Avs) 6:3, 6:2, Werdel (ZDA) - Strnadova (Čes) 6:3, 6:2, Sabatini (Arg, 4) - Rinaldi (ZDA) 6:2, 6:2, Hy (Kan) - Endo (Jap) 6:3, 6:2, Medvedeva (Ukr) - Dahlman 1:6, 6:3, 6:4, Tauziat (Fram 16) - Javer (VB) 6:1, 6:2, Navratilova (ZDA, 2) - Fairbank (Jar) 6:0, 6:4, Novotna (Čes, 8) - Gorrochategui (Arg) 6:0, 7:5, Huber (Nem, 9) - Golar-ska (Ita) 6:4, 6:0.

LONDON - Wimbledon je zadnja sportna prireditve, na katero smo lahko ponosni, je zapisal tehnik The Sunday Times. Britanci radi poudarjajo, da je Wimbledon najimenitnejši teniški turnir na svetu. To je tudi turnir, ki je organizatorjem lani prinesel kar 14, 3 milijona funtov dobička.

Precej tega denarja gre za financiranje britanskega tenisa, kljub temu pa Britanci razocarani ugotavljajo, da igralcev, ki bi se zares izkazali na letošnjem Wimbledonu, se vedno nimajo.

Zadnji britanski zmagovalac Wimbledonu je bil Fred Perry leta 1936, zadnja zmagovalka pa Virginia Wade leta 1977. In ceprav se je najboljši britanski tekmovalac Jeremy Bates lani na Wimbledonu uvrstil med zadnjih šestnajst tekmovalcev, je letos izpadel ze v prvem krogu. Ista usoda je doletela tudi najboljšo britansko igralko Jo Durie. Med wimbledonskimi nosilci ni nobenega Britanca ali Britanke, in možnost, da bi letos kdo od Britancev dvignil wimbledonsko odličje, je enaka možnosti, da bi ženska postala papež, je zapisal Timesov poročevalec.

Res je, da se je letos kar pet britanskih tekmovalcev uvrstilo v drugi krog wimbledonskih tekmovanj, kar je uspeh, ki ga niso dosegli od leta 1977 in je prebudil upe na boljše case. Toda dejstvo ostaja, da je Britanija za zdaj v sportu, ki ga je iznasel Anglež, po izpadu s tekmovalcem za Davisov pokal v istem rangi z Zimbabvejem, Luksemburgom in Finsko. Angleži, ki se radi norčujejo sami iz sebe, pa so za svoje igralce iznasli izraz Plucky British Losers (PBL), kar po nase pomeni pogumni britanski premaganci. Tehnik The Sunday Times je namreč zapisal, da medtem ko svedski in nemski klubi tekmujejo med seboj za cast, kateri bo vzgojil več zmagovalcev, britanski klubi vzgajajo »PBL, to je brezhibno oblečene teniske igralce, zanesljivo vpludne do glavnih in stranskih sodnikov, ki so navajeni ze s trdnim stiskom roke in skrusnim nasmeskom sprejeti poraz«.

Ian Peacock, direktor britanske teniske zveze (LTA), je ze pred sedmimi leti trdil, da bodo Britanci imeli v petih letih šest igralcev med najboljšimi petdesetimi, toda trenutno nimajo nobenega med prvimi devetdesetimi. Zdaj Peacock pravi, da imajo razveseljiv teniški podmladek, ki Britaniji obeta odlične igralce. Kritiki se sprašujejo, kdaj se bo to res zgodilo, in poudarjajo, da je krivda za današnje stanje britanskega tenisa v sistemu teniske zveze. Vzrok ni pomanjkanje denarja, ampak »udoben in privilegirani« sistem organizacije in financiranja tenisa.

Britanski tenis običajno privlači mladino srednjega razreda, ki ima večje ambicije od poklicnega tenisa in odhaja na univerze. To je koristno za njihov osební razvoj, slabo pa za britanski tenis. Otrok iz delavskega razreda, ki ga starsi ne utegnejo spremljati na treningih, se ne uspe prebiti skozi sistem. Tudi igranje na odprtih teniških igriščih ni zastoj kot na primer v ZDA. Glede na britanske vremenske razmere pa je za zdaj se premalo pokritih igrišč. LTA sicer financira gradnjo stridesetih centrov, ki naj bi bili zgajeni v petih letih, vendar ura igranja na pokritem teniskem igrišču stane kar 12, 60 funta. Zato kritiki opozarjajo, da bo mogoče pričakovati večje uspehe britanskega tenisa sele takrat, ko bo LTA zagotovila možnosti igranja širšim množicam in ko bo tenis omogočila tudi otrokom staršev, ki nimajo sredstev, da bi placevali drage ure igranja in učenja.

SREDOZEMSKÉ IGRE / NOGOMET

V finalu Turčija proti Alžiriji!

Italijani in Francozi praznih rok
Večina Bosancev ne gre v Sarajevo

AGDE - Finalista nogometnega turnirja na sredozemskih igrah sta - presenetljivo - Turčija in Alžirija. Turčija je v polfinalu premagala Francijo z 1:0 (0:0), Alžirija pa je z enakim izidom izločila Italijo.

Igor Majcen srebrni

NARBONNE - Slovenski plavalec Igor Majcen je včeraj na sredozemskih igrah v južni Franciji s casom 15:33, 78 osvojil drugo mesto na 1500 metrov prosto. Zmagal je Sirec Ficham s casom 15:32, 65. Slovenska plavalka Natalija Repc pa je s casom 2:09, 54 osvojila 6. mesto na 200 metrov prosto. Zmagala je Francozinja Astrucova s casom 2:04, 26.

Poostreno varovanje turskih sportnikov
MONTPELLIER - Za turske sportnike, ki sodelujejo na sredozemskih igrah, so zaradi napadov Kurdov na turske objekte v Evropi, od včeraj naprej organizatorji uvedli poostreno varovanje. Zagotovili naj bi ga 330 sportnikom in sportnicam iz Turčije, ki sodelujejo na petih sportnih prizoriščih SI v Franciji.

Zmaga rokometasíc Slovenije z Italijo

AGDE - Slovenska zenska rokometna reprezentanca je na sredozemskih igrah premagala Italijo z 30:21 (17:9). Strelke za Slovenijo so bile: Sturm 9, Marton 6, Tomsic in Mijatović po 4, Cotar 3, Kapidžic in Mezek po 2 zadetka.

Ostali izidi: Hrvaska - Španija 19:12 (11:6), Francija - Italija 25:15 (11:10); vrstni red: Hrvaska 7, Španija in Fran-

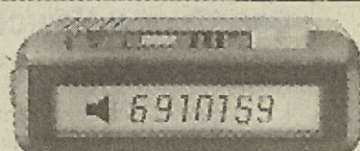
SPREMNE PRIREDITVE / DANES NA SEJMIŠČU POD MONTEBELLOM

Dan Slovenije z razpravo o mladi državi leta 2000

Popoldan v znamenju Evrope

TUKAJ SEM

Ce me išces, ves kje me lahko najdes: na mojem Teledrinu. Ko zaslišim pisk, se na displayu pokaže telefonska številka in tako vem, da si ti. Takoj, ko morem, te pokličem. Oglasi se, jaz sem vedno tu. Teledrin Sip: zahtevaj ga v vclanjenih trgovinah ali v komercialnem uradu Sip, lahko pa tudi telefoniraš na številko 187.

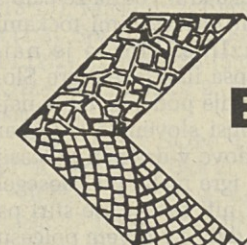
TELEDRIIN SIP, DOVOLITE, DA VAS NAJDEJO

SIP

Na letosnjem 45. mednarodnem tržaskem velesejmu, ki bo odprt do 29. junija, uradno sodeluje 30 držav, medtem ko je razstavljalcev okrog 300, od katerih jih več kot polovica prihaja iz krajev zunaj tržaske pokrajine. V tem času smo že čez polovico trajanja velesejma, tako da so za nami dnevi najpomembnejših sodelujočih držav, razen ene, ki je v taki ali drugačni obliki na tržaski sejmski prireditvi zastopana že vse od njegovega nastanka. To je Slovenija, katere uradni dan bo prav danes in ki ga javna občila žal ne bodo mogla spremljati zaradi vsedravnih stavke novinarjev.

Osrednja prireditve današnjega dopoldneva pod Montebellom bo tako okrogla miza z naslovom »Slovenija proti letu 2000«, ki sta jo organizirali Avtonomna sejmska ustanova v Trstu in območna Gospodarska zbornica iz Kopra. Srečanju bosta predsedovala predstavnik Italijansko-slovenske trgovinske zbornice Giulio Petrucco in podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije Josip Skobrne, posege pa bosta usklajevala novinar tržskega dnevnika Il Piccolo Fulvio Gon in urednik TV Koper-Capodistria Janko Tedesko. Za okroglo mizo so bili na specifične teme povabljeni naslednji strokovnjaki: znanstveni ravnatelj tečaja MIB prof. Vladimir Nanut, ki bo govoril o znanosti in raziskovanju; generalni direktor tržaske banke CRT Nerio Benelli, ki bo govoril o trgovini in storitvah; direktor Obalne kraške turistične poslovne skupnosti Portorož Mitja Logar, ki bo razpravljal o turizmu in navihki; predsednik tržskega Laboratorija za morskologijo prof. Antonio Brambati, ki bo govoril o ekologiji, medtem ko bodo Slovenske obalne galerije poskrbele za prispevek o kulturi. Okrogla miza se bo začela ob 11. uri v kongresni dvorani sejmišča.

Danes bo na velesejmu tudi Dan Evrope, ki ga bodo ob 18.30 obeležili z okroglo mizo na temo »Evropska skupnost in bivša Jugoslavija - Zgodovinsko politični vidiki sedanjega položaja«. Sodelovali bodo evroparlamentarci Giorgio Rossetti, vojaški zgodovinar Antonio Sema in publicist Roberto Spahau.

**EDIL-PORFIDI
TRENTINA**

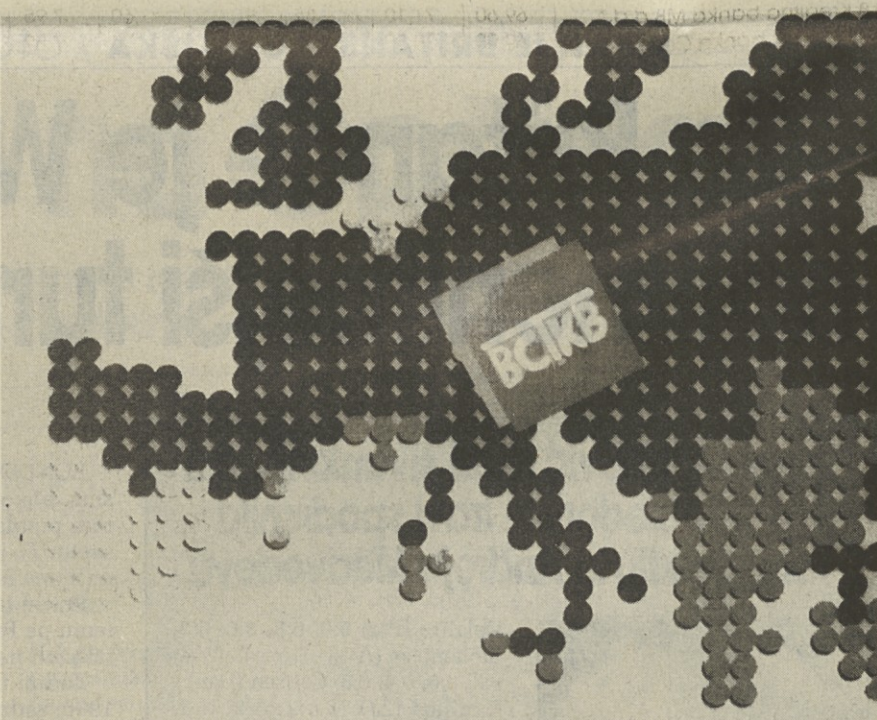
TLAKOVANJE ZUNANJIH POVRŠIN

- porfidi • peščenci • prane cementne plošče
- samovezni tlakovalci • kamnite zunanje stenske obloge - bunje

ŠIROKA IZBIRA VSEH GRADBENIH MATERIALOV

TRST - skladišče in urad: Prosek (pri avtobusni garaži ACT)
Tel. (040) 251044

Banka Alpe Jadran

BCTKB

**BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA**

Prepričaj se, da je varnost najvažnejša. Najmodernejša tehnologija: stekanje koles s sistemom CCD uravnovešanje koles z optimalizatorjem kompjuterizirani atesti za **zavore** in **vzmeti**.

Stil in prestiž z opremo:

MOMO

FONDMETAL

NARDI

personal

PNEUSYSTEM

PNEUSYSTEM v Tržiču (GO)

**SERVISNI CENTER ZA PNEVMATIKE
KONTROLA PRED TEHNIČNIM PREGLEDOM**

URADNI PRODAJALEC:

BRIDGESTONE

YOKOHAMA

CENTER ZA MONTAŽO:

AMORTIZERJI **KONI**

VZMETI **Eibach
FEDERN**

z eno samo prednostjo: **CENA**

Ul. C. A. Colombo 49 d.c. 14 »Tržaška« križišče pri Moščenicah
Tel. (0481) 411429

MENJALNIŠKI TEČAJI

24. junij 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	69,80	70,95	9,89	10,01	7,70	7,83
Avtohiša*	70,20	71,10	9,90	10,15	7,60	7,90
Azur Grosuplje	70,50	70,95	9,90	10,10	7,60	7,95
Banka Vipra	70,20	71,10	9,93	10,04	7,76	7,81
Bela vrtnica	70,40	71,00	9,90	10,10	7,60	7,90
Bobr Fuzine in Trzin	70,60	70,90	10,00	10,10	7,60	7,90
Brod Ljubljana	70,50	70,70	9,90	10,05	7,60	7,90
BTC d.d. Ljubljana	69,90	71,30	9,80	10,10	7,40	7,90
BTC Sezana	70,20	71,30	9,84	10,10	7,74	7,84
Brdar Koper	70,55	71,10	9,82	10,08	7,72	7,83
Dom na trgu	70,50	70,89	9,93	10,07	7,76	7,84
Dom Caffè Domžale*	70,00	70,60	9,90	10,07	7,70	7,90
Emona Globtour	70,20	71,00	9,90	10,10	7,63	7,90
Eros Ljubljana*	70,60	70,90	9,95	10,10	7,70	7,90
Eros Kranj*	70,50	—	9,97	10,10	7,70	7,90
Eurotours Ljubljana*	70,20	71,40	9,90	10,15	7,60	7,90
Flradas Idrija	70,20	71,50	9,90	10,13	7,50	7,85
Fima Ljubljana*	70,70	70,90	9,97	10,10	7,75	7,85
Feniks Koper	70,10	71,10	9,75	10,05	7,70	7,90
Fiba Koper	69,90	71,09	9,70	10,02	7,66	7,80
Golf turist Domžale	70,00	70,90	9,85	10,20	7,60	7,90
Hida	70,70	70,80	10,00	10,05	7,76	7,82
Hram Rožice Menges*	70,50	70,70	9,97	10,07	7,79	7,85
Hipotekarna Banka Koper*	70,30	71,10	9,90	10,10	7,70	7,90
Idila Sečovlje	70,40	71,50	9,90	10,10	7,72	7,85
Ilirika, Ilirska Bistrica	70,61	71,19	9,95	10,10	7,76	7,80
Ilirika, Slovenj Gradec	70,10	70,90	9,89	10,0	7,71	7,82
Ilirika, Postojna	70,61	71,10	9,91	10,10	7,71	7,85
Ilirika, Sezana	70,62	70,94	9,95	10,00	7,76	7,81
Ilirika, Podgrad	70,10	71,25	9,70	10,10	7,66	7,82
Inves	70,40	71,40	9,95	10,15	7,70	7,99
Komercialna banka Triglav	70,30	71,30	9,92	10,00	7,68	7,88
Klub Slovenijales	70,30	71,00	9,80	10,15	7,75	7,95
Kompas Fintrade	70,55	70,78	9,90	10,07	7,65	7,89
Kompas Hertz Celje	70,50	70,90	9,95	10,10	7,65	7,80
Kompas Hertz Velenje	70,20	70,90	9,90	10,10	7,60	7,80
Kompas Hertz Idrija	70,50	70,90	9,95	10,10	7,65	7,80
Kompas Hertz Tolmin	70,50	70,90	9,95	10,10	7,65	7,80
Kompas Hertz Novo Mesto	70,50	70,90	9,95	10,10	7,65	7,80
Kompas Hertz Krško	70,50	70,90	9,95	10,10	7,65	7,80
Kompas Hertz Bled	70,50	70,90	9,95	10,10	7,65	7,80
Kompas Hertz Nova Gorica	70,50	70,90	9,95	10,10	7,65	7,80
Kompas Hertz Maribor	70,50	70,90	9,95	10,10	7,65	7,80
Kompas Holidays	70,45	70,70	9,96	10,07	7,77	7,87
LB d.d. Ljubljana	70,00	72,40	9,89	10,28	7,63	8,03
LB Komercialna banka GO	70,00	71,50	9,87	10,26	7,30	7,90
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	69,95	71,50	9,90	10,16	7,40	7,94
LB Kreditna banka MB d.d.*	69,60	71,10	9,85	10,04	7,60	7,95
LB Splošna banka Celje	69,90	70,50	9,92	10,02	7,74	7,82
LB Splošna banka Koper*	69,88	71,21	9,69	10,01	7,57	7,82
LB Dolenjska Banka	70,00	71,60	9,90	10,20	7,68	7,90
Liberlas*	70,30	71,00	9,90	10,02	7,74	7,89
Ma Vir	70,30	70,90	9,95	10,10	7,70	7,95
Madai N. Gorica*, Sempeter*	70,20	70,70	9,91	10,01	7,77	7,82
Moneta Invest	70,55	70,63	10,01	10,04	7,78	7,82
Niprom I, Niprom II	70,50	70,80	10,02	10,10	7,75	7,85
Otok Bled	70,17	70,89	9,92	10,04	7,68	7,91
Optimizem Idrija	70,40	71,35	9,95	10,20	7,73	7,85
Optimizem Loz*	70,30	71,40	9,95	10,25	7,65	7,95
Optimizem, Postojna*	70,60	71,23	9,90	10,35	7,70	7,85
Petrol Ljubljana*	70,50	70,90	9,95	10,10	7,70	7,85
Pigal Solkan*	70,00	71,85	9,91	10,10	7,77	7,85
Pigal Kobarič*	70,10	70,85	9,91	10,10	7,77	7,85
Pigal Obutek*	70,10	70,85	9,91	10,10	7,77	7,85
Pigal Diskont*	70,10	70,85	9,91	10,10	7,77	7,85
Pigal Ilirska Bistrica*	70,10	70,85	9,91	10,10	7,77	7,85
Poštna banka Slovenije*	69,90	70,99	9,71	9,99	7,25	7,79
Probanka Maribor	69,70	71,15	9,85	10,05	7,65	7,90
Publikum Ljubljana	70,50	70,59	9,98	10,08	7,79	7,89
Publikum Celje	70,20	70,63	9,88	9,99	7,68	7,82
Publikum Krško	70,40	70,10	9,70	10,18	7,41	7,79
Publikum Maribor	70,25	70,62	9,97	10,03	7,76	7,89
Publikum Metlika	70,50	71,30	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Mozirje	70,10	70,88	9,90	10,09	7,70	7,80
Publikum Novo Mesto	70,50	71,30	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Tolmin	70,50	70,95	9,80	10,02	7,77	7,80
Publikum Sevnica	70,50	71,05	10,00	10,15	7,60	7,90
Publikum Šentilj	70,30	70,95	9,93	10,09	7,76	7,89
Publikum Šentjur pri Celju	70,10	70,75	9,80	10,06	7,65	7,78
Publikum Trebnje	70,40	71,20	9,92	10,19	7,60	7,90
Publikum Zalec	70,20	70,78	9,92	10,09	7,70	7,86
Roja	70,20	70,85	9,90	10,07	7,70	7,85
Shalaby	70,30	71,00	9,85	10,08	7,70	7,82
Šit - on	70,20	71,00	9,70	10,00	7,50	7,80
SKB d.d. Ljubljana***	70,40	70,50	10,00	10,01	7,81	7,86
Slovenijaturist Ljubljana	70,60	71,00	9,90	10,06	7,70	7,80
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	70,70	71,08	9,90	10,05	7,62	7,78
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	70,20	71,50	9,90	10,04	7,10	7,60
Slovenijaturist Jesenice	70,00	71,00	9,90	10,00	7,70	7,63
Slovenska investicijska banka*	70,25	70,80	9,95	10,10	7,60	7,85
Slovenska hran. in pos. Kranj	70,60	70,85	9,95	10,04	7,70	7,85
SZKB d.d.	70,50	71,00	9,90	10,05	7,70	7,92
Sonce Ljubljana	70,50	70,80	9,90	10,08	7,60	7,88
Tartarus Postojna	70,36	71,20	9,83	10,15	7,65	7,83
Tentours Domžale	70,30	70,80	9,90	10,15	7,70	7,95
Tori, Ljubljana	70,50	71,00	9,93	10,20	7,65	8,00
Uplimo Ljubljana	70,50	70,65	9,98	10,06	7,76	7,83

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 121 z dne 24. junija 1993 — Tečaji veljajo od 25.6.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	97,8196	80,0598	80,3000
Avstrija	040	šiling	100	989,1485	992,1249	995,1013
Belgija	056	frank	100	338,7428	339,7621	340,7814
Kanada	124	dolar	1	92,6913	92,9702	93,2491
Danska	208	krona	100	1816,2351	1821,7002	1827,1653
Finska	246	marka	100	2079,3768	2085,6337	2091,8906
Francija	250	frank	100	2069,2828	2075,5093	2081,7358
Nemčija	280	marka	100	6961,4223	6982,3694	7003,3165
Grčija	300	drahma	100	—	51,3065	51,4604
Irsko	372	funt	1	—	170,5793	171,0910
Italija	380	lira	100	7,7271	7,7504	7,7737
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	4,1000	—
Japonska	392	jen	100	109,4335	109,7628	110,0921
Nizozemska	528	gulden	100	6207,8483	6226,5279	6245,2075
Norveška	578	krona	100	1650,2052	1655,1707	1660,1362
Portugalska	620	escudo	100	73,5126	73,7338	73,9550
Švedska	752	krona	100	1528,0322	1532,6301	1537,2280
Švica	756	frank	100	7836,4730	7860,0532	7883,6334
Velika Britanija	826	funt sterling	1	174,7317	175,2575	175,7833
ZDA	840	dolar	1	118,9289	119,2868	119,6447
Evropska Skupnost	955	ECU	1	136,4160	136,8265	137,2370
Španija	995	peseta	100	91,2643	91,5389	91,8135

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 25. in 28. JUNIJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIV I 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	654,384	685,159	1,339,543
102		00,6745%	105,4091%	103,0418%	130,000	65,438	68,516	133,954
					1,300,000	65,5759	685,540	1,341,299
99		100,8860%	105,4677%	103,1769%	130,000	65,576	68,554	134,130

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

23. JUNIJ 1993	v SIT za 100 HRD		
menjalnica	nakupni	prodajni	
A Banka Ljubljana	3,50	4,80	
Sonce Ljubljana	3,60	4,80	
Shalaby Koper	3,30	4,80	
Hipotekarna Banka Koper	2,00	4,00	
Tentours Domžale	3,80	5,50	
Tori Ljubljana	4,00	4,90	
Uplimo Ljubljana	3,60	4,60	
Slovenijaturist zel. p. LJ	3,50	5,00	
Kompas Holidays Ljubljana	3,00	5,00	
Ilirika Sezana	3,60	4,40	

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

24. JUNIJ 1993	v LIRAH		
valuta	nakupni	prodajni	
ameriški dolar	1500,00	1552,00	
nemška marka	892,00	912,00	
francoski frank	264,00	272,50	
holandski gulden	792,00	817,00	
belgijski frank	43,20	44,60	
funt sterling	2230,00	2286,00	
irski sterling	2174,00	2230,00	
danska krona	231,00	239,00	
grška drachma	6,30	7,00	
kanadski dolar	1178,00	1216,00	
japonski jen	13,70	14,40	
švicarski frank	1005,00	1026,00	
avstrijski šiling	126,00	130,00	
norveška krona	210,00	217,00	
švedska krona	195,00	202,00	
portugalski escudo	9,20	9,90	
španska peseta	11,50	12,20	
avstralski dolar	1008,00	1042,00	
madžarski forint	10,00	15,00	
slovenski tolar	12,50	13,00	
hrvaški dinar	0,30	0,55	

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

24. JUNIJ 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,30
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,70	10,30
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,00
Italija	Kmečka banka Gorica	12,30	12,95
Italija	Tržaška kreditna banka	12,50	13,00

ALPE JADRAN / SONČNO IN TOPLO

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzslo ob 05.12 in zaslo ob 20.57. Dan bo dolg 15 ur in 45 minut. Luna bo vzsla ob 11.31 in zasla ob 23.58.

SETVENI KOLEDAR

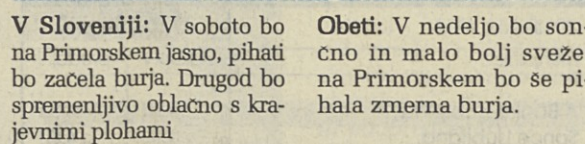
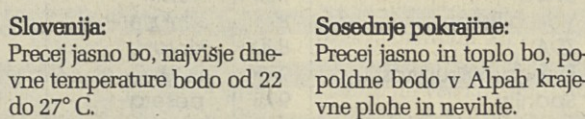
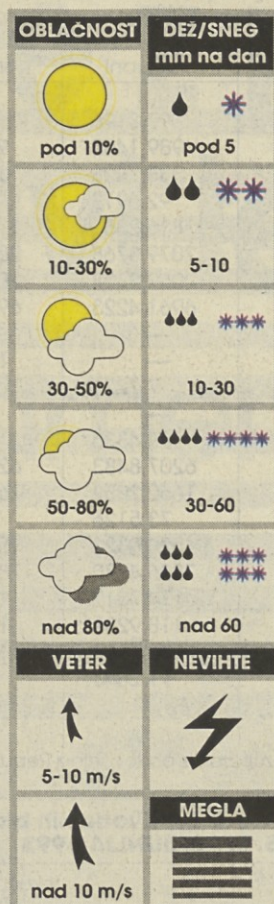
Luna je v znamenju Device, elementu zemlje. Lahko okopava zelenjavo s podzemnimi plodovi. Dan je primeren za izkop zgodnjega krompirja in setev korenca za zimo.

TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA

Ježera: Blejsko 21°C, Bohinjsko 17,5°C.
Iadransko morje: Portoroz NP, Koper 23,8°C, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica NP, Pulj NP, Lošinj NP, Split 22,4°C, Hvar 22,1°C, Vis 21,7°C.
Reke: Mura (G. Radgona) 17,2°C, Sava (Raovljica) 14,6°C, Sava (Sentažobok) 16,8°C, Sava (Radece) 20,8°C, Savinja (Lasko) 18°C, Ljubljanka (Moste) 19,3°C, Bistrica (Sodražica) 15,4°C, Sora (Suha) 16,6°C, Iska NP.

PLIMOVANJE

Danes: ob 6.53 najnižje -54 cm, ob 13.50 najvišje 40 cm, ob 19.47 najnižje -13 cm.
Jutri: ob 1.00 najvišje 22 cm, ob 7.33 najnižje -45 cm, ob 14.39 najvišje 39 cm, ob 21.03 najnižje -13 cm.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI

Ceste v Sloveniji so večinoma mokre in spolzke. Promet poteka tekoče. Na mejnih prehodih ni daljšega čakanja, razen na prehodu Dolga vas, kjer vozniki tovornih vozil čakajo za iztop 5 ur.

Vpliv visokih temperatur na rastline

Rastlinstvo zmernega podnebja pasu v času rasti ne prenese brez poskodb dlje časa trajajočih temperatur, visjih od 40 stopinj Celzija. Visje temperature lahko prenesejo le termofilne rastline, med katere sodi rastlinstvo puscav, tropskih gozdov in subtropskih visokogorij. Tudi te rastline težko preživijo, če so dlje časa izpostavljene

temperaturam, višjim od 55 stopinj Celzija. Od višjih rastlinskih vrst je najbolj vzdržljiv kaktus iz rodu *Opuntia* sp., ki preživi temperaturo 65 stopinj Celzija. Višje temperature prenesejo le nekatere nižje razvite rastlinske vrste.

Modro-zelene alge, na primer, prenesajo temperaturo 93 do 98 stopinj Celzija, nekatere termofilne bakterije pa

več kot 100 stopinj Celzija.

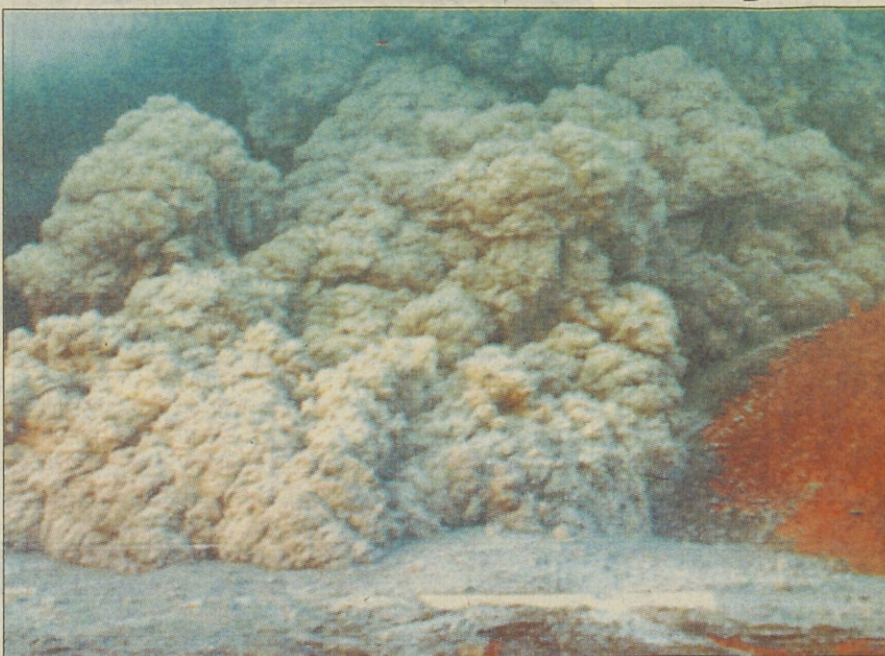
Skodljive učinke previsokih temperatur ponavadi stopnjuje še suša. Rastlina se najprej brani z mirovanjem, nadaljnje segrevanje pa povzroči njen propad. To se zgodi zaradi motenj v rastlinski presnovi, ker previsoke temperature rusijo ravnotežje med dihanjem in asimilacijo na škodo hranljivih snovi v rastlini. Poskodbne zaradi previsokih temperatur je največkrat mogoče prepoznati kot ozige rastlinskega tkiva, ki so lahko posledica biokemičnih sprememb v beljakovinski zgradbi celičnega soka.

Občutljivost na visoke temperature je odvisna od rastlinske vrste, razvoja in časa izpostavljenosti visoki temperaturi. Najbolj občutljiva je mlada rastlina (na primer sejanci), se posebej pa rastlinski organi, ki se nahajajo blizu tal. Pri odraslih rastlinah so običajno najprej prizadeti mesnati plovci (na primer grozdne jagode, jabolka) in kambij pri drevesnih vrstah s tanko debelno skorjo. Najodpornейše je listje, ki premocno segrevanje lahko deloma uravnava z izhlapevanjem.

RIBA 20-2/2013: Končno so se stvari postavile na svoje mesto in sedaj se lahko nemoteno pričnete posvečati poslovnim skrbem. Pocasi prihaja trenutek za nov napad.

Ognjenik Unzen okrepil erupciju

Ognjenik Unzen pri Šimbari v nagasaški prefekturi že nekaj dni bruha lavo in ogromne količine dima, pepela in plinov, tako da so oblasti evakuirale celotno območje (AP)

Smrt v plamenih

MOSKVA - Avtociسترنا z bencinom se je včeraj v Moskvi spremenila v ognjeno vihr, ki je zajela avtobus, trolejbus in nekaj avtomobilov, ko je vanjo trčil tovornjak z betonskimi ploščami. Po casualnem obracunu je življenje izgubilo deset oseb, 24 pa jih je zadobilo težke opekline. Do nesreče je prišlo nekaj minut po 12. uri na osemposlovni Dimitrovska v sever-

ze po desetih minutah in so dobri dve uri gasili gorečo avtociسترno, v kateri je bilo še kakih deset ton bencina. Istocaso so oblasti evakuirale celotno območje, ker je bila nevarnost, da bi avtociسترna eksplodirala. Po pricevanju ovidcev se je prometna Dimitrovska v trenutku spremenila v gorci pekela, »plameni so opazili celo zadnja nadstropja his«.

nem predmestju Moskve. Avtosticarna z bencinom je bila ustavljena pred semaforjem, ko je vanjo silovito trčil tovornjak, ki je prebil bencino. Bencin je pljusnil na vse strani in se takoj vnel. Večina potnikov torejlesba in avtobusa je uspela pravocasno zbeaziti iz obeh gorecih vozil, 24 z oblekami v plamenih, deset pa jih je zivih zgorelo. Gasilci so na kraj tragedije prispeli

Američanom uspelo »uloviti« evropski satelit Eureco

Sedaj se bodo posvetili svojim načrtovanim poizkusom

NEW YORK - Posadka vesoljskega trajekta Endeavour je včeraj prestregla in spravila v shutlelovo skladišče evropski satelit Eureka, ki so ga izstrelili v zemeljsko orbito lanskega avgusta. V tem slabem letu je satelit »lovil« kozmični prah in druge delce, na njem pa se poleg 15 znanstvenih naprav nahajajo tudi semena in kristali. Znanstveniki naj bi iz semen in kristalov ugotovili, kakšne mutacije povzroča daljše obdobje v breztežnostnem stanju.

Satelit sta z dolgo mehansko ročico prestrežila in spravili v skladišče točno ob 15.55 po poletnem srednjeevropskem času. Pred tem je poveljnik Endeavourja Grabe z zahtevnim večurnim manevrom vesoljski trajekt predvidno približal evropskemu satelitu. Ko je bil ta v dosegu 17-metrške mehanske ročice, je astronautu Davidu Lowu uspel zahtevni manever, ročica je zagrabila satelit in ga zacela spravljati v skladišče vesoljskega trajekta. Nekaj sekund so se v kontrolnem centru v Houstonu zbali, da bo prislo do zapletov, ker se nista popolnoma zaprli 200 metrov dolgi sončni celici. Nevsečnost so prebrodili, tako da so v Houstonu z olajšanjem lahko zakricali »eureka«. Dva astronauta, ki sta bila že pripravljena za »vesoljski sprehod«, da bi ročno odpravila nevsečnosti, sta ostala brez dela.

Eureca je kratica za European Retrievable Carrier (Ponovno uporabno evropsko plovilo),

kda j izdelala Evropa.

Američani pa niso vesoljskega trajekta Endeav-
tovitve, ki lahko služ-
industriji.

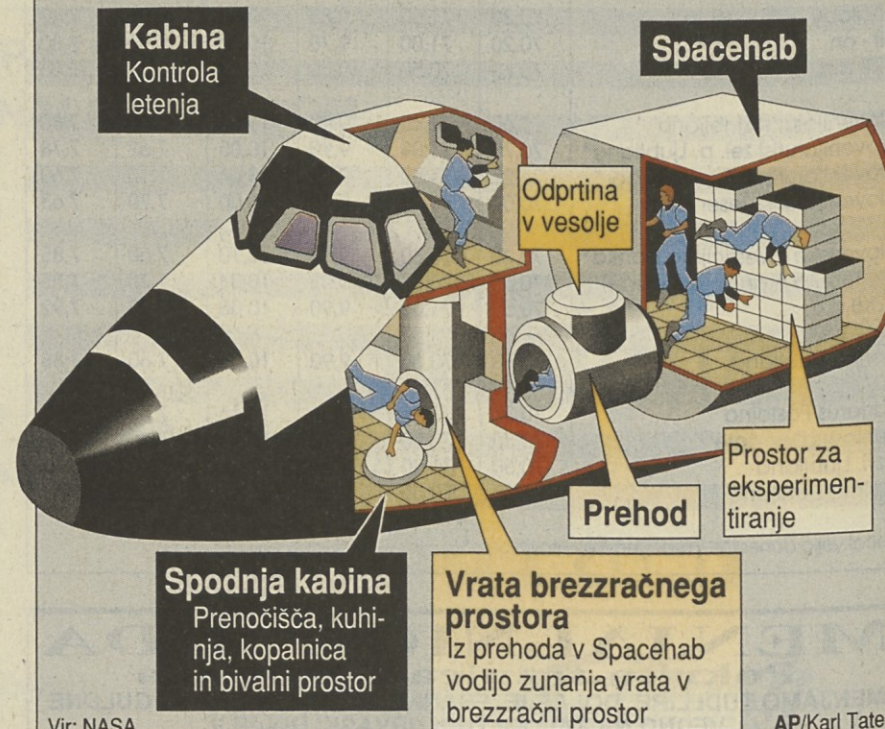
vourja poslali v vesolje le zaradi evropskega satelita. Na krovu se namreč nahaja tudi zasebni vesoljski laboratorij Spacelab. Posadka bom v njem izvedla kakih sto poizkusov na živalih, kovinah, plastičnih masah in kristalih. Bolj kot laboratorij je to neke vrste delavnica, ker zasebnikom, nekemu podjetju iz Virginije, ni toliko mar za akademske poizkuse, Italijanski fizik Raffa-

lo Carli, ki ga je Evropska vesoljska agencija zadolžila za prejem in rece bo moral pokatoli vsaj se stiri dni, tako Američani dokončajo svojo misijo. Predvidevam, da bo tudi daljša »vesoljski sprehoj med katerim se bodo dila in se pripravljali popravilo teleskopu Hubble, ki naj bi ga vedli ze to zifmo.

temveč za praktične ugotovitve, ki lahko služijo industriji.

Laboratorij na shuttlu Endeavour

Endeavour razpolaga s trgovsko razvitim modulom Spacehab, ki vsebuje dodatni prostor za eksperimentiranje in opremo.

Prerez vesoljskega plovila Endeavour